

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2018-5-034 (Soruşturma)
Karar Sayısı : 21-17/208-86
Karar Tarihi : 25.03.2021

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Birol KÜLE
Üyeler : Arslan NARİN (İkinci Başkan), Şükran KODALAK,
Ahmet ALGAN, Hasan Hüseyin ÜNLÜ

B. RAPORTÖRLER: İmren KOL, Cihan BİLAÇLI, Esra KÜÇÜKİKİZ, Merve BİROĞLU,
Çiğdem KIR, Osman AYAR

C. BAŞVURUDA

BULUNAN : - Gizlilik talebi bulunan 2 başvuru.

D. HAKKINDA SORUŞTURMAYAPILANLAR :

1. AİR KAPADOKYA Balonculuk Havacılık Tur. Rek. A.Ş.
Temsilcisi: Av. Osman FIDAN
Gevher Nesibe Mah. İstasyon Cad. No:25 Camlı İş Merkezi K:2/14
Kocasinan/Kayseri
2. Akben Turizm Seyahat ve Ticaret A.Ş.
Temsilcisi: Av. Mert KARAMUSTAFAOĞLU
Ferko Signature Büyükdere Caddesi No.175 Kat:3 34394 Esentepe-
Şişli/İstanbul
3. Arıkan Havacılık Ltd. Şti.
Temsilcisi: Av. Cihan KAYA
Orta Mah. Vatan Cad. No:19 Kat:1 Avanos/Nevşehir
4. Atmosfer Balonculuk Ticaret Turizm A.Ş.
Temsilcisi: Av. Hamdi PINAR
Mustafa Kemal Mah. Dumlupınar Bulvarı 266 Tepe Prime A- Blok No:81
06510 Çankaya/Ankara
Temsilcisi: Av. Mert KARAMUSTAFAOĞLU
Ferko Signature Büyükdere Caddesi No.175 Kat:3 34394 Esentepe-
Şişli/İstanbul
5. Başkent Havacılık Balonculuk Eğt. Tur. Rek. İnş. Taş. San. ve Tic. Ltd. Şti.
Göreme El Sanatları Çarşısı No:24 Göreme/Nevşehir
6. Blue Bosphorus Turizm ve Tanıtım Ltd. Şti.
Temsilcisi: Korkut AYDIN
Ergenekon Mah. Hidayet Sok. No:13 Kat:3 Şişli/İstanbul
7. Cihangiroğlu Havacılık Balonculuk Reklamcılık Turizm Taş. ve Tic. Ltd. Şti.
Temsilcisi: Av. Erdem YİĞİT
Koç Kuleleri Söğütözü Cad. No:2, B Blok Kat:7 Daire:19 Söğütözü
Çankaya/Ankara

8. CO DMC Turizm ve Ticaret Ltd. Şti.
Temsilcisi: Av. Hamdi PINAR
Mustafa Kemal Mah. Dumlupınar Bulvarı 266 Tepe Prime A- Blok No:81
06510 Çankaya/Ankara
Temsilcisi: Av. Mert KARAMUSTAFAOĞLU
Ferko Signature Büyükdere Caddesi No.175 Kat:3 34394 Esentepe-
Şişli/İstanbul
9. DELUKS Turizm Sanayi ve Tic. A.Ş.
Temsilcisi: Av. Mert KARAMUSTAFAOĞLU
Ferko Signature Büyükdere Caddesi No.175 Kat:3 34394 Esentepe-
Şişli/İstanbul
10. Dorak Turizm ve Gayrimenkul Yatırımları Holding A.Ş.
Temsilcisi: Av. Hamdi PINAR
Mustafa Kemal Mah. Dumlupınar Bulvarı 266 Tepe Prime A- Blok No:81
06510 Çankaya/Ankara
Temsilcisi: Av. Mert KARAMUSTAFAOĞLU
Ferko Signature Büyükdere Caddesi No.175 Kat:3 34394 Esentepe-
Şişli/İstanbul
11. Discovery Havacılık Turizm ve Ticaret Ltd. Şti.
Temsilcisi: Av. Mert KARAMUSTAFAOĞLU
Ferko Signature Büyükdere Caddesi No.175 Kat:3 34394 Esentepe-
Şişli/İstanbul
12. DLX Seyahat Acentalığı ve Tic. A.Ş.
Temsilcisi: Av. Mert KARAMUSTAFAOĞLU
Ferko Signature Büyükdere Caddesi No.175 Kat:3 34394 Esentepe-
Şişli/İstanbul
13. Eretna Turizm İşletmeciliği ve Tic. Ltd. Şti.
Gülbahar Mah. Büyükdere Cad. Gayret Apartmanı, Apt. No: 105/12
Şişli/İstanbul
14. EZ-AİR Havacılık Reklamcılık Turizm İthalat İhracat ve Ticaret Ltd. Şti.
Çavuşin Köyü, Köy Lojmanı Göreme Yolu, No:12 Avanos/Nevşehir
15. GNM Turizm Ticaret Ltd. Şti.
Temsilcisi: Av. Mert KARAMUSTAFAOĞLU
Ferko Signature Büyükdere Caddesi No.175 Kat:3 34394 Esentepe-
Şişli/İstanbul
16. Gökyüzü Balonculuk Hizmetleri Taş. Tur. Tic. A.Ş.
Temsilcisi: Av. Hamdi PINAR
Mustafa Kemal Mah. Dumlupınar Bulvarı 266 Tepe Prime A- Blok No:81
06510 Çankaya/Ankara
Temsilcisi: Av. Mert KARAMUSTAFAOĞLU
Ferko Signature Büyükdere Caddesi No.175 Kat:3 34394 Esentepe-
Şişli/İstanbul
17. Göreme Balonculuk Genel Havacılık Reklamcılık Turizm San. ve Tic. A.Ş.
Temsilcisi: Av. Yeşim ERTUĞRUL
Koza Sok. No:59/4 Büyükesat Çankaya/Ankara

18. Göktürk Balonculuk Havacılık Turizm Reklamcılık Ltd. Şti.
Temsilcisi: Av. Dilek AKKOLLU UÇAR
Nispetiye Mah. Nispetiye Cad. Nispetiye Ap. A Blok No:28/14, 34340
Beşiktaş/İstanbul
19. Han Havacılık Balonculuk Turizm Nakliye ve Ticaret Ltd. Şti.
Temsilcisi: Av. Fazlı KOÇ
Yeni Mah. Lale Cad. No:27 Kat:3 Merkez/Nevşehir
20. Kapadokya Balonculuk Turizm Ticaret A.Ş.
Temsilcisi: Av. Hamdi PINAR
Mustafa Kemal Mah. Dumlupınar Bulvarı 266 Tepe Prime A- Blok No:81
06510 Çankaya/Ankara
Temsilcisi: Av. Mert KARAMUSTAFAOĞLU
Ferko Signature Büyükdere Caddesi No.175 Kat:3 34394 Esentepe-
Şişli/İstanbul
21. Kapadokya Kaya Balonculuk Havacılık Turizm Reklamcılık Ltd. Şti.
Kayseri Caddesi No:20 Ürgüp/Nevşehir
22. LE CO Deri Turizm Ticaret ve Sanayi A.Ş.
Temsilcisi: Av. Hamdi PINAR
Mustafa Kemal Mah. Dumlupınar Bulvarı 266 Tepe Prime A- Blok No:81
06510 Çankaya/Ankara
Temsilcisi: Av. Mert KARAMUSTAFAOĞLU
Ferko Signature Büyükdere Caddesi No.175 Kat:3 34394 Esentepe-
Şişli/İstanbul
23. LIONCOX Turizm
Atatürk Mahallesi Güner Sokak 1/2B/89 Küçükçekmece/İstanbul
24. Maccan Balonculuk Havacılık Turizm Tic. Ltd. Şti.
Temsilcisi: C. Levent İNALLI
Bağlıca Bulvarı 1095. Sok. Hilal Park Konutları No:5/40 Etimesgut/Ankara
25. Mavi Ay Havacılık Balonculuk Turizm İth. İhr. San. Tic. Ltd. Şti.
Mehmet Dinler Bulvarı No:23 Ürgüp/Nevşehir
26. Namsan Turizm İşletmeciliği ve Ticaret Ltd. Şti.
Göztepe Mah. Batı Şehir Cad. No:2/2 K3 Plaza K:15 D:54 Batı Şehir Konutları,
Bağcılar/İstanbul
27. Özarlan Balonculuk Havacılık Reklamcılık Turizm Ticaret A.Ş.
Temsilcisi: Av. Yeşim ERTUĞRUL
Koza Sok. No:59/4 Büyükesat Çankaya/Ankara
28. Pelikan Havacılık Organizasyon Turizm Reklam Taşımacılık ve Tic. Ltd. Şti.
Temsilcisi: Av. Cihan KAYA
Orta Mah. Vatan Cad. No:19 Kat:1 Avanos/Nevşehir
29. Planet Turizm Taş. Otel. Yer. Hiz. ve Dış. Tic. Ltd. Şti.
Cumhuriyet Mah. 520 Sok. No:6 Avanos/Nevşehir
30. Royal Balon ve Havacılık İşletmeleri Turizm Tic. A.Ş.
Temsilcisi: Av. Ömer ATA
1459. Cad. Yeşilçay Evleri 28/1 Çukurambar/Ankara

31. Samanyolu Havacılık Balonculuk Eğitim Turizm. İnşaat Sanayi ve Tic. Ltd. Şti.
Temsilcisi: Av. Mert KARAMUSTAFAOĞLU
Ferko Signature Büyükdere Caddesi No.175 Kat:3 34394 Esentepe-Şişli/İstanbul
32. Ses Balonculuk Havacılık ve Eğitim Turizm Tic. A.Ş.
Adnan Menderes Cad. No:7/1 Göreme/Nevşehir
33. Sultan Balonculuk Havacılık Turizm A.Ş.
Temsilcisi: Av. Hamdi PINAR
Mustafa Kemal Mah. Dumlupınar Bulvarı 266 Tepe Prime A- Blok No:81
06510 Çankaya/Ankara
Temsilcisi: Av. Mert KARAMUSTAFAOĞLU
Ferko Signature Büyükdere Caddesi No.175 Kat:3 34394 Esentepe-Şişli/İstanbul
34. Sultan Kelebek Turizm San. ve Tic. Ltd. Şti.
Temsilcisi: C. Levent İNALLI
Bağlıca Bulvarı 1095. Sok. Hilal Park Konutları No:5/40 Etimesgut/Ankara
35. Stüdyo Turizm Taşımacılık ve Ticaret A.Ş.
Temsilcisi: Av. Mert KARAMUSTAFAOĞLU
Ferko Signature Büyükdere Caddesi No.175 Kat:3 34394 Esentepe-Şişli/İstanbul
36. Şeref Turizm ve Ticaret Ltd. Şti.
Temsilcisi: Av. Mert KARAMUSTAFAOĞLU
Ferko Signature Büyükdere Caddesi No.175 Kat:3 34394 Esentepe-Şişli/İstanbul
37. Şeref Tur Organizasyon İnşaat Petrol Sağlık Film İç ve Dış Ticaret Ltd. Şti.
Temsilcileri: Av. Mehmet Ali İLHAN, Av. Müjdat İLHAN,
Av. M. Esmahan AKBAY, Av. A. Firuze YELPAZE
15 Mayıs Mah. 559. Sok. İnba İş Merkezi Kat:1 No: 6 Pamukkale/Denizli
38. Tempel Turizm Yatırım A.Ş.
Esenkent Mah. Onur Güvener Cad. Necati Cumali Sok. Truva Evleri No:8
Esenyurt/İstanbul
39. THK Gökçen Havacılık İktisadi İşletmesi
Temsilcisi: Av. Ahmet SUNGUR
Atatürk Bulvarı No:33 Opera Altındağ/Ankara
40. Uluer Havacılık Turizm ve Ticaret Ltd. Şti.
Temsilcisi: Av. Mert KARAMUSTAFAOĞLU
Ferko Signature Büyükdere Caddesi No.175 Kat:3 34394 Esentepe-Şişli/İstanbul
41. Ürgüp Balonculuk Havacılık Turizm Reklamcılık Ltd. Şti.
Temsilcisi: Av. Mehmet EROL
Altunizade Mah. Kuşbakışı Cad. Aşuroğlu Sitesi D Blok D:6 Üsküdar/İstanbul

(1) **E. DOSYA KONUSU: Dorak Turizm ve Gayrimenkul Yatırımları Holding A.Ş. tarafından Kapadokya bölgesinde sıcak hava balonu işletmelerinin uçuşlarının kiralandığı ve Dorak Turizm ve Gayrimenkul Yatırımları Holding A.Ş.’nin kendi**

otel ve acenteleri dışındaki otel ve acentelerin müşterilerine balon uçuş hizmeti vermemek suretiyle rakip teşebbüsleri pazardan dışladığı iddiaları.

(2) **F. İDDİALARIN ÖZETİ:** Rekabet Kurumu (Kurum) kayıtlarına 02.08.2018 tarih ve 5516 sayı ile giren başvuruda özetle;

- Başvuru sahibinin Nevşehir ili Kapadokya bölgesinde sıcak hava balonuna binmek istemesi üzerine kendisine 100-150 ABD Doları fiyat verildiği, sıcak hava balonu işletmesi olarak faaliyet gösteren tüm teşebbüslerin uçuşlarının sezon başında Dorak Turizm ve Gayrimenkul Yatırımları Holding A.Ş. (DORAK HOLDİNG) tarafından 65 ABD Doları üzerinden satın alındığı,
- Bu anlaşmaya uyulmaması halinde 1.000.000 ABD Doları gibi bir tazminat ile karşı karşıya kalacakları için fiyatı değiştiremeyeceklerinin ve bahsedilen uçuş satışı için devlete bildirdikleri 35 ABD Doları üzerinden fatura kesebileceklerinin kendilerine söylendiği

iddia edilerek 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun (4054 sayılı Kanun) kapsamında gereğinin yapılması ve tekelleşmenin önlenmesi talep edilmiştir.

(3) 27.09.2018 tarih ve 6960 sayı ile Kurum kayıtlarına giren diğer bir başvuruda ise özetle;

- Nevşehir ili Kapadokya Bölgesinde bulunan 25 tane sıcak hava balonu işletmesinin 14 tanesinin DORAK HOLDİNG tarafından bölgede hâkim konumunu kötüye kullanmak suretiyle kiralama yoluyla kontrol altına alındığı,
- Bu şekilde DORAK HOLDİNG'in kendi otel ve acente müşterileri hariç balon turuna diğer otellerin katılmalarını imkânsız hale getirdiği, diğer oteller ve turizm acentelerinin kendi müşterilerine balon uçuşu için rezervasyon yaptıramadıkları, bundan dolayı itibar kaybına uğradıkları, müşterilerin DORAK HOLDİNG'in otellerine ve acentelerine mahkûm edildiği,
- DORAK HOLDİNG'in sahibi olduğu ya da kiralama yoluyla kontrolünde bulundurduğu balon işletmelerinin; Kapadokya Balonculuk Turizm Ticaret A.Ş. (KAPADOKYA BALON), Başkent Havacılık Balonculuk Eğt. Tur. Rek. İnş. Taş. San. ve Tic. Ltd. Şti. (İSTANBUL BALON), Ses Balonculuk Havacılık ve Eğitim Turizm Tic. A.Ş. (UNİVERSAL BALON), Gökyüzü Balonculuk Hizmet Taşıma Turizm Tic. A.Ş. (RAİNBOW BALON), Göktürk Balonculuk Havacılık Turizm Reklamcılık Ltd. Şti. (SKYWAY BALON), Cihangiroğlu Havacılık Balonculuk Reklamcılık Turizm Taşımacılık ve Ticaret Ltd. Şti. (BROTHERS BALON), Uluer Havacılık Turizm ve Ticaret Ltd. Şti. (ANATOLİAN BALON), Atmosfer Balonculuk Ticaret Turizm A.Ş. (ATMOSFER BALON), Han Havacılık Balonculuk Turizm Nakliye ve Tic. Ltd. Şti. (BALON TURCA), Samanyolu Havacılık Balonculuk Eğt. Turz. İnş. San. ve Tic. Ltd. Şti. (TÜRKİYE BALON), Discovery Havacılık Turizm ve Tic. Ltd. Şti. (DISCOVERY BALON), Maccan Balonculuk Havacılık Tur. Tic. Ltd. Şti. (COMFORT BALON) ve Sultan Balonculuk Havacılık Tur. Rek. A.Ş. (SULTAN BALON) olduğu

iddia edilerek 4054 sayılı Kanun kapsamında gereğinin yapılması talep edilmiştir.

(4) **G. DOSYA EVRELERİ:** Rekabet Kurumu kayıtlarına 02.08.2018 tarih ve 5516 sayı ile giren gizlilik talepli başvuru üzerine hazırlanan 09.08.2018 tarih ve 2018-5-034/İİ sayılı İlk İnceleme Raporu Rekabet Kurulu (Kurul) tarafından görüşülerek 27.08.2018 tarih ve 18-29/502-M sayı ile dosya konusu iddialara yönelik olarak DORAK HOLDİNG ve

Nevşehir ili Kapadokya Bölgesinde faaliyet gösteren KAPADOKYA BALON, Göreme Balonculuk Genel Havacılık Reklamcılık Turizm Sanayi ve Ticaret A.Ş. (GÖREME BALON), EZ-AİR Havacılık Reklamcılık Turizm İthalat İhracat ve Ticaret Ltd. Şti. (EZEL BALON), BROTHERS BALON, Sultan Balonculuk Havacılık Turizm A.Ş. (SULTAN BALON), ANATOLIAN BALON, SKYWAY BALON, Ürgüp Balonculuk Havacılık Turizm Reklamcılık Ltd. Şti. (ÜRGÜP BALON), Pelikan Havacılık Organizasyon Turizm Reklam Taşımacılık ve Ticaret Ltd. Şti. (VOYAGER BALON), BALON TURCA, Kapadokya Kaya Balonculuk Havacılık Turizm Reklamcılık Ltd. Şti. (KAYA BALON), Royal Balon ve Havacılık İşletmeleri Turizm Tic. A.Ş. (ROYAL BALON), ATMOSFER BALON, Sultan Kelebek Turizm San. ve Tic. Ltd. Şti. (BUTTERFLY BALON), THK Gökçen Havacılık İktisadi İşletmesi (THK BALON), DISCOVERY BALON, RAINBOW BALON, İSTANBUL BALON, Mavi Ay Havacılık Balonculuk Turizm İth. İhr. San. Tic. Ltd. Şti. (ASSIANA BALON), Arıkan Havacılık Ltd. Şti. (ATLAS BALON), AİR KAPADOKYA Balonculuk Havacılık Tur. Rek. A.Ş. (AİR KAPADOKYA BALON), TÜRKİYE BALON, UNIVERSAL BALON, COMFORT BALON, Özarslan Balonculuk Havacılık Reklamcılık Turizm Ticaret A.Ş. (DELUXE BALON) hakkında 4054 sayılı Kanun'un 40. maddesinin birinci fıkrası uyarınca önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir.

(5) 27.09.2018 tarih ve 6960 sayı ile Kurum kayıtlara giren diğer bir gizlilik talepli başvuru üzerine hazırlanan 28.09.2018 tarihli ve 2018-5-034/BN-01 sayılı Bilgi Notu Kurul tarafından görüşülerek, 04.10.2018 tarih ve 18-37/599-M sayı ile LE CO Deri Turizm Ticaret ve Sanayi A.Ş. (LE CO DERİ), İSTANBUL BALON, UNIVERSAL BALON ve RAINBOW BALON hakkında önaraştırma yapılmasına ve bu önaraştırmanın 27.08.2018 tarih ve 18-29/502-M sayılı karar uyarınca yürütülen önaraştırmayla birleştirilerek yürütülmesine karar verilmiştir.

(6) Önaraştırma sürecinde;

- 09.10.2018 tarihinde DORAK HOLDİNG, LE CO DERİ, AİR KAPADOKYA BALON, ATLAS BALON, VOYAGER BALON, İSTANBUL BALON, GÖREME BALON, KAYA BALON, ROYAL BALON, TÜRKİYE BALON, ANATOLIAN BALON, BROTHERS BALON, Şeref Turizm ve Ticaret Ltd. Şti.'de (PİENTİ);
- 10.10.2018 tarihinde ATMOSFER BALON, ÜRGÜP BALON, SULTAN BALON, BUTTERFLY BALON, ASSIANA BALON, RAINBOW BALON, BALON TURCA, SKYWAY BALON, EZEL BALON, İSTANBUL BALON ve UNIVERSAL BALON'u bünyesinde bulunduran ESPECİAL GRUP'ta;

yerinde incelemeler yapılmıştır. Bunun yanı sıra, 10.10.2018 tarihinde (.....) ve (.....); 22.10.2018 tarihinde Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü (SHGM); 23.10.2018 tarihinde (.....), DORAK HOLDİNG, PİENTİ ve LE CO DERİ; 24.10.2018 tarihinde (.....) yetkilileri ile görüşmeler gerçekleştirilmiştir.

(7) Önaraştırma sürecinde teşebbüslerden bazı bilgi ve belgeler talep edilmiştir. Talep edilen bilgi ve belgeler çeşitli tarih ve sayılarla Kurum kayıtlarına intikal etmiştir. Ayrıca dosya kapsamında değerlendirilmek üzere SHGM Nevşehir İl Temsilciliği'nden bazı bilgi ve belgeler talep edilmiş; talep edilen bilgi ve belgeler 07.11.2018 tarihinde 8052 sayı ile Kurum kayıtlarına girmiştir.

(8) Önaraştırma neticesinde hazırlanan 12.11.2018 tarihli ve 2018-5-034/ÖA sayılı Önaraştırma Raporu, Kurulun 15.11.2018 tarihli toplantısında görüşülmüş ve 18-43/687-M sayı ile DORAK HOLDİNG, KAPADOKYA BALON, GÖREME BALON, EZEL BALON, BROTHERS BALON, SULTAN BALON, ANATOLIAN BALON,

SKYWAY BALON, ÜRGÜP BALON, VOYAGER BALON, BALON TURCA, KAYA BALON, ROYAL BALON, ATMOSFER BALON, BUTTERFLY BALON, THK BALON, DISCOVERY BALON, RAINBOW BALON, İSTANBUL BALON, ASSIANA BALON, ATLAS BALON, AIR KAPADOKYA BALON, TÜRKİYE BALON, UNİVERSAL BALON, COMFORT BALON, DELUXE BALON, LE CO DERİ, İSTANBUL BALON, UNİVERSAL BALON, RAINBOW BALON ve LİONCOX Turizm (LİONCOX) hakkında 4054 sayılı Kanun'un 4. ve 6. maddesini ihlal edip etmediklerinin tespiti amacıyla aynı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına karar verilmiştir.

(9) 4054 sayılı Kanun'un 43. maddesi uyarınca soruşturma bildirim 30.11.2018 tarih ve 14768 sayılı yazı ile yapılmış olup soruşturma açıldığına ilişkin bildirim yazısını tebellüğ eden teşebbüslerin yazılı savunmaları yasal süresi zarfında Kurum kayıtlarına girmiştir.

(10) Soruşturma sürecinde;

- 04.12.2018 tarihinde THK BALON, DORAK HOLDİNG, RAINBOW BALON, SULTAN BALON, LE CO DERİ, KAPADOKYA BALON, AIR KAPADOKYA BALON, GÖREME BALON, DELUXE BALON, BROTHERS BALON, ATMOSFER BALON, ATLAS BALON, VOYAGER BALON ve EZEL BALON'da,
- 05.12.2018 tarihinde BUTTERFLY BALON, BALON TURCA, ROYAL BALON, TÜRKİYE BALON, PİENTİ, COMFORT BALON, İSTANBUL BALON, UNİVERSAL BALON, ANATOLIAN BALON, DISCOVERY BALON, ÜRGÜP BALON, ASSIANA BALON, SKYWAY BALON, KAYA BALON'da,

yerinde incelemeler yapılmıştır. İlaveten;

- 06.12.2018 tarihinde Şeref Tur Org. İnş. Pet. Sağ. Film İç ve Dış Tic. Ltd. Şti. (GLORIUS DMC) ve Taş Otel Turizm İşletmeciliği Tic. Ltd. Şti. (STONE CONCEPT) ile görüşmeler yapılmıştır.

(11) Soruşturma sürecinde yapılan incelemelerde, Kapadokya bölgesinde sıcak hava balonu işletmelerinin büyük bir kısmının balonlarını LE CO DERİ ve CO DMC Turizm ve Ticaret Ltd. Şti. (CO DMC) unvanlı teşebbüslere kiraladıkları ve sıcak hava balonlarının tek bir kanaldan işletildiği anlaşılmıştır. Yapılan incelemelerde soruşturmaya taraf olmayan bazı turizm acentelerinin de bu oluşuma dâhil olabileceği yönünde bulgulara rastlanmıştır. Bu doğrultuda, 28.03.2019 tarih ve 19-13/175-M sayılı ile, turizm acentesi olarak faaliyet gösteren DLX Seyahat Acentalığı ve Tic. A.Ş. (OPULENTİA), Blue Bosphorus Turizm ve Tanıtım Ltd. Şti. (BLUE BOSPHORUS), Akben Turizm Seyahat ve Ticaret A.Ş. (ITIR), Deluks Turizm Sanayi ve Tic. A.Ş. (DELUKS), TEMPEL, Namsan Turizm İşletmeciliği ve Ticaret Ltd. Şti. (NAMSAN), GNM Turizm Ticaret Ltd. Şti. (GNM), ERETNA, Planet Turizm Taş. Otel. Yer. Hiz. ve Dış. Tic. Ltd. Şti. (CLİMAX), Stüdyo Tur. Taş. ve Tic. A.Ş. (KRİZANTEM) hakkında soruşturma açılmasına ve bu soruşturmanın 15.11.2018 tarih ve 18-43/687-M sayılı Kurul kararı uyarınca açılan soruşturma ile birleştirilerek yürütülmesine karar verilmiştir.

(12) 4054 sayılı Kanun'un 43. maddesi uyarınca, 28.03.2019 tarih ve 19-13/175-M sayılı Kurul kararıyla hakkında soruşturma açılan teşebbüslere soruşturma bildirim 05.04.2019 tarih ve 4329 sayılı yazı ile yapılmış olup soruşturma açıldığına ilişkin bildirim yazısını tebellüğ eden teşebbüslerin yazılı savunmaları yasal süresi zarfında Kurum kayıtlarına girmiştir. Soruşturma taraflarından BLUE BOSPHORUS birinci yazılı savunmasını göndermemiştir.

- (13) Dosya kapsamında
- 09.04.2019 tarihinde ERETNA, CLİMAX, DELUKS ve OPULENTİA'da,
  - 10.04.2019 tarihinde GNM, BLUE BOSPHORUS ve TEMPEL'de,
  - 11.04.2019 tarihinde NAMSAN, ITIR ve KRİZANTEM'de
- yerinde incelemeler yapılmıştır.
- (14) Yürütülen soruşturma kapsamında sıcak hava balonu işletmesi ve turizm acentesi olarak faaliyet gösteren teşebbüslerin fiyat ve maliyetlerine ilişkin bilgiler ile hissedarlık yapılarına ilişkin açıklamalar talep edilmiştir. Soruşturma tarafı THK BALON tarafından gönderilen cevabi yazıda, THK BALON'a ait sıcak hava balonlarının "*Müşteri Temin Etmek Amacıyla Sıcak Hava Balonu Sözleşmesi*" kapsamında 12 Şubat 2018-12 Şubat 2019 tarihleri arasında Şeref Tur Organizasyon İnşaat Petrol Sağlık Film İç ve Dış Ticaret Ltd. Şti.'ye (GLORIOUS DMC) kiralandığı belirtilmiştir. THK BALON'a ait sıcak hava balonlarının müşteri temininin belirtilen tarihler arasında GLORIOUS DMC aracılığıyla gerçekleşmesinden dolayı GLORIOUS DMC'nin de soruşturmaya taraf olarak eklenmesi ve soruşturma süresinin altı ay uzatılması talebini içeren 11.04.2019 tarihli ve 2018-5-034/BN-03 sayılı Bilgi Notu Kurula sunulmuş 18.04.2019 tarih ve 19-16/223-M sayı ile GLORIOUS DMC hakkında soruşturma açılmasına ve açılan bu soruşturmanın 15.11.2018 tarih ve 18-43/687-M sayılı Kurul kararı uyarınca açılan soruşturma ile birleştirilerek yürütülmesine, ayrıca soruşturma süresinin altı ay uzatılmasına karar verilmiştir.
- (15) Soruşturma sürecinde teşebbüslerden talep edilen bilgi ve belgeler çeşitli tarih ve sayılarla Kurum kayıtlarına intikal etmiştir. Soruşturma ile ilgili olarak hazırlanan 15.11.2019 tarih ve 2018-5-034/SR sayılı Soruşturma Raporu ve ekleri Kurul üyeleri ve taraflara 4054 sayılı Kanun'un 45. maddesi gereğince tebliğ edilmiş ve soruşturma taraflarının ikinci yazılı savunmaları ilgili yazıyla birlikte talep edilmiştir.
- (16) Kurulun 12.12.2019 tarih ve 19-44/740-M sayılı kararı ile DORAK HOLDİNG, LE CO DERİ, CO DMC, PİENTİ, ITIR, KRİZANTEM, DELUKS, OPULENTİA, GNM, KAPADOKYA BALON, ATMOSFER BALON, SULTAN BALON ve RAINBOW BALON; 19.12.2019 tarih ve 19-45/761-M sayılı kararı ile BUTTERFLY BALON ve COMFORT BALON; 26.12.2019 tarih ve 19-46/792-M sayılı kararı ile TÜRKİYE BALON, ANATOLIAN BALON DISCOVERY BALON; 26.12.2019 tarih ve 19-46/776-M sayılı kararı ile THK BALON ve 02.01.2020 tarih ve 20-01/2-M sayılı kararı ile KAYA BALON ikinci yazılı savunma sürelerinin 4054 sayılı Kanun'un 45. maddesi uyarınca bitiminden itibaren 30 gün uzatılmasına karar verilmiştir.
- (17) Teşebbüslerin ikinci yazılı savunmaları çeşitli tarih ve sayılarla süresi içinde Rekabet Kurumu kayıtlarına intikal etmiştir. Soruşturma taraflarından LİONCOX, ASSİANA BALON, EZEL BALON, İSTANBUL BALON, UNİVERSAL BALON, SKYWAY BALON, TEMPEL, ERETNA, CLİMAX, BLUE BOSPHORUS ve GLORIOUS DMC tarafından ikinci yazılı savunma gönderilmemiştir.
- (18) Teşebbüslerin savunmaları üzerine hazırlanan 04.02.2020 tarih ve 2018-5-034/EG sayılı Ek Görüş 4054 sayılı Kanun'un 45. maddesi çerçevesinde Kurul Üyeleri ve teşebbüslere tebliğ edilmiştir. Ek Görüş üzerine soruşturma taraflarından 27'si üçüncü yazılı savunmasını Kuruma sunmuştur.
- (19) 4054 sayılı Kanun'un 46. maddesi uyarınca sözlü savunma toplantısı yapılması hususunun görüşülmesi konusu 04.06.2020 tarihli Kurul toplantısında ele alınmış ve 20-27/344-M sayı ile sözlü savunma toplantısının 11.08.2020 tarihinde yapılmasına

karar verilmiştir. Kovid-19 salgını nedeniyle ertelenen sözlü savunma toplantısı, 16.03.2021 tarihinde gerçekleştirilmiştir.

- (20) Yürütülen soruşturmaya ilişkin Rapor, Ek Görüş, toplanan deliller, yazılı, sözlü savunmalar ve incelenen dosya muhteviyatına göre nihai karar tesis edilmiştir.
- (21) **H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili Rapor'da,

1. Soruşturma taraflarından;

1. DORAK HOLDİNG, KAPADOKYA BALON, ATMOSFER BALON, RAINBOW BALON, SULTAN BALON, ITIR, KRIZANTEM'i içeren DORAK GRUBU Ekonomik Bütünlüğü,
2. Aynı gruba ait GÖREME BALON ve DELUXE BALON,
3. Aynı gruba ait İSTANBUL BALON ve UNİVERSAL BALON,
4. Aynı gruba ait ANATOLIAN BALON ve DISCOVERY BALON
5. SKYWAY BALON,
6. KAYA BALON,
7. BUTTERFLY BALON,
8. COMFORT BALON,
9. ROYAL BALON,
10. TÜRKİYE BALON,
11. BALON TURCA,
12. EZEL BALON,
13. VOYAGER BALON,
14. ÜRGÜP BALON,
15. ATLAS BALON,
16. BROTHERS BALON,
17. THK BALON,
18. ASSIANA BALON,
19. AIR KAPADOKYA'nın

ortak rezervasyon ve satış platformu CO DMC öncesindeki dönemde sıcak hava balonu pazarında fiyat tespiti ve pazar paylaşımına yönelik anlaşma/uyumlu eyleme taraf olmaları sebebiyle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini amaç bakımından ihlal ettikleri, bu nedenle adı geçen teşebbüsler hakkında 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin üçüncü fıkrası ve Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem ve Kararlar ile Hakim Durumun Kötüye Kullanılması Halinde Verilecek Para Cezalarına İlişkin Yönetmelik'in (Ceza Yönetmeliği) 5. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi uyarınca idari para cezası uygulanması gerektiği,

2. Soruşturma taraflarından;

1. DORAK HOLDİNG, KAPADOKYA BALON, ATMOSFER BALON, RAINBOW BALON, SULTAN BALON, ITIR, KRIZANTEM'i içeren DORAK GRUBU Ekonomik Bütünlüğü,
2. PİENTİ,
3. GNM,
4. DELUKS,
5. OPULENTİA,
6. LE CO DERİ,
7. CO DMC,
8. Aynı gruba ait İSTANBUL BALON ve UNİVERSAL BALON,
9. Aynı gruba ait ANATOLIAN BALON ve DISCOVERY BALON,

10. COMFORT BALON,
11. BROTHERS BALON,
12. BALON TURCA,
13. TÜRKİYE BALON,
14. SKYWAY BALON,
15. KAYA BALON'un

ortak rezervasyon ve satış platformu CO DMC döneminde sıcak hava balonu pazarında fiyat tespitine yönelik anlaşma/uyumlu eyleme taraf olmaları sebebiyle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini amaç bakımından ihlal ettikleri, bu nedenle adı geçen teşebbüsler hakkında 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin üçüncü fıkrası ve Ceza Yönetmeliği'nin 5. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi uyarınca idari para cezası uygulanması gerektiği,

3. Soruşturma taraflarından;

1. TEMPEL,
2. NAMSAN,
3. BLUE BOSPHORUS,
4. Aynı gruba ait Eretna ve CLİMAX,
5. GLOURİOUS DMC,
6. AİR KAPADOKYA,
7. ASSİANA BALON,
8. ATLAS BALON,
9. BUTTERFLY BALON,
10. Aynı gruba ait GÖREME BALON ve DELUXE BALON,
11. EZEL BALON,
12. ROYAL BALON
13. THK BALON,
14. ÜRGÜP BALON,
15. VOYAGER BALON'un,

ortak rezervasyon ve satış platformu CO DMC döneminde 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiğine dair yeterli bilgi ve belgenin bulunmadığı, dolayısıyla adı geçen teşebbüslere aynı Kanun'un 16. maddesi uyarınca idari para cezası uygulanmasına gerek olmadığı,

4. Soruşturma taraflarından LİONCOX'un teşebbüs niteliğini haiz olmadığı ve 4054 sayılı Kanun kapsamında ihlalden sorumlu tutulmasına gerek olmadığı,
5. LE CO DERİ ile 11 sıcak hava balonu işletmecisi arasında doğrudan akdedilen ve halen yürürlükte bulunan kiralama sözleşmelerinin; PİENTİ ile UNİVERSAL BALON ve İSTANBUL BALON arasında akdedilen, platform ile çalışmasına imkân veren ve halen yürürlükte bulunan sözleşmelerin ihlalin sonlandırılması ve rekabetçi ortamın yeniden tesisi için fesh edilmesi ve ayrıca CO DMC veya başka bir isim altında yürütülen ortak rezervasyon ve satış platformunun faaliyetlerine derhal son vermesi gerektiği

kanaatine varıldığı ifade edilmiştir.

I. İNCELEME, GEREKÇE VE HUKUKİ DAYANAK

I.1. Hakkında Soruşturma Yürütülen Teşebbüsler

- (22) Aşağıdaki tabloda soruşturma tarafı balon işletmelerinin ve turizm acentelerinin ticaret unvanlarına ve bilinen marka isimlerine yer verilmektedir. “Bilinen isim” sütunu aynı zamanda ilgili teşebbüslerin kararda kullanılan kısaltmalarını temsil etmektedir¹. Tabloda aynı ekonomik bütünlükte yer alan teşebbüslere gruplandırılarak yer verilmektedir.

Tablo 1: Soruşturma Tarafı Teşebbüslerin Ticari Unvanları ve Bilinen İsimleri

Grup İsmi	Teşebbüs Unvanı	Bilinen İsim
DORAK GRUBU ²	Dorak Turizm ve Gayrimenkul Yatırımları Holding A.Ş.	DORAK HOLDİNG
	Kapadokya Balonculuk Tur. Tic. A.Ş.	KAPADOKYA BALON
	Atmosfer Balonculuk Ticaret Turizm A.Ş.	ATMOSFER BALON
	Gökyüzü Balonculuk Hizmet Taşıma Turizm Tic. A.Ş.	RAINBOW BALON
	Sultan Balonculuk Havacılık Tur. Rek. A.Ş.	SULTAN BALON
	Akben Turizm Seyahat ve Ticaret A.Ş.	ITIR
	Stüdyo Tur. Taş. ve Tic. A.Ş.	KRIZANTEM
	Şeref Turizm ve Ticaret Ltd. Şti.	PİENTİ
	GNM Turizm Ticaret Ltd. Şti.	GNM
	DELUKS Turizm Sanayi ve Tic. A.Ş.	DELUKS
	DLX Seyahat Acentalığı ve Tic. A.Ş.	OPULENTIA
	Tempel Turizm Yatırım A.Ş.	TEMPEL
	Namsan Turizm İşletmeciliği ve Ticaret Ltd. Şti.	NAMSAN
	Blue Bosphorus Turizm ve Tanıtım Ltd. Şti.	BLUE BOSPHORUS
ERETNA GRUP	Eretna Turizm İşl. ve Tic. Ltd. Şti.	ERETNA
	Planet Turizm Taş. Otel. Yer. Hiz. ve Dış. Tic. Ltd. Şti.	CLİMAX
	Şeref Tur Organizasyon İnşaat Petrol Sağlık Film İç ve Dış Ticaret Ltd. Şti.	GLORIOUS DMC
	LE CO Deri Turizm Ticaret ve Sanayi A. Ş.	LE CO DERİ
	Co DMC Turizm ve Ticaret Ltd. Şti.	CO DMC
	Göktürk Balonculuk Havacılık Turizm Reklamcılık Ltd. Şti.	SKYWAY BALON
GÖREME GRUP	Göreme Balonculuk Genel Havacılık Reklamcılık Turizm Sanayi ve Ticaret A.Ş.	GÖREME BALON
	Özarslan Balonculuk Havacılık Reklamcılık Turizm Tic. A.Ş.	DELUXE BALON
	Kapadokya Kaya Balonculuk Hav. Tur. Rek. Ltd. Şti.	KAYA BALON
	Sultan Kelebek Tur. San. ve Tic. Ltd. Şti.	BUTTERFLY BALON
ESPECIAL GRUP	Başkent Havacılık Balonculuk Eğitim Tur. Rek. İnş. Tşm. San. ve Ltd. Şti.	İSTANBUL BALON
	Ses Balonculuk Havacılık ve Eğitim Turizm Tic. A.Ş.	UNİVERSAL BALON
	Maccan Balonculuk Havacılık Tur. Tic. Ltd. Şti.	COMFORT BALON
	Royal Balon ve Havacılık İşletmeleri Turizm Tic. A.Ş.	ROYAL BALON
	Samanyolu Havacılık Balonculuk Eğt. Turz. İnş. San. ve Tic. Ltd. Şti.	TÜRKİYE BALON
ULUER GRUP	Uluer Havacılık Turizm ve Ticaret Ltd. Şti.	ANATOLİAN BALON
	Discovery Havacılık Turizm ve Tic. Ltd. Şti.	DISCOVERY BALON
Tablo 1'in devamı:		
Grup İsmi	Teşebbüs Unvanı	Bilinen İsim
	Han Havacılık Balonculuk Turizm Nak. ve Tic. Ltd. Şti.	BALON TURCA

¹ Hakkında soruşturma yürütülen balon işletmecisi teşebbüsler ticari unvanlarından ziyade marka isimleri ile zikredilmektedir. Bu nedenle, yerinde incelemede elde edilen belgelerin daha anlaşılabilir ve takip edilebilir olması açısından sıcak hava balonu uçuşu gerçekleştiren balon işletmecisi teşebbüslerin marka isimleri kullanılmıştır. Ayrıca yerinde incelemede elde edilen belgelerde soruşturma tarafı turizm acentelerinin bir kısmının ticari unvanlarının kısaltılması suretiyle bir kısmının ise balon işletmelerine benzer şekilde marka isimleri ile anıldığı görülmüştür. Bu doğrultuda, yine delillerin daha anlaşılabilir ve takip edilebilir olması adına delillerde yer alan kısaltmalar kullanılmıştır.

² Tabloda adı geçen altı teşebbüs DORAK GRUBU bünyesinde olup, DORAK HOLDİNG, DORAK GRUBU'nun ana şirketidir.

	EZ-AİR Havacılık Reklamcılık Turizm İth. İh. ve Tic. Ltd. Şti.	EZEL BALON
	Pelikan Havacılık Organizasyon Turizm Rek. Taş. ve Tic. Ltd. Şti.	VOYAGER BALON
	Ürgüp Balonculuk Havacılık Turizm Reklam Ltd. Şti.	ÜRGÜP BALON
	Arıkan Havacılık Ltd. Şti.	ATLAS BALON
	Cihangiroğlu Havacılık Balonculuk Reklamcılık Turizm Taşımacılık ve Ticaret Ltd. Şti.	BROTHERS BALON
	THK Gökçen Havacılık İktisadi İşletmesi	THK BALON
	Mavi Ay Havacılık Balonculuk Turizm İth. İhr. San. Tic. Ltd. Şti.	ASSİANA BALON
	AİR KAPADOKYA Balonculuk Havacılık Turizm Reklamcılık A.Ş.	AİR KAPADOKYA

I.1.1. DORAK HOLDİNG

- (23) DORAK HOLDİNG, 27.04.2011 tarihinde kurulmuş olup turizm alanında seyahat acenteleri, yurt dışı satış ofisleri, otel ve restoran yatırımları; taşımacılık alanında otobüs filosu; madencilik alanında beyaz mermer ve traverten ocakları; havacılık alanında balon firmaları ve seramik olmak üzere birçok çeşitli alanda faaliyet gösteren bir holding şirketi konumundadır³. Teşebbüs bünyesinde Kapadokya bölgesinde faaliyet gösteren KAPADOKYA BALON, RAINBOW BALON, SULTAN BALON ve ATMOSFER BALON olmak üzere dört sıcak hava balonu işletmesi bulunmaktadır. DORAK HOLDİNG'in hissedarlık yapısı aşağıdaki tabloda sunulmaktadır.

Tablo 2-DORAK HOLDİNG Hissedarlık Yapısı

Hissedarlar	Hisse Oranları (%)
Mehmet Ali SÖYLEMEZ	40,9400
Mustafa PİLAV	27,4700
Ahmet Kaplan TAN	18,1800
Tan Turizm Havayolu Taş. A.Ş.	9,0900
Ahmet Serdar KÖRÜKÇÜ	4,3200
Nihat GÜLEŞEN	0,0001
Toplam	100,0000
Kaynak: Cevabi Yazı	

- (24) DORAK HOLDİNG hissedarlarından olan Mehmet Ali SÖYLEMEZ; ATMOSFER BALON ile RAINBOW BALON'da kurucu ortak ve KAPADOKYA BALON'da yönetim kurulu üyesi konumundadır. Ahmet Serdar KÖRÜKÇÜ ise Tan Turizm Havayolu Taşımacılık Bilgisayar Elektronik San. ve Dış Tic. A.Ş. (DORAK TOUR), ITIR ve DORAK HOLDİNG'de yönetim kurulu üyesi ve ortak konumundadır.

I.1.2. ITIR

- (25) 2008 yılında kurulan ITIR, Çin pazarındaki müşterilere tur ve çeşitli aktiviteler kapsamında hizmet veren bir seyahat acentesidir. Teşebbüsün hisselerinin %75'i DORAK HOLDİNG'e, %25'i Serdar İBİŞ'e aittir.

I.1.3. KRİZANTEM

- (26) KRİZANTEM turizm sektöründe faaliyet gösteren bir seyahat acentesi olarak kurulmuştur. Teşebbüsün hisselerinin %70'si DORAK HOLDİNG'e, %30'u Serdar İBİŞ'e aittir.

³ <http://dorakholding.com.tr/tr/index.html> (Erişim Tarihi: 02.11.2018)

I.1.4. PİENTİ

- (27) PİENTİ 1973 yılından bu yana turizm sektöründe faaliyet gösteren ve merkezi İstanbul'da olan bir seyahat acentesidir. Teşebbüsün Nevşehir'de de bir şubesi bulunmaktadır. Hâlihazırda teşebbüsün tüm hisseleri Burak KOYUNCUOĞLU'na aittir.

I.1.5. GNM

- (28) Turizm sektöründe faaliyet gösteren bir seyahat acentesi olarak kurulmuştur. Teşebbüsün hisselerinin %50'si Mustafa Gökhan BULUT, %30'u Leyla KORKMAZ, %10'u Fatma Yüsrâ KORKMAZ ve %10'u ise Abdullah KORKMAZ'a aittir.

I.1.6. DELUKS

- (29) Seyahat acentesi olarak faaliyet gösteren DELUKS kültürel tur organizasyonları düzenlemektedir. Mevcut durumda teşebbüsün tek hissedarı Halise Güney LEVİ, yönetim kurulu başkanı ise Sinan DUMAN'dır.

I.1.7. OPULENTİA

- (30) OPULENTİA 2008 yılında turizm sektöründe faaliyet gösteren bir seyahat acentesidir. Teşebbüsün hisselerinin %50'si Cengiz PEKÖZCAN, %50'si Yaşar TÜRKÖĞLU'na aittir.

I.1.8. TEMPEL

- (31) TEMPEL, turizm sektöründe faaliyet gösteren bir seyahat acentesi olarak kurulmuştur. Teşebbüsün hisselerinin %63'ü Taner AKTAŞ'a, %37'si Atakan BOZYAYLA'ya aittir.

I.1.9. NAMSAN

- (32) NAMSAN; otel rezervasyonları, ulaştırma servisleri, kişiye özel tatiller ve seyahat düzenlemeleri, uçak bileti, toplantı ve konferans organizasyonları alanlarında faaliyet gösteren bir seyahat acentesidir. Teşebbüsün hisselerinin %98'si Mehmet KABAKÇI'ya, %2'si ise Soo Jin LEE'ye aittir.

I.1.10. BLUE BOSPHORUS

- (33) Turizm sektöründe faaliyet gösteren bir seyahat acentesi olarak kurulmuştur. Teşebbüsün hisselerinin tamamı Korkut Özal AYDIN'a aittir.

I.1.11. ERETNA

- (34) Seyahat acentesi olarak faaliyet gösteren ERETNA kültürel turlar ve kongre organizasyonları düzenlemektedir. Teşebbüsün hisselerinin tamamı Alper ALP'e aittir.

I.1.12. CLİMAX

- (35) CLİMAX, Kore pazarında yılda 30.000 gezgin kapasiteli tur operatörü ortağı olan ERETNA ile birlikte 1996'dan beri Türkiye'de faaliyet gösteren bir seyahat acentesidir. Teşebbüsün İstanbul'da iki, Kapadokya'da bir ofisi bulunmaktadır. Hisselerinin tamamı Alper ALP'e aittir.

I.1.13. GLORİOUS DMC

- (36) THK BALON'a ait sıcak hava balonlarına müşteri temini sağlayan GLORİOUS DMC, turizm sektöründe faaliyet gösteren bir seyahat acentesidir. Teşebbüsün hisselerinin tamamı İsmail Şafak KARAKAN'a aittir.

I.1.14. LE CO DERİ

- (37) 14.07.2017'de kurulan LE CO DERİ aslen deri ticareti için kurulmuş olup daha sonra Kapadokya bölgesindeki baloncular adına pazarlama faaliyeti yürütmeye başlamıştır. LE CO DERİ balon işletmecisi teşebbüsler arasında CO DMC olarak bilinmektedir.
- (38) 19.12.2018 tarihli Ticaret Sicil Gazetesi'ne göre 06.12.2018 tarihinde teşebbüste kısmi bölünme yaşanmış ve LE CO DERİ'nin işletmeciliğini yaptığı dericilik alanında faaliyette bulunan tüm şubelerinin/işletmelerinin Santo Pelle Deri Turizm ve Sanayi A.Ş.'ye (SANTO PELLE) devredilmesine karar verilmiştir. Soruşturma tarafınca sunulan cevap yazısına göre her iki teşebbüsün güncel hissedarlık yapısına aşağıdaki tabloda yer verilmektedir.

Tablo 3: LE CO DERİ'nin Güncel Hissedarlık Yapısı

Hissedarlar	Hisse Oranları (%)
Eylem ALP	(.....)
Burak KOYUNCUOĞLU	(.....)
Sinan DUMAN	(.....)
Toplam	100,0
Kaynak: Soruşturma Taraflarının Sunduğu Cevap Yazısı	

Tablo 4: SANTO PELLE'nin Güncel Hissedarlık Yapısı

Hissedarlar	Hisse Oranları (%)
Eylem ALP	(.....)
Burak KOYUNCUOĞLU	(.....)
Sinan DUMAN	(.....)
Toplam	100,0
Kaynak: Soruşturma Taraflarının Sunduğu Cevap Yazısı	

- (39) LE CO DERİ'ye ait en güncel bilgilerin yer aldığı 12.06.2019 tarihli Ticaret Sicil Gazetesine göre Eylem ALP teşebbüsün yönetim kurulu başkanı, Burak KOYUNCUOĞLU ise yönetim kurulu başkan vekilidir. Eylem ALP aynı zamanda DORAK HOLDİNG Ortadoğu operasyon direktörü olarak görev yapmaktadır.

I.1.15. CO DMC

- (40) 12.06.2015 tarihinde kurulan Tan Fuarçılık Ltd. Şti.'nin unvanı 10.07.2017 tarihli Ortaklar Kurulu Kararı ile CO DMC olmuştur. CO DMC, tüm acentelere, otellere ve turizm işletmelerine açık olan (business to business-B2B) ve balon rezervasyonlarının yapılması için kullanılan platformun işletilmesi hizmeti vermektedir. CO DMC'nin güncel hissedarlık yapısı aşağıda sunulmaktadır.

Tablo 5: CO DMC'nin Güncel Hissedarlık Yapısı

Hissedarlar	Hisse Oranları (%)
Ahmet Serdar KÖRÜKÇÜ	16,4
Mustafa Gökhan BULUT	16,4
Serdar İBİŞ	16,4
Burak KOYUNCUOĞLU	16,4
Alp Arslan TANER	16,4
Sinan DUMAN	6,4
Halise Güney LEVİ	5,6
Yaşar TÜRKOĞLU	5,6
Mehmet Ali SÖYLEMEZ	0,4
Toplam	100,0
Kaynak: 02.02.2018 tarihli Ticaret Sicil Gazetesi ve Soruşturma Tarafının Sunduğu Cevap Yazısı	

- (41) 15.11.2018 tarihli Ticaret Sicil Gazetesinde yer alan bilgilere göre Osman Taha KÜÇÜK'ün teşebbüsteki müdürlük görevi sona ermiş ve teşebbüsün hissedarlarından olan Burak KOYUNCUOĞLU münferiden yetkili yeni müdür olarak atanmıştır.

I.1.16. KAPADOKYA BALON

- (42) KAPADOKYA BALON 1991 yılından itibaren turistik amaçlı balon uçuşu gerçekleştirmektedir. Teşebbüse ait hisselerin %99,12'si DORAK HOLDİNG'e, %0,88'i ise Mehmet Ali SÖYLEMEZ'e aittir.

I.1.17. ATMOSFER BALON

- (43) 2007 yılında kurulmuş olan ATMOSFER BALON turistik amaçlı sıcak hava balonu ile yolcu taşımacılığı alanında faaliyet göstermektedir. Teşebbüse ait hisselerin %99,97'sini DORAK HOLDİNG, %0,03'ünü ise Mehmet Ali SÖYLEMEZ elinde bulundurmaktadır.

I.1.18. SULTAN BALON

- (44) SULTAN BALON turistik amaçlı sıcak hava balonu ile yolcu taşımacılığı alanında faaliyet göstermektedir. Teşebbüse ait bütün hisseleri Mehmet Ali SÖYLEMEZ elinde bulundurmaktadır.

I.1.19. RAINBOW BALON

- (45) RAINBOW BALON turistik amaçlı sıcak hava balonu ile yolcu taşımacılığı alanında faaliyet göstermektedir. Teşebbüsün hisselerinin %99,25'i DORAK HOLDİNG'e; %0,75'i Mehmet Ali SÖYLEMEZ'e aittir.

I.1.20. SKYWAY BALON

- (46) SKYWAY BALON turistik amaçlı sıcak hava balonu ile yolcu taşımacılığı alanında faaliyet göstermekte, ayrıca uçuş eğitimi ve tur ve etkinlik organizasyonu hizmetleri vermektedir. Teşebbüsün hisselerinin %86,77'sini Sevim KATRANCI, %13,23'ünü ise İbrahim Alper KATRANCI elinde bulundurmaktadır.

I.1.21. GÖREME BALON

- (47) 1997 yılında kurulmuş olan teşebbüsün hissedarlık yapısı aşağıdaki tabloda sunulmaktadır:

Tablo 6: GÖREME BALON Hissedarlık Yapısı

Hissedarlar	Hisse Oranları (%)
Erdal FIRAT	42,50
Halil ÖZARSLAN	15,50
Cengiz DEVECİ	10,00
Suphi KULAKSIZOĞLU	10,00
Merkez Anadolu Halıcılık Kuyumculuk Tur. San. ve Tic. A.Ş.	10,00
Dilhas Turizm Madencilik Halı Gıda Teks. San. Tic. A.Ş.	5,00
Çetin ATALAY	2,50
Hayri ÖZARSLAN	2,25
Seda ÖZARSLAN	2,25
Toplam	100,00
Kaynak: 20.07.2017 tarihli Ticaret Sicil Gazetesi	

I.1.22. DELUXE BALON

- (48) 2011 yılında kurulmuş olan teşebbüs faaliyetlerini DELUXE BALON markası altında yürütmektedir. Hissedarlık yapısı aşağıdaki tabloda sunulmaktadır.

Tablo 7: DELUXE BALON Hissedarlık Yapısı

Hissedarlar	Hisse Oranları (%)
Halil ÖZARSLAN	55,00
Erdal FIRAT	21,25
Cengiz DEVECİ	5,00
Suphi KULAKSIZOĞLU	5,00
Merkez Anadolu Halıcılık Kuyumculuk Tur. San. ve Tic. A.Ş.	5,00
Dilhas Turizm Madencilik Halı Gıda Teks. San. Tic. A.Ş.	2,50
Seda ÖZARSLAN	2,50
Hayri ÖZARSLAN	2,50
Çetin ATALAY	1,25
Toplam	100,00
Kaynak: 20.07.2017 tarihli Ticaret Sicil Gazetesi	

I.1.23. KAYA BALON

- (49) 2009 yılında faaliyete geçmiş olan teşebbüs bünyesinde turistik amaçlı balon turu ve turistik amaçlı cip safarisi turları düzenlemektedir. Hisselerinin %10'u Koray YÜKSEL'e, %40'ı Murat ÇOBAN'a, %50'si Seher HALICI'ya aittir.

I.1.24. BUTTERFLY BALON

- (50) Sıcak hava balonu taşımacılığı ve turizm acenteciliği yapan teşebbüsün hisselerinin %33,3'ü Ali YAVUZ'a, %33,3'ü Mehmet DAŞDELER'e, %12,5'i Can TURGUT'a, %12,5'i Nil TURGUT'a ve %8,4'ü Deniz TURGUT'a aittir.

I.1.25. İSTANBUL BALON

- (51) ESPECİAL GRUP bünyesinde yer alan İSTANBUL BALON, turistik amaçlı sıcak hava balonu ile yolcu taşımacılığı alanında faaliyet göstermektedir. Teşebbüsün hisselerinin %91'i Erol ÖZSOY'a, %9'u Volkan AĞBULUT'a aittir.

I.1.26. UNİVERSAL BALON

- (52) ESPECİAL GRUP bünyesinde yer alan UNİVERSAL BALON, turistik amaçlı sıcak hava balonu ile yolcu taşımacılığı alanında faaliyet göstermektedir. Erol ÖZSOY teşebbüsün tek hissedarıdır.

I.1.27. COMFORT BALON

- (53) COMFORT BALON 2013 yılından itibaren bölgede sıcak hava balonu uçuşu hizmeti vermektedir. COMFORT BALON'un 13.06.2017 tarihinden önceki hissedarlık yapısı %25 Muttalip ALDEMİR, %25 Mehmet Ali SOYDEMİR, %20 Metin KAYHAN, %10 Seyit ÜNSAL, %7,5 İsmail SUCU, %7,5 Hüseyin YAYLA ve %5 Vural Kaan GÜL'den teşekkül etmektedir. 13.06.2017'de teşebbüsün tüm hisseleri UNİVERSAL BALON'un tek hissedarı ve İSTANBUL BALON'un %72 hissedarı olan Erol ÖZSOY tarafından devralınmıştır. Dolayısıyla teşebbüs ilgili tarihe kadar ESPECİAL GRUP bünyesindeki 16.08.2018 tarihinde ise teşebbüse ait tüm hisseler BUTTERFLY BALON'un %33,3 hissedarı olan Ali YAVUZ tarafından devralınmıştır.

I.1.28. ROYAL BALON

- (54) Şirket 2010 yılında kurulmuş olup ana faaliyet konusu sıcak hava balonu taşımacılığıdır. Ayrıca teşebbüs çatısı altında otel işletmeleri de bulunmaktadır. ROYAL BALON'un hissedarlık yapısı aşağıdaki tabloda sunulmaktadır:

Tablo 8: ROYAL BALON Hissedarlık Yapısı

Hissedarlar	Hisse Oranları (%)
Dinler Turizm Ticaret A.Ş.	49,0
Mustafa DİNLER	19,0
Emin DİNLER	15,0
Yakup DİNLER	8,5
Mehmet DİNLER	8,5
Toplam	100,0
Kaynak: 27.04.2016 Tarihli Ticaret Sicil Gazetesi	

I.1.29. TÜRKİYE BALON

- (55) Teşebbüs TÜRKİYE BALON markası altında sıcak hava balonu faaliyeti yürütmekte olup başka bir faaliyet alanı bulunmamaktadır. TÜRKİYE BALON'a ait hisselerin %50'sini Erdal YARIŞ, geriye kalan %50'sini Murat ÇOBAN elinde bulundurmaktadır.

I.1.30. ANATOLİAN BALON

- (56) ANATOLİAN BALON, turistik amaçlı sıcak hava balonu ile yolcu taşımacılığı alanında faaliyet göstermektedir. 25.06.2019'a kadar teşebbüse ait hisselerin %70'i Halil ULUER, %30'u Mahmut Sami ULUER'e ait iken ilgili tarihte hisselerin tamamı Mehmet Atalay ÇEKGELOĞLU tarafından devralınmıştır. 03.09.2019 tarihli Ticaret Sicil Gazetesine göre teşebbüs 15.08.2019 tarihinde bölünme kararı almıştır. İlgili karara göre Dolunay Balonculuk Havacılık Turizm A.Ş. unvanlı yeni bir şirket kurularak hisseleri devralacaktır.

I.1.31. DİSCOVERY BALON

- (57) DİSCOVERY BALON, turistik amaçlı sıcak hava balonu ile yolcu taşımacılığı alanında faaliyet göstermektedir. 25.06.2019'a kadar teşebbüse ait hisselerin %75'i Mahmut Sami ULUER, %25'i Fatihhan ULUER'e ait iken ilgili tarihte hisselerin tamamı Mehmet Atalay ÇEKGELOĞLU tarafından devralınmıştır. 03.09.2019 tarihli Ticaret Sicil Gazetesine göre teşebbüs 15.08.2019 tarihinde bölünme kararı almıştır. İlgili karara göre Global Balonculuk Havacılık Turizm A.Ş. unvanlı yeni bir şirket kurularak hisseleri devralacaktır.

I.1.32. BALON TURCA

- (58) Teşebbüs BALON TURCA markası altında faaliyet göstermekte olup hisselerinin %80'i Habil ULUER'e, %10'u Necmeddin Nurullah ULUER'e ve geriye kalan %10'u Abdullah ULUER'e aittir.

I.1.33. EZEL BALON

- (59) 1987 yılında uçuşlarına başlayan teşebbüsün hisselerinin %50'si Bilge EZEL, %50'si Hasan EZEL'e aittir.

I.1.34. VOYAGER BALON

- (60) 2008 yılında kurulan teşebbüsün hisselerinin %60'ı Teyfik ÖLMEZ'e, %40'ı ise Mehmet Halis AYDOĞAN'a aittir.

I.1.35. ÜRGÜP BALON

- (61) 2008 yılında faaliyete başlayan teşebbüsün hisselerinin %50'si Yaşar DOĞAN'a, %50'si Metin AYDEMİR'e aittir.

I.1.36. ATLAS BALON

- (62) 2010 yılında faaliyetlerine başlayan teşebbüsün tüm hisseleri Mehmet Halis AYDOĞAN'a aittir.

I.1.37. BROTHERS BALON

- (63) 2002 yılında kurulan şirket BROTHERS BALON markası altında faaliyetlerini sürdürmektedir. 27.12.2017 tarihine kadar teşebbüsün hisselerinin %99'u Cihangir CİHANGİROĞLU, %1'i Sermin CİHANGİROĞLU'na aittir. 11.01.2018 tarihli Ticaret Sicil Gazetesine göre ilgili tarihte teşebbüse ait tüm hisseler Ahmet Ozan KÖRÜKÇÜ tarafından devralınmıştır.

I.1.38. THK BALON

- (64) Türk Hava Kurumu, 16 Şubat 1925'te "Türk Tayyare Cemiyeti" adıyla kurulmuştur. Kuruluş amacı havacılık sanayisini kurmak, askeri, sivil, sportif ve turistik havacılığın gelişmesini sağlamaktır. THK BALON'a ait balonlar GLORIOUS DMC ile imzalanan "Müşteri Temin Etmek Amacıyla Sıcak Hava Balonu Sözleşmesi" kapsamında GLORIOUS DMC tarafından işletilmektedir.

I.1.39. ASSIANA BALON

- (65) ASSIANA BALON sıcak hava balonu taşımacılığı yürütmekte, bunun yanı sıra rezervasyon ve konaklama hizmetleri vermektedir. Teşebbüse ait bütün hisseler Nebil TAHİNCİOĞLU'nun kontrolünde olan NT Yatırım Turizm Ticaret Ltd. Şti.'nin elinde bulunmakta iken 19.09.2019 tarihinde İSTANBUL BALON-UNİVERSAL BALON hissedarı Erol ÖZSOY ve GÖREME BALON hissedarı Erdal FIRAT tarafından devralınmıştır. Mevcut durumda teşebbüsün hisselerinin %75'i Erol ÖZSOY'a, %25'i ise Erdal FIRAT'a aittir.

I.1.40. AİR KAPADOKYA BALON

- (66) AİR KAPADOKYA BALON yalnızca sıcak hava balonu turu hizmeti vermekte olup teşebbüsün hisselerinin %19'u Vehbi KÖSE'ye, %19'u Derviş ÖLMEZ'e, %19'u Osman ÖZBEK'e, %18'i Cemal YILDIRIM'a, %18'i Nuri KÖSE'ye ve %7'si Nebi ÖZTÜRK'e aittir.

I.2. Sektöre İlişkin Bilgiler ve Yasal Mevzuat⁴

- (67) Türkiye, sıcak hava balonculuğu alanında gerek trafik hacmi gerek yolcu sayısı gerekse uçulan gün sayısı bakımından dünyanın en büyük ticari operasyonunu yürütmektedir. Dünyadaki sıcak hava balonu uçuşlarının %70'inden fazlası Türkiye'de yapılmaktadır.
- (68) Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı SHGM verileri uyarınca, Kapadokya/Nevşehir bölgesinde yer alan 25 balon işletmesinde toplam 239 adet sıcak hava balonu bulunmaktadır. Bölgede yılda ortalama 260 gün uçuş yapılmakta, günde 90 civarında uçuş gerçekleştirilmekte ve yıllık 500 bin kadar turiste hizmet verilmektedir⁵. Kapadokya'da bir yılda uçuş yapılabilen gün sayısının dünyanın diğer uçuş yapılabilen bölgelerinden çok daha fazla olması ve bölgede bir günde gerçekleştirilen uçuş sayısına diğer ülkelerde sadece festivallerde ulaşılabilmesi Türkiye'nin bu konudaki potansiyelini göstermektedir⁶.

⁴ SHGM'de yapılan görüşme neticesinde alınan belgelerden yararlanılmıştır.

⁵ Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü 2017 yılı Faaliyet Raporu.

⁶ <http://web.shgm.gov.tr/tr/haberler/5874-shurn> (Erişim Tarihi: 19.12.2018).

- (69) Aşağıdaki tabloda teşebbüslerden talep edilen bilgiler ışığında hazırlanan ve bölgede faaliyet gösteren teşebbüslerce uçurulan toplam kişi sayısı yer almaktadır.

Tablo 9: Kapadokya Bölgesinde Teşebbüs Bazında Uçurulan Toplam Kişi Sayısı

Teşebbüs ⁷	Yıllara göre Uçurulan Toplam Kişi Sayısı			Toplam
	2016	2017	2018	
AİR KAPADOKYA BALON	(.....)	(.....)	(.....)	40.010
ANATOLİAN BALON	(.....)	(.....)	(.....)	41.338
ASSİANA BALON	(.....)	(.....)	(.....)	29.298
ATLAS BALON	(.....)	(.....)	(.....)	14.143
ATMOSFER BALON	(.....)	(.....)	(.....)	122.681
BALON TURCA	(.....)	(.....)	(.....)	51.487
BROTHERS BALON	(.....)	(.....)	(.....)	22.764
BUTTERFLY BALON	(.....)	(.....)	(.....)	68.706
COMFORT BALON	(.....)	(.....)	(.....)	21.174
DELUXE BALON	(.....)	(.....)	(.....)	22.971
DİSCOVERY BALON	(.....)	(.....)	(.....)	80.885
EZEL BALON	(.....)	(.....)	(.....)	8.329
GÖREME BALON	(.....)	(.....)	(.....)	155.472
İSTANBUL BALON	(.....)	(.....)	(.....)	69.759
KAPADOKYA BALON	(.....)	(.....)	(.....)	175.120
KAYA BALON	(.....)	(.....)	(.....)	205.262
RAİNBOW BALON	(.....)	(.....)	(.....)	119.245
ROYAL BALON	(.....)	(.....)	(.....)	69.793
SKYWAY BALON	(.....)	(.....)	(.....)	83.851
SULTAN BALON	(.....)	(.....)	(.....)	18.501
TÜRKİYE BALON	(.....)	(.....)	(.....)	55.589
UNİVERSAL BALON	(.....)	(.....)	(.....)	57.992
ÜRGÜP BALON	(.....)	(.....)	(.....)	83.706
VOYAGER BALON	(.....)	(.....)	(.....)	78.399
GENEL TOPLAM	224.715	509.736	962.024	1.696.475

Kaynak: Teşebbüslerden Gelen Cevap Yazıları

- (70) Teşebbüslerden edinilen bilgiler neticesinde hazırlanan Tablo-9'da görüleceği üzere, Kapadokya bölgesinde 2016 yılında 224.715, 2017 yılında 509.736, 2018 yılında ise 962.024 kişi sıcak hava balonu uçuşu gerçekleştirmiştir. 2017 yılında uçurulan turist sayısı 2016'ya göre %127, 2018 yılında ise 2017 yılına göre %89 artış göstermiştir. 2016 ve 2017 yıllarında uçan kişi sayısı 2018'e kıyasla oldukça düşük olmuştur. İlgili dönemde bölgeye gelen yabancı turist sayısı daha az olduğundan balona binen kişi sayısı da daha azdır.
- (71) Kapadokya bölgesi balon uçuşları ile küresel ölçekte tanınmış olmasının yanı sıra, değişik doğa ve tabiat güzellikleri nedeniyle de gerek yerli gerek yabancı turistlerin ilgi odağı konumundadır. Bu nedenle, bölgeye gelen yabancı turistler için balona binmek ilave bir aktivite olmakla birlikte, büyük bir bölümü bölgede konaklayarak tabii güzellikleri de görme amacıyla gelmektedir. Aşağıdaki tabloda Kültür ve Turizm Bakanlığından elde edilen bilgiler doğrultusunda Nevşehir ilinde konaklayan yabancı turistlerin toplam sayısına ve turistlerin uyruklarına ilişkin dağılıma yer verilmektedir.

⁷ Tablo THK BALON haricindeki 24 balon işletmecisinden elde edilen bilgiler doğrultusunda hazırlanmıştır.

Tablo 10: Nevşehir İlinde Konaklayan Toplam Yabancı Turist Sayısı

Ülkeler	Tesise Gelen Toplam Yabancı Turist Sayısı		
	2016	2017	2018
UZAKDOĞU ÜLKELERİ (Çin Halk Cumhuriyeti, Endonezya, Filipinler, Güney Kore, Japonya, Kamboçya, Kuzey Kore, Malezya, Tayland, Vietnam, Singapur, Brunei, Laos, Tayvan, Bangladeş)	89.771	297.283	551.586
DİĞER ÜLKELER	177.303	125.564	320.750
TOPLAM	267.074	422.847	872.336

Kaynak: Kültür ve Turizm Bakanlığından Elde Edilen Bilgiler

- (72) Tablodan görüldüğü üzere, Nevşehir ilinde konaklayan yabancı turist sayısı 2016 yılında 267.074, 2017 yılında 422.847 ve 2018 yılında 872.336 kişidir. 2016 yılında Nevşehir ilinde konaklayan yabancı turistlerin %34'ünü, 2017 yılında %70'ini, 2018 yılında ise %63'ünü Uzakdoğu uyruklu turistler oluşturmaktadır.

I.2.1. Sıcak Hava Balon Slotlarının Tahsisi ve Dağılımı

- (73) Türkiye'de sıcak hava balonculuğu faaliyetleri Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı bünyesinde bulunan SHGM'nin çıkarmış olduğu talimat ve genelgelere bağlı olarak yürütülmektedir⁸. Yaşanan birkaç kaza neticesinde gündeme gelen güvenlik önlemlerinin artırılması ve denetimlerin sıkılaştırılması amacıyla 2013 yılında SHGM Nevşehir İl Temsilciliği kurulmuştur.
- (74) SHGM tarafından yayımlanan ve 27.06.2019 tarihinde onaylanarak yürürlüğe giren "Kapadokya Bölgesi Balonla Uçuş Tedbirleri Genelgesi" uyarınca, uçuşlar günlük olarak iki periyot halinde yapılmaktadır. İlk periyot için gün doğumundan 30 dakika öncesi ile 11.00 saatleri arasında, aynı anda en fazla 105 balonun uçuşuna izin verilmektedir. İkinci periyotta ise yerel saat 14:00 ile gün batımından 30 dakika sonrasına kadar (Türkiye AIC kurallarına riayet edilmek şartıyla) meteorolojik verilerin olumlu alınması kaydıyla en fazla 65 balonun uçuşuna izin verilmektedir. Her bir teşebbüsün bahse konu periyotlarda kaç balon uçuş hakkına sahip olacağı ise SHGM tarafından yayımlanan "Nevşehir Kapadokya Balon Uçuş Sahası Sıcak Hava Balonları Slot Uygulama Talimatı" uyarınca belirlenmektedir. Slot;⁹ Nevşehir Kapadokya Balon Uçuş Sahası'nın sıcak hava balonları tarafından belirli bir gün ve saatte kullanım hakkını ifade etmektedir. Teşebbüslerin bir sonraki yılın slot haklarının tespitinde mevcut durumdaki slot haklarını kullanma yüzdesi, filosundaki uçuşa elverişli balon sayısı, toplam taşınan yolcu sayısı ve işletmelere uygulanan idari yaptırımlar dikkate alınmaktadır.
- (75) 01.07.2013 tarihli Balon Slot Talimatı'nın 5. maddesinde SHGM tarafından her yılın Ocak ayı içerisinde ilgililerin katılımlarıyla düzenlenecek bir toplantıda son bir yılın değerlendirilmesi yapılarak slot dağılımlarının yeniden belirlenmesine ilişkin karar alınacağı belirtilmiştir. 21.06.2019 tarihinde yayımlanan Nevşehir Kapadokya Balon Uçuş Sahası Slot Uygulama Talimatı'nda¹⁰ slot tahsisine ilişkin göz önünde tutulacak kriterler 5. maddede, "Genel Müdürlük her yılın Ocak ayı içerisinde, slot hizmet merkezi

⁸ 29.09.2015 tarihli "Nevşehir Kapadokya Balon Uçuş Sahası Sıcak Hava Balonları Slot Uygulama Talimatı", 02.07.2015 tarihli "Balonla Ticari Havacılık Faaliyetleri Talimatı", 15.08.2014 tarihli "Balon Pilotluğu Lisanslandırma Talimatı", 15.06.2016 tarihli "Kapadokya Bölgesi Balon Uçuşları Meteorolojik Değerlendirme" konulu Genelge, 04.06.2014 tarihli "Balon GPS Kayıtlarının Analizi Hk." konulu Genelge, 13.06.2018 tarihli "Balonla Uçuş Tedbirleri Hakkında" konulu Genelge.

⁹ 29.09.2015 tarihli "Nevşehir Kapadokya Balon Uçuş Sahası Sıcak Hava Balonları Slot Uygulama Talimatı" 4/1 maddesi (ö) bendi.

¹⁰http://web.shgm.gov.tr/documents/sivilhavacilik/files/mevzuat/sektorel/talimatlar/2019/SHT-BALON_SLOT_Rev03_nihai.pdf

yetkilileri, sektör temsilcileri ve ihtiyaç duyulması halinde ilgili diğer kuruluşları da davet ederek, sektörel gözden geçirme toplantısı düzenler. Bu toplantıda son bir yılın değerlendirmesi yapılarak slot dağılımının yeniden belirlenebilmesine yönelik sektör paydaşları tarafından Genel Müdürlüğe görüş ve öneriler iletilir. İlgili sektör paydaşlarının görüş ve önerileri alınarak Genel Müdürlük tarafından slot dağılımlarına yönelik değerlendirme ve düzenleme yapılır. Uçuş yapılan bölgelerdeki slot kapasitesi uçuş emniyeti, yaşanan emniyet olayları ve güvenlik, kamu düzeni gibi hususlar dikkate alınarak belirlenir.” şeklinde, 10. maddede ise “Kapadokya bölgesindeki slot dağılımının düzenlenmesinde, uçulabilir gün sayısı ile işletme kullanım kapasiteleri dikkate alınır. İşletmelerin ortalamadan sapma değeri ile kendilerine tahsis edilmiş olan asıl slot sayılarının çarpılması sonucunda tespit edilen sayının asıl slot sayısından çıkartılmasıyla işletmelerin slot kullanım sapmaları tespit edilir. İşletmenin slot kullanım sapmasının negatif yönlü olması işletme kapasite kullanımının Sektörel Kapasite Kullanım Oranının altında olduğunu, pozitif yönlü olması işletme kapasite kullanımının Sektörel Kapasite Kullanım Oranının üstünde olduğunu gösterir. Slot kullanım analizi sonucunda atıl slotu bulunduğu tespit edilen işletmelerin asıl slot değerleri 1 (bir) azaltılır. Asıl slot sayısı 2 (iki) olan işletmelerin asıl slot değeri azaltılmaz. Atıl slotu bulunan işletmelerden alınan slotlar, ortalamadan sapma değeri ortalama değer üzerinde olan işletmelere ortalamadan sapma değeri en yüksek olan işletmeden başlanılarak her bir işletmeye 1(bir)’er slot eklenmek suretiyle dağıtılır. Ancak işletmelerin ortalamadan sapma değerlerinin eşit olduğu durumlarda, slot kullanım sapması daha yüksek olan işletmeye slot dağıtımında öncelik verilir. Alınan slotların slot ihtiyacı bulunan işletmelere dağıtılmasının ardından dağıtılmayan slot kalması durumunda slot dağıtım işlemi aynı yöntemle tekrar edilir. Bir yıl içerisinde tahsis edilen slot sayısında değişiklik yapılan işletmelerin slot kullanım analizlerinde dikkate alınacak kapasite kullanımı her bir dönem için ayrı hesaplanır. İşletmenin sabah slotunda herhangi bir değişiklik olmasa da ikincil uçuş ve öğleden sonraki slotunda imkânlar dahilinde değişiklik yapılabilir. İşletmenin ikincil uçuş ve öğleden sonra periyoduna ilişkin slot sayısı asıl slotun yarısı esas alınmak kaydıyla işletmenin verimlilik kapasitesine göre hesaplanır. Kusurağ asıl slottaki değişiklik yönünde tama yuvarlanır. Toplam öğleden sonra periyodu belirlenmiş slot sayısının altında kalması halinde kalan slot yeni slotu aşağıya yuvarlanmış işletmelere ortalamadan sapma değeri en yüksek olandan başlanarak tekrar dağıtılır. İkincil uçuş ve öğleden sonra slot sayısı 1’den aşağıya düşemez. Bu Talimat kapsamında yıllık olarak hesaplanan slot dağılımları Genel Müdürlük tarafından belirlenen usulde balon işletmelerine bildirilir.” şeklinde ifade edilmiştir. Bu kapsamda talimatın geçici 1. maddesi uyarınca yapılan ilk slot tahsisi mevcut teşebbüslerin uçuşa elverişli balon sayıları dikkate alınarak gerçekleştirilmiştir. Kapadokya Üniversitesi’ne bağlı olarak faaliyet gösteren ve SHGM tarafından yapılan görevlendirme kapsamında SHGM adına veri toplamakla yükümlü olan Slot Hizmet Merkezi (SHM) çalışma usul ve esasları 21.06.2019 tarihinde yayımlanan Nevşehir Kapadokya Balon Uçuş Sahası Slot Uygulama Talimatı’nın 6. ve 7. maddesinde belirtilmiştir. Bu kapsamda Nevşehir Kapadokya Balon Uçuş Sahasında uçuş için kalkış uygunluğu değerlendirmesinin nasıl yapılacağı 7. maddenin 1. fıkrasının (a)-(f) bentlerinde, “a) İşletmeler planlanan uçuştan bir gün önce SHM tarafından belirlenen süre içerisinde uçuş planlamalarını SHM’ye gönderir. Planlar Balon Takip sistemi üzerinden gönderilebilir. b) SHM işletmeler tarafından gönderilen uçuş planlamalarını işletme bazında tahsis edilen slot sayıları ile eşleştirerek değerlendirir ve buna göre uygunluk verir. Slot aşımı söz konusu ise kalkış uygunluğu verilmez. c) Kalkış planlanan sektörler için meteorolojik değerlendirmeyi yansıtan bayrak kontrolü SHM tarafından yapılır. Kırmızı veya sarı bayrak ilan edilmesi

durumunda balon işletmelerine kalkış uygunluğu verilmez. Yeşil bayrak ilan edilmesi halinde uçuşun, işletme ve sorumlu pilot kararı ile gerçekleştirilebileceği işletmelere duyurulur. ç) Genel Müdürlükçe tahsis edilen slotu kullanmak isteyen işletmenin yetkili personeli kalkış öncesinde haberleşme usul ve esasları çerçevesinde kalkış uygunluğu talep eder. d) Kalkış uygunluğu talep eden işletmeler, verilen kalkış uygunluğu saatlerine uymak zorundadır. Kalkış uygunluğu saatinden on beş dakika öncesine veya on beş dakika sonrasına kadar uçuşlar başlatılır. Bu süreler içerisinde kalkış yapmayan / yapamayan balonlar için yeniden kalkış uygunluğu talep edilmesi gerekmektedir. e) İniş yapan her bir balon için işletme yetkilisi balon tescilini ve iniş saatini SHM'ye bildirir. Bu bildirim Canlı Balon Takip sistemi üzerinden de verilebilir. SHM balon iniş saatini kaydeder. İniş/kalkış ve uçuş esnasında SHT-OLAY ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Ulaşım Emniyeti İnceleme Merkezi Yönetmeliği kapsamında herhangi bir olay veya kaza gerçekleşmesi durumunda SHM ivedilikle haberdar edilir. f) SHM tarafından bildirilen uçuş uygunluğu yalnızca balon işletmesinin slot hakkına sahip olduğunu ve belirtilen slotun uçuş planlaması ile eşleştiği anlamına gelmektedir. Uçuş operasyonunun emniyet ile gerçekleştirilmesinden veya gerektiğinde vazgeçmekten operasyonu yapacak işletme ve pilot sorumludur.” şeklinde belirlenmiştir. SHM'nin bünyesinde balon pilotu bulunmamakla birlikte SHGM'ye doğrudan bağlı olmaması nedeniyle personel alım kriterleri Kapadokya Üniversitesi tarafından belirlenmektedir.

- (76) Meteorolojik durumların incelenmesi, raporların analizi, koordinasyonu, meteorolojik değerlendirmenin yapılması ve SHM'ye iletilmesi amacıyla oluşturulan MDG'nin çalışma usul ve esasları 15.06.2016 tarihinde yayımlanan “Kapadokya Bölgesi Balon Uçuşları Meteorolojik Değerlendirme” konulu Genelgenin 1-4. maddelerinde, “1) Meteorolojik Değerlendirme Grubunun (MDG) oluşturulması; a) Meteorolojik değerlendirmeler 12 (on iki) pilottan oluşan Meteorolojik değerlendirme gurubu ile idame ettirilecektir. b) Bahse konu grup, beş farklı bölgede her bir bölge için 1 (bir) asıl, 1 (bir) yedek ve 2 yedek (havuz) olacak şekilde görevlendirilecektir. Görevden ayrılanların yerine Nevşehir Temsilciliği tarafından yeni bir pilot görevlendirilecektir. c) Asıl görevlinin olmadığı durumlarda (İzin ve/veya mücbir sebepler) yerine yedeği, o da olmadığı zaman havuzdan ilgili gün ve bölge için Slot Hizmet Merkezi (SHM) tarafından değerlendirme yapacak uygun bir pilot görevlendirilir. 2) MDG; Birinci Uçuş, İkincil Uçuş ve Öğleden Sonra Uçuşları için, meteorolojik verilere dayalı olarak ve uçuş sahasında fiziki kontrolleri yaparak ön değerlendirme yapar. 3) Meteorolojik değerlendirmeler uçuştan bir gün önce meteorolojik raporların incelenmesiyle başlar, uçuşun yapılacağı gün uçuş saatinden önce kesinleştirilir. Meteorolojik duruma göre bir gün önceden de meteorolojik değerlendirmeler sonucu kırmızı bayrak kararı verilebilir. 4) Görevlendirilmiş olan MDG pilotları sorumlusu olduğu bölgelerin meteorolojik ön değerlendirmesini yapar ve ilgili bölge hakkındaki nihai meteorolojik değerlendirmesini SHM'ye iletir. SHM bu bilgileri kayıt altına alır.” şeklinde ifade edilmiştir. Söz konusu Genelge kapsamında MDG'yi oluşturan sıcak hava balonu pilotlarının nasıl belirlendiği SHGM'ye sorulmuş, SHGM tarafından gönderilen yazıda bu grubun, Kapadokya bölgesinde özel sektörde görev yapan pilotlardan seçildiği, pilotların seçiminde güvenilirlik, tecrübe, yaşadığı yer (görev yapacağı yere yakınlık), gizliliğe riayet ve ulaşılabilirlik gibi kriterlerin arandığı, görev yapan pilotlar arasından belirlenen ve nihai bayrak kararı veren pilotların periyodik olarak 14 veya 21 günde değiştirildikleri, bu uygulama ile grupta görevli pilotların karar verme yetilerinin korunmasının amaçlandığı ifade edilmiştir.

- (77) Teşebbüslerin 2016-2018 yıllarında sahip oldukları slot sayıları bilgisine aşağıdaki tabloda yer verilmektedir.

Tablo 11: Kapadokya Bölgesindeki Sıcak Hava Balonu İşletmelerinin Slot Sayıları

Teşebbüsler	2016		2017		2018	
	Sabah	Öğlen	Sabah	Öğlen	Sabah	Öğlen
ANATOLİAN BALON	4	2	4	2	4	2
ATMOSFER BALON	8	4	7	3	7	3
AİR KAPADOKYA BALON	3	2	3	2	3	2
ASSİANA BALON	3	1	3	1	3	1
ATLAS BALON	2	1	2	1	2	1
BALON TURCA	3	2	3	2	3	2
BROTHERS BALON	3	1	3	1	2	1
BUTTERFLY BALON	4	2	4	2	4	2
DELUXE BALON	2	1	2	1	2	1
COMFORT BALON	2	1	2	1	2	1
DİSCOVERY BALON	3	1	3	1	3	1
İSTANBUL BALON	3	1	3	1	4	1
KAPADOKYA BALON	10	5	10	5	10	5
KAYA BALON	6	3	7	3	7	3
RAİNBOW BALON	6	3	6	3	6	3
SKYWAY BALON	4	2	4	2	4	2
SULTAN BALON	3	1	2	1	2	1
TÜRKİYE BALON	3	2	3	2	3	2
UNİVERSAL BALON	2	1	3	2	3	2
EZEL BALON	2	1	2	1	2	1
GÖREME BALON	6	4	6	4	6	4
ROYAL BALON	5	3	5	3	5	3
THK BALON	3	1	3	1	3	1
ÜRGÜP BALON	4	2	4	2	4	2
VOYAGER BALON	6	3	6	3	6	3
TOPLAM	100	50	100	50	100	50

Kaynak: Teşebbüslerden gelen cevap yazıları

- (78) Yukarıdaki tablo incelendiğinde, 2016-2018 döneminde toplam slot sayılarında herhangi bir değişiklik olmadığı, 25 sıcak hava balonu işletmecisinden yıllar içerisinde sadece ATMOSFER BALON, İSTANBUL BALON, SULTAN BALON, KAYA BALON ve UNİVERSAL BALON'un slot dağılımlarında değişiklik yaşandığı görülmektedir. SULTAN BALON ve ATMOSFER BALON'un slot sayılarının azaldığı; UNİVERSAL BALON, KAYA BALON ve İSTANBUL BALON'un slot sayısında ise artış olduğu gözlenmektedir. Slot sayılarında herhangi bir artış olmaması uçuş emniyeti ve güvenliğin sağlanmasını teminen SHGM düzenlemelerinden, teşebbüslerin slot sayılarında çok farklılık olmaması ise slotun bir sıcak hava balonu işletmesinin faaliyetlerini karlı bir şekilde yürütebilmesi için elzem öneme sahip olmasından kaynaklanmaktadır.
- (79) Kapadokya bölgesindeki uçuşların yoğunluğu ve emniyetli uçuş yapılabilmesi için ilave kapasite artışı yapılamaması nedeniyle ülke içerisinde diğer bölgelerde de balon uçuşlarının yapılabilmesi amacıyla SHGM tarafından çeşitli çalışmalar ve teşvik programları yürütülmektedir.

1.3. İlgili Pazar

1.3.1. İlgili Ürün Pazarı

- (80) Balon ile amatör ya da sportif havacılık faaliyetlerinin yanı sıra ticari amaçlı uçuşlar ve eğitim amaçlı uçuşlar gerçekleştirilebilmektedir. Amatör ve sportif havacılık

yapılabilmesi için işletme ruhsatı şartı aranmamaktadır. Ancak ticari amaçlı faaliyetler için işletme ruhsatı alınması gerekmektedir.

- (81) Balon işletmecisi teşebbüsler tarafından gerçekleştirilen sıcak hava balonu uçuşları, genel olarak eğitim amaçlı uçuşlar ve yolcu taşıma uçuşları (ticari amaçlı uçuşlar) olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Eğitim bakımından balon işletmecisi teşebbüsler, SHGM tarafından düzenlenen ilgili mevzuatlar uyarınca, hizmetin uluslararası standartlarda sağlanması amacıyla, operasyon tipine ve bölgesine göre işletmede görev yapan tüm personel için gerekli eğitimleri sağlamakla yükümlüdürler.
- (82) Bu doğrultuda uçuşa 6 ay kadar ara veren balon pilotlarına bir saatten az olmamak üzere, bir yıldan iki yıla kadar ara veren pilotlara diğer eğitimlerin yanı sıra iki saatten az olmamak üzere tazeleme uçuşu yapılmaktadır. Uçuş ve yer emniyetinin sağlanması bakımından, uçuşların hangi periyotlarla yapılacağı, aynı anda en fazla kaç adet balonun uçuşuna izin verileceği ve benzeri teknik hususlar SHGM tarafından düzenlenmekte ve eğitim amaçlı uçuşlar ticari amaçlı uçuşlara dâhil edilmemektedir.
- (83) Yolcu taşıma uçuşları, “*yer ve zaman faydası sağlanmaksızın herhangi bir tarihi, kültürel veya turistik bölgenin balon ile belirli yükseklikten seyredilmesi ve/veya balonla uçuş deneyimi yaşanması amaçlarıyla yolcuların ücret karşılığında katılım sağladığı uçuşlar*” olarak tanımlanmaktadır¹¹. Ticari amaçlı bu uçuşlar teşebbüs özelinde standart uçuş, comfort uçuş, deluxe uçuş vb. şekilde adlandırılabilir. Bu uçuşlarda balonun yolcu kapasitesi, uçuşun süresi, yolculara sağlanan hizmetler (ikramlar, kalkış alanına transfer vb.) değişiklik gösterebilmektedir. Ticari amaçlı uçuşlarda sunulan uçuş hizmetleri, süre ya da balonla uçacak yolcu sayısı bakımından değişiklik göstermektedir.
- (84) Süre bakımından uçuşlar, havada kalış süresine göre altmış dakika civarında ya da doksan dakika civarında gerçekleşmektedir. Balon ile uçacak yolcu sayısı ise sepet kapasitesine göre dört ila 28 kişi olmak üzere değişiklik gösterebilmektedir.
- (85) Teşebbüsler, ticari amaçlı balon uçuşu gerçekleştirebilmek için SHGM tarafından belirlenen şartları yerine getirmek suretiyle işletme ruhsatı alarak balon uçuş hizmetleri verebilmektedirler. Teşebbüslerin her biri 60 dakikalık ya da 90 dakikalık uçuş yapma olanağına sahiptir. Bir başka ifade ile aynı balon türü ile farklı süreli uçuş hizmeti sunabilmekte olup bir üründen diğerine geçiş maliyeti bulunmamaktadır.
- (86) Yukarıda yer verilen bilgiler doğrultusunda, eğitim uçuşlarının ve ticari amaçlı uçuşların birbirlerinden farklı hizmetler olduğu değerlendirilmektedir. Ticari amaçlı uçuşlar sunulan hizmetler bakımından kendi içerisinde sınıflandırılabilirse dahi işbu dosya kapsamında ilgili ürün pazarı sıcak hava balonu işletmecileri için “sıcak hava balonu uçuşu hizmetleri” olarak tanımlanmıştır.
- (87) Sıcak hava balonu işletmecisi teşebbüsler dışındaki soruşturma tarafı olan teşebbüslerin bir kısmı turizm sektöründe faaliyet gösteren acentelerden oluşmaktadır. Türkiye’de turizm sektöründe bulunan seyahat acentelerinin faaliyetleri, 1618 sayılı Seyahat Acentaları ve Seyahat Acentaları Birliği Kanunu (1618 sayılı Kanun) ve ilgili ikincil mevzuatla düzenlenmektedir. 1618 sayılı Kanun’un 1. maddesinde seyahat acenteleri; “*Kâr amacı ile turistlere turizm ile ilgili bilgiler vermeye, paket turları ve turları oluşturmaya, turizm amaçlı konaklama, ulaştırma, gezi, spor ve eğlence hizmetlerini görmeye yetkili olan, oluşturduğu ürünü kendi veya diğer seyahat acentaları vasıtası ile pazarlayabilen ticarî kuruluş.*” olarak tanımlanmıştır. 1618 sayılı

¹¹ Balonla Ticari Havacılık Faaliyetleri Talimatı (SHT-Balon Rev.3)

Kanun'un 3. maddesi seyahat acenteliği hizmetini üç başlık altında toplamıştır: A grubu seyahat acenteleri 1. maddede sayılan tüm seyahat acenteliği faaliyetlerini yerine getirebilmekte; B grubu acenteler, uluslararası kara, deniz ve hava ulaştırma araçları ile A grubu seyahat acentelerinin düzenleyecekleri turların biletlerini satmakta; C grubu acenteler ise, yalnız Türk vatandaşları için yurt içi turlar düzenlemektedirler. Bu bağlamda, Türkiye'de seyahat acenteliği yapmak isteyen teşebbüsler söz konusu üç belgeden birine sahip olmak zorundadır. Soruşturma tarafı seyahat acenteleri A grubu seyahat acentesi işletme belgesi olan ve Türkiye'de karşılama (*incoming*) hizmetleri alanında faaliyette bulunan teşebbüslerdir.

- (88) Kurulun 21.11.2016 tarih ve 16-40/662-296 sayılı kararında da değinildiği üzere, karşılama¹² hizmetleri, tur operatörü üzerinden gelen müşterilerin havalimanında karşılanması, havalimanı-otel transferlerinin gerçekleştirilmesi, müşterinin otel konaklamasına aracılık edilmesi, Türkiye varış yeri (destinasyonu) hakkında tanıtıcı bilgiler verilmesi, tur ve alışveriş taleplerine yönelik olarak tur ve alışveriş hizmeti verilmesi, tatil sonunda otel-havalimanı transferlerinin gerçekleştirilmesi gibi hizmetleri kapsamaktadır. Karşılama hizmeti gören acentelerin gerçekleştirdiği bu faaliyetlerin tamamı turizm sektöründe karşılama hizmetleri olarak adlandırılmaktadır.
- (89) Yukarıda yer verilen açıklamalar çerçevesinde, soruşturma tarafı acenteler için ilgili pazar "karşılama hizmetleri pazarı" olarak belirlenmiştir.

I.3.2. İlgili Coğrafi Pazar

- (90) Dosya kapsamında soruşturma taraflarının pazardaki konumlarına ve faaliyet alanlarına göre iki ayrı ilgili ürün pazarı tespit edildiğinden, balon işletmecileri ve acenteler için de ayrı ayrı ilgili coğrafi pazarlar belirlenmiştir.
- (91) Balon uçuşları coğrafi olarak Kapadokya ve Pamukkale bölgelerinde gerçekleştirilmektedir. Bununla birlikte; önümüzdeki dönemlerde Frigya Vadisi, Elazığ, Bitlis, Siirt ve Adana'da balon uçuşlarına başlanabilmesi için çalışmalar yapılmaktadır. Balon uçuşu gerçekleştiren teşebbüslerin yaklaşık %90'ı Nevşehir bölgesinde yer alırken %10'luk bir kısmı Pamukkale bölgesinde bulunmaktadır. Her coğrafyanın kendine özgü karakteristikleri olması nedeniyle talep ikamesinin zayıf olduğu, "*başkaca bir coğrafyada balonla uçmanın Kapadokya'da balonla uçma deneyimini ikame edemeyeceği*" değerlendirilmektedir. Dolayısıyla, ilgili coğrafi pazar sıcak hava balonu uçuşu hizmetleri için, "Kapadokya bölgesi" olarak tanımlanmıştır.
- (92) Soruşturma tarafı seyahat acenteleri¹³ ise özellikle yabancı ülkelerden Türkiye'ye turist getirme ve bu turistlerin Türkiye'deki otellerde konaklama, alışveriş, eğlence ve sosyal aktivite yapma ile ören yerlerini gezme gibi ihtiyaçlarını karşılama hizmetinde bulunmaktadır. Bu çerçevede, karşılama hizmetleri pazarında faaliyet gösteren soruşturma tarafı acentelerin faaliyetlerinin Türkiye genelinde farklı bölgelerde gerçekleştiği göz önüne alındığında seyahat acenteleri için ilgili coğrafi pazar "*Türkiye*" olarak tespit edilmiştir.

¹² Karar içeriğinde *incoming* olarak geçmektedir.

¹³ Kararın devamında soruşturma tarafı seyahat acenteleri ve diğer turizm acenteleri "acente" olarak anılacaktır. Bu nedenle, karar genelindeki acente ifadesinin rekabet hukuku literatüründeki acentelik kavramından farklı bir karşılıkta kullanıldığı belirtilmelidir.

I.4. Dosya Kapsamında Elde Edilen Bilgi ve Belgeler

I.4.1. Yerinde İncelemede Elde Edilen Bilgi ve Belgeler

- (93) Kapadokya bölgesinde faaliyet gösteren sıcak hava balonu işletmecilerinin tümü ilk etapta bir kooperatif çatısı altında sıcak hava balonu uçuşlarına ilişkin satış fiyatlarının belirlendiği ortak bir satış ve pazarlama platformu kurmayı amaçlamış, ancak son aşamada bazı teşebbüslerin kooperatife katılmaktan vazgeçmesi sebebiyle kurulması planlanan kooperatif hayata geçmemiştir.
- (94) İlgili kooperatifin kurulmaması sonrasında DORAK GRUBU, PİENTİ, GNM, OPULENTİA, DELUKS ve TEMPEL'in yetkilileri/hissedarları ortaklığında CO DMC adı verilen bir şirket kurulmuştur. Bunun yanı sıra, aynı tarihlerde PİENTİ, GNM, OPULENTİA, DELUKS ve TEMPEL'in yetkilileri/hissedarları ortaklığında LE CO DERİ isimli başka bir şirket daha kurulmuştur. LE CO DERİ toplamda 14 sıcak hava balonu işletmecisiyle akdettiği kiralama sözleşmeleri vasıtasıyla kiraladığı uçuşları LE CO DERİ ve/veya CO DMC bünyesinde faaliyet gösteren bir platform üzerinden satmaya başlamıştır. Aşağıda detaylıca değerlendirilecek olmakla birlikte delillere bütüncül bir bakış açısı kazandırılabilmesi açısından platform bünyesinde faaliyet gösteren 14 sıcak hava balonu işletmesine aşağıdaki tabloda yer verilmektedir.

Tablo 12: Platform Bünyesinde Bulunan Sıcak Hava Balonu İşletmeleri

Grup Adı	Teşebbüs
DORAK GRUBU	KAPADOKYA BALON
	ATMOSFER BALON
	RAINBOW BALON
	SULTAN BALON
ESPECIAL GRUP	UNIVERSAL BALON
	ISTANBUL BALON
ULUER GRUP	ANATOLIAN BALON
	DISCOVERY BALON
	BROTHERS BALON
	SKYWAY BALON
	TÜRKİYE BALON
	COMFORT BALON
	BALON TURCA
	KAYA BALON

Kaynak: Delil-112

- (95) İlave ten ilgili sistemin kuruluşuyla birlikte bazı acentelerin dışlandığına işaret eden bulgular ve soruşturma tarafı bazı acentelerin dış pazarlarda birlikte hareket ettiklerine dair bulgular da elde edilmiş olup söz konusu hususlar da aşağıda ilgili başlıklar altında ele alınacaktır.

I.4.1.1. CO DMC Öncesine İlişkin Deliller

- (96) **Delil-1:** SKYWAY BALON, EZEL BALON, BUTTERFLY BALON ve DORAK HOLDİNG'de yapılan yerinde incelemelerde elde edilen, 30.12.2016 tarihinde KAPTİD Yönetim Kurulu Başkanı (.....)¹⁴ tarafından KAPTİD'e ait e-posta adresine gönderilen; bilgide ATMOSFER BALON, BUTTERFLY BALON, İSTANBUL BALON, KAPADOKYA BALON, RAINBOW BALON, TÜRKİYE BALON, UNIVERSAL BALON, VOYAGER BALON, AIR KAPADOKYA BALON, ANATOLIAN BALON, ASSIANA BALON, ATLAS BALON, BALON TURCA, BROTHERS BALON, DELUXE BALON, DISCOVERY BALON, EZEL BALON, GÖREME BALON, KAYA BALON, COMFORT BALON, SKYWAY BALON, SULTAN BALON, ÜRGÜP BALON, ROYAL BALON, THK

¹⁴ (.....) aynı zamanda ROYAL BALON yetkilisidir.

BALON, DORAK HOLDİNG Genel Koordinatörü (.....) ve Kapadokya Lodge Hotel'e ait e-posta adreslerinin bulunduğu "Balon'da Birlik" Toplantısı Hk." konu başlıklı iletide aşağıdaki ifadeler bulunmaktadır:

"Merhabalar;

Öncelikle hepinize iyi günler dileriz.

Kapadokya Bölgesi'nin simgesi haline gelmiş Balon Turizmini istişare etmek ve firmalar arası bugüne kadar gözardı edilmiş olan güçbirliği konusunu görüşmek üzere "Balonda Birlik" isimli bir toplantı düzenlenecektir ve bu toplantı esnasında Sn. (.....) tarafından bir sunum gerçekleştirilecektir. Toplantı detayları aşağıda belirtilmiştir:

Mekan: Kapadokya Lodge Hotel - Uçhisar

Tarih: 5 Ocak 2017 - Perşembe

Saat: 14.00

Her bir firma için 1 kişi davetli olup toplantıya katılacak olan kişi mutlaka Şirket Sahibi veya Şirket Genel Müdürü olmalıdır.

Lütfen katılım durumunuzu ve şirketinizi temsilen kimin toplantıya katılacağına dair bilgiyi en geç 03 Ocak 2017 - Salı / Saat 17.00'a kadar "kapadokya@kaptid.org" adresine mail olarak bilgi veriniz.

Toplantımıza ev sahipliği yapacak olan Kapadokya Lodge Hotel'inin Genel Müdürü Sn. (.....)'a katkılarından ötürü çok teşekkür ederiz.

Bu vesile ile hepinizin yeni yılını kutlar; sağlık, mutluluk ve başarılar dileriz.

Selam ve Saygılarımızla;

(.....)

Yönetim Kurulu Başkanı

KAPTİD (Kapadokya Turistik Otelciler ve İşletmeciler Derneği)"

- (97) **Delil-2:** DORAK HOLDİNG'de yapılan yerinde incelemede elde edilen, ATMOSFER BALON İşletme Müdürü (.....) tarafından DORAK HOLDİNG Yönetim Kurulu Başkanı (.....)'ye 01.01.2017 tarihinde gönderilen "Atmosfer Balon Değerlendirme" konulu e-postada aşağıdaki ifadeler yer verilmektedir:

"Merhaba (.....) Bey, Atmosfer Balon işletmemizde Aralık 2015 itibariyle göreve başladım.

...

Turizm ve sektörde güç birliği oluşumu 05 Ocak 2017 de yapılacak " Balonda Birlik " toplantısı ve sonrasında alınacak kararlar haksız rekabetin önüne geçme, hizmet kalitesi artırımı, kârlılığı artırma gibi sonuçlar doğuracaktır. En kötü kanun, kanunsuzluktan iyidir sözünü, ticarete; En kötü anlaşma bile haksız rekabetten iyidir. Diyebiliriz. Bir araya gelebilmek bile bir adımdır ve desteklenmelidir.

Rakiplerimizle rekabet öncesi yapılacak işbirliği bile kârlılığa sebep olacaktır.

Biz Dorak Holding Grubu baloncular olarak dayanışma içinde daha çok çalışıp gayret ederek daha iyi yerlere gelebilmek için elimizden gelen gayreti göstermek istiyoruz."

- (98) **Delil-3:** SKYWAY BALON, EZEL BALON, ÜRGÜP BALON, BUTTERFLY BALON ve GÖREME BALON'da yapılan yerinde incelemelerde elde edilen, 03.01.2017 tarihinde KAPTİD Yönetim Kurulu Başkanı (.....) tarafından yine KAPTİD'e ait kapadokya@kaptid.org e-posta adresine gönderilen ve bilgide ATMOSFER BALON, BUTTERFLY BALON, (.....)¹⁵, KAPADOKYA BALON, RAINBOW BALON, TÜRKİYE BALON, UNİVERSAL BALON, VOYAGER BALON, AIR KAPADOKYA BALON, ANATOLIAN BALON, ASSIANA BALON, ATLAS BALON, BALON TURCA, BROTHERS BALON yetkilisi (.....); DELUXE BALON, DISCOVERY BALON, EZEL BALON, GÖREME BALON, KAYA BALON, COMFORT BALON, SKYWAY BALON, SULTAN BALON, ÜRGÜP BALON, ROYAL BALON, THK BALON, DORAK HOLDİNG Genel Koordinatörü (.....) ve Kapadokya Lodge Hotel'e ait e-posta adreslerinin bulunduğu "Balon'da Birlik" Toplantısı Hk." konu başlıklı iletide aşağıdaki ifadeler bulunmaktadır:

"Merhabalar;

Öncelikle iyi günler dileriz.

Bildiğiniz üzere 30.12.2016 tarihinde Kapadokya'da faaliyet gösteren tüm ticari balon işletmelerine mail gönderilmiş ve yapması planlanan "Balonda Birlik" toplantısı ile ilgili bilgi paylaşılmıştı.

Aynı mailde belirtilen deadline süresine kadar (bugün 17:00) maalesef yeterli geri dönüş olmadığından ötürü toplantı iptal edilmiştir. Belli ki balonculuk sektöründe herhangi bir sıkıntı olmadığı gibi, buna yönelik bir çalışma yapılması da gerekmemektedir.

Toplantıya katılım noktasında sorumluluk örneği gösterip mailimize cevap veren aşağıdaki işletmelere teşekkür etmek istiyoruz. (cevap verme sırasıyla):

Universal Balloon

Ürgüp Balloon

ASSIANA Balloon

Atmosfer Balloon

Kapadokya Balloon

RAINBOW Balloon

Sultan Balloon

Balloon Turca

Royal Balloon

Cihangiroğlu Balloon

Ayrıca toplantı ev sahipliği noktasında bizleri eğer toplantı gerçekleşmiş, olsaydı misafir edecek olan Kapadokya Lodge Hotel ve Genel Müdürü (.....) Hanım'a da tekrar teşekkür ederiz.

---

¹⁵ KAPTİD tarafından gönderilen cevapta, KAPTİD bünyesinde ilgili şahsın hangi teşebbüs bünyesinde hangi görevde bulunduğuna ilişkin herhangi bir bilgi olmadığı belirtilmiştir. Bunun yanı sıra, Kurum yazısının tebliğinden itibaren bazı sektör temsilcileriyle görüşme yapmak suretiyle adı geçen kişiyle ilgili bilgilere ulaşılmaya çalışıldığı, ancak bir sonuç alınmadığı, bu nedenle ilgili e-posta adresinin maddi bir hata sonucu yazılmış olabileceği veya herhangi bir alıcıya ait e-posta bilgisi girilirken Google Gmail veritabanının "otomatik tanımlama" yapmak suretiyle bu isme yer vermiş olabileceği bilgisi verilmiştir. Bunlara ek olarak İSTANBUL BALON, bu isimde bir çalışanı ve tanıdığı olmadığını belirtse de, Delil-14'te yer alan ve SKYWAY BALON'da yapılan yerinde incelemede elde edilen 13.02.2017 tarihli e-postada (.....)'nun fly@istanbulballoons.com e-posta adresini kullandığı görülmektedir. Dolayısıyla şahsın ilgili tarihte İSTANBUL BALON çalışanı olduğu değerlendirilmiştir.

Toplantıyı gerçekleştirme noktasında Dorak Holding Genel Koordinatörü (.....) şu duruma rağmen hala ümidini korumakta olup, kendisine "(.....)@dorakholding.com.tr" mail adresinden ulaşabilirsiniz.

İyi Akşamlar,

(.....)

Yönetim Kurulu Başkanı

KAPTİD (Kapadokya Turistik Otelciler ve İşletmeciler Derneği)"

- (99) **Delil-4:** SKYWAY BALON, BUTTERFLY BALON ve GÖREME BALON'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, 04.01.2017 tarihinde DORAK HOLDİNG Genel Koordinatörü (.....) tarafından; ATMOSFER BALON, BUTTERFLY BALON, (.....); KAPADOKYA BALON, RAINBOW BALON, TÜRKİYE BALON UNİVERSAL BALON, VOYAGER BALON, AIR KAPADOKYA BALON, ANATOLIAN BALON, ASSIANA BALON, ATLAS BALON, BALON TURCA, BROTHERS BALON yetkilisi (.....); DELUXE BALON, DISCOVERY BALON, EZEL BALON, GÖREME BALON, KAYA BALON, COMFORT BALON, SKYWAY BALON, SULTAN BALON, ÜRGÜP BALON, ROYAL BALON, THK BALON'a ait e-posta adreslerine gönderilen, bilgide DORAK HOLDİNG Kurumsal İletişim ve İş Geliştirme Direktörü (.....)'nın bulunduğu "Balon'da Birlik" Toplantısı Hk." konu başlıklı iletide aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

"Değerli Balon Sektör Temsilcileri,

Merhabalar,

KAPTİD'in aşağıdaki maille iptal olarak bilgi geçtiği toplantının yer ve zaman bilgisi aşağıdaki şekilde değişmiştir. Toplantı Kapadokya'daki baloncular olarak biz bize gerçekleşecek olup, yeni bir iş modeli üzerinde fikir alışverişinde bulunmayı düşünüyoruz. Hepimizin ortak kazanç ve gider tasarrufunu amaçladığımız bu toplantıya Şirket Sahibi, Ortağı veya Genel Müdür'ü seviyesinde katılım faydalı olacaktır. Birlikten doğacak güç için bütün baloncular olarak bir arada olmayı ümit ediyoruz.

Tarih: 9 Ocak 2017 Pazartesi

Adres: Avanos Double Tree Hilton

Saat: 10:30

Katılım teyitleriniz için cc'deki mail adreslerine dönüş yapabilirsiniz. Kazasız, belasız, bol kazançlı uçuşlar dilerim.

Saygılarımla,

(.....)

Genel Koordinatör

Dorak Turizm ve Gayrimenkul Yatırımlar Holding A.Ş."

- (100) **Delil-5:** ÜRGÜP BALON'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, 05.01.2017 tarihinde ÜRGÜP BALON'a ait e-posta adresinden DORAK HOLDİNG Genel Koordinatörü (.....)'e gönderilen Re: "Balon'da Birlik" Toplantısı Hk. konu başlıklı iletide aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

"Merhaba (.....),

Şirket Genel Müdürümüz (.....) Bey planlanan toplantıya katılacaktır.

İlginiz için teşekkür ederiz.

Saygılarımızla

Ürgüp Balloons”

- (101) **Delil-6:** DORAK HOLDİNG’de yapılan yerinde incelemede elde edilen, 06.01.2017 tarihinde DORAK HOLDİNG Kurumsal İletişim ve İş Geliştirme Direktörü (.....) tarafından DORAK HOLDİNG Genel Koordinatörü (.....)’e gönderilen “Bilgilendirme” konulu e-postada aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

“(.....) bey,

Aranması gereken firmalardan,

Turkeybaloon – Bugün konuşuldu, mail tekrar gönderildi, henüz cevap gelmedi.

Skyway - Yazılı cevap verdi.

AİR KAPADOKYA - Bugün konuşuldu, mail tekrar gönderildi, henüz cevap gelmedi.

Deluxe Balon - Konuşuldu, sahibi Göreme Balon ile aynı kişiymiş, Göreme Balaona mail geldi dendi, Siz Göreme balonla konuşmayalım dediğiniz için, katılıp katılmayacağını sormadım. Ama bilgileri var.

Listede Ezel diye belirtilen bir balon firması yok ? Sahibinin adımı anlamadım, Bilginiz var ise geri dönerseniz sevinirim. Tek ulaşılmayan Ezel ?”

- (102) **Delil-7:** DORAK HOLDİNG’de yapılan yerinde incelemede elde edilen, 06.01.2017 tarihinde DORAK HOLDİNG Kurumsal İletişim ve İş Geliştirme Direktörü (.....) ile AİR KAPADOKYA BALON arasında gerçekleşen, bilgide DORAK HOLDİNG Genel Koordinatörü (.....)’ün bulunduğu “Balon’da Birlik” Toplantısı Hk.” konulu e-postada aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

“Merhaba (.....) Bey,

Az önce yapmış olduğumuz telefon görüşmesine istinaden, mail elinize geçmemiş olabilir diye bir kez daha iletiyorum. Yetkilileriniz ile görüşüp, toplantıya katılımınız ile ilgili olumlu olumsuz geri dönüşünüzü rica eder, iyi çalışmalar dilerim.”

...

“Merhaba (.....) Hanım;

Şirket yetkililerimize Gerekli bilgilendirme yapılmıştır.

Genel Müdürümüz Sayın (.....) toplantıya katılım gerçekleştirecektir.”

- (103) **Delil-8:** SKYWAY BALON, KAYA BALON, EZEL BALON, BUTTERFLY BALON, GÖREME BALON ve ÜRGÜP BALON’da yapılan yerinde incelemede elde edilen; 08.01.2017 tarihinde DORAK HOLDİNG Genel Koordinatörü (.....) tarafından ATMOSFER BALON, BUTTERFLY BALON, (.....); KAPADOKYA BALON, RAINBOW BALON, TÜRKİYE BALON, UNİVERSAL BALON, VOYAGER BALON, AİR KAPADOKYA BALON, ANATOLIAN BALON, ASSIANA BALON, ATLAS BALON, BALON TURCA, BROTHERS BALON yetkilisi (.....); DELUXE BALON, DISCOVERY BALON, EZEL BALON, GÖREME BALON, KAYA BALON, COMFORT BALON, SKYWAY BALON, SULTAN BALON, ÜRGÜP BALON, ROYAL BALON, THK BALON’a ait e-posta adreslerine gönderilen, bilgide DORAK HOLDİNG Kurumsal

İletişim ve İş Geliştirme Direktörü (.....), Hilton Otel çalışanı (.....) ve 08.08.2019 itibarıyla (.....) olan (.....)'a ait (.....)¹⁶ e-posta adreslerinin bulunduğu "Balon'da Birlik Toplantısı Hk." konu başlıklı iletide aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

"Merhabalar,

Yoğun kar yağışı ve hava koşulları nedeniyle toplantımızı ertelemek zorunda kalıyoruz. Yeni tarihi hava koşullarının düzelmesine göre tekrar bildireceğiz. Anlayışınız için teşekkür eder, kolaylıklar dilerim.

Saygılarımla

(.....)"

- (104) **Delil-9:** SKYWAY BALON, KAYA BALON, EZEL BALON, BUTTERFLY BALON, GÖREME BALON ve ÜRGÜP BALON'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, 12.01.2017 tarihinde DORAK HOLDİNG Genel Koordinatörü (.....) tarafından; ATMOSFER BALON, BUTTERFLY BALON, (.....); KAPADOKYA BALON, RAINBOW BALON, TÜRKİYE BALON, UNİVERSAL BALON, VOYAGER BALON, AIR KAPADOKYA BALON, ANATOLIAN BALON, ASSİANA BALON, ATLAS BALON, BALON TURCA, BROTHERS BALON yetkilisi (.....), DELUXE BALON, DISCOVERY BALON, EZEL BALON, GÖREME BALON, KAYA BALON, COMFORT BALON, SKYWAY BALON, SULTAN BALON, ÜRGÜP BALON, ROYAL BALON, THK BALON'a ait e-posta adreslerine gönderilen, bilgide DORAK HOLDİNG Kurumsal İletişim ve İş Geliştirme Direktörü (.....), Hilton Otel çalışanı (.....) ve 08.08.2019 itibarıyla (.....) olan (.....)'a ait e-posta adreslerinin bulunduğu "Balon'da Birlik" Toplantısı Hk." konu başlıklı iletide aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

"Tekrar Merhabalar Değerli Balon Sektör Temsilcileri,

Birlikten doğacak güç için toplantımızı 18 Ocak 2017 Çarşamba günü saat:10:30'da Avanos Double Tree Hilton otelinde yapmayı planlıyoruz. Katılımlarınız son derece önemlidir.

Kolaylıklar diler, saygılarımı sunarım.

(.....)

Genel Koordinatör

Dorak Turizm ve Gayrimenkul Yatırımlar Holding A.Ş."

- (105) **Delil-10:** ASSİANA BALON'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, 19.01.2017 tarihinde ASSİANA BALON Yönetim Kurulu Başkanı (.....) tarafından DORAK HOLDİNG Genel Koordinatörü Osman Taha KÜÇÜK'e gönderilen "Balonda Birlik, Görüşler." konu başlıklı iletide aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

"Sayın (.....)

Öncelikle sizi tekrar aramızda görmekten mutlu olduğumuzu ve nazik davetiniz için teşekkürlerimi bildiririm.

"Balonda Birlik" konulu toplantı ile ilgili düşüncelerimi aktarmak isterim.

Her Türü ön hazırlıktan önce, Bazı MERCİLERE takılmama hususunda emin olmak gerekir.

¹⁶ (.....) e-posta adresi (.....)'a aittir.

Şayet, bu konu kesin olarak bertaraf edilmeyecek ise, işlevsiz kalacak herhangi bir tüzel kuruluşun adını atmamak gerekir.

Balonculuğun, Pazarlama bacağına bir adım atılmayacak ise, oluşan bu enerjiyi, işin diğer bacaklarında fayda sağlayacak ve ortak hareket edebileceğimiz, maliyet azaltıcı konulara yönlendirilebiliriz.

Ör: Ortak..., Transfer, rezervasyon, Operasyon, Yer hizmetleri, Pilot Havuzu vs.

Bir diğer konu da, genelde bu nevi, birlikte hareket etme girişimleri, başlangıçta iyi niyetlerle kurulduğu halde, geçen zaman içinde, kötü emellere alet edilen ve paydaşların zarar gördüğü ortamlar haline geldiği hepimizce malum bir konudur. (kooperatifler vs)

EĞER, hukuki sorunlar aşıлып, Pazarlama bacağına bir birliktelik adımı atılacak ise olmazsa olmaz şartların şunlardır. Yapılacak Anayasanın..

- a) Balon firmaları arasında ADALET'li, gelir ve gider dağılımını sağlaması, dolayısıyla formülün iyi kurgulanması gerekmektedir.*
- b) Bu birlikteliğin uzun ömürlü olabilmesi için, bir gurubun manipülasyon amacına alet edilmesinin önüne geçilmesi gerekir.*
- c) Baloncular arasındaki adaletin yanı sıra, Acentalar arası rekabete de alet edilmesinin engellemesi gerekir. (örn: blokaj kapatma)*
- d) Kurulacak birlikteliğin bozulmaması, ne kadar önemli ise, bireysel Balon firmaların hür iradeleri de bir o kadar önemlidir. Haksızlığa uğramaları durumunda, ellerindeki tek kozun, birlikten ayrılabilen olan, balon firmalarının elinden bu hakkın alınmaması gerekir. Yani, bağlayıcılık şartları, birliğin kolay bozulmayacağı kadar bir süre (2 YIL gibi) nispeten daha ağır olması, ama sonrasında hafifletilmesi gerekir ki, zoraki değil, gönüllü bir birliktelik olarak devam edilebilsin.*
- e) Kurulacak şirket vs. nin, İstanbul kökenli itibarlı bir denetim firmasına, rutin olarak denettirilmesinde tarafsızlık ve Şeffaflık açısından ihtiyaç vardır.*

İSİM üzerine düşüncelerim: COM uzantılı ve üniversal olması. (sadece Türkçe konuşanların anlayabileceği ve söyleyebileceği bir kelime içermemesi)

(.....),

Not: Excel çalışmanızı, gönderirseniz, formül konusunda, fikir edinme ve katkıda bulunma şansım olur

(.....)

NT Group Yön. Kurulu Başkanı”

- (106) **Delil-11:** SKYWAY BALON, EZEL BALON, KAYA BALON, BUTTERFLY BALON ve GÖREME BALON'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, 24.01.2017 tarihinde DORAK HOLDİNG Genel Koordinatörü (.....) tarafından; ATMOSFER BALON, BUTTERFLY BALON, İSTANBUL BALON, KAPADOKYA BALON, RAINBOW BALON, TÜRKİYE BALON, UNİVERSAL BALON, VOYAGER BALON, AIR KAPADOKYA BALON, ANATOLIAN BALON, ASSIANA BALON, ATLAS BALON, BALON TURCA, BROTHERS BALON, DELUXE BALON, DISCOVERY BALON, EZEL BALON, GÖREME BALON, KAYA BALON, COMFORT BALON, SKYWAY BALON, SULTAN BALON, ÜRGÜP BALON, ROYAL BALON, THK BALON, ROYAL BALON yetkilisi (.....) ve İSTANBUL BALON-UNİVERSAL BALON temsilcisi (.....)'a ait e-posta

adreslerine gönderilen, bilgide DORAK HOLDİNG Kurumsal İletişim ve İş Geliştirme Direktörü (.....), Hilton Otel çalışanı (.....) ve 08.08.2019 itibarıyla (.....) olan (.....)'a ait e-posta adreslerinin bulunduğu "II. "Balon'da Birlik" Toplantısı Hk." konu başlıklı iletide aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

"Değerli Balon Sektör Temsilcileri,

Bu hafta içi yapacağımız toplantı, EMITT fuarı ve farklı yoğunluklardan ötürü katılımın düşük olması sebebiyle 30 Ocak 2017 Pazartesi 14:00'te Avanos Hilton Otel de olacaktır.

Bu süreçte (.....) (Doğuş Holding Baş Hukuk Müşaviri, Rekabet Hukuku Uzmanı) ile bir toplantı gerçekleştirdik. Kendisiyle yaptığımız detaylı görüşmenin notlarını ve sizin değerli görüşlerinizi paylaşacağımız toplantımızda müspet karar çıkar ise hızlıca komisyonları kurup çalışmalarımızı başlatabiliriz.

Karar toplantısı olduğu için yüksek düzeyde katılım gerekmektedir. Katılım teyit mailinde kimin katılacağını da iletirseniz sevinirim.

Kazasız belasız uçuşlar dilerim.

(.....)

Genel Koordinatör

Dorak Turizm ve Gayrimenkul Yatırımlar Holding A.Ş."

- (107) **Delil-12:** ÜRGÜP BALON'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, 26.01.2017 tarihinde ÜRGÜP BALON'a ait e-posta adresinden DORAK HOLDİNG Genel Koordinatörü (.....)'e gönderilen "RE: II."Balon'da Birlik" Toplantısı Hk." konu başlıklı iletide aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

"Sayın (.....) Bey,

Planlanan toplantıya firmamızdan katılacak kişiler şu şekildedir.

(.....): Yönetim Kurulu Başkanı

(.....): Genel Müdür

Saygılarımızla

ÜRGÜP BALLOONS"

- (108) **Delil-13:** GÖREME BALON'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, 29.01.2017 tarihinde GÖREME BALON'a ait e-posta adresinden DORAK HOLDİNG Genel Koordinatörü (.....)'e gönderilen ve bilgide GÖREME BALON İşletme Müdürü (.....)'in bulunduğu "RE: II."Balon'da Birlik" Toplantısı Hk." konu başlıklı iletide aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

"Merhabalar Sayın Yetkili,

Belirtilen tarihte gerçekleşmesi düşünülen BALONDA BİRLİK toplantısına Göreme Balonculuk ve Deluxe Balon adına İşletme müdürümüz (.....) ve Muhasebe Müdürü (.....) (2 KİŞİ) katılacaktır. Bilgilerinize sunarız.

SAYGILARIMLA

(.....)"

- (109) **Delil-14:** SKYWAY BALON, EZEL BALON, BUTTERFLY BALON, VOYAGER BALON ve GÖREME BALON'da yapılan yerinde incelemelerde elde edilen, 13.02.2017

tarihinde DORAK HOLDİNG Genel Koordinatörü (.....) tarafından; BUTTERFLY BALON, (.....) <fly@istanbulballoons.com>; TÜRKİYE BALON, UNİVERSAL BALON, VOYAGER BALON, AİR KAPADOKYA BALON, ANATOLİAN BALON, ASSİANA BALON, ATLAS BALON, BALON TURCA, BROTHERS BALON yetkilisi (.....), DELUXE BALON, DISCOVERY BALON, EZEL BALON, GÖREME BALON, KAYA BALON, COMFORT BALON, SKYWAY BALON, ÜRGÜP BALON, ROYAL BALON ve THK BALON'a ait e-posta adreslerine gönderilen, bilgide Hilton Otel çalışanı (.....) ve 08.08.2019 itibarıyla (.....) olan (.....)'a ait e-posta adreslerinin bulunduğu "Balon Kooperatifi Son Toplantı Hk." konu başlıklı iletide aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

"Değerli Balon Sektör Temsilcisi,

Balon Kooperatifi ve Balon AŞ. için yapacağımız son toplantıyı 16 Şubat Perşembe günü saat 10:30'da Avanos Double Tree Hilton'da gerçekleştireceğiz.

Toplantı içeriğinde kooperatif yapısı, işleyişi ve finansal konularla ilgili detaylı taslak çalışmasını bulabileceksiniz. İmza yetkisi olan, karar alabilecek temsilcilerin katılmasında büyük fayda vardır.

Davetiye listesini ve beklenen katılımcıları aşağıda bulabilirsiniz;

Balon Firması	Katılımcı İsmi
Kapadokya	(.....)
Atmosfer	
RAINBOW	
Sultan	
Butterfly	(.....)
Skyway	(.....)
THK	(.....)
Cihangiroglu	(.....)
AİR KAPADOKYA	(.....)
Göreme	(.....)
Deluxe	(.....)
Türkiye	(.....)
İstanbul	(.....)
Universal	(.....)
Balon Turca	(.....)
Atlas	(.....)
EZEL	(.....)
Anatolia	(.....)
Discover	
Royal	(.....)
Ürgüp	(.....)
Kaya Balon	(.....)
ASSİANA	(.....)
Maccan	(.....)
Voyager	(.....)

Not: Balon şirket ortakları da toplantıya katılabilirler. İsimler temsil amacıyla yazılmıştır. Sıralama katılımcı isimlerine göre alfabetik olarak yapılmıştır.

Saygılarımla,

(.....)

Genel Koordinatör

Dorak Turizm ve Gayrimenkul Yatırımlar Holding A.Ş."ü

(110) **Delil-15:** ÜRGÜP BALON'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, 14.02.2017 tarihinde ÜRGÜP BALON Genel Müdürü (.....) tarafından ÜRGÜP BALON ortağı (.....) ve (.....)'e¹⁷ ait e-posta adreslerine "Fwd: RE: II. "Balon'da Birlik Toplantısı Hk."" konu başlığı ile gönderilen iletide aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

"Sayın (.....), (.....),

Son zamanlarda sektörde yaşanan verimsiz rekabet, fiyat dengesizliği, pazar sorunu gibi sıkıntılardan dolayı, Dorak Holding Genel Koordinatörü Sn. (.....)'in sunumu ve ev sahipliği ile Balonda Birlik adı altında 2 toplantı gerçekleştirildi.

Balon firmalarının büyük bir kısmı bu oluşuma olumlu bakmakta.

16.02.2017 saat 10.30 da üçüncüsü gerçekleştirilecek olan toplantıda; bu projede izleyeceğimiz yolda ve karar noktasında sizlerinde görüşleri bizim için son derece önem taşımaktadır.

Ekte toplantının sunumunu, oluşumun amacı ve detayları sizlerle paylaşıyorum.

Hatta mümkünse Perşembe günü yapılacak olan toplantıda sizlerinde bulunması doğru karar verebilmemiz için faydalı olacaktır.

Selam ve Saygılarımla

(.....)"

E-postanın ekinde bulunan "Balonda Birlik.pptx" adlı sunum dosyasında aşağıdaki ifadeler bulunmaktadır.

"Amacımız

... KOSGEB destekli balon ortak satış, pazarlama ve gider paylaşımı kooperatifi kurmak ana fikrimiz.

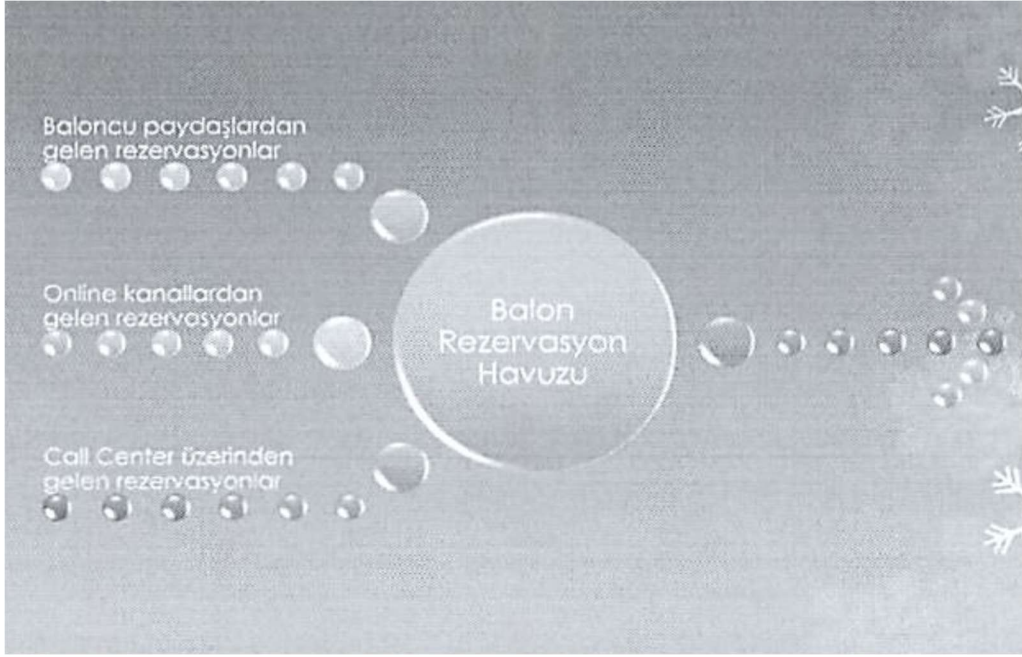
Nasıl Bir Birlik?

Birim Geliri Yükseltmek

- Balon müşterisinin birim ücretini kademeli olarak yükseltmek*
- Taban fiyat belirleyerek, balonu değerinde satmak*
- Komisyon miktarını belirleyerek, farklı fiyatlardan balon satışını engellemek*
- Ücret kurallarına uymayanları tazminat ile cezalandırmak*

Operasyon Nasıl Olacak?

¹⁷ (.....), ÜRGÜP BALON ortağı (.....)'in ortağı olduğu Turista Turz. ve Tic. Ltd. Şti.nin ortağıdır.

(11) **Delil-16:** SKYWAY BALON'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, 14.02.2017 tarihinde DORAK HOLDİNG Genel Koordinatörü (.....) tarafından SKYWAY BALON İşletme Müdürü (.....)'a gönderilen ve bilgide SKYWAY BALON ortağı (.....)'nın bulunduğu e-postada aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

“(.....) bey merhabalar,

Ekteki sunumlar bugün sizinle görüştüğümüz sunumlardır. Bilgilerinize sunarım.

Saygılarımla

(.....)

Genel Koordinatör

Dorak Turizm ve Gayrimenkul Yatırımlar Holding A.Ş.”

Belgenin ekinde ise “Balon Turizmini Geliştirme Kooperatifi” başlıklı bir sözleşme ve “Balon Kooperatifi Finansal Konuları” başlıklı bir sunum yer almaktadır. “Balon Kooperatifi Finansal Konuları” başlıklı sunumda yer alan bazı ifadeler aşağıda yer verilmektedir.

“Balon Satış Fiyatları

• *Balon Şirketleri*

✓ *Acente*

✓ *Otel*

• *Balon AŞ.*

✓ *Alt Acenteler*

✓ *Online Satış Kanalları*

(.....)

(.....)

- ✓ Kendi Websitesi
- ✓ Kapı Müşterisi
- ✓ Telefonla arayan

(.....)

- ✓ Balon Websitesi
- ✓ Call Center
- ✓ Yabancı Online Web.

(.....)

Para Döngüsü

Balon AŞ. Adına balon şirketleri ücretleri tahsil eder. Yolcuların havuzda toplandığı gibi tahsilatlarda sanal bir havuzda toplanır. Gün sonunda ise balon şirketlerine hesap dökümü gönderilir. Ay sonunda ise mahsuplaşma sonucu para transferi Balon AŞ. İle balon şirketi arasında gerçekleşir.”

- (112) **Delil-17:** SKYWAY BALON ve ÜRGÜP BALON'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, 17.02.2017 tarihinde DORAK HOLDİNG Genel Koordinatörü (.....) tarafından İSTANBUL BALON-UNİVERSAL BALON temsilcisi (.....); TÜRKİYE BALON Uçuş İşletme Eğitim Müdürü (.....), AIR KAPADOKYA BALON Ortağı (.....), KAYA BALON yetkilisi (.....); ÜRGÜP BALON Genel Müdürü (.....), VOYAGER BALON yetkilisi (.....), SKYWAY BALON İşletme Müdürü (.....), DELUXE BALON yetkilisi (.....) ve ROYAL BALON yetkilisi (.....)'e gönderilen e-postanın ekinde bulunan “BALONDA BİRLİK-genel kurallar.docx” adlı belgede aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

1) Süre: 3,5 yıl.

2) Teminat: Slot başına €400,000 (Çek / Senet / T. Mektubu). 20.000 Kooperatif aidatı

3) Balon AŞ bütçesi: 5 EUR her uçan yolcudan, Balon AŞ ve Kooperatifte her şirket %4 hisse sahibi olacaktır.

4) Kararlar: Yönetim Kurulu kararları 3/4 ile alınacaktır- (%75)

5) İlan Bütçesi: A.Ş'ye kalacak olan gelirin 500.000 TL üstü ise %20

6) Sınırlandırma: 1 Acente, doluluk oranı %75'ten fazla ise 1 günde 1.250 yolcudan fazla uçuramaz.

Paket tur içerisinde balon satılamaz.

Balon şirketleri arasında slot değişimi yaşanmayacak, slotlar sabitlenecektir.

7) Uçuş Operasyonu: Yolcu ve acente beyanda bulunursa istediği balon firması ile uçuşu sağlanacak.

8) Sales Call: İsteyen balon firması acenteye muhatap olabilir. Geri kalan acenteler için Balon AŞ. Pazarlama Takımı çalışma yapacaktır.

9) FREE : Free kesinlikle Olmayacak.

10)T.C. Müşteri: Yerliye indirimli bilet oluşturulabilir.

11) Maliyet Hesabı: Sepet değil kişi sayısı üzerinden yapılacaktır.

12) Faturalaşma: Ay sonlarında da, biriken kardan pay için Fatura keseceklerdir.

13)Tahsilat: İki şekilde yapılabilir. Voucher satarak veya tahsilat ekibi kurarak.

Voucher satarak; komisyon dahil fiyattan herkese voucher satılabilir, bilete dönüştükten sonra ise komisyon miktarı geri iade edilir.

Tahsilat ekibi kurarak; her balon şirketi Balon AŞ de tahsilat için bir tahsilat elemanı bulundurur. Balon satışı sırasında tahsilatı ilgili balon firması elemanı ile beraber başka bir balon firması elemanı gerçekleştirir.

...

- (113) **Delil-18:** ASSİANA BALON'da yapılan yerinde incelemede elde edilen ve teşebbüs tarafından 17.02.2017 tarihli olduğu belirtilen Word dosyasında aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

“1. R. Kurulu: Muafiyet Alınmadan, diğer adımlar atılmamalıdır.

2. Süre: 3 YIL olmalıdır.

...

6.Kota: 1 Acente Firması, 1 Ay içinde, 5000 den fazla bilet alamaz.

...

8. FREE vs: Free veya Çocuk indirimini kesinlikle olmayacak.

...

11. Faturalaşma: Balon Şirketleri, AŞ'ye uçurduğu Kişi başı Fatura kesecektir. Ay sonlarında da, biriken kardan pay için tekrar Fatura keseceklerdir.

12. Pazarlama: Tüm biletler, Balon AŞ kaynaklı olacak. Acenteler, Balon firmaları, Butik oteller, Simsarlar vs kim isterse ama en az 100'er adet olarak ve peşin para karşılığında bilet alabilir, istediği fiyata da satabilir.

...

*14. FİYATLAR : 100 adet bilet alan %5
200 adet bilet alan %8
500 adet bilet alan %10
1000 adet bilet alan %15
İndirimli, alabilecektir.”*

- (114) **Delil-19:** ASSİANA BALON'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, 18.02.2017 tarihinde ASSİANA BALON Yönetim Kurulu Başkanı (.....) tarafından DORAK HOLDİNG Genel Koordinatörü (.....)'e gönderilen “Balonda birlik için öneri !” konu başlıklı e-postada aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

“Ortak SIKINTI: Fiyat'ların aşağı inmesini engellemek

Bireysel İstekler: SLOT'lar sabitletmesin !

Acentamla ben muhatap olurum !.

Beni isteyen, bende uçsun !..

KOOPERATİF: Voucher Basacak

Voherlar, bedel karşılığı ve sadece balonculara, önceden satılacak

Baloncu, Voucher üstündeki numara ile ile sisteme girerek, karşılığında müşterisine Bilet alacak, istediği fiyata satabilecek.

Voucher'ler 100 TL ye satılacak, yıl sonunda Balon şirketleri 95 TL'sini geri alacak

AMAÇ: Baloncunun, Uçuş maliyetini fiktif olarak arttırarak, fiyatların aşağıya inmesini engellemek.

(.....)

NT Group Yönetim Kurulu Başkanı”

- (115) **Delil-20:** SKYWAY BALON ve ÜRGÜP BALON'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, 21.02.2017 tarihinde DORAK HOLDİNG Genel Koordinatörü (.....) tarafından; İSTANBUL BALON-UNİVERSAL BALON temsilcisi (.....), TÜRKİYE BALON Uçuş İşletme Eğitim Müdürü (.....), AIR KAPADOKYA BALON Ortağı (.....), KAYA BALON yetkilisi (.....), ÜRGÜP BALON Genel Müdürü (.....), VOYAGER BALON yetkilisi (.....), SKYWAY BALON İşletme Müdürü (.....), DELUXE BALON yetkilisi (.....), ROYAL BALON yetkilisi (.....), ASSİANA BALON Yönetim Kurulu Başkanı (.....)'na ait e-posta adreslerine gönderilen "Balon Kooperatif Sunumu" konu başlıklı iletide aşağıdaki ifadelere yer verilmektedir:

"Değerli arkadaşlar merhabalar,

Genel hükümleri ve organizasyon şemasını ekteki dosyada yazdım.

Ayrıca her balon firmasının şüpheleri ve çözümlerini de aşağıda belirttim. Ekleme istediğiniz varsa Cuma günkü toplantı da görüşmek üzere ekleyebilirsiniz. Görüşülmesini istediğiniz hususları bu maili cevaplayarak da belirtebilirsiniz. Sadece kendi işletmeniz için değil diğer işletmelerin de aklında olanları paylaşabilirsiniz.

Cuma günü 10:00'da Yunak Otel de görüşmek üzere.

		Şüpheler	Çözümler
Kapadokya	10	YOK	YOK
Atmosfer	8		
RAINBOW	6		
Sultan	3		
Voyager	6	Balon dahil tur satılarak uzun vadede küçük acentelerin ortadan kalkması	Acentelerle satış sözleşmesi yapılarak, balon dahil tur satışı yapılmasını engellemek
Kaya Balon	6	YOK	YOK
Arıkan-Atlas	2	Bakım hizmetinin tek elden değil de adilane bir şekilde dağıtılması	Mevcut çalışılan bakım yerlerinden fiyat güncelleştirilmesi istenecek, isteyen istediği bakım merkezi ile çalışacak veya Kooperatif bakım merkezi kuracak veya devralacak
Royal	5	Markanın korunması, kendisiyle uçmak isteyen müşterinin Royal ile uçuşması, acente ilişkilerinin korunması, birlikteliğin çok uzun yıl şartına bağlanmaması	Yolcu veya acente uçmak istediğini belirttiği firma ile uçacak, dileyen balon şirketi acenteleri ziyaret edecek, diğerleri Balon AŞ tarafından ziyaret ve satış yapılacak, birliktelik 3,5 yıl olacak
Kelebek	4	YOK	YOK
Göreme	6	YOK	YOK
Özarslan-Deluxe	2		
Ürgüp	4	YOK	YOK
Skyway	4	Yönetim kurulu kararları yüksek çoğunluk ile alınmalı, birliktelik AŞ tarafından acentelere anlatılmalı ilişkiler bozulmamalı	Kararlar 3/4 çoğunluk ile alınacak. Balon AŞ tarafından kurulan pazarlama takımı acente ilişki ve faaliyetlerini yürütecek
Anatolia	4	YOK	YOK
Discovery	3		
Balon Turca	3	YOK	YOK
Samanyolu-Türkiye	3	YOK	YOK
THK	3	Teminatların slotlara bağlanması	Teminat çek/senetleri ödenmemesi tehlikesine karşılık slotlara bağlanılacaktır.

AİR KAPADOKYA	3	YOK	YOK
Maviay/ASSİANA	3	Reklam bütçesinin dengeli harcanması	Harcama kalemleri sene başında yönetim kurulunun onayına istinaden uygulanacaktır.
Cihangiroğlu	3	YOK	YOK
Başkent-İstanbul	3	YOK	YOK
Ses-Universal	2		
Maccan	2	Kendi slot sayılarının 3'e çıkması	Alınabilecek bir önlem veya aksiyon yoktur.
EZEL	2	YOK	YOK

(.....)

Genel Koordinatör

Dorak Turizm ve Gayrimenkul Yatırımlar Holding A.Ş.”

- (116) **Delil-21:** EZEL BALON ve ÜRGÜP BALON'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, 27.02.2017 tarihinde DORAK HOLDİNG Genel Koordinatörü (.....) tarafından TÜRKİYE BALON Uçuş İşletme Eğitim Müdürü (.....), İSTANBUL BALON-UNİVERSAL BALON temsilcisi (.....), VOYAGER BALON ve ATLAS BALON ortağı (.....), AİR KAPADOKYA BALON ortağı (.....), ANATOLIAN ve DISCOVERY BALON yetkilisi (.....), ASSİANA BALON Yönetim Kurulu Başkanı (.....), VOYAGER BALON yetkilisi (.....), BROTHERS BALON yetkilisi (.....), DELUXE BALON temsilcisi (.....), EZEL BALON, KAYA BALON yetkilisi (.....), SKYWAY BALON İşletme Müdürü (.....), Ürgüp BALON Genel Müdürü (.....), ROYAL BALON yetkilisi (.....) ve THK BALON'a ait e-posta adreslerine gönderilen “Balon Kooperatifi İmza Toplantısı Hk.” konu başlıklı iletide aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

“Değerli Balon Sektör Temsilcileri,

Yapılan toplantılar sonucunda ekteki maddeler üzerinde görüş birliğine varılmıştır. Ekteki sözleşmeyi Rekabet Kuruluna danışmak adına (.....)¹⁸ vasıtasıyla randevu talebinde bulunduk. Bu randevuya göre toplantı tarihimizi sizlere bildireceğim. Saygılarımla,

(.....)

Genel Koordinatör

Dorak Turizm ve Gayrimenkul Yatırımlar Holding A.Ş.”

Belgenin ekinde yer alan dosyada Balon Turizmini Geliştirme Kooperatifi Mutabakat Sözleşmesi bulunmakta olup bazı maddelerine aşağıda yer verilmektedir.¹⁹

“44. Üyeler, komisyon dahil tahsilat yapacak, komisyon faturası karşılığında komisyon bedelini acenteye ödeyecektir.

45. Balon firmaları havuza gönderdiği yolcu başı, Balon A.Ş.'ye 105 € borçlanmayı kabul eder.

46. Acenteler tur dahil balon satamayacak olup, buna ilişkin balon firmaları ve acenteler arasında sözleşmesel düzenlemeler yapılacaktır.

¹⁸ Hâlihazırda Nevşehir Ticaret ve Sanayi Odası Başkanıdır. Bkz. <http://www.ntso.org.tr/#>, Erişim Tarihi: 07.08.2019

¹⁹ Sözleşmenin en son halinin dosya konusu ile ilgili maddelerine ilerleyen delillerde detaylıca yer verilmektedir.

47. 1 Acente, doluluk oranı %75'ten fazla ise 1 günde 750 yolcudan fazla uçuramaz.

48. Ücretsiz yolcu uçuşu sağlanmayacak olup, tanıtım, ikili ilişkiler vs gerekçelerle ücreti ve gerekçesi Balon AŞ tarafından icra kuruluna sunulacak şekilde olacaktır.”

- (117) **Delil-22:** DORAK HOLDİNG’de yapılan yerinde incelemede elde edilen, 01.03.2017 tarihinde RAINBOW BALON ve SULTAN BALON İşletme Müdürü (.....) tarafından (.....)’e gönderilen e-postada aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

“Merhaba (.....) Bey,

Bize ödemenizde Mart ve Nisan aylarında (.....) TL (KDV hariç) ve Mayıs ayında (.....) TL (KDV hariç) olacak şekilde yardımcı oluruz sizlere.

Sonraki dönemler için henüz fiyat vermek size zor durumda bırakabilir çünkü Balonda Birlik adında bir oluşum söz konusu bölgede.

Eğer bu gerçekleşirse Birliğin verdiği fiyatlar geçerli olacak. Birlik oluşumuna göre sizleri haberdar ederiz.”

- (118) **Delil-23:** EZEL BALON’da yapılan yerinde incelemede elde edilen, 03.03.2017 tarihinde DORAK HOLDİNG Genel Koordinatörü (.....) tarafından; VOYAGER BALON yetkilisi (.....), ÜRGÜP BALON Genel Müdürü (.....), KAYA BALON yetkilisi (.....), ANATOLIAN ve DISCOVERY BALON yetkilisi (.....), VOYAGER BALON ve ATLAS BALON ortağı (.....), BUTTERFLY BALON yetkilisi (.....), SKYWAY BALON İşletme Müdürü (.....), AIR KAPADOKYA BALON ortağı (.....), EZEL BALON, ASSIANA BALON Yönetim Kurulu Başkanı (.....), BALON TURCA, İSTANBUL BALON-UNİVERSAL BALON temsilcisi (.....)’a ait e-posta adreslerine gönderilen “Balon Kooperatifi Kuruluş Toplantısı” konu başlıklı iletide aşağıdaki ifadeler yer verilmektedir:

“Merhabalar Değerli Arkadaşlar,

Balon Kooperatifi Kuruluş toplantısı yapmak amacıyla önümüzdeki hafta yani 6 Mart Pazartesi günü saat 11:00’de Avanos Voyager Balloon’da toplanıyoruz. Değerli katılımlarınız önem arz etmektedir.

Saygılarımla,

(.....)

Genel Koordinatör

Dorak Turizm ve Gayrimenkul Yatırımlar Holding A.Ş.”

- (119) **Delil-24:** SKYWAY BALON’da yapılan yerinde incelemede elde edilen, 03.03.2017 tarihinde bireysel müşteri (.....)’in 21.04.2017 tarihinde balona binmek için fiyat bilgisi talep eden e-postasına cevaben BALONDOKYA²⁰ yetkilisi (.....) tarafından gönderilen 03.03.2017 tarihli e-postada aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

“Merhaba (.....) Hanım,

21 Nisan için kesin olmamakla beraber fiyatlarımız (.....) TL’de sabit kalacaktır. Fakat bölgede 25 balon firması bulunuyor, bu firmalar bir topluluk içerisinde girip tek bir şirket olma yolunda ilerliyorlar. Eğer bu durum kesinleşir ise fiyatlar daha da artacaktır.

²⁰ SKYWAY BALON’un acentesidir.

...”

- (120) **Delil-25:** ÜRGÜP BALON'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, 09.03.2017 tarihinde ÜRGÜP BALON Operasyon Sorumlusu (.....) ile (.....) unvanlı seyahat acentesi çalışanı (.....) arasında “Re:Rezervasyon Talebi: (.....)” konu başlıklı iletide aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

“Merhaba (.....) Bey&(.....) Bey,
Rezervasyon talebimiz aşağıdaki gibidir.

...”

“Merhabalar

Göndermiş olduğunuz rez. konfirmadır.

Önemli NOT: 01 Nisan 2017 itibariyle balon şirketleri kooperatif kuruluşu söz konusudur. Nisan ve sonrası için gelen talepleri beklemeye almanız önemle rica olunur. Pazartesi günü durumun netlik kazanması bekleniyor.

Saygılarımızla

(.....)

Operasyon Sorumlusu”

...

“Konfirmeler için teşekkürler (.....) Bey,

Fiks bir fiyat mı ortaya çıkacak acaba? Fiyatlar değişecek mi? Öngörünüzü öğrenirsem gelen taleplere o şekilde dönüş yapabilirim.

...”

“Merhabalar,

Fiyatları sabitleme ve biraz daha fiyatlarda artma olması söz konusudur. Pazartesi günü yapılacak toplantı sonucuna göre size daha detaylı bilgi vereceğim.

(.....)”

...

“Teşekkürler (.....) Bey,

İyi olacak bence. Etraftan abuk subuk fiyatlar duyar olmuştuk. Birde acentalara satış fiyatı belirlense daha güzel olacak.

Hayırlısı neyse o olsun.

...”

- (121) **Delil-26:** VOYAGER BALON'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, 13.03.2017 tarihinde DORAK HOLDİNG Genel Koordinatörü (.....) tarafından; ASSİANA BALON Yönetim Kurulu Başkanı (.....), KAYA BALON yetkilisi (.....), BUTTERFLY BALON Yetkilisi (.....), SKYWAY BALON ortağı (.....), SKYWAY BALON İşletme Müdürü (.....), THK BALON, BROTHERS BALON yetkilisi (.....), AIR KAPADOKYA BALON ortağı (.....), TÜRKİYE BALON Uçuş İşletme Eğitim Müdürü (.....), İSTANBUL BALON-UNİVERSAL BALON temsilcisi (.....), BALON TURCA, ATLAS BALON ortağı (.....), EZEL BALON, ANATOLIAN BALON ve DISCOVERY BALON yetkilisi (.....), ÜRGÜP

BALON Genel Müdürü (.....) ve VOYAGER BALON yetkilisi (.....)'e ait e-posta adreslerine gönderilen "Balon Kooperatifi Mutabakat Sözleşmesi Hk." konu başlıklı iletide aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

"Merhabalar,

Cuma günü imzalanan mutabakat sözleşmesi ve imzalanmış hali ektedir. Çarşamba günü görüşeceğimiz Göreme balonun imzasından sonra diğer kabul eden Cihangir ve THK'nın da imzalarını alarak kooperatifimizi kuruyoruz. Kuruluş işlemleri biter bitmez, Genel Kurulu toplayıp gerekli seçim vs. çalışmalarını yaparak bir an evvel yol almak istiyoruz.

Bu süreçteki sabrınız ve anlayışınız için teşekkür ederim.

İyi haftalar dilerim.

(.....)

Genel Koordinatör

Dorak Turizm ve Gayrimenkul Yatırımlar Holding A.Ş."

İş bu 56 maddde 7 sayıfadan oluşan mutabakat metnini aşağıda imzaları bulunması gerektiren yetkilileri tarafından 10 Mart 2017 tarihinde gerçekleştirilmiş ve mutabakat belgeleriyle birlikte çalışmalar Robakbet Hukuk bürosu ve Türk Ticaret Kanunu na göre yapılabilmektedir

Balon	Kooperatifi	Yetkilisi	İmza
Kuzeydekiya	Balon	[Redacted]	[Redacted]
Azizler	İstanbul	[Redacted]	[Redacted]
Balkanlar	Universal	[Redacted]	[Redacted]
Sultan	Anatolia	[Redacted]	[Redacted]
Antalya	Discover	[Redacted]	[Redacted]
THK	Ezel	[Redacted]	[Redacted]
Cihangir	Balon Turizm	[Redacted]	[Redacted]
THK	Atlas	[Redacted]	[Redacted]
THK	Royal	[Redacted]	[Redacted]
THK	Urup	[Redacted]	[Redacted]
THK	Kaya Balon	[Redacted]	[Redacted]
THK	Aslana	[Redacted]	[Redacted]
THK	Maccan	[Redacted]	[Redacted]

1. Balon Turizmini Geliştirme Kooperatifi; balon şirketlerinin müşterek menfaatleri doğrultusunda ekonomik, sosyal ve kültürel ihtiyaç ve isteklerini karşılamak üzere şeffaf ve demokratik yoldan kontrol edilen 1163 Sayılı Kooperatif Kanuna tabi bir teşebbüs olarak faaliyet gösterecektir.

...

21. Her firma Balon A.Ş.'ye %4,34 ortak olacak, böylelikle herkesin eşit hissesi olacaktır. Yönetim, reklam, tanıtım vb. giderleri çıktıktan sonra kalan nakit, kar payı olarak eşit şekilde balon şirketlerine dağıtılacaktır.

22. Balon A.Ş gelir kalemleri; her uçuştan 10 EUR ve online satış sitesinden, call center'dan yapılacak olan satışlardaki ekstra komisyonlar olacaktır.

23. Balon A.Ş online booking hizmeti karşılığında her balon şirketinden (Dorak Holding balon şirketleri belirlenen miktarın 3 katını ödeyecektir) slot başı 200.000 EUR teminat mektubu alacak, mektubun bozdurulması yönetim kurulunun %75 çoğunluğunun kararı ile yapılacaktır.

30. Grup Yolcu/Münferit yolcu hangi firmayla uçmak istediğini belirtti ise, o firma ile uçuşu mümkün olduğunca sağlanacaktır. (Ancak her balon şirketi bu yolcu benle uçmak istiyor diye beyanda bulunursa ilk aylar operasyonel sorunlar yaşanabilir, yolcu beyanı olmaksızın balon şirketi tercihi Balon AŞ'ye bırakılmalıdır)

33. Acentelerle rezervasyonlar konusunda isteyen balon firmaları adına Balon AŞ muhatap olur. Dileyen balon firması acenteleriyle görüşmeye rezervasyon almaya devam edebilir.

37. Balon şirketleri kendi web sitesinden, telefon üzerinden balon satışı yapmaya devam edecektir.

41. Oluşturulacak online sistem üzerine Kooperatif üyeleri dahil olacak ve hem operasyonel hem de parasal dağılımı görebilecektir.

42. Tahsilat ekibi kurarak; her balon şirketi Balon AŞ de tahsilat için bir tahsilat elemanı bulundurur. Balon satışı sırasında tahsilatı ilgili balon firması elemanı ile beraber başka bir balon firması elemanı gerçekleştirir.

43. 15 günde bir Kooperatifin bir uzantısı olan Balon A.Ş. ile üyeler arasında mahsuplaşma ve faturalandırma yapılacaktır.

44. Üyeler, komisyon dahil tahsilat yapacak, komisyon faturası karşılığında komisyon bedelini acenteye ödeyecektir.

45. Balon firmaları havuza gönderdiği yolcu başı, Balon A.Ş.'ye standart uçuşlar için (.....) €, comfort (.....) €, deluxe uçuş (.....) € için borçlanmayı kabul eder.

46. Acenteler tur dahil balon satamayacak olup, buna ilişkin balon firmaları ve acenteler arasında sözleşmesel düzenlemeler yapılacaktır.

47.1 Acente, doluluk oranı %75'ten fazla ise 1 günde 750 yolcudan fazla uçuramaz.

48. Ücretsiz yolcu uçuşu sağlanmayacak olup, tanıtım, ikili ilişkiler vs gerekçelerle ücreti ve gerekçesi Balon AŞ tarafından icra kuruluna sunularak uçurulacaktır.

49. Balon A.Ş.'nin yıl sonu kasasında 500.000 TL'nin üstünde olması durumunda geri kalan kısmı durumunda kooperatif üyelerine payları oranında dağıtılacaktır.

- (122) **Delil-27:** ÜRGÜP BALON'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, 13.03.2017 tarihinde ÜRGÜP BALON Genel Müdürü Tamer DUYMAZ tarafından ÜRGÜP BALON ortağı (.....) ve (.....)'e ait e-posta adreslerine gönderilen "Fwd:Balon Kooperatifi Mutabakat Sözleşmesi Hk." konu başlıklı iletide aşağıdaki ifadelere yer verilmektedir:

"Merhaba (.....) Bey, (.....) Bey, (.....) Bey,

* Kooperatif kuruluşu çalışmasında henüz bağlayıcı bir unsur olmamasıyla birlikte, imzalanan ön mutabakat detaylarını ekte sizinle paylaşıyorum.

1 Nisan 2017 tarihi sonrası için düşünülen acenta fiyatı (.....) EU, Satış fiyatı (.....) EU. Henüz resmileştirilmediği için, tüm firmalar olarak öngörümüz şu aşamada Nisan ve sonrası için fiyat verilmemesi ve Ön rezervasyon kabul edilmemesi.

* Aralık 2016'da imza sirkülerinin süresi bitmiş idi. (.....)'lede görüştüğünüz gibi, ofis adres değişikliği, yeni adrese ruhsat alınması, telefon internet nakilleri, balon tescillerinde yeni adres bildirimleri, özellikle bu hususları gerçekleştirebilmemiz için imza sirkülerini acilen yenilememiz gerekiyor.

* Ayrıca müşteri sayısının azlığı ve yaşanan uçuş iptallerinden dolayı nakit sıkıntısı yaşamaktayız. Bu hususda da desteğinizi beklemekteyiz.

Umarım hayırlı bir birliktelik olur,

İyi çalışmalar, bol kazançlı bir sezon diliyorum.

Selam ve saygılarımla

(.....)"

- (123) Belgenin ekinde Delil-26'da yer alan Balon Turizmini Geliştirme Kooperatifi Mutabakat Sözleşmesi bulunmaktadır.

- (124) **Delil-28:** EZEL BALON ve VOYAGER BALON'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, 17.03.2017 tarihinde DORAK HOLDİNG Genel Koordinatörü (.....) tarafından ASSİANA BALON Yönetim Kurulu Başkanı (.....), KAYA BALON yetkilisi (.....), BUTTERFLY BALON yetkilisi (.....), SKYWAY BALON ortağı (.....), SKYWAY İşletme Müdürü (.....), THK BALON, BROTHERS BALON yetkilisi (.....), AIR KAPADOKYA BALON ortağı (.....), TÜRKİYE BALON Uçuş İşletme Eğitim Müdürü (.....), İSTANBUL BALON-UNİVERSAL BALON temsilcisi (.....), BALON TURCA, ATLAS BALON sahibi ve VOYAGER BALON ortağı (.....), EZEL BALON, ANATOLIAN BALON ve DISCOVERY BALON yetkilisi (.....), ÜRGÜP BALON Genel Müdürü (.....), VOYAGER BALON yetkilisi (.....), ROYAL BALON yetkilisi (.....), DELUXE BALON temsilcisi (.....) ve COMFORT BALON'a ait e-posta adreslerine gönderilen "Balon Kooperatifi Mutabakat Sözleşmesi Hk." konu başlıklı iletide aşağıdaki ifadelere yer verilmektedir:

"Merhabalar değerli dostlar,

Göreme balon ile bugün yaptığımız görüşme neticesinde maalesef kendileri bu kooperatifte yer alamayacaklarını belirttiler. Çoğunluk ile yaptığım görüşmeler neticesinde de kooperatife 4 firmanın dahil olmayışı ile oluşan tedirginlikler sebebiyle bu birlikteliği kuramayacağımızı anlamış bulunmaktayız. Bu süreçteki sabrınız ve desteğiniz için teşekkür ederim. Umarım balon sektörü bir an evvel sorunlarından kurtulur ve hak ettiği değeri bulur.

Kazasız belasız uçuşlar dilerim.

(.....)

Genel Koordinatör

Dorak Turizm ve Gayrimenkul Yatırımlar Holding A.Ş.”

- (125) **Delil-29:** SKYWAY BALON'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, 18.03.2017 tarihinde BALONDOKYA tarafından *(.....)* e-posta adresini kullanan ve bireysel müşteri olduğu tahmin edilen *(.....)* isimli müşteriye gönderilen e-postada aşağıdaki ifadeler bulunmaktadır:

*“Merhaba *(.....)* Hanım,*

Mayıs ayı için şuanda rezervasyon alamamaktayız. Bölgedeki balon firmaları birleşeceği için şuan fiyatlar belli değildir.

Lakin yine en uygun fiyat bizde olacaktır. Fiyatlar güncellendiğinde tarafınıza mail atacağım.

...”

- (126) İlgili e-postanın gönderilmesi akabinde 05.05.2017 tarihli e-posta ile Mayıs ayı için rezervasyon yaptırıp yaptıramayacağını tekrar soran müşteriye aynı gün BALONDOKYA yetkilisi *(.....)* tarafından gönderilen cevapta aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

*“Merhaba *(.....)* Hanım,*

*Mayıs ayı itibari ile fiyatlar kişi başı *(.....)* TL olarak güncellendi. 3 yetişkin 1 çocuk şeklinde, istediğiniz tarihe rezervasyon yapmamı ister misiniz?”*

- (127) **Delil-30:** ÜRGÜP BALON'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, 05.04.2017 tarihinde DORAK HOLDİNG Genel Koordinatörü *(.....)* tarafından ÜRGÜP BALON Genel Müdürü *(.....)*'a “Fwd: Sıcak Hava Balon Koop. Sözleşme ve talep no” başlığı ile gönderilen e-posta 10.04.2017 tarihinde ÜRGÜP BALON Genel Müdürü *(.....)* tarafından ÜRGÜP BALON ortağı *(.....)* ve ÜRGÜP BALON ortağı *(.....)*'e iletilmiş olup e-postada aşağıdaki ifadelere yer verilmiştir:

“Balon turizmi geliştirme kooperatifi kuruluşu yeniden gündemdedir.

Ekte Ticaret Odası kooperatif üyelik sözleşmesi vardır.

Teminatlar, merkezi operasyon birimi ve fiyat konuları ilerleyen zamanlarda görüşülecek.

Selamlar, İyi çalışmalar.”

- (128) E-postanın ekinde bulunan üyelik sözleşmesinde aşağıdaki ifadeler bulunmaktadır:

...

3. UNVAN

Kooperatifin unvanı SINIRLI SORUMLU KAPADOKYA SICAK HAVA BALONU TURİZM GELİŞTİRME KOOPERATİFİ dir.

...

5.SÜRE

Kooperatif süresizdir.

6. AMAÇ ve FAALİYET KONULARI

...

15) Ortakların giderlerini azaltmaya yönelik ortak hizmet ve ürün alım ihaleleri düzenler.

16) Ortak satış ve pazarlama yapmak adına dijital ortamda çalışmalar yapar.

12. ORTAK SAYISI

Kooperatifin ortak sayısı en az 7 kişidir.

...

91. İLK YÖNETİM KURULU ÜYELERİ

(.....)

92. İLK DENETİM KURULU ÜYELERİ

(.....)

KURUCULAR

(.....)²¹

(.....)²²

(.....)²³

(.....)²⁴

(.....)²⁵

(.....)²⁶

(.....)²⁷

- (129) **Delil-31:** VOYAGER BALON'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, 17.04.2017 tarihinde DORAK HOLDİNG Genel Koordinatörü (.....) tarafından VOYAGER BALON ortağı (.....)'a gönderilen "Kooperatif Üyeliği" konu başlıklı iletide aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

"Merhabalar,

Kooperatif üyeliği için ekte bulunan ana sözleşmeyi ve üyelik dilekçesini görebilirsiniz. Dilekçeyi imzaladıktan sonra Nevşehir Belediyesi karşısında bulunan Mali Müşavir (.....)'in ofisine bir iki gün içerisinde bırakırsanız sevinirim. Giriş ücretini de altta bulunan IBAN numarasına yatırmanız gerekmektedir. Rezervasyon ve satış için yazılım firması ile görüştüm, bugün itibariyle çalışmaya başlandı. Hepimize hayırlı uğurlu olur inş."

- (130) **Delil-32:** SKYWAY BALON'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, 2017 yılı Haziran ayı için rezervasyon talebinde bulunan müşteri (.....) ile BALONDOKYA yetkilisi (.....) arasında 20.04.2017-24.04.2017 tarihlerinde gerçekleşen yazışma silsilesine aşağıda yer verilmektedir:

"Merhaba (.....) Hanım,

Haziran ayı içerisinde şuan için fiyatlar belli değildir. Bölgede ki balon fiyatlarının birleşme kararı var, eğer birleşme gerçekleşirse fiyatlar bir hayli artacak. Duruma göre size dönüş sağlamamı ister misiniz?

...

"Merhaba (.....) Bey,

²¹ DORAK HOLDİNG Genel Koordinatörüdür.

²² DORAK HOLDİNG, CO DMC ve DORAK HOLDİNG bünyesinde olan KAPADOKYA BALON, ATMOSFER BALON, RAINBOW BALON ve SULTAN BALON'da hissedardır.

²³ ATMOSFER BALON'da yapılan yerinde incelemede teşebbüs yetkilisi olduğu belirtilmiştir.

²⁴ BUTTERFLY BALON ortağıdır.

²⁵ VOYAGER BALON ortağıdır.

²⁶ ASSİANA BALON Yönetim Kurulu Başkanı'dır.

²⁷ ANATOLİAN BALON hissedardır.

Evet, beni haberdar et lutfen. Ayrıca, "Fiyatlar bir hayli artacak" derken, size göre en fazla kaç para?

...

...

*"Merhaba (.....) Hanım,
Balon firmaları birleşmiyor. Sezon başlaması ike Mayıs ayından itibaren fiyatlar kişi başı (.....)TL olacaktır."*

- (131) **Delil-33:** DORAK HOLDİNG'de yapılan yerinde incelemede elde edilen, 27.05.2017 tarihinde ATMOSFER BALON tarafından (.....)'a gönderilen, "Fiyat Hk;" konulu e-postada aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

"Merhabalar (.....) Hanım;

29.05.2017 Pazartesi itibari ile başlayacak olup "(.....)€ faturalı" olarak tarafımıza ödemeniz belirlenmiştir. Bu fiyat normal şartlarda 01.04.2018 tarihine kadar geçerli olacaktır. Fakat balonda birlik olması halinde fiyatlarda değişiklik olacak olup tarafınıza bilgisi verilecektir."

- (132) **Delil-34:** KAYA BALON'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, 09.06.2017 tarihinde AİR KAPADOKYA BALON tarafından AİR KAPADOKYA BALON, COMFORT BALON, (.....)@gmail.com²⁸, GÖREME BALON, VOYAGER BALON, ASSİANA BALON, Kapadokya Üniversitesi, BALON TURCA, ROYAL BALON, DELUXE BALON, ÜRGÜP BALON, RAINBOW BALON, EZEL BALON, ANATOLIAN BALON, SKYWAY BALON, ATMOSFER BALON, KAPADOKYA BALON, SULTAN BALON, TÜRKİYE BALON, BROTHERS BALON, ATLAS BALON, KAYA BALON, BUTTERFLY BALON, (.....)@hotmail.com²⁹; UNİVERSAL BALON, İSTANBUL BALON, KAYA BALON yetkilisi (.....)'ye ait e-posta adreslerine gönderilen "slot hakkında düşüncelerimize destek bekliyoruz" konulu e-postada aşağıdaki ifadeler yer verilmektedir:

"Merhabalar Değerli Meslektaşlarımız

Slot sabitleme konusundaki düşüncelerimizi sivil havacılık merkezine ilettik ve bu konu hakkında gelecekte yada belirli bir süre balon firmaları için en hayırlı olacak fikrimizi sizlerle de paylaşmak istedik, umarım sizler de, bizi bu konu da haklı bulur ve destek olursunuz.

Gönderdiğimiz fikrimiz aşağıda kırmızı yazı ile belirtilmiştir.

"Merhabalar,

Ülkemizin geçirdiği bu sıkıntılı dönemde balon firmalarının bu kadar etkilenmiş olması talebin düzenli olarak 150 balonun altında olmasıdır hatta ortalama talebin 50 balon civarında olduğu tahmin edilmektedir. Balon firmalarının genel anlamda bu sıkıntılı dönemleri atlattığı için bizim tavsiyemiz belirli bir süre 2. Slotların kaldırılması ve ilk slotta ise herkesin 3 balon toplamda ise 75 balon uçuşu daha uygundur, yoksa büyük firmalar ayakta kalmak için mecburen fiyat kırmak zorunda kalıyor ki bu bizim rekabet anlayışımızda maalesef her zaman yaptığımız ilk hamledir. Eminim bu fikre büyük firmalar çok sıcak bakmayacaktır ve standart olarak %30 yada %40 düşürsün diyecektir, ancak %30 yada %40

²⁸ E-postayı gönderen AİR KAPADOKYA BALON e-posta adresinin kime ait olduğunun bilinmediğini belirtmiştir.

²⁹ E-postayı gönderen AİR KAPADOKYA BALON e-posta adresinin kime ait olduğunun bilinmediğini belirtmiştir.

gibi bir kısıtlama yapıldığını düşünsek o da yine büyük firmayı büyük kılacaktır ki bu durumda yine adil rekabet oluşmayacağından bu gidişatin düzelmeyeceğini düşünüyoruz.

Yine bu işe farklı bir pencereden bakacak olursak yaşanan kazalardaki en büyük sebep insan faktörüdür, Moral motivasyonu yerinde olmayan bir uçucu personel ne kadar faydalı olabilir? yada kafası rahat olmayan bir personel ne kadar rahat hareket edebilir?

Oysa ki herkes adil şekilde rekabet edebilse acenta alış fiyatları bu kadar diplerde olmaz bu da dolaylı olarak personel maaşlarında olumlu etkiler gösterecektir haliyle moral motivasyonu düzelen personel daha başarılı bir performans çizecektir.

Sözün özü biz tüm firmaların belirli bir süre herkesin ilk slot olarak 3 balon uçmasını, 2. Slotların ise durdurulmasını uygun buluyoruz, aksi halde biz slot sabitlemeye sıcak bakmıyoruz.”

- (133) **Delil-35:** LE CO'da yapılan yerinde incelemede, “Balon Kooperatifi” klasöründe yer alan “balon” isimli excel dosyası (Oluşturulma tarihi: 04.01.2017, değiştirilme tarihi: 27.09.2018'dir).

I.4.1.2. CO DMC Dönemine İlişkin Deliller

- (134) **Delil-36:** PİENTİ'de yapılan yerinde incelemede “Tur Operatörleri Centilmenlik Sözleşmesi” başlıklı bir belge elde edilmiştir. İlgili belgenin altında DORAK HOLDİNG Yönetim Kurulu Başkanı (.....), GNM hissedarı ve Yönetici Direktörü (.....), PİENTİ hissedarı ve Yönetici Direktörü (.....), TEMPEL hissedarı ve Yönetim Kurulu Başkanı (.....), DELUKS Yönetim Kurulu Başkanı (.....), ITIR ve KRİZANTEM hissedarı (.....) ve NAMSAN sahibi (.....)'nın imzaları yer almaktadır. Belgenin üzerinde herhangi bir tarih yer almamakla birlikte aynı yerinde incelemede aynı belgenin³⁰ 21.06.2017 tarihinde PİENTİ hissedarı ve Yönetici Direktörü (.....)'nun kendisine gönderdiği e-postanın ekinde de yer aldığı görülmektedir. Bu nedenle, belgenin 2017 yılının Haziran aylarına ait olduğu değerlendirilmektedir.
- (135) Centilmenlik sözleşmesinde; karşılama hizmeti sunan tur operatörlerinin yurt dışındaki acentelere karşı ortak kabiliyet geliştirmesi, yurt içinde ortak satın alma yaparak gider azaltması, komisyon oranlarını tur operatörlerinin lehine yükseltmesi, gelirleri arttırması, ortak pazarlama, satış, pazar büyümesi amacıyla tur operatörleri arasında ortak hareket platformu kurmasını amaçladığı ve tavsiye niteliği taşıdığı belirtilmektedir.
- (136) **Delil-37:** ASSİANA BALON'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, 27.10.2017 tarihinde CO DMC Kontrat ve Satış Müdürü (.....)'tan ASSİANA BALON Yönetim Kurulu Başkanı (.....)'nun kontrolünde bulunan NT Yatırım Turizm Ticaret Ltd. Şti. (NT GROUP) Rezervasyon Müdürü (.....)'e ait e-posta adresine gönderilen ve bilgide CO DMC Genel Koordinatörü (.....)³¹'e ait e-posta adresinin bulunduğu “CO DMC-NT GROUP FİYAT TALEBİ HK.” konu başlıklı e-posta NT GROUP Rezervasyon Müdürü (.....) tarafından ASSİANA BALON Yönetim Kurulu Başkanı (.....)'na iletilmiştir. İletide yer alan ifadeler aşağıdaki şekildedir:

³⁰ PİENTİ hissedarı ve Yönetici Direktörü (.....)'nun kendisine gönderdiği e-postanın ekinde yer alan sözleşmede sadece NAMSAN sahibi (.....)'nın imzası bulunmamaktadır. Dolayısıyla NAMSAN sahibi (.....)'nın belgeye daha sonra imza attığı değerlendirilmektedir.

³¹ DORAK HOLDİNG Genel Koordinatörü olan (.....), CO DMC'nin kurulması akabinde CO DMC Genel Koordinatörü olmuştur.

“Merhaba (.....) Bey,

Ekte CO DMC yapısını anlatan bir dosya iletiyorum, inceleyebilirsiniz. CO DMC birliğini oluşturan acentalar: Dorak-Krizantem-İtır-GNM-Pienti-DELUKS, Namsan ve Tempel. Bu bağlamda sizden de talebimiz bu birlikteki tüm acentelerin kullanabilecekleri KİŞ fiyatlarınızı CO DMC komisyonu ((.....) USD) dahil göndermenizdir. CO DMC olarak kişi başı (.....) USD komisyon aldığımızı belirtir, iyi çalışmalar dileriz.

Saygılarımla,

(.....)

CO DMC Kontrat ve Satış Müdürü”

- (137) **Delil-38:** KAPADOKYA BALON'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, (.....) unvanlı seyahat acentesi çalışanı (.....)'nin 28.11.2017 ve 07.12.2017 tarihinde KAPADOKYA BALON'a gönderdiği ve 2017 ile 2018 yılında acentelere uygulanacak fiyatlara ilişkin bilgi talep ettiği e-postalarına cevaben 11.12.2017 tarihinde KAPADOKYA BALON Rezervasyon Müdürü (.....) tarafından gönderilen e-postada aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

“Merhaba Sevgili Komşu ☺

Hayırlı olsun bol kazançlı olsun inşallah çok sevindik.

Bu yıl için (.....)€ (KDV Hariç) fiyatı kullanabilirsiniz.

Önümüzdeki yıl için de hala bölgede balon birliği fiyatları sabitleme v.b konular konuşuluyor. O sebeple Standart Uçuş için (.....)€ Deluxe Uçuş için (.....)€ özel 2018 fiyatınız olacak.

Gelişen durumlara göre önümüzdeki yıl içinde yine konuşuruz.

Kapadokya'dan Sevgiler.”

- (138) **Delil-39:** DORAK HOLDİNG'de yapılan yerinde incelemede elde edilen, 11.12.2017 tarihinde DORAK HOLDİNG Kurumsal İletişim ve İş Geliştirme Direktörü (.....) tarafından toplanti@dorakholding.com.tr e-posta adresine gönderilen, bilgide DORAK HOLDİNG Yönetim Kurulu Başkanı (.....)'nün bulunduğu “11 Aralık 2018, Pazartesi toplantı notları” konulu e-posta ekinde “11.12.2017.docx” adlı belge bulunmakta olup belge içeriğinde yer alan bazı ifadeler aşağıda yer verilmektedir:

“Tarih : 11 Aralık 2017, Pazartesi

Toplantı Katılımcıları : (.....)³² - (.....)³³ - (.....)³⁴ - (.....)³⁵ - (.....)³⁶ - (.....)³⁷ - (.....)³⁸ - (.....)³⁹ - (.....)⁴⁰ - (.....)⁴¹ - (.....)⁴² - (.....)⁴³ - (.....)⁴⁴

Toplantıda bulunmayanlar: (.....)⁴⁵ - (.....)⁴⁶ - (.....)⁴⁷ - (.....)⁴⁸

Toplantı Notları:

...

(139) *Balonda birlik için CODMC balonların % 80'ini kiralayacak, 01.01.2018 itibari ile balon fiyatları da kontrol altına alınacak, (.....) bey bu konu ile ilgileniyor."*

---

³² DORAK HOLDİNG Marka Direktörü.

³³ DORAK HOLDİNG İnsan Kaynakları Müdürü.

³⁴ DORAK HOLDİNG İnsan Kaynakları çalışanı.

³⁵ DORAK HOLDİNG Avrupa Projesi İş Geliştirme Direktörü.

³⁶ DORAK HOLDİNG Şirket Avukatı.

³⁷ DORAK HOLDİNG ve İştirakleri Araç Filo Direktörü.

³⁸ DORAK HOLDİNG Mali Müşaviri.

³⁹ DORAK HOLDİNG Uzakdoğu ve Çin Operasyon Müdürü.

⁴⁰ DORAK HOLDİNG Avrupa Mali İşler Direktörü.

⁴¹ DORAK HOLDİNG Latin Amerika ve İspanya Operasyon Müdürü.

⁴² DORAK HOLDİNG Oteller Sözleşme Müdürü. DORAK HOLDİNG tarafından işten ayrıldığı belirtilmiştir.

⁴³ DORAK HOLDİNG Kurumsal İletişim ve İş Geliştirme Direktörü.

⁴⁴ Crown Plaza Genel Müdürü, Kapadokya Bölge Oteller Satış Koordinatörü.

⁴⁵ DORAK HOLDİNG Hindistan Pazarı Müdürü.

⁴⁶ DORAK MICE Toplantı Direktörü.

⁴⁷ DORAK HOLDİNG Uzakdoğu Operasyon Müdürü.

⁴⁸ DORAK HOLDİNG Ortadoğu Operasyon Direktörü.

- (140) **Delil-40:** SKYWAY BALON'da yapılan yerinde incelemede 22.12.2017 tarihinde CO DMC Genel Koordinatörü (.....) tarafından SKYWAY BALON İşletme Müdürü (.....)'a "balon kiralama" başlıklı bir e-posta gönderilmiştir. Bu e-postaya cevaben 26.12.2017 tarihinde SKYWAY BALON İşletme Müdürünün CO DMC Genel Koordinatörü (.....)'e gönderdiği e-postanın ekinde "SICAK HAVA BALONU UCUS KIRALAMA SOZLEŞMESİ" başlıklı belge yer almaktadır. İlgili sözleşme taslak niteliğinde olup sözleşme içeriğinde yer alan ifadelere ilerleyen delillerde yer verilecektir.
- (141) **Delil-41:** LE CO'da yapılan yerinde incelemede aşağıda ekran görüntüsüne yer verilen belge elde edilmiştir.
- (142) **Delil-42:** DORAK HOLDİNG ve ITİR'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, DORAK HOLDİNG Kurumsal İletişim ve İş Geliştirme Direktörü (.....) tarafından toplanti@dorakholding.com.tr e-posta adresine gönderilen "15 Ocak 2018, Pazartesi" konulu e-postanın ekinde aynı gün içerisinde gerçekleştirilen toplantının notları yer almaktadır. "15 Ocak 2018.docx" başlıklı ekte aşağıdaki ifadelere yer verilmektedir.

Slot ve Uçuş Durumları

		KAPADOKYA BALON SLOT DURUMU				
		2016		2017		
Balon Firma Sahipleri	Balon Firma İsmi	1. sortü	2. sortü	1. sortü	2. sortü	
	Kapadokya	10	5	10	5	10%
	Atmosfer	8	4	7	3	7%
Dorak Holding	Rainbow	6	3	6	3	6%
25 Slot	Sultan	3	1	2	1	2%
	Voyager	6	3	6	3	6%
Murat Çoban	Arikan-Atlas	2	1	2	1	2%
15 Slot	Kaya Balon	6	3	7	3	7%
	Flex	6	4	6	4	6%
	Göreme	2	1	2	1	2%
	Özarslan - Deluxe	5	3	5	3	5%
8 Slot	Royal	4	2	4	2	4%
Diler 5 Slot	Kelebek	3	2	3	2	3%
Ali Yavuz 4 Slot	Samanyolu - Türkiye	4	2	4	2	4%
	Anatolia	3	1	3	1	3%
	THK	3	1	3	1	3%
	Maviy / Assiana	2	1	2	1	2%
	Ezel	4	2	4	2	4%
	Ürgüp	4	2	4	2	4%
	Skyway	4	2	4	2	4%
Kiralanabilir	Air Kapadokya	3	2	3	2	3%
43 Slot	Balon Turca	3	2	3	2	3%
	Çhangiroğlu	3	1	3	1	3%
	Discovery	3	1	3	1	3%
	Maccan	2	1	2	1	2%
	Başkent - İstanbul	3	1	3	1	3%
	Ses - Universal	2	1	3	2	3%
		100	50	100	50	100%

6 ana şirket ortak paydada buluşarak balon operasyonu için normal seviyelerine döndürebilir. Herkes anlayamasa dahi yaklaşık olarak %75 slot bile önemli bir güç demektir.

CO DMC TURİZME TİCARET LTD. ŞTİ.
Atatürk Mahallesi - Sokak Metroark Sitesi
B-2 Apt. No: 17/2/203 Kılıççıkmece-İSTANBUL
Halkalı Y.D: 084 082 0666 Ticaret Sicil No: 275-5
Sermaye: 250.000 TL Ödenmiş Sermaye: 250.000 TL
Mersis No: 0884 0820 6660 0019

Tarih : 15 Ocak 2018, Pazartesi

Toplantı Katılımcıları : (.....)

Toplantıda bulunmayanlar : (.....)

Toplantı Notları:

....

•Balonda birlik sağlandı. 80 tane birliğe ait balon var, 20 balon dışarıda kaldı.12 Şubat 2018 itibari ile geçerli olacak. Rezervasyonlar şu an için aynı sistemde devam edecek, Balon fiyatları belirlenecek.”

(143) **Delil-43:** LE CO DERİ’de yapılan yerinde incelemede elde edilen, “Ieco ortakları” isimli whatsapp grubunun katılımcıları arasında DORAK HOLDİNG Yönetim Kurulu Başkanı (.....), PİENTİ hissedarı ve Yönetici Direktörü (.....), GNM hissedarı ve Yönetici Direktörü (.....), ITIR ve KRİZANTEM hissedarı (.....) ve DORAK HOLDİNG Genel Koordinatörü (.....) yer almaktadır. İlgili grupta geçen konuşmalara aşağıda yer verilmektedir.

15.01.2018 Tarihli Konuşmalar

(.....): Diğer gruptaki yoğunluk nedeniyle confidential konular için bu grubu kurmak gereksinimi doğmuştur

(.....): Oh şükürler olsun. Sonunda

(.....): Burada rahat rahat takılabılıriz☺

...

(.....): Ahmet Abi, sanırım Namsan toplantıda olduğu için net detay konuşamadık değil mi?

(.....): Aynen gokhancığım hiç konuşamadık

(.....): Abi o zaman çekirdek kadro müsait olduğunuz zaman tekrar toplansa iyi olur çok hızlı hareket etmemiz gerekiyor

(.....): Aynen bekleyen ciddi konular var

(.....): Ok

(.....): Çarşamba saat 13:00 toplantı için müsait mi herkes

(.....): Ben müsaitim

(.....): Ben de müsaitim ama perşembe günü yurtdisina gideceğim

16.01.2018 Tarihli Konuşmalar

(.....): Çarşamba 13.00 benim için de tamamdır

(.....): Arkadaşlar saat 12 olsun mu

(.....): Benim için uygun

(.....): Benim için de uygun

(.....): Uygunuz abi

...

(.....): Değerli arkadaşlar, bugün çok verimli ve net bir toplantı oldu. Biraz evvel (.....)’le telefonda tekrar değerlendirdik balon fiyatlarını. Aklımıza su takildi, (.....)€ yerine (.....)\$ daha makul ve acentalar için daha çekici olmaz mı? Ben bu fikirdeyim, sizlerin de görüşlerinizi tekrar öğrenmek isterim.

(.....): maliyeti yüksek olduğu için balonun toparlanmasının yıl sonunda zarar etmeyelim diye

(.....): (.....)\$/(.....)\$ Çok Makul ama (.....) Bey'in dediği gibi yıl sonunda zarar çıkmaması için biraz saha yüksek olmasında fayda var bence. Ama tabiki büyüklerimiz daha iyisini bilir

(.....): bugün duyuruyu yenileyeceğim kararınıza göre balonculara bilidreyim

(.....): (.....) usd ıyı

(.....): öyle giriyorum duyuruyu abi

(.....): Ok

17.01.2018 Tarihli Konuşmalar

(.....): Dear Colleagues and Travel Agents/Operators

Effective from 12 February 2018, Hot Air Balloon rates has been updated with following conditions to be operated in Cappadocia, Turkey.

1.Hot Air Balloon Optional Selling Rate Per Person (.....) USD

2.Hot Air Balloon Quotation use only Rate Per Person (.....) US

....

Bu şekilde yazdım, eksik veya yanlış gördüğünüz bir kısım var ise ekleme yapacağım

(.....):(.....) eline sağlık. Bu arada (.....) Bey'in de onayıyla aldığımız riskleri, verdiğimiz garantileri göz önünde bulundurduğumuzda 100-120€ satış fiyatı olmasında mütabık kalınmıştır. Tekrar hepimize hayırlı uğurlu olsun”

(.....): Sevgili Meslektaşlarımız ve Seyahat Acenteleri/Operatörler,

12 Şubat 2018 tarihinden itibaren, Kapadokya'da sıcak hava balonu fiyatları aşağıdaki koşullarla güncellenmiştir.

1.Sıcak Hava Balonu Opsiyonel Satış Fiyatı Kişi Başı (.....) USD

2.Sıcak Hava Balonu Paket'e Dahil Kişi Başı (.....) USD

...

(.....) Bey acentelere çeviri olarak dediğiniz gibi yazdım ama yazdığımı çevirme yeteneğim çok kötü, Kusura kalmayın ☺

(.....): Est abi USD'ler EUR oldu galiba

(.....): Uzakdoğuda yine usd yazsak

(.....): Uzak doğu bizim satış fiyatlarımız yine konuştuğumuz gibi ve senin yazdığın gibi kalacak zaten (.....). Leconun acentelere satışı 100-120 Euro ya da karşılığı usd olark hesaplanır

19.01.2018 Tarihli Konuşmalar

(.....): Merhabalar pazartesi 12.00 de toplantımız olacaktır Katılımlarınız önem arz etmektedir

(.....): Tabi (.....) Bey

(.....): Tamamdır, iyi akşamlar

20.01.2018 Tarihli Konuşmalar

(.....): Günaydın arkadaşlar, benim için de tamamdır

31.01.2018 Tarihli Konuşmalar

(.....): İyi akşamlar herkese Yarın 17:30 toplantımız olacaktır

(.....): Benim için uygundur

(.....): Benim içinde uygundur, hayırlı akşamlar

(.....): İyi aksamlar arkadaşlar, benim için de uygundur

(.....): Ben kuşadasındayım yarın.

02.02.2018 Tarihli Konuşmalar

(.....): Arkadaşlar merhaba, cumartesi oğleden sonra toplantı için müsait misiniz?

(.....): Ben müsaitim

(.....): Müsaitim abi

(.....): Saat 14 uygunsa Dorak'ta bulusalım arkadaşlar

(.....): Ok

(.....): Uygundur

10.02.2018 Tarihli Konuşmalar

(.....): Merhabalar Balonda büyük ve zor bir yol katettik rezervasyonları aldık inşallah pazartesi uçuşunda hava durumunda sıkıntı olmaz ise eğer 1724 kişilik rezervasyonumuz var yani full kapasiteyiz ayrıca ileriye yönelik 11000 üstü rezervasyonu sisteme girdik şimdiden

- (144) Konuşmalarda CO DMC'nin kuruluşundan sonra da grubun katılımcılarının birçok kere toplantı yapmak için sözleştiği görülmüştür. Bu nedenle, ilgili konuşmaların tümüne yer vermek yerine toplanmak için konuşulan tarihlere aşağıda tablolştırılarak yer verilmektedir.

Tablo 13: LE CO DERİ Ortakları Grubundaki Katılımcıların Toplantı Tarihlerine İlişkin Bilgiler

Konuşma Tarihi	Toplantı Yapılması Planlanan Tarih
16.02.2018	19.02.2018
26.02.2018	27.02.2018
19.03.2018	20.03.2018
03.04.2018	06.04.2018
14.05.2018	15.05.2018
04.06.2018	05.06.2018
20.07.2018	30.07.2018
24.07.2018	
25.07.2018	
26.07.2018	
13.08.2018	15.06.2018
30.08.2018	03.09.2018

- (145) **Delil-44:** SKYWAY BALON'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, 17.01.2018 tarihinde SKYWAY BALON İşletme Müdürü (.....) tarafından İSTANBUL BALON-UNİVERSAL BALON-COMFORT BALON temsilcisi (.....)'a⁴⁹ ait e-posta adreslerine "Centilmenlik Anlaşması Taslak" konu başlığı ile gönderilen iletinin ekinde bulunan

⁴⁹ COMFORT BALON, 12.06.2017 tarihinde İSTANBUL BALON-UNİVERSAL BALON'u bünyesinde bulunduran ESPECİAL GRUP tarafından devralınmıştır. İlgili tarihten sonra İSTANBUL BALON-UNİVERSAL BALON temsilcisi (.....) aynı zamanda COMFORT BALON'un temsilcisi olmuştur.

“Balon İşletmeleri Centilmenlik Anlaşması (Taslak)” başlıklı belgenin 5/d bendinde aşağıdaki ifadeler yer almaktadır. İlgili sözleşmenin imza bölümünde SKYWAY BALON ve KAYA BALON yer almaktadır:

“d. OPERASYON VE REZERVASYON (Ortak Rezervasyon ve Operasyon bölümü CO DMC ile yapılacak olan toplantılardan sonra değerlendirilecektir.)

1) İşletmeler etkin ve ekonomik bir operasyon hizmeti verebilmek amacıyla ortak rezervasyon / operasyon merkezi kurabileceklerdir. (CO DMC ile koordineli çalışabilecek.)

2) Ortak operasyon / rezervasyon merkezinin çalışma esas ve usulleri ek talimatlar ile belirlenecektir.”

(146) **Delil-45:** UNİVERSAL BALON’da yapılan yerinde incelemede elde edilen, 18.01.2018-19.01.2018 tarihlerinde UNİVERSAL BALON Müdürü (.....) ile UNİVERSAL BALON-İSTANBUL BALON-COMFORT BALON temsilcisi (.....) arasında gerçekleşen “co dmc sorular” başlıklı yazışma silsilesine aşağıda yer verilmektedir:

“1. Mevcut onaylı rezervasyonlar için ne yapmamız gerekiyor?”

a. CO DMC biz mi bildireceğiz yoksa firmalar kendileri mi kontak kuracak

b. Firmalar 01.02 itibariyle olan rezervasyonlarını kendileri mi sisteme yükleyecek?

2. Onaylı rezervasyonların fiyat değişikliği nasıl olacak (örnek (.....) mart sonuna kadar bizden (.....) Euro fiyat alıp ona göre kotasyon yapmıştı. Serilerini de bize geçmişlerdi)

3. Mevcutta bakiyesi olan firmalar bu açıklamadan sonra ödeme konusunda sıkıntı yaratır ise nasıl bir yol izleyelim.

4. Firma ve sepet tercihi yapılabilecek mi?

5. Yeni fiyatlar (.....) Euro mudur?

6. Firmalar ödemelerini CO DMC nasıl yapacak

7. Anlaşma süresi ne kadar?

8. Operasyonel işleyiş için bizim yapmamız gerekenler nelerdir? (balonlama, araç planı, personel - uçuş personeli ihtiyacı vs) saat kaçta belirlenir ve bize nasıl aktarılır gibi?

9. CO DMC kontak için (.....) ismini ve (.....) nolu telefonunu mu verelim?

10. İptal günlerde yolcu aktarma prosedürü ne olacak?

11. Çocuk yaşı ve free uygulamaları

(.....)

Director of Business Development

www.groupespecial.com”

19.01.2018 tarihinde bahse konu e-postaya cevap niteliğinde olan iletide ise aşağıdaki ifadeler bulunmaktadır.

“1- mevcut rezervasyonu bulunan acentelere (12 subat sonrası rez) acentelere biz bildireceğiz. Birliğe girdil ve fiyatlar (.....) Euro kisi bası oldu. Rezervasyonlar

icin co dmc ile iletisime gecebilirsiniz. sizlere online rez sistemi yukleyecekler ve gerekli bilgilendirmeler yapılacak diyecessin.

2- mevcut rezervasyonları co dmc bizden alıp sisteme kendileri yukleyecekler.

3-(.....) euro acente , (.....) euro kapı fiyatı. Dun sana gondermis oldugum brosurde co dmc'ye girmeyenlere (.....) Euro demisşerdi. O ayırımı bugün kaldırdılar. Herkese (.....) Euro su an için. Satıs fiyatları (.....) Euro olacak.

4- Mevcut bakiyesi olan acentler eger balon firmalarına olan borcunu odemezlerse (eski cariler) yazılım yuklenmeyecek ve satıs sozlesmesi (co dmc tarafından) yapılamayacak.

5- Yazılımda isteyen acente isteyen firma ile ucabilecek. Eger bos koltuk varsa tercih yapabilecek.

6- 2+1 yıl

7- Biz hiçbirşey yapmayacağız. Rezervasyon departmanı kapatıyoruz. Co dmc kendisi operasyon ve idaresini yapacak. Ve muhasebel islemleri yapacaklar.

8- Simdilik o numarayı verebilirsin.

9- iptal ve cocuk yasları co dmc tarafından belirlenecek. Free uygulamaları tamamen kalktı”

- (147) **Delil-46:** RAINBOW BALON'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, 19.01.2018 tarihinde İşletme Müdürü (.....) tarafından (.....) ve (.....) unvanlı seyahat acentelerinin balon uçuşlarına ilişkin fiyat ve işbirliği sorularına cevaben gönderilen e-postaların tümünde aşağıdaki ifadelere yer verilmektedir:

“ ...

Balonlarla ilgili Kapadokya Bölgesinde yeni bir oluşum söz konusu. Minimum acente fiyatı (.....) Euro olarak karar çıkacağına benziyor.

Şu an yapılanma da son aşamadalardır. Size en sağlıklı bilgiyi 15 Şubat itibarı ile verebileceğiz.

...”

(.....)

İşletme Müdürü”

- (148) **Delil-47:** SKYWAY BALON'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, 22.01.2018 tarihinde 24.02.2018 tarihi için rezervasyon talebinde bulunan bireysel müşteri (.....)'ya cevaben BALONDOKYA tarafından gönderilen 23.01.2018 tarihli e-postada aşağıdaki ifadeler bulunmaktadır:

“Merhaba!

Bölgedeki balon firmaları birleşeceğinden dolayı şubat 15 itibarı ile fiyatlarda değişiklik olacaktır. Yeni fiyatlandırmaları sitemizden takip edebilirsiniz.

...”

- (149) **Delil-48:** SULTAN BALON'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, SULTAN BALON'a ait e-posta adresinden (.....) unvanlı seyahat acentesi çalışanı (.....)'ya 23.01.2018 tarihinde gönderilen e-postada aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

"Merhaba (.....) Bey,

Öncelikle 2018 için umarım güzel bir sezon geçiririz.

Sizleri fiyatlarımız hakkında bilgilendirmek istedim.

RAINBOW & Sultan kardeş firmalardır.

Balonlarla ilgili Kapadokya Bölgesinde yeni bir oluşum söz konusu. Minimum acente fiyatı (.....) Euro olarak karar çıkacağı benziyor

Şu an yapılanma da son aşamalarda. Size en sağlıklı bilgiyi 15 Şubat itibarı ile verebileceğiz.

..."

- (150) **Delil-49:** NAMSAN'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, 24.01.2018 tarihinde NAMSAN Operasyon Müdürü (.....) tarafından NAMSAN sahibi (.....) ve finance@namsantour.com e-posta adreslerine gönderilen "2018 balon kapadokya oluşumuna girmeyen balon firmaları" konu başlıklı e-postada aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

- ROYAL (GENELDE İNTERNET MİSAFİRLERİNİZ UÇURUR)
- BUTTERFLY (GENELDE İNTERNET MİSAFİRLERİNİ UÇURUR.)
- BALON TURCA
- AİR KAPADOKYA
- ATLAS
- VOYAGER
- URGUP
- TURK HAVA KURUMU
- GOREME
- BALONTURCA

- (151) **Delil-50:** SKYWAY BALON'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, 01.02.2018 tarihli e-posta ile fiyat bilgisi talep eden (.....) unvanlı seyahat acentesine cevaben BALONDOKYA tarafından gönderilen 01.02.2018 tarihli "RE: BALONDOKYA BİLGİ TALEBİ-(.....)" konu başlıklı iletide aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

"Merhaba,

...

-Bölgedeki balon firmalarının birleşme kararından ötürü, acente fiyatlarımız 12 Şubat 2018 itibarı ile (.....)€ olacaktır.

..."

- (152) **Delil-51:** BUTTERFLY BALON'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, 07.02.2018 tarihinde BUTTERFLY BALON'dan çeşitli otel ve seyahat acentelerine gönderilen e-postada aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

"Değerli İş Ortağımız,

...

01 Nisan 2018-31 Ekim 2018 dönemini kapsayan ve tüm pazarlarda geçerli olacak yaz fiyatlarımızı aşağıda belirtildiği gibidir.

Butterfly Flight (1 saat)

Satış fiyatımız: (.....).-Euro kişi başı/kredi kartı - (.....).-Euro kişi başı/nakit

*Bu fiyatın altında veya üzerinde satış yapılmamasını önemle rica ederiz.

Ödemeniz: (.....).-Euro kişi başı/kredi kartı - (.....).-Euro kişi başı/nakit

Butterfly Beyond Flight (1,5 saat)

Satış fiyatımız: (.....).-Euro kişi başı/kredi kartı - (.....).-Euro kişi başı/nakit

*Bu fiyatın altında veya üzerinde satış yapılmamasını önemle rica ederiz.

Ödemeniz: (.....).-Euro kişi başı/kredi kartı - (.....).-Euro kişi başı/nakit

...”

İlgili e-postaya cevaben 08.02.2018 tarihinde Ürgüp'te bulunan bir otel olan “Esbelli Evi”ne ait e-posta adresinden gönderilen iletide aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

“Hey mashallah !! Size yaradi walla bu (.....) USD'lik Dorak onculugundeki birleshme!!”

- (153) **Delil-52:** ATMOSFER BALON'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, 09.02.2018 tarihinde ATMOSFER BALON Rezervasyon Yetkilisi (.....) ile (.....) unvanlı tur operatörü yetkilisi (.....) arasında geçen “Mart 2018- Rezervasyon Talebi” konu başlıklı e-postada aşağıdaki ifadelere yer verilmektedir:

“(.....) merhaba,

İyi çalışmalar dileriz. 6 yetişkin ve 1 çocuktan (7yaşında) oluşan Amerikalı grubumuz 11 ve 12 Mart'ta balon turu yapmak isterler. Kişi sayısı dağılımını ben size daha sonra bildireceğim.

Yetişkin için fiyatı (.....) Euro ve çocuk için (.....) Euro olarak teyit eder misiniz?

Saygılarımla,

...

Merhaba (.....) Hanım,

Acente Birliğinden (CO-DMS) dolayı 12 Şubat sonrası yetişkin ve çocuk kişi başı 100€ olarak belirlenmiştir. İsterseniz bu fiyat üzerinden konfirme edebiliriz.

İyi çalışmalar

(.....)

Rezervasyon/Reservation,

...

“(.....) Bey,

Cevabınız için teşekkürler.

Bu gruba özel çocuk indirimini yapar mısınız? Misafirler bizim için çok önemli & bu grubu kaybetmek istemeyiz.

Saygılarımla,

(.....)”

...

“Merhaba (.....) Hanım,

Ne yazık ki bu bizim elimizde olan bir durum değil belirlenmiş olan fiyatlar bu şekildedir.

İyi çalışmalar,

(.....)

Rezervasyon/Reservation”

- (154) **Delil-53:** KRİZANTEM'de yapılan yerinde incelemede elde edilen, Pulsar Turizm Seyahat ve Tic. Ltd. Şti. Operasyon Müdürü (.....) ile KRİZANTEM Incoming Bölüm Müdürü (.....) ve op@krizantemtour.com e-posta adresleri arasında 09.02.2018-10.02.2018 tarihlerinde gerçekleşen, bilgide KRİZANTEM Genel Müdürü (.....)'ın bulunduğu e-postalarda aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

“(.....) Hanım merhaba,

... Balon için 12 Şubattan itibaren yeni bir uygulamaya geçilecek. Belirlenen fiyat kişi başı (.....) euro. Onay verirseniz o doğrultuda rezervasyonu yaparım.

...”

...

“(.....) Hanım merhaba

....

Ayrıca balon için birleşmeden dolayı (.....) euro yada (.....) usd tek fiyat bilgisi gelmişti bize (.....) tarafından buna göre yapabilir miyiz?

...”

- (155) **Delil-54:** ATMOSFER BALON'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, (.....) unvanlı seyahat acentesi Tur Danışmanı (.....)'ın 2017-2018 sezonu için acenteye uygulanacak fiyatların bildirilmesini talep eden 12.11.2017 tarihli e-postasına ve (.....)'ye 10.02.2018 tarihinde ATMOSFER BALON tarafından gönderilen e-postalarda aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

“Değerli İş Ortağımız,

12 Şubat 2018 tarihi itibari ile CO DMC ile pazarlama ve satış, ortaklığına gidildiğinden ötürü, bu tarihten sonraki var olan veya yeni rezervasyonlarınızı aşağıda bilgileri bulunan mail adresine göndermeniz tarafımızca rica olunur.

CO DMC

Orta Mahalle, Adnan Kahveci Caddesi

No: 12/B Göreme-Nevşehir”

- (156) **Delil-55:** SKYWAY BALON'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, üç kişi için rezervasyon talebinde bulunan (.....) ile BALONDOKYA arasında gerçekleşen 10.02.2018 tarihli yazışmalarda⁵⁰ aşağıdaki ifadeler bulunmaktadır:

“Sevgili (.....)

Fiyatlar 12 Şubattan sonra kişi başı (.....) Euro olarak değişecektir.”

...

⁵⁰ Yazışmada yer alan ifadelerden bir kısmını İngilizce orijinalinden Türkçe'ye çevrilmiştir.

“(.....) TL den (.....) Euro ya yükseliyor mu..? o zaman rezervasyon yapmayacağım özür dilerim.”

...

“Merhabalar,

Bölgede bulunan 25 balon firmasının tamamı birleşti. Bu yüzden fiyatlar (.....) Euro olmaktadır. Bu fiyat altında zaten bulma gibi bir durumunuz yok maalesef.

...”

- (157) **Delil-56:** LE CO DERİ’de yapılan yerinde incelemede elde edilen, GÖREME BALON Muhasebe Yetkilisi (.....) tarafından 10.02.2018 tarihinde CO DMC Rezervasyon birimine gönderilen rezervasyon talebine, CO DMC Rezervasyon Sorumlusu (.....)⁵¹ tarafından cevaben gönderilen 10.02.2018 tarihli e-postada aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

“Merhaba (.....) Bey,

Rezervasyon talepleriniz opsiyonlu olarak konfirme edilmiştir.

Son sayılar üç tarih için de bir gün öncesinde 17:00 a kadar bildirmeniz rica olunur.

...”

- (158) **Delil-57:** DORAK HOLDİNG ve ITİR’da yapılan yerinde incelemede elde edilen, DORAK HOLDİNG Kurumsal İletişim ve İş Geliştirme Direktörü (.....) tarafından toplanti@dorakholding.com.tr e-posta adresine gönderilen “12 Şubat 2018” konulu e-postanın ekinde aynı gün içerisinde gerçekleştirilen toplantının notları yer almaktadır. “12 Şubat 2018.docx” başlıklı ekte aşağıdaki ifadelere yer verilmektedir:

Tarih :12 Şubat 2018, Pazartesi

Toplantı Katılımcıları : (.....)

Toplantıda bulunmayanlar : (.....)

Toplantı Notları:

- Balonda birlik, 12 Şubat 2018, Pazartesi, bugün itibari ile başladı. Bu hafta yapılacak olan toplantı sonrası, kendi acentalarımıza resmi bir yazı hazırlanarak, bilgi verilecek, düşünülen tarih 15 Mart 2018 itibari ile yeni fiyatların geçerli olması.

Balon alış (.....) ((.....)-USD), acentalar satış (.....)-EURO’nun altında olmaması ((.....)-USD)

- Çocuk indirimi yok
- Free yok
- Balon ödemelerinde vade olmayacak.
- Balon birlikte olmayan balon firmaları bilginiz için;

Royal – Kelebek – Atlas – Voyager – Türk Hava Kurumu

⁵¹ UNİVERSAL BALON-İSTANBUL BALON-COMFORT BALON temsilcisi (.....) CO DMC’nin faaliyete geçmesiyle birlikte CO DMC bünyesinde çalışmaya başlamıştır.

Yazı hazırlandıktan sonra, önce bizler inanıp, tüm çalıştığımız acentalara anlatacağımız durumu.

Uzakdoğu pazarında birlik olan acentalar, Bilginiz için;

Dorak – Krizantem – Opulentia – Deluxe – Pienti – GNM”

- (159) **Delil-58:** KRİZANTEM’de yapılan yerinde incelemede elde edilen, 12.02.2018 tarihinde KRİZANTEM Incoming Bölüm Müdürü (.....) tarafından KRİZANTEM Genel Müdürü (.....)’a gönderilen, bilgide DORAK HOLDİNG Operasyon Şefi (.....)’nin bulunduğu e-postada aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

“Günaydın (.....) San

Tüm balon firmaları birleşti artık tek bir firma satış yapıyor Dorak adı altında tek fiyat (.....) usd fiyat uyguluyorlar.

Bize de bilgi Perşembe günü geldi.

...”

- (160) **Delil-59:** LE CO’da yapılan yerinde incelemede; LIONCOX ile ANATOLIAN BALON, ATMOSFER BALON, BALON TURCA, BROTHERS BALON, DISCOVERY BALON, KAPADOKYA BALON, KAYA BALON, RAINBOW BALON, SKYWAY BALON ve SULTAN BALON arasında ayrı ayrı düzenlenmiş ve ilerleyen bölümlerde detaylarına yer verilen taslak sözleşmeler elde edilmiştir.
- (161) Ayrıca GÖREME BALON’da yapılan yerinde incelemede, aynı taslak sözleşmenin taraflarından biri olarak LIONCOX’un isminin yer aldığı, ancak balon işletmecisi olan tarafın adının boş olduğu bir versiyonu elde edilmiştir.
- (162) **Delil-60:** PİENTİ’de yapılan yerinde incelemede; COMFORT BALON, UNIVERSAL BALON ve İSTANBUL BALON ile PİENTİ arasında ayrı ayrı düzenlenmiş ve 12.02.2018 tarihinde imzalanmış “Hizmet Alım Sözleşmesi” başlıklı üç adet sözleşme elde edilmiştir. İlgili sözleşmeler adı geçen balon firmalarına ait sıcak hava balonlarının işletme yetkilerinin balon firmalarında kalması kaydıyla uçuş hizmetinin 12.02-2018-11.02.2020 tarihleri arasında belirli bir bedel karşılığında PİENTİ tarafından karşılanmasına yönelik olarak tarafların yükümlülüklerini düzenlemektedir. Sözleşmelerde CO DMC Genel Koordinatörü (.....) ve PİENTİ yetkilisi (.....)’nun garantör sıfatıyla imzaları bulunmakta olup sözleşmenin detaylarına ilerleyen bölümlerde yer verilmektedir.
- (163) İlaveten, yine aynı yerinde incelemede PİENTİ ile LE CO DERİ arasında 20.04.2018 tarihinde akdedilen ve PİENTİ’nin İSTANBUL BALON ile imzalamış olduğu “Hizmet Alım Sözleşmesi”nden doğan hak ve yükümlülüklerini LE CO DERİ’ye devretmesine yönelik olarak düzenlenen “Alt Kira Sözleşmesi” elde edilmiştir. Bunun yanı sıra, PİENTİ ve İSTANBUL BALON arasındaki “Hizmet Alım Sözleşmesi”ne teminat olmak üzere 1.000.000 ABD Doları’nın DORAK GRUBU şirketlerinden olan DORAK TOUR tarafından verildiğine ilişkin bir protokol elde edilmiştir.
- (164) **Delil-61:** ITIR’da yapılan yerinde incelemede elde edilen, 13.02.2018 tarihinde DORAK TOUR Operasyon Direktörü (.....) tarafından ITIR Operasyon Müdürü (.....)’e gönderilen “YENİ BALON REZERVASYON SİSTEMİ” konu başlıklı iletide aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

“Arkadaşlar Günaydın,

Öncelikle herkese güzel bir hafta sonu dilerim.

12 Şubat 2018 tarihi “dahil” itibari ile tüm balon firmaları birleştiğinden ötürü, rezervasyonlarınızı rezervasyon@CO DMC.com mail adresine göndermenizi önemle rica ederim.

Hangi balon firmasında uçmasını istiyorsanız muhakkak belirtin...

Balon maliyetimiz; per person (.....) euro veya (.....) usd dır. Bu konu ile ilgili olarak detaylı açıklama (.....) tarafından yapılacaktır.

...”

- (165) **Delil-62:** ATMOSFER BALON’da yapılan yerinde incelemede elde edilen, 13.02.2018 tarihinde ATMOSFER BALON tarafından İstanbul ve Kapadokya Bölgesi’nde şubesi olan (.....) unvanlı bir seyahat acentesine ait (.....) adlı e-posta adresine gönderilen “CO DMC” konu başlıklı iletide aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

“Merhabalar (.....)⁵² Bey;

Kurulan Acente birliğinden ötürü rezervasyonlarınızı konfirme edemiyoruz.

Aşağıda detayları bulunan yerden bilgi alıp rezervasyonlarınızı konfirme edebilirsiniz.

Saygılarımızla

...

Değerli İş Ortağımız,

...

CO DMC

Orta Mahalle, Adnan Kahveci Caddesi

No: 12/B Göreme-Nevşehir

...”

- (166) **Delil-63:** SKYWAY BALON’da yapılan yerinde incelemede; balon turu için fiyat talep eden ve bireysel müşteri olduğu tahmin edilen (.....)’a BALONDOKYA tarafından 16.02.2018 tarihinde gönderilen e-postalarda aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

“12 Şubat 2018 tarihi itibari ile Kapadokya bölgesindeki balon firmaları birleşme kararı almıştır. Bu nedenle fiyatlar yerli misafirler için sabit olarak kişi başı (.....)€ olmuştur. ...”

- (167) **Delil-64:** RAINBOW BALON’da yapılan yerinde incelemede elde edilen, 17.02.2018 tarihinde RAINBOW BALON’a ait e-posta adresinden DORAK HOLDİNG Bilgi Teknolojileri Direktörü (.....)’a gönderilen “RAINBOW&Sultan Balloons” konu başlıklı iletide aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

“Merhaba (.....) Bey,

CO -DMC'nin faaliyete geçmesi ile balon satış fiyatları yabancılar için (.....) Euro olarak sabitlenmiştir. Çocuk indirimleri de kaldırılmıştır.

Yanlış bilgilendirme & satışın önüne geçmek için web sitelerimizdeki fiyatların güncellenmesi gerekiyor.

⁵² ATMOSFER BALON tarafından gönderilen cevapta, (.....) Bey'in hatalı bir ifade olduğu, anılan ismin bir kadına ait olduğu ve e-postada zikredilen seyahat acentesinin ortağı olduğu belirtilmektedir.

...

Yardımlarınız için teşekkür ederim.

(.....)

Rezervasyon”

- (168) **Delil-65:** SULTAN BALON’da yapılan yerinde incelemede elde edilen, 17.02.2018 tarihinde İşletme Müdürü (.....) tarafından (.....)’ün fiyat talebi içeren 16.02.2018 tarihli e-postasına cevaben gönderilen iletide aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

“Merhaba (.....) Bey,

Öncelikle e-postanız ve ilginiz için teşekkür ederiz.

Kapadokya bölgesinde 12 Şubat 2018 tarihinden itibaren CO DMC ile pazarlama & satış, ortaklığına gidildiğinden rezervasyon taleplerinizi aşağıdaki iletişim bilgilerine yönlendirmenizi rica ederiz.

...

www.CO DMC.com sayfasızı ziyaret ederek acente kayıt paneli oluşturabilirsiniz rezervasyonlarınızı online girebilirsiniz.

6 yaş altı uçurulmamaktadır. Çocuk indirim uygulaması kaldırılmıştır.

2018 yılı için belirlenen fiyatlar	Yerli Pazar	Yabancı Pazar
Yolcu Satış Fiyatı 10 Euro nakit indirim uygulanmaktadır.	(.....)	(.....)
Acente Fiyatı (KDV dahildir.)	(.....)	(.....)

...”

- (169) **Delil-66:** ÜRGÜP BALON’da yapılan yerinde incelemede elde edilen, 19.02.2018-20.02.2018 tarihlerinde (.....) unvanlı seyahat acentesi Operasyon Yetkilisi (.....) ve ÜRGÜP BALON Operasyon Yetkilisi (.....) arasında gerçekleşen “Re: Acill!! 2018 Balon Fiyat Talebi” konulu e-postada aşağıdaki ifadelere yer verilmektedir:

“Merhabalar,

Çin Pazarı nda kullanılmak üzere 2018 yılı balon fiyatlarınızı göndermenizi rica eder, mutlu günler dilerim.”

...

“Sayın (.....) Hanım,

2018 yılı için uygulanacak net acenta fiyatlarımız

Standart uçuşlarda PP (.....) EURO olarak güncellenmiştir.”

...

“Merhabalar (.....) Bey,

CO DMC hariç diğer firmalardan daha yüksek fiyat verdiniz. Revize yapmanız mümkün mü?”

...

“Merhaba (.....) Hanım,

Fiyatta esnemek isteriz fakat Genel olarak fiyatlar bu seviyeye çıktığı için blokaj dışına çıktığımız durumlarda maalesef zarar ediyoruz.

Tarafınıza uygulanabilecek olan özel fiyat 01 Nisan 2018'e kadar (.....) Euro, 1 Nisan sonrası için Mart ayı içinde tekrar istişare edilebilir."

- (170) **Delil-67:** BUTTERFLY BALON'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, 21.02.2018 tarihinde İşletme Müdürü (.....) tarafından Danimarka merkezli (.....) Direktörü (.....)'in Mart/Nisan 2019 tarihinde 60-70 kişilik bir grup için fiyat bilgisi talep ettiği e-postasına cevaben gönderilen iletide aşağıdaki ifadeler⁵³ yer almaktadır:

"Merhaba (.....),

...

20 şirketin aralarında iş birliği yapması sonucunda sıcak hava balonu fiyatlarında değişiklik oldu. Nihai satış fiyatı tüm firmalar için kişi başı (.....) Euro (nakit) ve en ucuz acente fiyatı kişi başına (.....) Euro. Sonuç olarak, senin ödemen bize kişi başına (.....) Euro olacak."

- (171) **Delil-68:** KRİZANTEM'de yapılan yerinde incelemede elde edilen, KRİZANTEM Genel Müdürü (.....) tarafından DORAK HOLDİNG Yönetim Kurulu Başkanı (.....)'ye gönderilen 21.02.2018 tarihli e-postada aşağıdaki ifadelere yer verilmektedir:

"(.....) San Gunaydin,

Hepsi müşteri ye anlattım. Balon Korporatif birliği bizim Patron yaptığını ve %80 patronumuz olup bizim holding acentaları dahil fiyatı korumak ve kalitesi düşmemek için yaptığını bilgi verdim. ((.....) küçük balonci firmalar batmasın diye birliği yapıldığını söylemiş, Royal büyük olduğun dan birliği katlamadığını ilettim) Daha önce fiyatı ve konfirme olan rezervasyonu için (.....)-dan fark edeceğini ilettim. Hemde daha önce konfirme ettiğimiz dan dolayı Korporatif birliği ye sorun cikmadığı iletimce hallettim :)

..."

- (172) **Delil-69:** ERETNA'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, 23.02.2018 tarihinde ERETNA Operasyon Sorumlusu (.....) ile CO DMC Rezervasyon arasında gerçekleşen "RE: 19 SUBAT BALON TALEBI ERT1802" konu başlıklı yazışmalarda aşağıdaki ifadeler bulunmaktadır:

"Butterfly balon sizing bunyeniz demi?"

...

"Merhaba (.....) Hanım,

Butterfly Maalesef Bizim bünyemizde değil"

- (173) **Delil-70:** LE CO DERİ'de yapılan yerinde incelemede elde edilen, (.....) Genel Müdürü (.....)'in KAYA BALON yetkilisi (.....)'e 22.02.2018 tarihinde göndermiş olduğu olduğu rezervasyon talebi KAYA BALON yetkilisi (.....) tarafından CO DMC Rezervasyon Birimine iletilmiştir. Bunun yanı sıra, rezervasyon talebine KAYA BALON Yetkilisi (.....) tarafından 23.02.2018 tarihinde aşağıdaki şekilde cevap verilmiştir:

"(.....) bey iyi aksamlar

⁵³ Belgedeki ifadeler İngilizce orijinalinden Türkçe'ye çevrilmiştir.

12 şubat itibarı ile oluşan balon birliğine bizlerde katıldık ve bu tarih itibarıyla tüm satış işlemlerine bu birlik bakıyor acenta ödemesi (.....) euro acenta satış fiyatı (.....) euro olarak gerçekleşmektedir

Birlikle irtibata geçmek isterseniz ben aranızda irtibatı gerçekleştirir ve telefonda yarın ararsanız distemin çalışma seklini anlatırım”

- (174) **Delil-71:** LE CO DERİ’de yapılan yerinde incelemede elde edilen, 23.02.2018 tarihinde (.....) Yetkilisi (.....) tarafından CO DMC Rezervasyon Yetkilisi (.....)’a gönderilen iletide yer alan ifadeler aşağıda yer almaktadır:

“Sayın Yetkili,

Geçen sene Kapadokya'ya gelme planı olupta özel sebeplerden dolayı gelemeyen müşterimize güncel fiyatları söylediğimde şaşkınlıkla karşıladı.

Bu sene rekabet olmadığı için fiyatlar normale döndü dediğim halde müşterileri ikna edemedim.

...”

- (175) **Delil-72:** ÜRGÜP BALON’da yapılan yerinde incelemede elde edilen, 23.02.2018-24.02.2018 tarihlerinde Extreme Sporların Satış Merkezi alanında faaliyet gösteren (.....) yetkilisi (.....) ve ÜRGÜP BALON Genel Müdürü (.....) arasında gerçekleşen yazışmalarda aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

“Merhaba (.....) Bey,

...

Balon turu satış rakamlarınızı şu şekilde güncelleme rica edeceğim: Standart Balon Turu: (.....) TL Comfort Balon Turu:İPTAL Deluxe Balon Turu: (.....) TL Özel Uçuş: (1-10 kişiye kadar) (.....) TL...

...”

...

“Merhabalar (.....),

...

Fiyat güncellemesini yapıyoruz. Ciddi bir yükseliş var firmanızın mı yoksa bölge de genel bir karar mı var fiyatlar konusunda?...

...

...

“Merhaba (.....) Bey,

...

Evet bölge genelinde balon turu fiyatlarında artış söz konusu ve operasyonel anlamda da bazı değişiklikler oldu..

Yakışık 20 firma tek bir operasyon merkezi üzerinden işletmelerine devam ediyorlar.

(www.CO DMC.com)

Ürgüp Balon olarak bu oluşumun dışında kalan bir firmayız.

Şimdilik bölge genelinde acenta ödeme fiyatları (.....) Euro, Satış, rakamları ise (.....) Euro aralığında.

Piyasa durumuna göre sizi yine bilgilendiririm gerekli güncellemeleri yaparız.

...

(.....)”

- (176) **Delil-73:** KAYA BALON'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, balon uçuşuna katılmak için fiyat bilgisi talep eden müşteri (.....)'ya KAYA BALON tarafından gönderilen 26.02.2018 tarihli e-postada aşağıdaki ifadeler⁵⁴ yer almaktadır:

“1 Kişi (.....) EURO

İYİ GÜNLER”

- (177) **Delil-74:** ÜRGÜP BALON'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, 26.02.2018 tarihinde ÜRGÜP BALON Operasyon Sorumlusu (.....) tarafından Ürgüp'te kurulu (.....) yetkilisi (.....)'a gönderilen “RE: sezon balon fiyatları” konulu e-postada aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

“Sayın (.....) Bey,

Geç cevabımız için kusura bakmayınız. Bildiğiniz gibi bölgede balon sektöründeki bir takım değişikliklerden dolayı acenta fiyatları henüz bu günlerde netlik kazandı.

20 Şubat 2018 - 31 Ekim 2018 tarihleri arasında

Yerli ve yabancı pazarda, grup ve FIT yolcularda acentalarımıza uygulayacağımız fiyatlar,

Standart Uçuşlarda: PP (.....) Euro,

Deluxe Uçuşlarda: PP (.....) Euro

Private Uçuşlarda: (1-10 kişiye kadar) (.....) Euro

olarak belirlenmiştir.

Olası soru ve taleplerinizde sizlere yardımcı olmaktan memnuniyet duyacağımızı belirtir iyi çalışmalar dileriz.

Saygılarımızla

(.....)/Operasyon Sorumlusu”

⁵⁴ Belgedeki ifadeler İngilizce orijinalinden Türkçe'ye çevrilmiştir.

- (178) **Delil-75:** PİENTİ’de 09.10.2018 tarihinde yapılan yerinde incelemede, Şubat ayı içerisinde çeşitli balon firmalarında uçan yolcu sayısını gösteren ve aşağıda ekran görüntüsüne yer verilen belge elde edilmiştir.

TARİH	TOPLAM UÇAN	KAYA BALON	ANATOLYA- DISCOVERY	BALON TURCA	SKYWAY	BROTHERS	TÜRKİYE BALON	İSTANBUL GURUP	KAPADOKYA	ATMOSFER	RAINBOW- SULTAN
13.Şub	1571	219	176	88	110	96	48	168	270	184	212
14.Şub	904	132	124	38	77	65	39	122	147	70	90
17.Şub	1433	203	204	67	110	70	48	177	250	96	208
19.Şub	1382	182	186	40	113	92	46	205	214	134	170
22.Şub	1345	177	185	37	95	90	48	164	230	161	158
23.Şub	568	132	120	28	71	53	38	21	37	49	19
24.Şub	540	95	98	24	59	49	24	34	57	31	69
26.Şub	1356	206	136	72	94	78	48	191	231	132	168
TOTAL	9099	1346	1229	394	729	593	339	1082	1436	857	1094

GÖREME BALON	
13.Şub	275
14.Şub	74
17.Şub	0
19.Şub	233
22.Şub	316
23.Şub	53
24.Şub	0
26.Şub	219
TOTAL	1170

- (179) **Delil-76:** SKYWAY BALON’da yapılan yerinde incelemede elde edilen, 26.02.2018 tarihinde 12.04.2018 tarihinde balon uçuşuna katılmak isteyen 16 kişilik bir grup için fiyat talebinde bulunan (.....)’a cevaben 28.02.2018 tarihinde BALONDOKYA tarafından gönderilen cevapta aşağıdaki ifadeler bulunmaktadır:

“Merhaba (.....) Bey,

Balon firmalarının birleşmesinden mütevellit, fiyatlandırma kişi başı (.....)€ olmaktadır. Bu fiyatın altına satış yapmak sözleşme ihlali olacağından ötürü, herhangi bir indirim söz konusu olmayacaktır.

...”

- (180) **Delil-77:** BUTTERFLY BALON’da yapılan yerinde incelemede elde edilen, 28.02.2018 tarihinde Rehber (.....) ile BUTTERFLY BALON arasında “Fiyatlarınız Hakkında” konu başlıklı iletide geçen yazışmalarda aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

“Öncelikle Merhaba,

Az önce firmanız yetkilisi ile yapmış olduğum telefon görüşmesine istinaden bu maili atıyorum. Kendimi tanıtmak gerekirse aslen Ürgüp bir rehberim ve uzun zamandır kendi müşterilerimi Kapadokya bölgesinde ağırlıyorum. Son aldığım haberlere göre bölgedeki balon firmaları bir birlik olmuşlar ve balon uçuş fiyatları da buna istinaden gerek acente gerekse müşteriye satış fiyatlarında bir artış söz konusu olmuş.

Ancak yine duyduğum kadarı Butterfly Balloons ekibi olarak bu oluşumda yer almadığınızdır.

Eğer sizin içinde uygun ise bu seneki acente fiyatlarınızı öğrenmek isterim ve karşılıklı bir mutabakat sağladığımız takdirde verimli bir sezonu bereber geçirmek isterim.

...”

“Sayın (.....) Bey,

...

01 Ocak-31 Mart 2018 dönemini kapsayan ve tüm pazarlarda geçerli olacak sor-sat kış fiyatlarımızı aşağıda belirtildiği gibidir.

Butterfly Flight (1 saat)

Satış fiyatımız: (.....)-Euro kişi başı/kredi kartı – (.....)-Euro kişi başı/nakit

*Bu fiyatın altında veya üzerinde satış yapılmamasını önemle rica ederiz.

Ödemeniz: (.....)-Euro kişi başı/kredi kartı – (.....)-Euro kişi başı/nakit

01 Nisan-31 Ekim 2018 dönemini kapsayan ve tüm pazarlarda geçerli olacak sor-sat yaz fiyatlarımız aşağıda belirtildiği gibidir.

Butterfly Flight (1 saat)

Satış fiyatımız: (.....)-Euro kişi başı/kredi kartı – (.....)-Euro kişi başı/nakit

*Bu fiyatın altında veya üzerinde satış yapılmamasını önemle rica ederiz.

Ödemeniz: (.....)-Euro kişi başı/kredi kartı – (.....)-Euro kişi başı/nakit

Butterfly Beyond Flight (1,5 saat)

Satış fiyatımız: (.....)-Euro kişi başı/kredi kartı –(.....)-Euro kişi başı/nakit

*Bu fiyatın altında veya üzerinde satış yapılmamasını önemle rica ederiz.

Ödemeniz: (.....)-Euro kişi başı/kredi kartı – (.....)-Euro kişi başı/nakit

...

Ödeme Şekli: Ödemeler müşteri tarafından yapılp komisyon bedeli Butterfly Balloons tarafından tarafınıza ödenecektir.”

- (181) **Delil-78:** ATMOSFER BALON'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, 26.02.2018 tarihinde CO DMC destek birimi tarafından ATMOSFER BALON muhasebe birimine gönderilen “Bütün dosyalar” başlıklı ileti ve ekleri, 28.02.2018 tarihinde ATMOSFER BALON'un muhasebe biriminden ATMOSFER BALON İşletme Müdürü (.....)'a gönderilen “28 02 2018 CO DMC Kasa Raporu Hk” başlıklı ileti ve eki, 28.03.2018 tarihinde CO DMC muhasebe biriminden yine aynı birime gönderilen “28 03 2018 xlsx” başlıklı ileti ve eklerinde CO DMC aracılığıyla balon firmalarının gerçekleştirdiği uçuşlara ilişkin bilgiler yer almaktadır.
- (182) **Delil-79:** ATMOSFER BALON'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, 27.02.2018 tarihinde TÜRKİYE BALON Muhasebe biriminden ATMOSFER BALON Muhasebe birimine “gerçekleşen kişi sayıları” konu başlığı ile gönderilen e-postanın ekinde TÜRKİYE BALON'un CO DMC aracılığıyla gerçekleştirdiği uçuş listesi yer almaktadır.
- (183) **Delil-80:** DORAK HOLDİNG'de yapılan yerinde incelemede elde edilen, DORAK HOLDİNG Hukuk Danışmanı (.....) tarafından 01.03.2018 tarihinde Avukat (.....)'e gönderilen ve bilgide DORAK HOLDİNG Yönetim Kurulu Başkanı (.....)'nün bulunduğu e-postada aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

“(.....) Bey,

Ekte BAŞKENT HAVACILIK⁵⁵ ile ŞEREF TURİZM⁵⁶ arasında 10.02.2018 tarihinde akdedilen Hizmet Alım Sözleşmesi sunulmaktadır. İş bu sözleşme Başkent Havacılık adına tescilli sıcak hava balonlarının işletme yetkisinin 10.02.2018-09.02.2020 tarihleri arasında Şeref Turizm'e verilmesine ilişkindir.

Biz, Şeref Turizm'e işletme yetkisi verilen sıcak hava balonlarını kiralamak istiyoruz. Sözleşmede bu konuya ilişkin aksine bir hüküm bulunmamaktadır. Sözleşmeyi incelemeniz sonrasında birlikte değerlendirelim lütfen."

(184) **Delil-81:** ATMOSFER BALON'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, 01.03.2018 tarihinde ATMOSFER BALON Muhasebe Biriminden ATMOSFER BALON Kalite birimine gönderilen "co dmc raporları hk." konu başlıklı e-posta eklerinde CO DMC aracılığıyla gerçekleştirilen uçuş bilgileri yer almaktadır.

(185) **Delil-82:** RAINBOW BALON'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, 28.02.2018-01.03.2018 tarihlerinde DORAK HOLDİNG Kurumsal İletişim ve İş Geliştirme Direktörü (.....) ile RAINBOW BALON İşletme Müdürü (.....) arasında geçen ve bilgi bölümünde DORAK HOLDİNG Bilgi Teknolojileri Direktörü (.....), ATMOSFER BALON İşletme Müdürü (.....) ve KAPADOKYA BALON İşletme Müdürü (.....)'ın bulunduğu yazışmalarda aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

"(.....) hanım,

...

Balonda birlik adi altında min. satis ve acentalar satis fiyatları (.....) bey tarafından iletilmiştir.

Yanlis bir degisiklik yapmamak adına bu paketler ve fiyatlar.sizin kontrol. ve isteginiz ile yapılmaktadır.

..."

"Günaydın (.....) Hanım,

...

Ya da oldu olacak artık web siteleri CO DMC'ye yönlendirilebilir belki.

..."

"(.....) hanım,

...

O yuzden simdi Co DMC ye yonlendirmeyi dusunmeden bizler su anin aksiyonunu alalim.

İlerleyen gunlerde zaten gorusuyor olunuz.

Siz (.....) bey, (.....) beyle de goruserek bana kararinizi bildirir misiniz.

SIMDILIK onların sitelerinden fiyatları kendilerinin bilgisi ile kaldırdık bir sorun yaşamamak.adına ama fiyatlardan eminseniz tabi ki kalabilir önemli olan birlik sonrası belirtilen satis fiyatlarından ucuz olmaması..

⁵⁵ BAŞKENT HAVACILIK olarak anılan teşebbüs soruşturma tarafı Başkent Havacılık Balonculuk Eğitim Tur. Rek. İnş. Tışm. San. ve Ltd. şti. olup kararda İSTANBUL BALON olarak kısaltılmıştır.

⁵⁶ ŞEREF TURİZM olarak anılan teşebbüs soruşturma tarafı Şeref Turizm ve Ticaret Ltd. şti. olup kararda PİENTİ olarak kısaltılmıştır.

...”

- (186) **Delil-83:** ATMOSFER BALON’da yapılan yerinde incelemede elde edilen, BROTHERS BALON Operasyon/Rezervasyon Sorumlusu (.....) tarafından 05.03.2018 tarihinde ATMOSFER BALON’un Muhasebe birimine gönderilen e-postanın ekinde BROTHERS BALON’a ait uçuş manifestoları ve bilgileri ile BALON TURCA tarafından 05.03.2018 tarihinde ATMOSFER BALON’un Muhasebe birimine gönderilen e-postanın ekinde BALON TURCA’ya ait yolcu manifestoları ve uçuş bilgileri yer almaktadır.
- (187) **Delil-84:** ATMOSFER BALON’da yapılan yerinde incelemede elde edilen, 05.03.2018 tarihinde İSTANBUL BALON Muhasebe Personeli (.....)’a ait olduğu belirtilen⁵⁷ e-posta adresinden ATMOSFER BALON Muhasebe birimine gönderilen “Document from (.....)” başlıklı e-postanın ekinde bulunan “05-03-2018.xlsx” adlı belge içeriğinde CO DMC aracılığıyla gerçekleştirilen rezervasyonlara ilişkin bilgiler yer almaktadır. İlgili belgede “Tahsilat Türü” başlıklı sütun karşısında AİR KAPADOKYA BALON⁵⁸, ANATOLIAN BALON, ATMOSFER BALON, BROTHERS BALON, İSTANBUL BALON, KAPADOKYA BALON, KAYA BALON, RAINBOW BALON, SKYWAY BALON, SULTAN BALON, TURCA BALON ve TÜRKİYE BALON bulunmaktadır.
- (188) **Delil-85:** SULTAN BALON’da yapılan yerinde incelemede elde edilen, (.....)⁵⁹ unvanlı seyahat acentesinin Yönetici Ortağı (.....)’in 06.03.2018 tarihinde 20 kişilik bir grup için balon rezervasyonu talebinde bulunduğu e-postasına cevaben SULTAN BALON Rezervasyon Sorumlusu (.....) tarafından 06.03.2018 tarihinde gönderilen e-postaya ve devamında gerçekleşen yazışma⁶⁰ silsilesine aşağıda yer verilmektedir:

“Sevgili (.....),

...

Şimdi CO DMC adında birleşmiş yeni bir rezervasyon sistemi mevcut. Diğer balon firmaları içinde sahibimiz de CO DMC’nin bir parçası ve üyesi olmaya karar verdi. Bu nedenle ne zaman bir rezervasyon yapsanız, artık onlar üyelerinin tüm rezervasyon işlemleri için ana merkez olduğundan biz gelen rezervasyonu CO DMC’ye iletacağız.

...

Ancak onların standart balon uçuşlarını kişi başı (.....) Euro’dan daha az bir fiyata satmadıklarına dair ikilemi hatırlatmakta fayda var. Nakit ödemelerde (.....) Euro indirim olacaktır.

Bu sene ödemeniz (.....) Euro olacak şekilde aynı kalacaktır. Fakat çocuk indirimi olmayacaktır. Onlar da yetişkin ücreti ile aynı oranda ücretlendirilecekler. 6 yaşından daha küçük çocukları istemiyorlar. Ancak 5 yaşındaki çocuğu hallederiz, sorun olmaz.

...”

⁵⁷ ATMOSFER BALON tarafından gönderilen cevap yazısı.

⁵⁸ İlerleyen delillerde görüleceği üzere AİR KAPADOKYA BALON CO DMC platformu ile çalışmamasına rağmen belge içeriğinde AİR KAPADOKYA BALON tarafından uçurulan 74 kişilik yolcu grubuna ilişkin bilgiler yer almaktadır. Söz konusu hususa ilişkin açıklamalara ve değerlendirmelere ilerleyen bölümlerde yer verilmektedir.

⁵⁹ SULTAN BALON tarafından gönderilen cevapta, ilgili acentenin Romanya’da faaliyet gösterdiğinin tahmin edildiği bilgisi verilmiştir.

⁶⁰ Belgedeki ifadeler İngilizce orijinalinden Türkçe’ye çevrilmiştir.

"Hello (.....),

Thank you for your quick reply.

This is my 6th group in past years and every time the fee was (.....) Euro / person. Please tell me if you can keep this fee. If not i need to discuss with my partners and to take a decision about the reservation."

...

Dear (.....),

Thank you for your e mail.

But we are so sorry. We have agency price (.....)€ per person. We don't have discount.

..."

Çeviri:

"Merhaba (.....),

Hızlı geri dönüşünüz için teşekkürler.

Bu grup son yıllarda aldığım 6. grubum ve her seferinde kişi başı uçuş ücreti (.....) Euro oldu. Lütfen bu fiyattan devam edebilecekseniz, bana söyleyin. Eğer devam edemeyecekseniz, bunu ortaklarımla görüşmeliyim ve rezervasyon hakkında karar almalıyım"

...

Sevgili (.....),

E-postan için teşekkürler.

Üzgünüz. Acente fiyatımız kişi başı (.....) Euro. İndirim yapmıyoruz.

..."

- (189) **Delil-86:** ATMOSFER BALON'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, ANATOLİAN BALON ve DISCOVERY BALON'u bünyesinde bulunduran ULUER GRUP'a ait e-posta adresinden 10.03.2018 tarihinde ATMOSFER BALON Muhasebe birimine gönderilen e-postanın ekinde ULUER GRUP'a ait 10.03.2018 tarihli uçuş bilgilerinin bulunduğu Excel dosyası yer almakta, ilgili dosyada "Ödeme" başlıklı sütun karşısında "CO DMC" ifadeleri bulunmaktadır:
- (190) **Delil-87:** ATMOSFER BALON'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, 12.03.2018 ve 26.03.2018 tarihinde CO DMC Rezervasyon biriminden ATMOSFER BALON Muhasebe birimine gönderilen "FW:KAYA BALON" konu başlıklı e-postalarda KAYA BALON tarafından CO DMC Rezervasyon birimine gönderilen e-postalar iletilmekte, e-posta içeriğinde veya ekinde KAYA BALON'un uçuşlarına ilişkin muhtelif bilgiler yer almaktadır.
- (191) **Delil-88:** KAPADOKYA BALON'da yapılan yerinde incelemede; KAPADOKYA BALON Rezervasyon Müdürü (.....), KAPADOKYA BALON İşletme Müdürü (.....) ve (.....) unvanlı seyahat acentesinin Kurumsal Otel Satış Temsilcisi (.....) arasında 08.01.2018-12.03.2018 tarih aralığında gerçekleşen birtakım yazışmalar elde edilmiştir. Söz konusu yazışmalardan (.....) Kurumsal Otel Satış Temsilcisi (.....)'nın 08.01.2018 tarihli e-postayla Nisan 2018 döneminde balon uçuşuna katılmak isteyen 10 kişilik bir Türk grubu için fiyat bilgisi talep ettiği, ilgili talebe KAPADOKYA BALON

İşletme Müdürü (.....) ve Rezervasyon Müdürü (.....) tarafından 12.01.2018 tarihli e-postayla verilen cevapta 2018 yılı için acente fiyatlarının 75 Euro olduğu anlaşılmaktadır. Ancak 12.03.2018 tarihinde grubun daha yeni kesinleştiğini belirten ve tekrar fiyat talep eden (.....) Kurumsal Otel Satış Temsilcisi (.....)'ya KAPADOKYA BALON tarafından cevaben gönderilen 12.03.2018 tarihli e-postada aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

"Merhaba (.....) Hanım,

Bölgede balon birliği oluşması sebebi ile fiyatlarda değişiklik oldu;

12 Şubattan itibaren bölgedeki tüm balon şirketleri birleşti ve tek fiyat uygulamasına geçildi.

Bu fiyatlarda Standart Uçuş için (.....)€ nakit (.....)€ kredi kartı yabancı misafirler, (.....)€ nakit (.....)€ kredi kartı Türk Misafirler için şeklinde belirlendi.

Çocuk indirim de yok maalesef. Ben size fiyat listesini çok önce yollamıştım. 20 Ocaktan sonra bu değişiklik konuşmaya başladı ve 12 Şubatta direk uygulamaya geçildi.

Bu doğrultuda sizden tekrar haber bekleyeceğim.

İyi çalışmalar."

(192) **Delil-89:** KAPADOKYA BALON'da yapılan yerinde incelemede, KAPADOKYA BALON ile bireysel müşteri olduğu tahmin edilen (.....) arasında birtakım yazışmalar elde edilmiştir. İlgili yazışmalarda KAPADOKYA BALON tarafından (.....)'a 24.11.2017 tarihinde Lüks Programın 250 Euro, Standart Programın 175 Euro olduğu, öte yandan standart uçuşlarda müşterinin de konakladığı otel olan (.....)'de konaklayan misafirlere özel 350 TL fiyatlandırma yapıldığı, nakit ödemelerde bu fiyattan 50 TL daha indirim uygulanabildiği bilgisinin verildiği anlaşılmaktadır. Öte yandan (.....)'ın KAPADOKYA BALON'a ilgili uçuşa ilişkin formun doldurulmasına yönelik sorular ilettiği 12.03.2018 tarihli e-postasına KAPADOKYA BALON tarafından verilen cevapta aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

"(.....) Merhaba,

Size bölgede olan küçük bir değişikliği bildirmek isterim;

12 Şubattan itibaren bölgedeki tüm balon şirketleri birleşti ve tek fiyat uygulamasına geçildi.

Bu fiyatlarda Standart Uçuş için (.....)€ nakit (.....)€ kredi kartı yabancı misafirler, (.....)€ nakit (.....)€ kredi kartı Türk Misafirler için şeklinde belirlendi.

Çocuk indirim de yok maalesef. Ben size fiyat listesini çok önce yollamıştım..."

Bahse konu e-posta akabinde (.....) ile KAPADOKYA BALON arasında gerçekleşen yazışmalar ise aşağıdaki şekildedir.

"Tekrardan merhaba,

Böyle bir değişiklik yapılacağını ve fiyatlarınızın geçerlilik tarihini bildirmemiştiniz. Buna dayanarak, fiyatlarınızın 2018 için geçerli olduğunu varsaydım. Evvelden de belirttiğim gibi 6 Ağustos için rezervasyon yapmaya kararlıydık. O anda işimdeki yoğunluk yüzünden formu göndermeyi unuttum.

Bize vermiş olduğunuz (.....) konaklayanlar için indirimli (.....) YTL normal ve çocuk (.....)YTL den fiyatınız (.....) eur ((.....) YTL) çıkıyor. Toplamda (.....) YTL

yerine 3 kati, yani (.....) YTL geliyor yeni fiyatınız. Eski verdiğiniz fiyatı geçerli tutmayacaksanız yada bu fiyata yakın bir fiyat öneremeyecekseniz, rezervasyon yapmaktan vaz geçeceğim.

Umarım fiyata anlayışlılar gösterip, eski fiyatınızın geçerliliğini koruyabilirsiniz.”

...

“Yeniden Merhaba (.....) Bey,

Bu değişiklik bölgede uzun zamandır konuşulan bir şey değildi, Ocak ayı itibariyle gerekli hazırlıklar yapıp Şubatta uygulamaya geçildi, dolayısı ile geçmiş tarihte rezervasyon yapamayan misafirlerimize bilgi verme şansımız olmadı. Bizlerin elinde olan bir durum değil ve fiyatlar konusunda kesinlikle kendi inisiyatifimizde bir esneme yapmamız söz konusu değil zira bu konuda balon birliği bir hayli katı. Maalesef aşağıda size daha önce verilen fiyatlar bir önceki e-postamda da bahsettiğim gibi geçerli olamayacak.

Kapadokya Balloons olarak bireysel bir şirket gibi hareket etme şansımız olsa inanın bunu seve seve kullanırdık fakat maalesef yok.

Saygılarımla,

...

“(.....) Hanım,

Cevabiniz için teşekkür ederim. Fakat fiyat konusunda nasıl bireysel bir şirket gibi hareket etme şansınız olmadığını anlamış değilim.

Yanlış anlamadıysam Kapadokya Balloons, Balon Birliğinin bir üyesi ve Balon Birliğinin üyeleri rekabetçi özel şirketlerden oluşuyor olsa gerek. Dediginize göre Balon Birliği Fiyat tespiti yapıp, rekabeti kısıtlayıcı bir etki yaratıyor. Yani bir nevi kartel olarak işlem görüyor gibi gözüküyor. Tam olarak Balon Birliği ile üyelerinin bağlantısını bilmediğimden bir yorum yapmam doğru olmaz. Fakat, aşağıdaki bilgilere dayanarak girdiğim yorumum, Rekabetin Korunması Hakkındaki 4054 sayılı Kanun'a karşı geliyor gibi gözüküyor. Umarım bu yeni fiyat anlaşmasına girmeden evvel, bu konuda uzmanlaşmış bir avukattan tavsiye almissinizdir.

Yeni verdiğiniz fiyatları kabul etmeden evvel, diğer Balon Birliğine mensup olmaya şirketleride görüşüp bir karar alacağım

Tesekkürler...”

- (193) **Delil-90:** EZEL BALON'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, 12.03.2018 tarihinde CO DMC Genel Koordinatörü (.....) tarafından EZEL BALON'a gönderilen ve akabinde SKYWAY BALON İşletme Müdürü (.....) ve EZEL BALON arasında paylaşılan “Re: sözleşme” konu başlıklı iletinin ekinde “Fiyat Listesi.docx; SICAK HAVA BALONU UÇUŞ KİRALAMA SÖZLEŞMESİ CEZA TABLOSU MADDE.docx; SICAK HAVA BALONU UÇUŞ KİRALAMA SÖZLEŞMESİ-Final.docx” isimli ekler bulunmaktadır. İlgili ekler SKYWAY BALON'a ait balon uçuşlarının LIONCOX tarafından kiralanmasına ilişkin imzasız taslak sözleşme, bu sözleşmeye binaen LIONCOX tarafından SKYWAY BALON'a yapılacak ödemeler ve sözleşmeye uyulmaması halinde taraflara uygulanacak müeyyidelere ilişkindir.

- (194) **Delil-91:** SKYWAY BALON'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, bireysel müşteri olduğu tahmin edilen (.....)'ın fiyat bilgisi talebine istinaden BALONDOKYA tarafından gönderilen 18.03.2018 tarihli e-postada aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

"Merhabalar,

...

Standart uçuş ücretimiz (.....)TL'dir. (.....)TL olan paket bir gece otel konaklaması, iki kişi atv turu, iki kişi red tur ve iki kişi balon turu dahil fiyattır. Uçuş fiyatları bir alt kısımdadır. Fiyatların bu denli değişmesinin sebebi bölgedeki balon firmalarının birleşmesinden ötürüdür. Balon firmaları şubat ayından beri birleşmiş şekilde faaliyet göstermektedir,-

bu nedenle fiyatlarda zam olmuştur.

İyi akşamlar dilerim."

- (195) **Delil-92:** SKYWAY BALON'da yapılan yerinde incelemede bireysel müşteri olduğu tahmin edilen (.....)⁶¹ e-posta adresinden 16.03.2018 tarihinde SKYWAY BALON'a gönderilen "skywayballoons.com Fiyat" başlıklı iletiden müşterinin fiyat listesi talep ettiği, teşebbüs tarafından 17.03.2018 tarihli e-posta ile yerli misafirler için satış fiyatının (.....)€, yabancı misafirler için (.....)€ olduğu bilgisinin verildiği anlaşılmaktadır. Akabinde 19.03.2018 tarihli e-posta ile müşteri tarafından indirim talep edilmekte, müşterinin talebine cevaben teşebbüsün 19.03.2018 tarihinde gönderdiği e-postada ise aşağıdaki ifadeler bulunmaktadır:

"Merhaba,

Ne yazık ki belirlenen bu fiyatlar balon firmalarının birleşmesinden ötürüdür. Son fiyat (.....)€ kişi başı olacaktır.

İyi günler dilerim."

- (196) **Delil-93:** KAPADOKYA BALON'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, balon uçuşu için rezervasyon talebinde bulunan ve bireysel müşteri olduğu tahmin edilen (.....) ile KAPADOKYA BALON Rezervasyon Müdürü (.....) arasında 28.03.2018 tarihinde gerçekleşen yazışmalarda aşağıdaki ifadeler bulunmaktadır:

"Merhaba (.....) Hanım,

...

Bölgedeki balon firmaları birleşti ve sabit fiyat uygulamasına geçildi.

Aşağıda gördüğünüz fiyatlar herkes için geçerli sabit fiyatlardır.

Bu fiyatlar üzerinden indirim yapabilmemiz maalesef mümkün değil,

İyi günler dilerim.

(.....)

Rezervasyon Müdürü"

...

"(.....) Hanım merhaba,

⁶¹ SKYWAY BALON tarafından gönderilen cevapta, ilgili e-postanın (.....) isimli bir şahsa ait olduğu belirtilmektedir.

Bu uygulamanin rekabet hukukuna aykiri oldugunun bilmem farkında misiniz?

Bu hususu da dikkate alarak indirimli fiyatlarınızı rica edebilir miyim?

Tesekkurler”

- (197) **Delil-94:** KAPADOKYA BALON'da yapılan yerinde incelemede elde edilen 29.03.2018-30.03.2018 tarihlerinde KAPADOKYA BALON Rezervasyon Müdürü (.....) ile (.....) unvanlı seyahat acentesi çalışanı (.....) arasında geçen yazışmalarda aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

“Merhaba (.....),

Son fiyatlar ne oldu?,

Ortak bir karar alınmış duyduğum kadarıyla her şirket aynı fiyat verecekmiş, Doğru mu duyduğum,?

Sizin fiyat ne oldu, birilerini yollayacağım,

Çok teşekkürler”

...

“Merhaba (.....) Bey,

(.....)€ cash

(.....)€ kredi kartı yabancı misafir satışı

(.....)€ acenta ödemesi

(.....)€ cash

(.....)€ kerdi kartı türk misafir satışı

(.....)€ acenta ödemesi

Şeklinde değişti fiyatlar.”

- (198) **Delil-95:** ATMOSFER BALON'da yapılan yerinde incelemede, 30.03.2018 tarihinde ATMOSFER BALON'a ait e-posta adresinden Rusya'da bulunan (.....) unvanlı bir seyahat acentesine ait (.....) adresine gönderilen “RE: S-Petersburg” konulu iletide aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

“Merhaba Petersburg;

Şubat ayında bölgemizde baloncular olarak bir kooperatif kuruldu ve dolayısıyla fiyatlar sabitlendi kişi başı (.....)€ şeklinde rezervasyon yaptırmak isterseniz aşağıda size göndermiş olduğum adresten yaptırabilirsiniz.

12 Şubat 2018 tarihi itibari ile CO DMC ile pazarlama ve satış ortaklığına gidildiğinden ötürü, bu tarihten sonraki var olan veya yeni rezervasyonlarınızı aşağıda bilgileri bulunan e-posta adresine göndermeniz tarafımızca rica olunur.

CO DMC

...”

- (199) **Delil-96:** OPULENTİA'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, OPULENTİA'nın Japon turistler için balon uçuşuna ilişkin fiyat bilgisi talep ettiği e-postaya 04.04.2018 tarihinde CO DMC Rezervasyon biriminden OPULENTİA'ya gönderilen e-postada aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

“Merhaba,

CO DMC Önerilen Satış ve Acente Ödeme Fiyat Bilgileri

2018 Yılı yabancı misafirler için kişi başı (.....)€ satış (.....)€ acente ödemesidir

2018 Yılı yerli misafirler için kişi başı (.....)€ satış (.....)€ acente ödemesidir

0-5 Yaş sivil havacılık kuralları gereği uçamıyor

5-yaş ve üzeri tam ücretlendirmeye tabidir

...”

- (200) **Delil-97:** KAPADOKYA BALON’da yapılan yerinde incelemede elde edilen, (.....) Tours Genel Müdürü (.....) ile KAPADOKYA BALON İşletme Müdürü (.....) arasında gerçekleşen 24.04.2018-25.04.2018 tarihleri arasındaki ve “Fiyat ve ödemeler hakkında” konu başlıklı iletilerde aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

“(.....) selamlar.

Dünkü toplantımıza istinaden Kırcılar⁶² ile anlasamadığınıza dair ve bu sebeple (.....) EURO’LUK fiyatı teyit edemediğinizi açıklayan bir paragraf yazarmısın lütfen. Bizde (.....) Bey⁶³’e iletelim.

(.....) Bey ile toplantımızda Kırcılar ile anlaşma nerdeyse tamamlandı CO DMC altında olacağını söylemişti. Bizde (.....) Bey’e bu şekilde (.....) EURO demiştik. Zor durumda kaldık.

Hemen ufak bir e-posta atarsanız bizde (.....) Bey ile paylaşalım lütfen.

Bu haftaya kadar yapılan uçuşlar için (.....) EURO teyit etmiştin zaten. Ayrıca ACİL olarak CO DMC banka detayları lazım”

...

“Merhaba (.....) Abi.

Kırcılarla son anda CO DMC ye dahil olma konusunda anlaşmamış olmamız sebebiyle üzülerek balonlarda (.....) € fiyatı maalesef veremiyoruz.

...”

- (201) **Delil-98:** VOYAGER BALON’da yapılan yerinde incelemede elde edilen, 26.04.2018 tarihinde (.....) unvanlı seyahat acentesi çalışanı (.....) tarafından VOYAGER BALON yetkilisi (.....)’e gönderilen “DORAK BREZİLYA KAPADOKYA BALON FİYATLARI” konu başlıklı e-postada aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

“Sevgili (.....) merhaba,

Dünkü telefon görüşmemize istinaden, CO DMC’nin açık şirket ünvanını bir şekilde elde edip bana gönderebilersen çok memnun olurum.

Bu arada, sana bahsettiğim, Nisan başındaki WTM Sao Paulo fuarı sırasında Brezilya’da işbirliği yaptığımız bazı firmalara DORAK TOUR tarafından gönderilen BİLGİ NOTU’nu seninle paylaşmak isterim.

⁶² KAPADOKYA BALON tarafından gönderilen cevapta, Kırcılar olarak zikredilen ismin turizm sektöründe birden fazla alanda faaliyet gösteren bir grup şirketi olduğu, balon sektöründe GÖREME BALON ile ilişkili olduğu belirtilmektedir.

⁶³ KAPADOKYA BALON tarafından gönderilen cevapta (.....) Bey olarak bahsi geçen şahsın ilgili e-postada adı zikredilen (.....) unvanlı seyahat acentesinin sahibi olduğu belirtilmektedir.

Haberlerini beklerken,
Teşekkürler, selamlar.

(.....)

...

BİLGİ NOTU:

12 Şubat 2018'de Kapadokya'daki Sıcak Hava Balonları için oluşturulan yeni Konsorsiyum ile bir anlaşma imzaladık.

Bu anlaşmanın temel nedeni önceki yıllarda yaşanan, sağlıksız düzensiz ve haksız rekabeti önlemek ve yönetmeliklerle uyumlu sağlıklı ve güvenli bir ortam sağlamaktır.

Kuruluşu Türk Hükümeti ve Sivil Havacılık tarafından kararlaştırılan ve desteklenen bu sistem hem adil bir rekabet sistemini garanti edecek hem de düşük fiyat nedeniyle ortaya çıkan kalite ve servis sorunlarını azaltacaktır.

Oluşturulan yeni Konsorsiyumun ana işlevi;

- Havacılık topluluğunu destekleyen, adil, etkin ve verimli bir havacılık güvenliği düzenleyici sistem aracılığıyla pozitif ve işbirliğine dayalı bir güvenlik kültürünün teşvik edilmesi.
- Kapadokya'daki büyük balon şirketlerinin %80'i, fiyatların kontrol edildiği ve tanımlandığı bir Konsorsiyum oluşturdu.
- Asgari satış fiyatı Kapadokya'da kişi başına (.....) USD olacaktır (indirim yapılmayacaktır - Tüm ödemeler peşin yapılacak, kredi uygulanmayacaktır)
- Dorak'ın Brezilya'daki ortaklarımıza sunduğu yeni net fiyat 200 USD'dir.

Herhangi bir sorunuz için hizmetinizdeyiz.

DORAK TOUR BREZILYA”

(202) **Delil-99:** VOYAGER BALON'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, VOYAGER BALON ortağı (.....) tarafından (.....) çalışanı (.....)'a 27.04.2018 tarihinde gönderilen "Greetings from Cappadocia" konu başlıklı iletide aşağıdaki ifadeler⁶⁴ bulunmaktadır:

"Selam (.....) Beyfendi,

...

Bu kış Dorak Grubu seyahat acenteleri için yeni bir grup oluşturdu ve CO DMC isimli bu yeni acente Kapadokya'daki 17 sıcak hava balon firmasını kiraladı. Hepsi rezervasyonlar için tek merkezden çalışıyor ve Dorak tarafından kontrol ediliyor. Diğer 8 firma ise bu grubun dışında bireysel olarak faaliyet gösteriyor. Voyager ve Atlas bu grubun dışında.

Bu grup hakkında en iyi şey şu an seyahat acenteleri için fiyatların (.....)€'nin üzerine çıkması. Tabi ki rezervasyon alan Dorak ancak en azından biz de firmamız için (.....)€+KDV seyahat acentelerimizden rezervasyon alıyoruz. Standart uçuş için satış fiyatımız (.....)€ olarak, rahat uçuş ise kişi başına (.....)€ olarak yoluna girdi. Nakit ödemeler için ise (.....)€ indirim yine var.

⁶⁴ Belgedeki ifadeler İngilizce orijinalinden Türkçe'ye çevrilmiştir.

Mart'ta ve Nisan'da, hava şartları izin verdiği müddetçe Dorak'la çalışmak istemeyen çoğu acente ile tamamen dolu bir şekilde uçtuk..."

- (203) **Delil-100:** SKYWAY BALON'da yapılan yerinde incelemede, uçuşların CO DMC aracılığıyla gerçekleştirildiğine işaret eden ve aşağıda ekran görüntüsüne yer verilen belge elde edilmiştir:

SKYWAY					
CO-DMC GİDEN	GERÇEKLEŞEN UÇUŞ	GARANTİ	TAAHHÜDE GÖRE FARK	KİŞİ BAŞI BEDEL	ÖDEME
111	111	77	34	65	7.215
112	112	77	35	65	7.280
111	111	77	34	65	7.215
109	109	77	32	65	7.085
75	75	77	-2	65	5.005
76	76	77	-1	65	5.005
112	112	77	35	65	7.280
112	112	77	35	65	7.280
92	92	77	15	65	5.980
95	95	77	18	65	6.175
86	86	77	9	65	5.590
72	72	77	-5	65	5.005
112	112	77	35	65	7.280
91	91	77	14	65	5.915
112	112	77	35	65	7.280
108	108	77	31	65	7.020
112	112	77	35	65	7.280
95	95	77	18	65	6.175
92	92	77	15	65	5.980
92	92	77	15	65	5.980
91	91	77	14	65	5.915
92	92	77	15	65	5.980
112	112	77	35	65	7.280
2272	2272	77	-8		148.200

Nis.18

Banka : 74100 Dolar

Nakit: 74.100 Dolar -

3616 = 70,484 Dolar

3013 EURO SKYWAY TRAVEL Dolar
3616 Dolar

3121 = 67,363 \$

- (204) **Delil-101:** SKYWAY BALON'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, teşebbüsün işbirliği anlaşmasının bulunduğu (.....) Pazarlama Sorumlusu (.....) ile BALONDOKYA yetkilisi (.....) arasında 05.02.2018-06.02.2018, 27.02.2018-28.02.2018 ve 03.05.2018 tarihlerinde gerçekleşen yazışmalarda aşağıdaki ifadeler bulunmaktadır:

05.02.2018-06.02.2018

"Merhaba (.....) Hanım,

Fiyatlarda tekrar güncellemeye gitmemiz gerekmekte. Bölgede bulunan balon firmalarının birleşme kararından mütevellit, standart ve konfor uçuş tercihlerini kaldırıp maksimum 20 kişinin olduğu standart bir uçuş koymamız gerekiyor.

Fiyat : (.....)TL

Olacaktır.

İyi akşamlar dilerim.”

...

“Merhaba (.....) Hanım,

11 Subattan itibaren sitemizde de tek ucus tipi olacak, bahsettiğim sistem 12 subat itibari ile geçerli olacak bölge içerisinde.”

27.02.2018-28.02.2018

...

“Merhaba (.....) Hanım,

Yogunluktan tarafınıza dönüş yapmayı unuttuk. Balon firmaları, birleştirdi, bölge içerisinde yerli misafirlere satış fiyatı (.....)€ oldu. Bu fiyatın altına satış yasaklandı.

Misafir ile görüşüp fiyatlar hakkında bilgi verdim. İade yapılması gerekecek, turlar kalabilir fakat bence balon turlarını kaldıralım zira bu fiyata yerlilerin uçmak istemesi zor olacaktır.

Saygılar.”

“(.....) Bey merhaba,

(.....) TL mi oldu uçuş? Yani fiiks (.....)€ mudur tüm Kapadokya bölgesindeki uçuşlar?

...”

“Merhaba (.....) Hanım,

Misafir ile yapmış olduğum görüşmeye istinaden uçuş tarihi 3 Mart 2018 olduğunu öğrendim. Sizden ricam, (.....)€ kadar olan meblayı tamamlamanız. Oluşum içindeki yetkililer ile görüştük, (.....)€ altını kabul edemeyeceklerini belirttiler.

...

03.05.2018

“Merhaba (.....) Hanım,

Daha önce bahsettiğim gibi balon firmaları birleştiği için bizim bir söz hakkımız kalmadı diyebiliriz, kısaca 14 balon firması 2 yıl boyunca kiralandı. Bu kiralayan firmaya kendi rezervasyonlarımızı verdiğimizde de bizim bu firmaya ödememiz kişi başı (.....)€ oluyor...

Şahsi hesap vermemdeki amaç budur. ...Eğer şirket hesabımıza ödeme yapılacak ve faturalandırılacak ise, standart uçuş fiyatını (.....)TL'ye çekmemiz gerekecektir.

...”

(205) **Delil-102:** ÜRGÜP BALON'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, ÜRGÜP BALON Operasyon Sorumlusu (.....) tarafından Ürgüp'teki bir seyahat acentesi olan

(.....) gönderilen 18.05.2018 tarihli ve “Fwd: Fwd: FİYAT REVİZE 2018” konu başlıklı e-postanın ekinde bulunan “BALON BİRLİK TOPLANTISI-Kopya.pdf” isimli belgede aşağıdaki ifadeler bulunmaktadır:

“Sayın Yetkili, değerli iş ortağımız

Tüm balon firmaları yönetim kurulu toplantısında ki değerlendirmeler doğrultusunda, farklı satış rakamı ve acenta ödeme fiyatlarının işbirlikçilerimize, misafirlerimize ve bizlere yarattığı sıkıntılar dan dolayı firmamız olarakda, 12.05.2018 tarihine kadar olan geçmiş veya ileri tarihli mevcut konfirmeli rezervasyonlarınız konfirme edilen fiyat üzerinden görülecek olup 14.05.2018 tarihi itibariyle tarafınıza uygulanacak olan acenta ödeme fiyatı ve kapı satış rakamları uçuş tiplerine göre aşağıda belirtilmiştir.

Geçirdiğimiz sıkıntılı süreçten sonra, Sektörün belirli bir standartda bekasını sağlayabilmek, balon firmaları arasındaki işbirliğini güçlendirerek yer sorunlarını asgariye indirebilmek ve acentelerimiz ile olan işbirliğimizin sürekliliğin sağlayabilmek adına, güncellenen acenta fiyatları ile alakalı anlayışını ümit eder, hepimizin gayret göstererek tavsiye edilen satış rakamlarının altına düşülememesini ÖNEMLE rica ederiz.

UÇUŞ TİPLERİ	ACENTE ÖDEME FİYATI	KAPI FİYATI
STANDART UÇUŞ	(.....)	(.....)
COMFORT UÇUŞ	(.....)	(.....)
DELUXE UÇUŞ	(.....)	(.....)
PRIVATE UÇUŞLAR (1 SAAT)		
1-10 KİŞİYE KADAR:	(.....)	(.....)
10-16 KİŞİYA KADAR:	(.....)	(.....)

(206) **Delil-103:** PİENTİ’de yapılan incelemede, balon firmalarının kiralama bedellerine ilişkin bilgiler içeren “Şubat 2018 Gider Listesi”, “Mart 2018 Gider Listesi”, “Nisan 2018 Gider Listesi” ve “Mayıs 2018 Gider Listesi” başlıklı belgeler elde edilmiştir.

(207) **Delil-104:** LE CO DERİ’de yapılan yerinde incelemede elde edilen, 08.06.2018 tarihinde KAPADOKYA BALON Rezervasyon Müdürü (.....) tarafından (.....)’e gönderilen ve bilgide KAPADOKYA BALON İşletme Müdürü (.....)’in bulunduğu e-postada aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

“Sayın (.....) Hanım,

2018 Subat ayından itibaren bölgede balonculuk adına olan değişimden (.....) Bey bahsetmiştir.

Geldiğimiz bu noktada bölgede fiyatlar (.....)€+KDV olarak sabitlendi ve aşağısını telaffuz etmek dahi mümkün değil.

Fakat sizin yeriniz bizlerde her zaman ayrı ve öyle de kalacak.

...

Bu bağlamda, hali hazırda yaptığınız tur fiyatlandırmaları üzerinden sizleri mağdur etmemek adına (.....)€ (KDV Dahil) olarak (.....)’ye çok çok özel bir fiyat uygulayacağız.

Daha önce de belirttiğim gibi (.....)€ + KDV nın dışında bölgede fiyat bulunmamakta.

...”

- (208) **Delil-105:** TÜRKİYE BALON'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, 12.06.2018 tarihinde (.....) unvanlı seyahat acentesinin “Ege Operasyon Sorumlusu” olduğu anlaşılan (.....) tarafından TÜRKİYE BALON'a ait iki adet e-posta adresine gönderilen “2018 yılı fiyatları” konu başlıklı iletide aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

“(.....)⁶⁵ hnm merhaba;

(.....)⁶⁶ bey ile şimdi görüştüm, belirtmiş olduğunuz fiyatlara istinaden satış yapıyorum, üzerine eklediğim miktarları ayarlıyorum. Ve maalesef başka firmalardan da fiyat sorulduğu için bu listedeki satış fiyatlarını veremiyorum. Maalesef kurulmuş olan balon birliği pek işe yaramadı ve yine farklı fiyatlara erişiyor misafirler. Bunu da belirtmek isterim ki int de (.....)€ ya balon turu satışı var. Bu ay gelen misafirlere 2 özel balon çıkmış olabilir ama 2 özel balon da başka firmaya gitmiş.

07.06 da çıkan 2 özel turum için (.....) ve (.....)€

Normal uçuş yapan misafirlerim için de (.....)€ ödeme yapacağımı belirtirim.

İyi çalışmalar dilerim...

Saygılarımla;

(.....)”

- (209) **Delil-106:** ÜRGÜP BALON'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, ÜRGÜP BALON Genel Müdürü (.....) ile Malezya'da kurulu (.....) unvanlı seyahat acentesi çalışanı (.....) arasında 20 kişilik bir grubun balon rezervasyonuna ilişkin olarak 16.07.2018-17.07.2018 tarihlerinde gerçekleşen yazışmalarda aşağıdaki ifadeler⁶⁷ yer almaktadır:

Sayın Chin,

20 kişilik bir grup için kişi başı net acente fiyatı (.....) Euro olacaktır...”

...

Sayın Tamer,

(.....) Euroluk ücrete %30 komisyon dahil midir?

...

“Sayın Chin,

Sezonun başında Kapadokya'daki balon işletmeleri iş birliğine gitmiştir. Doğrudur, (.....) Euro'ya komisyon bedeli dahildir. Bizim önerdiğimiz satış fiyatı ise kişi başı (.....) Euro'dur.”⁶⁸

⁶⁵ İlgili kişi TÜRKİYE BALON Operasyon Görevlisi (.....)'tur.

⁶⁶ İlgili kişi TÜRKİYE BALON danışmanı (.....)'tir.

⁶⁷ Belgedeki ifadeler İngilizce orijinalinden Türkçe'ye çevrilmiştir.

⁶⁸ İlgili belgeye ilişkin olarak ÜRGÜP BALON yetkilisi (.....) tarafından yapılan açıklamada, net kişi başı fiyatın (.....) Euro olacağını, tavsiye edilen satış fiyatının ise (.....) Euro olduğunun belirtilmek istendiği ifade edilmiştir.

- (210) **Delil-107:** KAPADOKYA BALON'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, 30.07.2018 tarihinde KAPADOKYA BALON'dan (.....) yetkilisine gönderilen e-postada aşağıdaki ifadeler⁶⁹ bulunmaktadır:

*“Merhaba (.....),
Kapadokya'daki balon şirketleri için yeni bir sistem duyduunuz mu bilmiyorum.
Online rezervasyon sistemleri var ve 17 balon firması birlikte çalışıyor.
Biz de bu sistemin içindeyiz. Yine de rezervasyonlarından sorumlu olabilirim.
Standart uçuş fiyatları;
Yolcular için (.....)
Acenteler için (.....)
Deluxe Uçuş Fiyatları;
Yolcular için (.....)€
Acenteler için (.....)€
...”*

- (211) **Delil-108:** VOYAGER BALON'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, bireysel müşteri (.....) ile VOYAGER BALON arasında gerçekleşen 24.08.2018 tarihli yazışmalarda aşağıdaki ifadeler bulunmaktadır:

*Bu yıl Şubat ayında birçok balon firmasının devralındığını duydum (emin olmamakla birlikte grubun adı co dmc gibi görünüyor) siz devralındınız mı?
Şu anda diğer firmalarla birlikte mi çalışıyorsunuz yoksa bağımsız mı çalışıyorsunuz?”
...
“Hayır biz devralınmadık. Bağımsızız.”*

- (212) **Delil-109:** GÖREME BALON ve DELUXE BALON'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, GÖREME BALON ve DELUXE BALON Muhasebe Elemanı (.....) tarafından GÖREME BALON ve DELUXE BALON Yönetim Kurulu Başkanı (.....)'a gönderilen 31.08.2018 tarihli e-postanın ekinde yer alan belgede aşağıdaki ifadeler bulunmaktadır:

*“01 EYLÜL DEN İTİBAREN GÖREME BALON KAPASİTE VE DAĞILIM HAKKINDA
...
4- 01 EYLÜL 2018 DEN İTİBAREN CO DMC FİRMASINA GÜNLÜK 50 PAX MÜŞTERİ VERİLECEKTİR. PAX ANLAŞMA FİYATI (.....) EURO DUR. VERİLMEDİĞİ TAKDİRDE NO ŞHOV UYGULANACAKTIR.
...”*

- (213) **Delil-110:** VOYAGER BALON'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, bireysel müşteri (.....) ile VOYAGER BALON Sıcak Hava Balonu Turu Uzmanı (.....) arasında gerçekleşen 06.09.2018 tarihli yazışmalarda aşağıdaki ifadeler⁷⁰ bulunmaktadır:

⁶⁹ Belgedeki ifadeler İngilizce orijinalinden Türkçe'ye çevrilmiştir.

⁷⁰ Belgedeki ifadeler İngilizce orijinalinden Türkçe'ye çevrilmiştir.

Merhaba (.....),

Cevabın için teşekkürler. Butterfly ve Royal dışındaki tüm balon firmalarının CO DMC altında birleştiğini duydum. Sizin firmanız da CO DMC üyelerinden biri mi?

...

Merhaba, hayır bizim firmamız CO DMC üyelerinden biri değil.

Üç büyük firma Vogayer, Royal ve Butterfly Balon'dur. Biz Voyager Balonuz.

...

- (214) **Delil-111:** LE CO DERİ'de yapılan yerinde incelemede, Muhasebe Sorumlusu (.....)'nın odasında aşağıdaki belge elde edilmiştir⁷¹.

29.09.2018 TOPLANTI NOTLARI

Katılımcılar: Ahmet Serdar Körükçü, Serkan Feralan, Levent Nuray, Bekir Özdemir

1) Primevera Çinlisi 100 €

Primevera Latin 80 €

2) Diğer Tüm acenteler Yerli 80€ / Yabancı 100€ fiyat uygulanacak

3) CO-DMC üyeleri EKİM 2018 Sonuna kadar eski fiyat uygulanacak.

4) Ets, Jolly ve Tatilbudur 80 Usd fiyat uygulaması devam edecek.

5) Uts Yerli/Yabancı 80 Eur fiyat uygulaması devam edecek.

6) Abdullah İNAL Ekim sonuna kadar CO- DMC de çalışmaya devam edecek. (Ekimden sonra prim öden - metcel)

7) Nejat Öksüz, Abdullah İnal ve Birol Özdemircan a Ekim ayı itibari ile prim ödemesi yapılmayacak.

8) İstanbul Balon 102

Comfort Balon 36

Universal 88 Pax kotaları bulunmaktadır.

⁷¹ Belge içeriğinde adı geçen (.....) DORAK HOLDİNG Yönetim Kurulu Başkanı, (.....) Atmosfer BALON İşletme Müdürü, (.....) KAPADOKYA BALON İşletme Müdürüdür. (.....)'in ise DORAK HOLDİNG Yönetim Kurulu Başkanı (.....)'nın (.....), LE CO DERİ ve bilinen başkaca bir şirkette hissedar olmadığı ve belgede belirtilen dönemde işletmede finans/banka iş ve işlemleri ile ilgilenmeye başladığı, şirketin SGK güvenceli çalışanı olmadığı bilgisi verilmiştir.

- (215) **Delil-112:** LE CO DERİ'de 09.10.2018 tarihinde yapılan yerinde incelemede, CO DMC platformunu kullanan ve sisteme dahil olan balon firmalarının hangileri olduğuna yönelik aşağıdaki ekran görüntüsü elde edilmiştir:

FİRMA ÜNVANI	TELEFON NO	ŞEHİR	Yetkili Adı	GSM	Email	Durumu
ANATOLIA		Nevşehir				
ATMOSFER BALON		Nevşehir				
BALON TURCA		Nevşehir				
CİHANGİROĞLU		Nevşehir				
COMFORT		Nevşehir				
DISCOVERY		Nevşehir				
İSTANBUL BALON		Nevşehir				
KAPADOKYA BALON		Nevşehir				
KAYA BALON		Nevşehir				
RAINBOW BALON		Nevşehir				
SKYWAY BALON		Nevşehir				
SULTAN BALON		Nevşehir				
TURKIYE		Nevşehir				
UNİVERSAL BALON		Nevşehir				

- (216) **Delil-113:** KAPADOKYA BALON'da yapılan yerinde incelemede, 25.11.2018 tarihinde CO DMC Muhasebe biriminden KAPADOKYA BALON İşletme Müdürü (.....) ve ATMOSFER BALON İşletme Müdürü (.....)'a gönderilen e-postada ve 03.12.2018 tarihinde CO DMC Muhasebe Sorumlusu (.....) tarafından KAPADOKYA BALON İşletme Müdürü (.....) ve ATMOSFER BALON İşletme Müdürü (.....)'a gönderilen e-postada CO DMC günlük uçuş listesini gösteren aşağıdaki tablolar paylaşılmaktadır:

FİRMA ADI	25.11.2018
ANATOLIA-DISCOVERY	(.....)
ATMOSFER	(.....)
BALON TURCA	(.....)
BROTHERS BALON	(.....)
İSTANBUL BALON	(.....)
UNİVERSAL BALON	(.....)
COMFORT BALON	(.....)
KAPADOKYA	(.....)
KAYA BALON	(.....)
RAINBOW-SULTAN	(.....)
SKYWAY BALON	(.....)
TÜRKİYE BALON	(.....)
TOPLAM	1.248

FİRMA ADI	03.12.2018
ANATOLIAN-DISCOVERY	(.....)
ATMOSFER	(.....)
BALON TURCA	(.....)
BROTHERS BALON	(.....)
COMFORT BALON	(.....)
İSTANBUL BALON	(.....)
KAPADOKYA	(.....)
KAYA BALON	(.....)

RAİNBOW-SULTAN	(.....)
SKYWAY BALON	(.....)
TÜRKİYE BALON	(.....)
UNİVERSAL BALON	(.....)
TOPLAM	821

- (217) **Delil-114:** LE CO'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, (.....)'in KAPADOKYA BALON'dan 2019 Haziran-Temmuz dönemine ilişkin fiyat bilgisi talep ettiği 27.11.2018 tarihli e-postasına cevaben CO DMC Rezervasyon Sorumlusu (.....) tarafından aşağıdaki şekilde cevap verilmiştir:

“Merhaba,

15 mart 2019 tarihi itibari ile acentenize uygulayacağımız balon turu standart uçuş için (.....)€ kişi başı fiyatlarımız.

...”

- (218) **Delil-115:** GÖREME BALON ve DELUXE BALON'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, 26.02.2018-03.12.2018 tarih aralığında gerçekleştirilen uçuşlara ilişkin muhasebe kayıtlarının bulunduğu tablolarda “Co Dmc .. Pax Karşılığı Balon Kira Ödemesi” açıklamalı para transferleri yer almaktadır. İlgili belgelerin bir kısmına ilişkin ekran görüntüsüne aşağıda yer verilmektedir.

22.03.2018 22.03.05-22.03.18 Arası 150 Pax*85 Usd	150 USD	12.750,00	-66.696,97 A
22.03.2018 Co Dmc 150 Pax Karşılığı Balon Kira Ödemesi	USD	-18.416,97	-48.280,00 A
26.03.2018 26.03.05-26.03.18 Arası 130 Pax*85 Usd	130 USD	11.050,00	-59.330,00 A
28.03.2018 28.03.05-28.03.18 Arası 100 Pax*85 Usd	100 USD	8.500,00	-67.830,00 A
31.03.2018 31.03.18-31.03.18 Arası 73 Pax*85 Usd	73 USD	6.205,00	-74.035,00 A
31.03.2018 31.03.18-31.03.18 Arası 4 Pax*100 Euro	4 USD	493,03	-74.528,03 A
31.03.2018 Co Dmc 4 Pax*100 Euro Balon Kira Ödemesi	USD	-493,03	-74.035,00 A

- (219) **Delil-116:** LE CO'da yapılan yerinde incelemede, “Balon Kooperatifi” klasöründe yer alan “Balon Maliyet” isimli excel dosyası (Oluşturulma tarihi: 14.01.2018 değiştirilme tarihi: 07.03.2018'dir.).

- (220) **Delil-117:** PİENTİ'de yapılan yerinde incelemede, CO DMC tarafından 01.11.2018 tarihinde “Balon Rezervasyon Sistemi” açıklamasıyla LE CO DERİ'ye kesilen 30.000 TL'lik fatura örneği elde edilmiştir.

1.4.1.2.1. Turizm Acentelerinin Dışlandığı İddialarına İlişkin Deliller

- (221) **Delil-118:** LE CO'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, “Leco Ortakları” grubunda yer alan 13.02.2018 tarihli “whatsapp 28-34” isimli belgelerde aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

“(.....): (.....) glorius kimle uçtu

- (.....): THK üç balon kalktı 20+20+10, 50 pax orada uçurdu
- (.....): Hani yoktu pilot...
- (.....): Çıkış evrakları uşaşmadığı ve çıkış bitmediği için uçmak zorunda kaldılar
- (.....): Bize gelen pilotlar mı
- (.....): Evet bize gelecek olanlar, Ama gelecekler işlemleri bitince
- (.....): (.....) biz bu isi ciddi tutalım, bu mikrop her ... Yapar, bugünden sonra o pilotlar gelmez...
- (.....): Bu isi yürütmesi imkansız
- (.....): Yurutur, biz sıkı sarılmadıkça, yürütür
- (.....): Hiç para vermeden iki çekle TtHK'yi kiralamış...
- (.....): Biz parayla kiralayamadık
- (.....): Bu yaptığı kendi sonu olacak
- (.....): Olmaz, bugün uçmasaydı biterdi...
- (.....): Birde biz dedektif gibi takip edip diğer balonlarada bindirmememiz gerek...
- (.....): (.....) çok iyi takip etmeliyiz...
- (.....): Tüm balonculara sunu vurgulamamız lazım... bizim oluşum geldi şirketlerinizin değeri en az %50 arttı, bu (.....)⁷² ta değerini düşürmeye çalıştı
- (.....): Operasyoncular sahada gloriuosu uçuran var mı şuan takipteler...
- (.....): Glorius tüm müşterisi uçmuştur ve bize de ders oldu...
- (.....): Sonra hiç bı yerde ucmaması için çalışmamız lazım, bakın bugün tüm müşterisi uçmuştur, konu bu
- (.....): Bugün uçmasaydı, Cinde işi biterdi, ve acentalara kapak olurdu, gerçekten çok uzulum, bu kadar emek ve zahmet boşa gitti"

(222) **Delil-119:** LE CO DERİ'de yapılan yerinde incelemede elde edilen, "Leco Ortakları" grubunda yer alan 20.02.2018 tarihli whatsapp 36-whatsapp 39 isimli belgelerde aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

- (.....): Arkadaslar günaydın bugün saat 3:59 da cinden telefon geldi glorius grupuna balon bulamamış cyts grubu bizim ofisi aramış biz yardımcı olduk 14 pax müşterisine (.....) usd balon sattık ve (.....) usd aldık kısa gunun kari
- (.....)⁷³: Valla okurken içimin yağları Eridi, daha çok eline ayağına dolaşıp rezil olsun
- (.....): Süper olmuş
- (.....): (.....) Bey, çok güzel bir ders olmus cinli acentalara da çok kısa zamanda duymayan kalmaz

⁷² Bahsi geçen kişinin GLORIOUS DMC'nin sahibi (.....) olduğu değerlendirilmektedir. Zira DORAK HOLDİNG'in birinci yazılı savunmasında whatsapp yazışmalarında adı geçen teşebbüsün GLORIOUS DMC olduğu belirtilmiştir.

⁷³ Bahsi geçen kişi GNM Yönetici Direktörü (.....)'tur.

- (223) **Delil-120:** LE CO DERİ’de yapılan yerinde incelemede elde edilen, CO DMC Rezervasyon Sorumlusu (.....), SKYWAY BALON çalışanları (.....) ve (.....), (.....), CO DMC çalışanları (.....) ve (.....), ATMOSFER BALON yetkilisi (.....), KAYA BALON yetkilisi (.....), KAPADOKYA BALON yetkilisi (.....)’ın bulunduğu “CO DMC Blacklist” grubunda yer alan 25.04.2018 tarihli “whatsapp 1” isimli belgede ATMOSFER BALON İşletme Müdürü (.....)’a ait aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

“Arkadaşlar (.....) ile de görüştüm biraz önce, CO DMC ortağı olmayan acentalar, akşamdan ödemelerini yapmadan uçurmayacağız. Bilmediğimiz acentalara ödeme yapılmadan kesinlikle konfirme vermeyelim.”

- (224) **Delil-121:** LE CO DERİ’de yapılan yerinde incelemede elde edilen, “CO DMC Blacklist” grubunda yer alan 03.05.2018 tarihli “whatsapp 25” isimli belgede CO DMC Rezervasyon Sorumlusu (.....)’a ait aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

“Çok güvendiğimiz yerler var ise kendi işletmelerimiz gibi, onlara tolerans veriyoruz. Fakat diğer işletmelere ve tanımadıklarımızda ödemenin önceden alınması gerektiğini bildiriyoruz”

- (225) **Delil-122:** LE CO DERİ’de yapılan yerinde incelemede, “CO DMC Blacklist” grubunda yer alan 25.07.2018 tarihli “whatsapp 95” isimli belgede CO DMC Rezervasyon Sorumlusu (.....)’a ait aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

“(.....) arch palace ağustos temmuz alın ama yoğun gümlerde yer vermeyin sahibini tanımıyorum abi.”

- (226) **Delil-123:** LE CO DERİ’de yapılan yerinde incelemede, “CO DMC_Cooperative Destination Management Companies 01.01.2017-10.10.2018 uçuş iptaller” başlıklı belgede iptal edilen uçuşların listesi elde edilmiştir:

I.4.1.2.2. Soruşturma Tarafı Acentelerin Sıcak Hava Balonu Uçuşlarına Yönelik Olarak CO DMC ile Aralarındaki İlişkiye Dair Deliller

- (227) **Delil-124:** NAMSAN’da yapılan yerinde incelemede elde edilen, 19.02.2018 tarihinde NAMSAN sahibi (.....) tarafından NAMSAN Operasyon Müdürü (.....) ve NAMSAN (.....)’a gönderilen “FW:CO DMC Bilgilendirme” konulu e-postada aşağıdaki ifadeler bulunmaktadır:

“ŞU SÖZLEŞMEYİ İNCELEYELİM DE KAŞELEYİP GÖNDERELİM ARKADAŞLAR”

İlgili e-postanın ekinde CO DMC Acente Sıcak Hava Balon Sözleşmesi bulunmakta olup sözleşmenin maddelerine bir sonraki delilde yer verilmektedir.

- (228) **Delil-125:** OPULENTIA’da yapılan yerinde incelemede elde edilen, 04.05.2018 tarihinde info@CO DMC.com e-posta adresinden OPULENTIA’ya gönderilen iletide taslak SICAK HAVA BALONU ACENTELİK SÖZLEŞMESİ yer almaktadır. Sözleşmede bulunan bazı maddelere aşağıda yer verilmektedir:

(.....)

I.4.1.3. Soruşturma Tarafı Bazı Acentelerin ve CO DMC’nin Otellerle İlişkilerine Dair Deliller

- (229) **Delil-126:** NAMSAN’da yapılan yerinde incelemede elde edilen, 08.09.2017 tarihinde NAMSAN Operasyon Müdürü (.....) ile Kolin Hotel Rezervasyon ve Kolin Hotel Satış Şefi (.....) arasında geçen, bilgide NAMSAN sahibi (.....) ve Kolin Hotel çalışanlarının

bulunduğu “RE: NS-NH-20170915 QR - İSİM LİSTESİ TEYİDİ” konu başlıklı e-postalarda aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

“Anlaşma şartlarımız CO-DCM anlaşması dahilindedir. Bu yüzden artık check in öncesinde ödeme yapmıyoruz.

Tesekkürler

(.....)”

...

“(.....) Hanım,

CO DMC’ye dahil olmanız vesilesiyle işbirliğimizin artarak gelişeceğine memnuniyet duyduğumuzu belirtmek isterim.

Ancak, telefonda da belirttiğim üzere; CO DMC ile yapılan anlaşma acente-otel arasındaki ödeme şartlarında bir değişikliği kapsamamaktadır

...

(.....)”

- (230) **Delil-127:** KRİZANTEM’de yapılan yerinde incelemede elde edilen, CO DMC Muhasebe Sorumlusu (.....) tarafından Holiday Inn Grup Satış Yetkilisi (.....)’e 01.03.2018 tarihinde gönderilen “CO DMC” konu başlıklı iletide aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

“(.....) Hanım Merhaba,

Acentelerimize (Opulentia Travel, Blue Bosphorus, Namsan, GNM, Pienti, Tempel, DELUKS, Krizantem) ait Ocak ve Şubat ayı konaklamalara ile ilgili free hariç kişi sayılarını rica ederiz. Karşılıklı mutabakatımıza istinaden komisyon faturası tarafınıza kesilecektir...

İlgili e-postaya cevaben yazılan ve bilgide KRİZANTEM çalışanları ve DELUKS’ün bulunduğu iletide aşağıdaki ifadeler yer almaktadır.

“Merhabalar (.....) Bey;

Co DMC üyesi olan acentalardan Şubat Ayı içerisinde aşağıdaki acentalarla çalışmamız görünmüyor. Mart Ayı’nda DELUKS ve Krizantem ile çalışmamız var fakat size göndermiş olduğumuz (Sng-Dbl: (.....)-USD) komisyonlu rakamlardan olmadığı için komisyon faturası kesemeyeceğimizi belirtmek isterim.”

- (231) **Delil-128:** ERETNA’da yapılan yerinde incelemede elde edilen, 22.03.2018 tarihinde Kolin Hotel Satış Temsilcisi (.....) tarafından ERETNA Operasyon Sorumlusu (.....)’ye gönderilen “ERETNA TRAVEL (CO DMC) 2018 KIŞ-YAZ” başlıklı e-postada CO DMC kapsamında 2018 kış ve yaz fiyat teklifi yer almaktadır. E-postada yer alan ekin bir bölümüne aşağıda yer verilmektedir:

ATT : [REDACTED]

TEL: +0212 876 51 50

INCOMING OPERASYONLARI GRUP/IT TEKLİFİ

Madde 01 - Taraflar :

a) KOLIN HOTEL; Otel diye anılacak olup, Boğazkent mevkii-Kepez/ÇANAKKALE adresindedir.

b) ERETNA TRAVEL; Acente diye anılacak olup 19 Mayıs Mh. Büyükdere Cd. Güzel Abant Apt. No:8 Kat:4 Şişli İstanbul

Madde 02 - İşbu teklif 22.03.2018-31.10.2018 tarihleri arasında geçerlidir.

Madde 03 - Acentenin Otele getireceği UZAKDOĞU uyruklu konuklara uygulanacak fiyatlar aşağıda verilmektedir

Sunulmuş olan fiyatlar CO-DMC Acente ortak hareket birlikteliğine dahil olan acenteler için uygulanacak olan çok özel fiyatlardır. Acentenin CO-DMC'den ayrılması halinde bu fiyatların ve free uygulamasının geçerliliği sona erer.

	22.03.2018- 31.03.2018	01.04.2018- 31.10.2018
	GRP/IT	GRP/T
Dbl PP HB	30.5.-US\$	34.5.-US\$
Sng Suppl	18.-US\$	20.-US\$
3. Bed	21.-US\$	24.-US\$

	RACK RATE
Sgl BB	190.- €
Dbl BB	260.- €
Corner Suite BB	425.- €
Deluxe Suite BB	475.- €

Bebevnleri ile aynı odayı paylaşmaları halinde, 0/6 yaş arası 1. Çocuk çocuk HB ücretsiz, 0/6 yaş 2. Çocuk ve 7/12 yaş arası çocuklar ise HB %50 indirimlidir. Yabancı grup fiyatları komisyonuz olup, KDV fiyatlara dâhildir. Konjonktürel dalgalanmalar, mevcut vergi oranlarındaki artışlar veya sair isimler altında konulması muhtemel ek vergiler yukarıdaki fiyatlara yansıtılır.

Madde 04- Gruplar minimum 5 ödeyen odadır. Ödeyen her 5 oda sonrası 1 single oda pansiyon bazında freedir.

- (232) **Delil-129:** ERETNA'da yapılan yerinde incelemede elde edilen; ERETNA Operasyon Sorumlusu (.....) tarafından 28.03.2018-30.03.2018 tarih aralığında Hilton Otel çalışanı (.....), Hilton Otel Satış Yetkilisi (.....) ve TRYP by Wyndham İstanbul Airport Otel çalışanı (.....)'e gönderilen e-postalarda aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

"Acentamız CO DMC bünyesinde rezervasyonlarını gerçekleştiriyordur

CO DMC bünyesinde otel konaklarımızı gerçekleştiriyoruz"

- (233) **Delil-130:** PİENTİ'de yapılan yerinde incelemede elde edilen, 16.04.2018 tarihinde CO DMC Muhasebe Sorumlusu (.....) tarafından Tryp by Wyndham İzmit Oteli Satış Müdürüne ait (.....) e-posta adresine gönderilen "CO DMC TURİZM" konulu e-postada aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

"(.....) Bey Merhaba,

Şirketimiz Co Dmc olarak 11 acentadan oluşan bir birlik kuruluşuyuz. Mevcut bu 11 acenta ve alt acentaları adına başta oteller, mağazalar ve restoranlar ile kontrat yapmaya yetkiliyiz. Bu bağlamda Oteliniz ile çalışmak istemekteyiz, tarafınız ile yapacağımız bu anlaşma ile sizden alacağımız bize özel fiyatları şu anda mevcut olan acentalarımız ile paylaşacağız ve grup konaklamalarının Otelinize yönlendirilmesini sağlayacağız.

Co Dmc olarak konaklamalarda kişi başı (.....) usd komisyon aldığımızı belirtmek isterim, sizden acentalarımıza özel olarak 2018 yılı yaz fiyatlarınızı (Co Dmc Komisyonu (.....) usd) dahil göndermenizi rica ederiz.

..

Güncel acenta listemiz;

- Dorak
- Tempel
- DELUKS
- Krizantem
- Namsan

- Gnm
- Pienti
- Blue Bosphorus
- Opulentia Travel
- Eretna
- Climax

...

(234) **Delil-131:** CLİMAX'te yapılan yerinde incelemede elde edilen, 10.05.2018 tarihinde CLİMAX Operasyon Sorumlusu (.....) tarafından Ramada Plaza Konya oteline ait sales@ramadaplazakonya.com ve 06.07.2018 tarihinde TRYP by Wyndham İstanbul Airport Otel çalışanı (.....)'e gönderilen e-postalarda aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

"CLİMAX TOUR BIR CO DMC UYESIDIR"

(235) **Delil-132:** CLİMAX'te yapılan yerinde incelemede elde edilen, 21.06.2018 tarihinde CLİMAX Operasyon Sorumlusu (.....) ile Kolin Hotel Satış Müdürü (.....) arasında geçen yazışmalarda aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

"(.....) Hanım merhabalar

Öncelikle Otelimize göstermiş olduğunuz ilgiye teşekkür ederiz.

Talebiniz aşağıda sunulmuş olan özel fiyatlar üzerinden değerlendirilecektir.

..."

...

"ANLASMALI FİYATIMIZ (.....) USD KISI BASI

HINDISTANLI

ANLASMALI FİYATLARDAN KONFİRMEYİ BEKLIYORUM"

...

"(.....) Hanım;

CO DMC oluşumu ile yapılan anlaşma, UZAKDOĞU uyruklu gruplar için geçerlidir.

Dolayısıyla farklı pazarlar için geçilen talepler, standart fiyatlandırma politikamız ile değerlendirilmektedir.

..."

(236) **Delil-133:** GNM'de yapılan yerinde incelemede elde edilen, 18.07.2018 tarihinde GNM Operasyon Yetkilisi (.....) tarafından Kolin Hotel Satış Müdürü (.....)'ya gönderilen, "Re: 2018-19 KIŞ SEZONU FİYAT TALEBİ/KOLIN HOTEL CANAKKALE" konu başlıklı e-postada aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

"(.....) Hanım,

CO DMC oluşumu ile birlikte hareket etmekteyiz.

Saygılar,

(.....)"

(237) **Delil-134:** ERETNA'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, 01.08.2018 tarihinde Musho Otel Satış ve Pazarlama Yetkilisi (.....) tarafından kimlere atıldığı kapatılarak

gönderilen “CO DMC ACENTALARI 2019” başlıklı e-postada aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

“Merhabalar,

2019 Uzak Doğu Seri Grup fiyatlarının Co Dmc ailesine mensup tüm üyeleri için geçerli olacak fiyatlarımızı ek de bilgilerinize sunarım.

- (238) **Delil-135** ERETNA’da yapılan yerinde incelemede elde edilen, 13.08.2018 tarihinde İris Otel Rezervasyon Sorumlusu (.....) ve 27.08.2018 tarihinde Grand Hotel Temizel Satış-Pazarlama ve Ön Büro Sorumlusu (.....) tarafından ERETNA Operasyon Sorumlusu (.....)’ye gönderilen e-postalarda aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

“.. İlgili taleplerinizde CO DMC fiyatları uygulanacaktır.

CO DMC FİYATINDAN KONFİRMEYİZ.”

- (239) **Delil-136:** NAMSAN’da yapılan yerinde incelemede elde edilen, 15.08.2018 tarihinde NAMSAN Operasyon Müdürü (.....) tarafından Hilton Otel Ön Büro Müdürü (.....)’a gönderilen, bilgide NAMSAN Sahibi (.....) ve NAMSAN Operasyon Elemanı (.....)’un bulunduğu “Grup Talebi (Uzakdoğu)” konulu e-postada aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

“Merhabalar,

... Co-Dcm birliği içerisindeyiz.

Özel fiyatlar ile rezervasyonumuzun teyidini rica ederiz.”

- (240) **Delil-137:** CLİMAX’te yapılan yerinde incelemede elde edilen, 03.10.2018 tarihinde Kolin Otel Ön Büro Müdür Yrd. (.....) ile CLİMAX Operasyon Sorumlusu (.....) arasında geçen yazışmalarda aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

“Aşağıda detaylı verilen rezervasyonumu onay etmenizi rica ederim

...”

...

“Merhaba,

Co Dmc anlaşmanız devam ediyor mu?”

...

“Evet”

...

“Co dmc fiyatları doğrultusunda rezervasyonunuz onaylanmıştır.

...”

- (241) **Delil-138:** OPULENTİA’da yapılan yerinde incelemede elde edilen, 05.12.2018 tarihinde CO DMC Muhasebe Sorumlusu (.....) tarafından Uçhisar Kaya Otel’e gönderilen, “Co Dm Fiyat Talebi” konu başlıklı e-postada aşağıdaki ifadeler bulunmaktadır:

“(.....) Hanım Merhaba,

Telefon görüşmemize istinaden aşağıda listesi bulunan mevcut acentalarımızın Uzakdoğu gruplarının rezervasyonlarını için, yaz sezonu fiyatlarınızı rica ederiz.

İşletme Adı	Ticari Unvanı
Dorak Tour	Tan Turizm A.Ş.
Pulsar	PULSAR TURİZM SEYAHAT VE TİC. LTD. ŞTİ
Legacy	Global Turizm Eğt. Paz. Ve Tic. Ltd. Şti.
Itr	Akben Turizm Seyh. Ve Tic. A.Ş.
Krizantem	Stüdyo Turizm A.Ş.
Lion Cox	Leco Deri Turizm Tic. Ve San. A.Ş.
Pienti	Şeref Turizm Tic. Ltd. Şti.
GNM	GNM TURİZM TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ
DELUKS	DELUKS TURİZM SAN. VE TİC. A.Ş.
NAMSAN	Namsan Turizm İşl. Ve Tic. Ltd. Şti.
TEMPEL	Tempel Turizm Yat. A.Ş.
OPULENTİA	DLX TURİZM SEYAHAT ACENTELEĞİ VE TİC. A.Ş.
BLUE BOSPHORUS	Blue Bosphorus Turizm Ve Tanıtım Ltd. Şti.
ERETNA	Eretna Turizm İşl. Ve Tic. Ltd. Şti.
CLIMAX	Planet Turizm taşımacılık otelcilik yer hizmetleri iç ve dış tic. ltd. şti.
STONE AGE TRAVEL	ATAGÜNDÜZ İNŞ. TAAH. TAR.TUR.MAD.NAK.TİC.SAN.A.Ş
EUROIENTE TRAVEL	PRİMAVERA TURİZM SEYAHAT ORGANİZASYON LİMİTED ŞİRKETİ
SOPHİA TUR	
JANUS TUR SEYAHAT ACENTESİ	

- (242) **Delil-139:** ERETNA'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, 08.01.2019 tarihinde Haliç Park Otel Önbüro Müdürü (.....) tarafından ERETNA Operasyon Sorumlusu (.....)'ye gönderilen e-postada aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

“(.....) Hanım

Co dmc ile ayrıldığınızı belirten kısa bir atarmısınız

Boşuna komisyon odemeyelim

...”

- (243) **Delil-140:** OPULENTİA'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, 09.01.2019 tarihinde OPULENTİA tarafından Uçhisar Kaya Otel'e gönderilen “CAP-UCHISARKAYA HOTEL JAPON REZ. TALEBI 09.01.19” konulu iletide aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

“(.....) hanım tekrar günaydınlar,

Acentamız CO DMC üyesidir.

Az önceki telefon görüşmemize istinaden ;

Detayları yazılı yeni Japon rezervasyonumuzun acil konfirmesini rica ederiz.

...”

- (244) **Delil-141:** GNM'de yapılan yerinde incelemede elde edilen, 16.01.2019 tarihinde Park Inn Otel Satış Pazarlama Direktörü (.....) ile GNM Operasyon Müdürü (.....) arasında gerçekleşen “Re, GNM UZAKDOĞU GRUPLARI 2019” konulu iletide aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

“(.....) Bey Merhaba,

Nasılısınız? Umarım herşey yolundadır? Hatırlamışsınızdır umarım☺

CO DMC grup acenteleri içerisinde olduğunuzu gördüm buna rağmen çalışmıyoruz, çok üzüldüm.

Co Dmc konsorsiyumunda bulunan tüm acenteler ile çalışıyoruz sizlerde çalışmak isterim.

Özel fiyatlarımızı aşağıda paylaşıyorum,

...

...

“(.....) Hanım Merhaba,

...

Fiyat bilgileriniz için çok teşekkür ederiz. Daha çok Old City’ye yakın oteller ile çalışıyoruz ama bölgeniz için gelen taleplerde sizinle çalışmaktan mutluluk duyarız

....

- (245) **Delil-142:** NAMSAN’da yapılan yerinde incelemede elde edilen, 08.02.2019 tarihinde NAMSAN Operasyon Müdürü (.....) ile Kolin Hotel Satış Müdürü (.....) arasında geçen, bilgide NAMSAN sahibi (.....) ve Kolin Hotel çalışanlarının bulunduğu e-postalarda aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

“(.....) Hanım merhaba;

Geçmiş, mevcut ve gelecek dönemlerde CO DMC oluşumuna dahil olduğunuzu gösterir resmi evrakları tarafıma göndermenizi rica ederim.

Evrakları üst yönetime sunacağım için ivedi dönüşünüzü bekler, iyi çalışmalar dilerim.”

...

“(.....) Hanım,

Co-Dcm birliği ile resmi bir anlaşmamız yoktur. Sadece şirketler arasında Centilmenlik anlaşmamız vardır.”

...

“(.....) Hanım;

Hangi tarih itibariyle bu oluşumun dışında olduğunuz bilgisini de paylaşır mısınız? Hesaplamalarımızı bu doğrultuda düzenleyeceğiz.”

- (246) **Delil-143:** DELUKS’te yapılan yerinde incelemede elde edilen, 06.04.2019 tarihinde CO DMC Muhasebe Sorumlusu (.....) tarafından DELUKS Muhasebe Sorumlusu (.....)’a gönderilen “ACENTA LİSTE” konu başlıklı e-postanın ekinde güncel acente listesi bulunmaktadır. E-posta ekinde bulunan acente listesine aşağıda yer verilmektedir.

İşletme Adı
Dorak Tour
Pulsar
Legacy
İtir
Krizantem
Lion Cox
Pienti
GNM
DELUKS

OPULENTIA
BLUE BOSPHORUS
ERETNA
CLIMAX
STONE AGE TRAVEL
EUROIENTE TRAVEL
SOPHIA TUR
JANUS TUR SEYAHAT ACENTESI

Ticari Unvanı
Tan Turizm A.Ş.
PULSAR TURİZM SEYAHAT VE TİC. LTD. ŞTİ
Global Turizm Eğt. Paz. Ve Tic. Ltd. Şti.
Akben Turizm Seyh. Ve Tic. A.Ş.
Stüdyo Turizm A.Ş.
Leco Deri Turizm Tic. Ve San. A.Ş.
Şeref Turizm Tic. Ltd. Şti.
GNM TURİZM TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ
DELUKS TURİZM SAN. VE TİC. A.Ş.
DLX TURİZM SEYAHAT ACENTELEĞİ VE TİC. A.Ş.
Blue Bosphorus Turizm Ve Tanıtım Ltd. Şti.
Eretna Turizm İşl. Ve Tic. Ltd. Şti.
Planet Turizm taşımacılık otelcilik yer hizmetleri iç ve dış tic. ltd. şti.
ATAGÜNDÜZ İNŞ. TAAH. TAR. TUR. MAD. NAK. TİC. SAN. A.Ş
PRİMAVERA TURİZM SEYAHAT ORGANİZASYON LİMİTED ŞİRKETİ

- (247) **Delil-144:** BLUE BOSPHORUS'ta yapılan yerinde incelemede, CO DMC'nin Antalya, Bursa, Çorum, Ankara, Karabük, Kapadokya, Kastamonu, Balıkesir, Çanakkale, İzmir, Pamukkale, Amasya ve Kocaeli olmak üzere Türkiye'nin çeşitli yerlerinde anlaşmalı olduğu otellerin listesi elde edilmiştir.

I.4.2. Dosya Kapsamında Yapılan Görüşmeler

- (248) Dosya konusu iddialarla ilgili olarak bazı teşebbüsler ve SHGM ile görüşmeler gerçekleştirilmiştir. İlgili görüşmelerde yer alan ifadelere aşağıda yer verilmektedir.

I.4.2.1. Acenteler ve Oteller ile Yapılan Görüşmeler

- (249) 10.10.2018 tarihinde (.....) ile yapılan görüşmede;

- Baloncuların birlik oluşumunun 2018 yılının Şubat ayına dayandığı, baloncuların 2017 yılındaki kriz zamanında kurtuluşu 2018 yılı uçuşlarını DORAK HOLDİNG'e satmakta bulunduğu,
- Kendilerinin müşterilerini çalmak ve ticari itibarlarını zedelemek amacıyla DORAK HOLDİNG tarafından balon uçuşu için yer verilmediği, bu durumun diğer acenteler için de geçerli olduğu, Türkiye'nin her yerinde böyle bir sorun yaşandığı, örneğin Antalya'dan Kapadokya'ya tur satışı yapan acentelere hiç uçuş verilmediği, Pamukkale'de de benzer bir yapılanmanın başladığı, ancak Pamukkale'nin Kapadokya'nın ikamesi olmadığı

belirtilmiştir.

- (250) 10.10.2018 ve 24.10.2018 tarihlerinde (.....) ile yapılan görüşmelerde;

- Rezervasyonların CO DMC üzerinden günler öncesinden yapılmasına rağmen bir gün önceden iptal edildiği, gerekçe olarak hava şartları gösterilse de oluşumun aynı gün balon kaldırabildiği, rezervasyonların iptalinin son aylarda (Ekim 2018) arttığı, oluşumun Mart 2018'de kurulduğu, başlangıçta

herkesin istediği firmayı seçebileceği ancak tek bir sistem üzerinden rezervasyonların yapılacağı bir uygulama yapılmak istendiği, bu sistemin oluşturulmadığı, sistemin günlük kapasitesine göre rezervasyonları aldığı, herkesin istediği balon firmasını seçebildiği, bununla birlikte CO DMC'nin arka planda değişiklik yapma imkânının bulunduğu, CO DMC'nin yazılı ve sözlü bir anlaşma yapmadığı,

- Sistem üzerinden bazı acentelerin yüksek miktarda rezervasyon yaparak bunları daha sonra yüksek fiyattan diğer acentelere sattıkları, bunun önüne geçmek için acentelere kapasite konduğu, bu kapasite kısıtlamasının sistem yöneticileri tarafından arka planda belirlendiği, "oluşum" dışındaki acentelerin bu şekilde dışlandığı,
- CO DMC'nin arkasında DORAK HOLDİNG gibi bir güç bulunduğu, DORAK HOLDİNG'in Uzakdoğu pazarında hâkim durumda olduğu, Kapadokya'da 100 slot olduğu kabul edilirse bunların % 20-30'unun acentelerle çalışmadığı ya da nadir çalıştığı, grup kabul etmedikleri, sadece kendi müşterilerini uçurdukları,
- Balon müşterilerinin % 80 yabancı, % 20 yerli turist olarak ayrılabilceği, yabancı turistlerin çoğunun Uzakdoğulu olduğu, turistin Kapadokya bölgesine öncelikle uçmak için geldiği, iptaller yüzünden turistlerin Pamukkale'de uçurularak Kapadokya'da farklı aktiviteler yaratmaya çalışılarak kaybedilmemeye çalışıldığı, Kapadokya'da iptaller oldukça (yurt dışındaki turist gönderen partner operatör nezdinde) itibar kaybı yaşandığı,
- DORAK HOLDİNG'in rakiplerini piyasadan çıkarmaya çalıştığı, uçuşlar iptal edildikçe yabancı acentelerin DORAK HOLDİNG'i tercih eder hale geldikleri, DORAK HOLDİNG'in baloncular ile gizli anlaşmalar yaparak uçuşlarını sene başında kiraladığı ve cezai şart ile tehdit ederek piyasayı ele geçirdiği

ifade edilmiştir.

(251) 23.10.2018 tarihinde PİENTİ Genel Müdürü ve LE CO DERİ Başkan Yardımcısı (.....) ve CO DMC platformunun kurucusu olarak bilinen (.....) ile yapılan görüşmede;

- 2015-2016 yıllarında sektörde kriz yaşandığı, bu tarihten önce acenteler arasında yüksek düzeyde rekabet olduğu, sektördeki sorunları konuşmak amacıyla acenteler olarak 2017 Nisan'da bir araya gelindiği,
- Ortak bir satın alma şirketi kurularak sorunların çözülmeye çalışıldığı, bu amaçla önce tüm acentelere ve otellere (business to business) açık olacak şekilde CO DMC'nin, daha sonra LE CO DERİ'nin kurulduğu,
- LE CO DERİ'nin önce dericilik faaliyetlerinde bulunduğu, daha sonra ise balon şirketlerinin pazarlama faaliyetlerini yürüttüğü, sistemin belirli standartları sağlamak ve karaborsacılığı önlemek amacıyla oluşturulduğu, sistemde birçok kanaldan gelen rezervasyon taleplerinin bir havuzda toplanarak balon firmalarına dağıtıldığı, acentelerin istedikleri balon firmasını seçebildiği, fiyat ve firma dayatılmadığı, bu nedenlerle Rekabet Kurulundan muafiyet alınabileceğinin düşünüldüğü,
- CO DMC kurulduktan sonra balon firmaları arasında kooperatifleşme girişiminin başladığı ancak başarısız kaldığı,

- Balon firmalarından doluluk garantisi ile uçuşların kiralandığı, her firma ile ayrı doluluk ve fiyat anlaşmasının olduğu, baloncuların tamamı ve tur operatörü olarak faaliyet gösteren firmalarla görüşüldüğü, oluşuma katılmayan firmaların olduğu, bunlarla fiyat birliği için iletişime geçilmediği,
- Türk seyahat acenteleri rezervasyonlarını son ana bıraktığı için uçuşlarının iptal edildiği, kendi gruplarının erken rezervasyon yaptığı, böyle bir oluşum olmasa da geç rezervasyondan iptaller yaşanacağı, sistemin %100 doluluğu amaçlayarak overbooking yaptığı,
- Sistemin kurulması ile talebin aniden yükselmesi aynı döneme denk geldiğinden şikâyetlerin arttığı

ifade edilmiştir.

(252) 23.10.2018 tarihinde (.....) ile yapılan görüşmede;

- 2015-2016 yıllarındaki kriz sonrası Türkiye'nin Çin, Tayvan gibi ülkelerde turizm tanıtım faaliyetlerine başladığı, DORAK HOLDİNG öncülüğünde acenteler olarak birleşme fikri ortaya konulduğu, o dönemde öncelikle finansal açıdan zor durumda olan acenteler başta olmak üzere bir araya geldiği, öncelikle DELUKS, daha sonra GNM ve PİENTİ'nin oluşuma katıldığı, LE CO DERİ isimli bir deri işletmesi satın aldıkları ve 65 Dolar üzerinden sözleşme yaptıkları, farklı işletmelerin balon işletmeleri ile çalışıyor görünmesine rağmen tek teşebbüs gibi hareket ettikleri,
- Sonraları kendileri ile birlikte bazı acentelere uçuş verilmediği, uçuşlarının iptal edildiği, uçuş olmadığı söylenen müşterilerin boş ya da yarı dolu balonları gördüklerinde işletmelerinin itibar kaybettiği,
- Çin pazarında Kapadokya balon uçuşunun çok ünlü olduğu, müşterilerin yaklaşık % 80'inin balonla uçuşu tercih ettiği, Çin'deki turistlerin uçak biletini aldıkları acentelerden balon uçuşu da aldıkları, oluşum tarafından Çin'deki bu acentelere yalnızca kendilerinin balon uçurabileceklerinin söylendiği,
- Rakiplerinden peşin ödeme alarak onları finansal açıdan zor durumda bıraktıkları, faaliyet gösterdikleri sektörlerin tamamında benzer anlaşma ve söylemlerde bulunarak rakip işletmeleri zor durumda bıraktıkları

ifade edilmiştir.

(253) 06.12.2018 tarihinde (.....) Kapadokya Bölge Sorumlusu (.....) ve (.....) ile yapılan görüşmelerde;

- (.....)'nin karşılama hizmeti faaliyetleri yürüten bir tur operatörü olduğu, müşterilerinin balon uçuşu taleplerini karşılayabilmek adına (.....),
- Turizm sektörünün düşüşte olduğu yıllarda CO DMC'nin kurulduğu, (.....)'nün balon firmalarına garanti vererek 50-60 Dolar ödemeyi taahhüt ettiği, mali açıdan zor durumda olan sıcak hava balonu işletmecilerinin böyle bir garanti karşısında CO DMC ile işbirliğine gittiği,
- CO DMC kurulduktan sonra yabancı müşterilerine uçuş garantisi vermeye başladığı, uçuş garantisi veremeyen (.....) ve diğer acentelerin bu durum karşısında müşteriler ile sorunlar yaşadığı, şu anda (.....),
- DORAK HOLDİNG'in bölgede faaliyet gösteren acentelerin faaliyetlerini zorlaştırdığı, DORAK HOLDİNG tarafından bazı acentelerin uçuşlarının

sebepsiz yere iptal edildiği, uçuşların iptaline ilişkin olarak hiçbir açıklama yapılmadığı ve acentenin bir uçuşunun iptal olmasının bile satışları %40 oranında düşürebildiği,

- CO DMC aracılığıyla yapılan rezervasyonlarda uçuşu iptal edilen acentenin yerine en yüksek teklifi veren acenteye uçuş verildiği ya da DORAK HOLDİNG'in kendi müşterilerini uçurduğu

ifade edilmiştir.

(254) 06.12.2018 tarihinde (.....) İşletme Müdürü (.....) ile yapılan görüşmede;

- Balon rezervasyonlarını e-posta veya telefon aracılığıyla CO DMC üzerinden yaptıkları, özellikle 2018 yılının Eylül ve Ekim aylarında CO DMC üzerinden yaptıkları rezervasyonlarda sorunlar yaşadıkları, Eylül ayındaki (.....) rezervasyonlarının hepsinin iptal edildiği, uçuşlarının son dakika iptal edilerek DORAK HOLDİNG acentelerine devredildiği, özellikle DORAK HOLDİNG'in kendi acentesi olan ITIR'ın müşterilerinin artması sonucunda kendilerinin konfirme edilmiş rezervasyonlarının iptal edilmeye başlandığı, bu oluşum yüzünden işletmelerinin birçok kez müşteri kaybı yaşadığı,
- Balon firmalarının sektörel bir krizden korunmak ve kendilerini garanti altına almak için CO DMC ile çalıştıkları, DORAK HOLDİNG'in 60-70 ABD Doları üzerinden bölgedeki balon işletmecilerinin balonlarını kiraladığı,
- İlk kurulduğunda oluşum içinde olan TEMPEL'in daha sonra bu yapıdan ayrıldığı, bunun sonucunda (.....) tarafından TEMPEL'in de uçuşlarının iptal edilmeye başlandığı

ifade edilmiştir.

I.4.2.2. SHGM ile Yapılan Görüşme

(255) SHGM (.....) ile 22.10.2018 tarihinde yapılan görüşmede;

- 2009 yılında Nevşehir'de 11 adet balon işletmesi olduğu, 2013 yılında meydana gelen kazadan sonra güvenlik önlemlerinin arttığı, bu kapsamda havada aynı anda bulunacak balon sayısına 100 balon kota konulduğu, bu çerçevede mevcut balon işletmelerinin envanteri sayılarak slot dağılımı yapıldığı, slot dağılımı değerlendirmesinin her yıl ocak ayında yapılarak Mart ayında yayımlandığı,
- Sıcak hava balonu uçuşlarının hava şartları nedeniyle her yerde yapılamayacağı, şu an Pamukkale'nin bir bölümünde kalıcı uçuşların yapılabileceği, dünyadaki balon uçuşlarının yaklaşık % 70'inin Türkiye'de yapıldığı, Türkiye fiyat ortalamasının dünya ortalamasının çok altında bulunduğu,
- Her balon işletmesinde yolcu manifestosu bulunduğu ve hangi gün hangi yolcunun uçurulduğu, sepet kapasitesi, yolcunun uyuğunun kayıtlı bulunduğu,
- SHGM'nin balon işletme künye bilgileri ile güvenlik önlemlerine odaklanması dolayısıyla ticari tutumlar hakkında doğrudan bilgi edinmedikleri, bu doğrultuda bir balon işletmesinin bir diğer balon işletmesinin uçuşlarını önceden satın alması gibi bir resmi belgeye sahip olmadıkları, bununla birlikte CO DMC ile 17 işletmenin bir araya geldiği yönünde bir duyum aldıkları

ifade edilmiştir.

I.5. DEĞERLENDİRME

I.5.1. GENEL TEORİK/HUKUKİ ÇERÇEVE

- (256) 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemlerini yasaklamaktadır.
- (257) Bu doğrultuda, 4. madde kapsamında bir ihlal sonucuna ulaşabilmek için teşebbüslerin, amacı veya etkisi rekabeti engellemek, bozmak ya da kısıtlamak olan bir anlaşma ve/veya uyumlu eylemin tarafı olduğunun tespit edilmesi gerekmektedir. Böylelikle ekonomik aktörlerin piyasada alacakları kararları bağımsız bir biçimde belirlemesine yönelik sahip oldukları yükümlülüğe aykırılık teşkil edebilecek her türlü irade uyuşmasının, Kanun'un ilgili hükmü kapsamına alınması sağlanmıştır.
- (258) 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinde, yukarıda ifade edilen amaca yönelik olarak üç farklı danışıklılık türüne yer verilmiştir. Bununla birlikte, konu özellikle bu danışıklılık türlerinden anlaşma ve uyumlu eylem bakımından ele alındığında, teşebbüsler arası danışıklığın ortaya koyulması durumunda, danışıklığın türüne ilişkin net bir sınıflandırmanın yapılmasının madde kapsamında yapılacak hukuki analizi etkilemeyeceği kabul edilmektedir. Zira çoğunlukla iç içe geçen bu terimlerin arasındaki ayırmadan ziyade, teşebbüslerin ne zaman bağımsız karar aldıklarının ne zaman danışıklı davrandıklarının ortaya konulması önem taşımaktadır.
- (259) Rekabet hukuku uygulamasında "anlaşma" kavramı geniş olarak yorumlanmakta, Kanun'un 4. maddesi kapsamında değerlendirilebilmesi için anlaşmanın yazılı olması, hukuki bağlayıcılığının bulunması veya bir yaptırım içermesi gerekmemektedir. Aksine, Kanun'un 4. maddesi, şekline bakılmaksızın, taraflar arasında belirli bir irade uyuşmasını içeren tüm anlaşma ve/veya uyumlu eylemleri kapsamaktadır. Aynı şekilde, anlaşma tarafı herhangi bir teşebbüsün, anlaşmanın oluşumuna sınırlı katkıda bulunması veya anlaşmayı tam olarak uygulamaması, anlaşmanın tarafı olmadığı anlamına gelmemektedir.
- (260) 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi; amacı veya etkisi rekabeti engelleme olan anlaşmaların yanı sıra açık bir irade uyuşmasının ortaya konulmadığı uyumlu eylem tanımı ile taraflar arasında bireysel karar alma mekanizmalarının yerine geçen bir koordinasyonun oluşturulduğu durumları da konu edinmektedir.
- (261) Başka bir deyişle, teşebbüsler arasındaki rekabetin, koordinasyon yoluyla engellenmesinin tespit edilmesi için, hayata geçirilmiş somut bir planın varlığına her durumda ihtiyaç duyulmamaktadır. Teşebbüslerin, rakiplerinin pazardaki davranışlarını etkilemeyi veya rakiplerinin gelecekte pazarda alacakları ve/veya alabilecekleri kararları etkileyecek bilgiyi rakiplerine vermeyi amaçlayan doğrudan veya dolaylı iletişimleri uyumlu eylem kapsamında değerlendirilmektedir.
- (262) Teşebbüsler arasında bağımsız karar alma mekanizmalarının yerine geçen bir koordinasyonun, böylelikle bir uyumlu eylemin varlığının kabulü için, teşebbüslerin bir veya daha fazla rakibine belirli bir doğrultuda davranacağını taahhüt ettiğinin veya tarafların gelecekte belirledikleri şekilde hareket etmek üzere anlaşmalarının her durumda ortaya konulması şartı aranmamaktadır. Bu durumda, teşebbüslerin, gerçekleştirdikleri doğrudan veya dolaylı bilgi değişimleri ile pazara yön vermeleri ya

da gelecekteki davranışlarına ilişkin rakipleri nezdindeki belirsizlikleri azaltmaları veya ortadan kaldırmaları koordinasyonun varlığını göstermek için yeterli olacaktır.⁷⁴

- (263) Bununla birlikte, rakipler arasındaki koordinasyonun şekli, bahsi geçen anlaşmaya varma süreci tamamlanmasa da uyumlu eylem kapsamında ihlal olarak kabul edilecektir. Çünkü bu anlaşma sonlanmasa da, rekabet etmenin doğurduğu riskleri azalttığından rakipler arası pratik bir dayanışma yerine geçecektir.⁷⁵
- (264) Kurulun emaye bobin teli pazarında faaliyet gösteren teşebbüslerin fiyat listelerinin eş zamanlı olarak değişiklik göstermesi ve listelerde yer alan tel fiyatlarının birebir aynı olmasını konu edinen şikâyete karşılık olarak ele aldığı *Emaye Bobin*⁷⁶ kararında da teşebbüslerin hangi eylemlerinin uyumlu eylem hangi eylemlerinin anlaşma olarak nitelendirileceğine ilişkin olarak bir eylemde bu iki kavram arasındaki zaman sıralamasının belirlenmesinin güç olduğu, bu konuda bir ayırım yapılmasının gerekliliğinin tartışmalı olduğu, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin gerekçesinde de bu duruma ilişkin açıklama bulunduğu belirtilerek, teşebbüslerin dosya konusu eylemlerine yönelik uyumlu eylem ya da anlaşma şeklinde kesin bir ayırım yapılmamış ve haklarında soruşturma açılan teşebbüslerin anlaşma ve uyumlu eylemler yolu ile 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettikleri sonucuna ulaşılmıştır.
- (265) Bunun üzerine soruşturma tarafı Bemka Emaye Bobin Teli ve Kablo Sanayi Ticaret A.Ş. tarafından açılan davaya cevaben Danıştay 13. Dairesi'nin E:2008/9080 ve K:2012/965 sayılı kararında *"tek listeye geçiş hususunda teşebbüsler arasında dernek çatısında gerçekleşen bir uzlaşma bulunduğu ve bu toplantı öncesinde ve sonrasında fiyat listelerinin periyodik bir biçimde paylaşıldığı, öte yandan tek fiyat listesi, uygulamada nihai satış fiyatına doğrudan yansımamakla birlikte belirtilen liste fiyatlarının nihai satış fiyatının tespitinde baz alınması şeklinde uygulanmak suretiyle teşebbüs davranışlarına yansıdığı anlaşılmaktadır."* ifadelerine yer verilmiş ve Kurul kararı onanmıştır. İlgili kararda ayrıca, fiyat listeleri hususunda teşebbüsler arası koordinasyon ve teşebbüsler arasındaki bilgi paylaşımlarının piyasaya bir etkisinin olmadığı ileri sürülebilirse de belirtilen iletişimin teşebbüslerin gelecekte piyasada alacakları kararlarda etkili olacağına aksi ispatlanmadıkça kabul edilmesi gerektiği ifade edilmektedir.
- (266) Taraflar arasında iletişime dayalı bir uyumlu eylemin varlığının kabulü için bilginin tek taraflı veya karşılıklı paylaşılıp paylaşılmadığının da önemi bulunmamaktadır. Tek taraflı bir bilgi paylaşımında, rakibinden, aralarındaki rekabet ortamını şeffaflaştıran bir bilgi alan teşebbüs, bu bilgiyi almak istemediğini, tercihen kamuoyuna açık bir şekilde ortaya koymaz veya bu bilgiyi aldığına ilişkin rekabet otoritelerini bilgilendirmez ise uyumlu eylemin bir tarafı olarak kabul edilmektedir.
- (267) Nitekim Kurulun *Work and Travel*⁷⁷ hizmetleri ve *Otomotiv Üreticileri ve Distribütörleri*⁷⁸ kararlarında bu hususlara değinilmiştir. *Work and Travel* kararında, AB uygulamalarına atıfta bulunularak, uyumlu eylemin karşılıklı temasların varlığını ifade ettiği, karşılıklı koşulunun ise bir teşebbüsün rakibinin niyetleri veya gelecekteki uygulaması hakkında bilgi edindiği bir toplantının yapılması ve toplantı kayıtlarından, rakip niyetini bildirdiğinde herhangi bir itirazın yapılmadığının anlaşılması durumunda da yerine

⁷⁴ Avrupa Birliği Genel Mahkemesinin (Genel Mahkeme) *Cimenteries CBR ve Diğerleri* kararı (Case T-25/95, para 1592).

⁷⁵ Case 48/69 *ICI v Commission*, para 64.

⁷⁶ 04.07.2007 tarihli ve 07-56/672-209 sayılı karar

⁷⁷ 11.04.2007 tarihli ve 07-31/325-120 sayılı karar

⁷⁸ 18.04.2011 tarihli ve 11-24/464-139 sayılı karar

getirilmiş olacağı belirtilmektedir⁷⁹. Ek olarak *Otomotiv Üreticileri ve Distribütörleri* kararlarında “*katılımcıların alınan kararları uygulamadığı iddiası yahut fiyatlama ve sair davranışların ilgili toplantıda tartışılan hususları yansıtmadığı savunması teşebbüslerin ihlale ilişkin yapılanmaya dahil olmadıklarının ispatında yeterli kabul edilmemektedir.*” ifadelerine yer verilmektedir.

- (268) Buna ilaveten, *Kayseri Bosch Bayileri*⁸⁰ kararına ilişkin olarak Danıştay 13. Dairesinin E:2014/100 ve K:2014/338 sayılı kararında da mahkeme, davacı teşebbüsün de arasında bulunduğu Kayseri il merkezindeki teşebbüslerin yetkili ve/veya çalışanlarından oluşan ve bazı teşebbüslerce fiyat listesi paylaşımlarının yapıldığı e-posta grubuna üye olan ve e-postaların alıcı konumunda bulunan teşebbüslerden herhangi birinin fiyat anlaşmasına karşı çıktığını gösteren herhangi bir bilgi ve belgeye ulaşılmadığını da vurgulayarak Kurul kararını onamıştır.
- (269) Benzer şekilde, Genel Mahkeme bir toplantıya katılan teşebbüsler arasından yalnızca birinin gelecek davranışlarına yönelik niyetini ortaya koymasının, toplantıya katılan taraflar arasında bir anlaşma veya uyumlu eylemin varlığına ilişkin tespiti ortadan kaldırmayacağını belirtmiştir.⁸¹ Tek taraflı paylaşılan bilginin bilgiyi alan taraf bakımından ne zaman kabul edilmiş varsayılacağı hususu ise Avrupa Birliği Adalet Divanının (ABAD) *Aalborg Portland* kararında bir nevi açıklığa kavuşturulmuştur. Yüksek mahkeme kararında, kendisiyle bilgi paylaşılan tarafın, kamuya açık bir şekilde, paylaşılan bu bilgiye karşı çıktığını açıklamaması veya rekabet otoritelerine durumu bildirmemesi halinde rekabeti kısıtlayıcı anlaşmadan sorumlu tutulacağını ifade etmiştir.⁸²
- (270) Kurulun ve AB'nin ortaya koydukları yaklaşımların, Yatay İşbirliği Anlaşmalarına İlişkin Kılavuza da (Yatay Kılavuz) açık bir şekilde yansıdığı görülmektedir. Yatay Kılavuz'un 46. paragrafında yer verilen “*Örneğin, bir teşebbüsün fiyatlama politikasının rakiplere açıklandığı bir toplantıya yalnızca katılmış olmak bile - fiyatları artırmak üzere bir uzlaşmaya varılmamış olsa dahi - Kanun'un 4. maddesi kapsamına girebilecektir. Bir teşebbüse, rakibi tarafından herhangi bir şekilde rekabete duyarlı bir bilgi gönderildiğinde, ilgili teşebbüs böyle bir bilgiyi almak istemediğine dair net bir karşılık vermiyor ise teşebbüsün bu bilgiyi kabul ettiği ve pazardaki davranışlarını buna göre değiştirdiği varsayılacaktır.*” ifadesi ile bu durum özetlenmektedir.
- (271) Taraflar arasındaki uyumlu eylemin rekabeti engelleme, bozma veya kısıtlama amacı veya etkisi olup olmadığının tespiti ise paylaşılan bilginin niteliğinin incelenmesini gerektirmektedir. Bilgi değişimleri rakipler arasında gizli olarak gerçekleştirilmeleri ve rekabet ortamını bozabilecek hassas bilgiler içermeleri halinde rekabet hukuku kapsamında yasaklanabilmektedir. Başta fiyat ve üretim miktarları olmak üzere; incelenen pazarın niteliklerine göre paylaşılması halinde pazarın temel rekabet parametrelerini şeffaflaştıran, teşebbüslerin birbirlerinin hamlelerine ilişkin sahip oldukları belirsizlikleri ortadan kaldıran, maliyet, satış verileri, kapasite kullanım oranları, teklif şartname içerikleri, sözleşme maddeleri ve stok durumları olmak üzere, bunlara benzer niteliklere sahip tüm bilgiler rekabet ortamı açısından üst düzeyde hassas bilgiler olarak kabul edilmektedir. Rekabet üzerinde etki doğurabilecek hassas bilgiler içeren bilgi paylaşımları, teşebbüslerin bireysel olarak belirlemeleri gereken rekabetçi davranışları bakımından pazarı şeffaflaştırmakta ve teşebbüslerin rekabet

⁷⁹ Case T-3/89 *Atochem v. Commission*.

⁸⁰ 12.06.2012 tarihli ve 12-32/916-275 sayılı karar

⁸¹ Case T-202/98, para 54.

⁸² Case C-204/00P, para 84.

etmek yerine kendileri için daha avantajlı olan rekabeti kısıtlayıcı koordinasyon doğurucu davranışlarda bulunmalarına yol açmaktadır.

- (272) Rakiplerin gelecekte uygulamayı planladıkları fiyat, üretim ya da satış miktarı gibi rekabete duyarlı bilgileri aralarında değişmesi, genellikle fiyat ya da miktar tespitine yönelik olduğundan normal koşullar altında kartel olarak değerlendirilir⁸³ ve amacı bakımından rekabet ihlali teşkil eder. Zira bu tür bir bilgiyi alan ve pazarda faaliyetlerini sürdüren bir teşebbüsün, pazara ilişkin kararlarını alırken temin ettiği bilgiden faydalandığı ve bu bilgi değişiminin pazarda etki oluşturmamış bile olsa amacı bakımından rekabeti kısıtlayacağı varsayımı kabul edilmiştir⁸⁴.
- (273) Son olarak değinilmesi gereken bir husus da devam eden tek ihlal yaklaşımıdır. Bir ihlal, ayrı ihlaller olarak kabul edilen gizli anlaşmalar ve uyumlu eylemlerin yanı sıra birbirini takip eden eylemler ya da devam eden bir fiil/uygulama sonucunda da ortaya çıkabilmektedir. Birbirinden farklılık gösteriyor gibi görünen eylemler kapsamlı/toplu bir planın bir parçasını oluşturuyorsa, söz konusu eylemlerin sahip olduğu tek amaç ortak pazarda rekabeti engellediğinden, bu eylemler bütün/tam bir ihlalin parçası olarak kabul edilebilecektir. Ortak bir plan çerçevesinde aynı ekonomik amaca yönelen, zamana yayılmış anlaşma/uyumlu eylemler tek bir ihlal olarak sınıflandırılmaktadır⁸⁵.
- (274) *Yonga Levha*⁸⁶ kararında rekabeti kısıtlayan teşebbüslerin, 1993-2001 yılları arasında devam eden tek çerçeve anlaşmanın tarafı oldukları sonucuna ulaşan Kurul, 1993 tarihli belgenin teşebbüsler arasında rekabeti kısıtlamaya yönelik temel bir uzlaşmayı teşkil ettiği, diğer belgelerin ise bu uzlaşmanın hayata geçirilebilmesinin ayrıntılarını içerdiği sonucuna varmıştır. *Doğu Anadolu Çimento* kararında⁸⁷ ise iki farklı grup belge ile ortaya konulan anlaşmaları ele alan Kurul, belgelerle ortaya konulan anlaşma/uyumlu eylemlere ilişkin kronolojik sürecin iç içe geçmiş olması, ilgili oldukları coğrafi bölgelerin kesişmesi ve bu belgelerin birbirinden bağımsız iki ayrı davranışı göstermemesi nedeniyle tek bir ihlalin olduğu sonucuna varmıştır.

I.5.2. CO DMC Öncesi Döneme İlişkin Değerlendirme

- (275) Bu döneme ilişkin belgelerde Kapadokya bölgesinde faaliyet gösteren sıcak hava balonu işletmecisi teşebbüslerin bir dizi toplantı gerçekleştirdiği görülmektedir. Delil-1'de görüldüğü üzere, ilk toplantı çağrısı 30.12.2016 tarihinde KAPTİD Yönetim Kurulu Başkanı (.....) tarafından gönderilen bir e-posta ile yapılmaktadır. KAPTİD'den elde edilen bilgilere göre, (.....) aile şirketi durumunda olan ROYAL BALON'un ve benzer şekilde Dinler Turizm Tic. A.Ş., Kayakapı Turizm Yatırım Tic. A.Ş. ve Dinler Turizm Ticaret Kollektif Şirketi'nin hissedarıdır. KAPTİD tarafından ayrıca bu toplantı çağrısının DORAK HOLDİNG Genel Koordinatörü (.....)'ün dernekten balonculuk sektöründeki sorunların görüşülmesi, sektörün gelişimi ve hizmet kalitesinin artırılması, özellikle 2016 yılında olduğu gibi turizm sektöründe yaşanan ekonomik kriz zamanlarında zorluk içinde bulunan şirketlere destek olunması gibi konularda bir toplantı yapılmasına yardımcı olunmasını istemesi üzerine yapıldığı belirtilmiştir. Delil-1'de toplantının konusunun "*Balonda Birlik*" ve "*firmalar arası bugüne kadar gözardı edilmiş olan güçbirliği*" olduğu ifade edilmekte, toplantı tarihi 05.01.2017 olarak

⁸³ Yatay Kılavuz, para 57.

⁸⁴ Case C-286/13P para 127, 04.07.2007 tarih ve 07-56/672-209 sayılı *Emaye Bobin* kararı, 18.04.2011 tarih ve 11-24/464-139 sayılı *Otomotiv Üreticileri ve Distribütörleri* kararı, 2009 tarihli *T-Mobiles Netherlands* kararı (Case C-8/08).

⁸⁵ Bkz. ABAD'ın *Polypropylen* kararı (Case C-49/92P)

⁸⁶ 19.12.2005 tarih ve 05-85/1181-335 sayılı karar

⁸⁷ 06.04.2012 tarih ve 12-17/499-140 sayılı karar

belirlenerek e-postanın alıcılarına toplantıya katılacak kişilerin mutlaka şirket sahibi veya genel müdürü olması gerektiği belirtilmekte ve alıcılardan katılım durumlarını bildirmeleri istenmektedir. İlgili tarihte DORAK HOLDİNG Genel Koordinatörü olan (.....)'ün de toplantıda bir sunum yapacağı belirtilmektedir. Söz konusu ilk e-posta soruşturma tarafı tüm sıcak hava balonu işletmecisi teşebbüslere gönderilmiş olup e-postanın alıcıları olan teşebbüsler aşağıda sıralanmaktadır:

- a. DORAK HOLDİNG Genel Koordinatörü (.....) ile DORAK HOLDİNG bünyesindeki ATMOSFER BALON, KAPADOKYA BALON, RAINBOW BALON ve SULTAN BALON,
- b. Aynı grupta yer alan İSTANBUL BALON-UNİVERSAL BALON
- c. COMFORT BALON,
- d. Aynı grupta yer alan ANATOLİAN BALON ve DISCOVERY BALON
- e. Aynı grupta yer alan DELUXE BALON ve GÖREME BALON
- f. VOYAGER BALON,
- g. AIR KAPADOKYA BALON,
- h. ASSİANA BALON,
- i. ATLAS BALON,
- j. BALON TURCA,
- k. BROTHERS BALON,
- l. EZEL BALON,
- m. KAYA BALON,
- n. BUTTERFLY BALON,
- o. SKYWAY BALON,
- p. ÜRGÜP BALON,
- q. ROYAL BALON,
- r. TÜRKİYE BALON,
- s. THK BALON

(276) Toplantının konusuna Delil-2 ışık tutmaktadır. İlgili e-postada DORAK HOLDİNG şirketlerinden ATMOSFER BALON yetkilisi, DORAK HOLDİNG Yönetim Kurulu Başkanına söz konusu toplantıyı desteklediklerini *“Balonda Birlik” toplantısı ve sonrasında alınacak kararlar haksız rekabetin önüne geçme, hizmet kalitesi artırımı, kârlılığı artırma gibi sonuçlar doğuracaktır. En kötü kanun, kanunsuzluktan iyidir sözünü, ticarete; En kötü anlaşma bile haksız rekabetten iyidir. Diyebiliriz. Bir araya gelebilmek bile bir adımdır ve desteklenmelidir... Rakiplerimizle rekabet öncesi yapılacak işbirliği bile kârlılığa sebep olacaktır”* ifadeleri ile belirtmektedir. Ancak Delil-3'te görülmektedir ki bu toplantı katılıma ilişkin yeterli geri dönüş olmaması sebebiyle belirtilen tarihte gerçekleştirilmemiştir. KAPTİD Yönetim Kurulu Başkanı ve ROYAL BALON yetkilisi (.....) tarafından yukarıda sayılan tüm balon firmalarına gönderilen e-postada sadece UNİVERSAL BALON, ÜRGÜP BALON, ASSİANA BALON, ATMOSFER BALON, KAPODAKYA BALON, RAINBOW BALON, SULTAN BALON, BALON TURCA, ROYAL BALON ve BROTHERS BALON'un katılacağını bildirdiği belirtilmiş ve DORAK HOLDİNG Genel Koordinatörü (.....)'ün toplantıyı gerçekleştirme noktasında hala ümidini koruduğu ifade edilmiştir.

(277) Nitekim Delil-4'te görüldüğü üzere, DORAK HOLDİNG Genel Koordinatörü (.....) tarafından tüm sıcak hava balonu işletmecilerine *“Hepimizin ortak kazanç ve gider tasarrufunu amaçladığımız bu toplantıya Şirket Sahibi, Ortağı veya Genel Müdürü seviyesinde katılım faydalı olacaktır. Birlikten doğacak güç için bütün baloncular olarak bir arada olmayı ümit ediyoruz.”* denilerek 09.01.2017 tarihinde yapılacak bir toplantı için çağrı e-postası gönderilmiştir. Delil-6'da DORAK HOLDİNG Kurumsal İletişim

Direktörü (.....)'nın DORAK HOLDİNG Genel Koordinatörü (.....)'ün çağrı yaptığı toplantıya katılıma ilişkin olarak teşebbüslerden geri dönüş almaya çalıştığı görülmektedir. Delil-5'te ÜRGÜP BALON Genel Müdürü (.....)'ın, Delil-7'de AIR KAPADOKYA BALON Genel Müdürü (.....)'nın toplantıya katılacağına bildirildiği görülmektedir. Delil-8 ve Delil-9'da DORAK HOLDİNG Genel Koordinatörü (.....) tarafından tüm sıcak hava balonu işletmecilerine gönderilen e-postalarda 09.01.2017 olarak belirlenen toplantı tarihinin yoğun kar yağışı nedeniyle ileri bir tarihe alındığı ve sonrasında ise ilk toplantı için yeni tarihin ve toplantı yerinin "18 Ocak 2017 Çarşamba günü saat:10:30'da Avanos Double Tree Hilton oteli" olarak belirlendiği görülmektedir.

(278) 19.01.2017 tarihli bir e-posta olan Delil-10'un içeriğinden ilk toplantının 18.01.2017 tarihinde gerçekleştirildiği anlaşılmaktadır. İlgili e-postada toplantıya katıldığı anlaşılan ASSİANA BALON Yönetim Kurulu Başkanı (.....) DORAK HOLDİNG Genel Koordinatörü (.....)'e toplantıda görüşülen konularla ilgili fikirlerini iletmektedir. Delil-10'a bakıldığında söz konusu "Balonda Birlik" konulu toplantıda sıcak hava balonu işletmecileri arasında ortak satış-pazarlama gerçekleştirecek bir şirket kurulması ya da benzeri bir yapı oluşturulması konusunun görüşüldüğü anlaşılmaktadır. ASSİANA BALON Yönetim Kurulu Başkanı (.....)'nın sunduğu görüşler arasında iki yıl gibi bir süre ile bağlayıcılık şartları ağır olan bir pazarlama birliği kurulabileceği de yer almaktadır.

(279) Delil-11'de DORAK HOLDİNG Genel Koordinatörü (.....) tarafından yine tüm sıcak hava balonu işletmecilerine bir e-posta gönderilmekte ve ikinci toplantı için davet yapılmaktadır. E-postada ikinci toplantının "30 Ocak 2017 Pazartesi 14:00'te Avanos Hilton Otel" de yapılacağı ve bu toplantının karar toplantısı olacağı belirtilmektedir. Delil-12'de ÜRGÜP BALON'dan Yönetim Kurulu Başkanı (.....) ve Genel Müdür (.....); Delil-13'te aynı grupta yer alan GÖREME BALON ve DELUXE BALON'u temsilen İşletme Müdürü (.....) ve Muhasebe Müdürü (.....)'ın bu toplantıya katılacağını bildirdiği görülmektedir. Delil-14'te ise 13.02.2017 tarihinde üçüncü toplantı için DORAK HOLDİNG Genel Koordinatörü (.....) tarafından DORAK HOLDİNG bünyesindeki (ATMOSFER BALON, KAPADOKYA BALON, SULTAN BALON ve RAINBOW BALON) haricindeki tüm sıcak hava balonu işletmecilerine davet e-postası gönderildiği görülmektedir. E-postanın içeriğinden üçüncü toplantıya DORAK HOLDİNG Yönetim Kurulu Başkanı (.....)'nın DORAK HOLDİNG bünyesindeki balon firmalarını temsilen toplantıya katılacağı anlaşılmaktadır. Toplantı çağrısı "Balon Kooperatifi ve Balon AŞ. için yapacağımız son toplantıyı 16 Şubat Perşembe günü saat 10:30'da Avanos Double Tree Hilton'da gerçekleştireceğiz. Toplantı içeriğinde kooperatif yapısı, işleyişi ve finansal konularla ilgili detaylı taslak çalışmasını bulabileceksiniz. İmza yetkisi olan, karar alabilecek temsilcilerin katılmasında büyük fayda vardır." ifadeleriyle yapılmaktadır.

(280) İlk iki toplantıda konuşulan konular Delil-15'teki postada görülebilmektedir. Delil-15'te 14.02.2017 tarihinde, bir başka deyişle üçüncü toplantının gerçekleştirileceği tarihten iki gün önce, yukarıdaki delillerde daha önceki iki toplantıya katılacağı bildirilen ÜRGÜP BALON Genel Müdürü (.....) tarafından ortaklarına gönderilen bir e-posta yer almaktadır. E-postada "Son zamanlarda sektörde yaşanan verimsiz rekabet, fiyat dengesizliği, pazar sorunu gibi sıkıntılardan dolayı, Dorak Holding Genel Koordinatörü Sn. (.....) Bey'in sunumu ve ev sahipliği ile Balonda Birlik adı altında 2 toplantı gerçekleştirildi. Balon firmalarının büyük bir kısmı bu oluşuma olumlu bakmakta... Ekte toplantının sunumunu, oluşumun amacı ve detayları sizlerle paylaşıyorum" denilerek ilk iki toplantıda görüşülen konular bildirilmektedir. E-postanın ekinde yer alan bilgilerde, toplantıların ana fikrinin "ortak satış, pazarlama ve gider paylaşımı

kooperatifi kurmak” olduğu, kurulacak birliğin amacının aşağıdaki yollarla teşebbüslerin birim gelirini yükseltmek olduğu görülmektedir:

- *“Balon müşterisinin birim ücretini kademeli olarak yükseltmek*
- *Taban fiyat belirleyerek, balonu değerinde satmak*
- *Komisyon miktarını belirleyerek, farklı fiyatlardan balon satışını engellemek*
- *Ücret kurallarına uymayanları tazminat ile cezalandırmak”*

(281) Operasyonun nasıl olacağı ise ilgili sunumda; ortak rezervasyon havuzu kurulması, slot sayısına göre balon firmalarına yolcu dağılımı yapılması ve ay sonunda elde edilen toplam aylık cirodan balon firmalarına slotu oranında ciro dağıtımı yapılması şeklinde planlanmaktadır. Dolayısıyla ilk iki toplantıya doğrudan katılan bir kişi tarafından gönderilmiş olan bu e-postadan, *“Balonda Birlik”* konulu bu toplantılarda sıcak hava balonu işletmecisi teşebbüslerin oluşturulacak birlik yoluyla fiyat tespiti ve pazar paylaşımı konularını görüştüğü belgede açıkça görülmektedir. Ortaklaşa belirlenen fiyatların kademeli olarak yükseltileceği, ortak bir rezervasyon havuzuyla pazarın paylaşılacağı, acentelerin alacağı komisyon miktarlarının tespit edilerek nihai müşteriye farklı fiyatlardan balon satışının engelleneceği ve belirlenen ücret kurallarına uymayanlara bir ceza mekanizması uygulamanın öngörüldüğü Balon Kooperatifi ya da Balon A.Ş. ismi verilen rakipler arası anlaşmanın bir kartel organizasyonu olduğu anlaşılmaktadır.

(282) Delil-16’da ise toplantıların organizatörü olan DORAK HOLDİNG Genel Koordinatörü (.....) tarafından SKYWAY BALON İşletme Müdürü (.....)’a gönderilen 14.02.2017 tarihli e-posta yer almakta, üçüncü toplantıdan iki gün önce gönderilen bu e-postanın ekindeki sunumlarda yukarıda Delil-14’te üçüncü toplantının çağrısını yaparken de kullandığı görülen *“Balon Kooperatifi”* ve *“Balon AŞ.”* adı verilen yapının işleyişi için planlananlar yer almaktadır. Delil-16’daki sunumda yer alan *“Balon AŞ. Adına balon şirketleri ücretleri tahsil eder. Yolcuların havuzda toplandığı gibi tahsilatlarda sanal bir havuzda toplanır. Gün sonunda ise balon şirketlerine hesap dökümü gönderilir. Ay sonunda ise mahsuplaşma sonucu para transferi Balon AŞ. İle balon şirketi arasında gerçekleşir”* ifadelerinden, oluşturulacak birliğin bir ortak rezervasyon havuzuna ilişkin olduğu görülmektedir. Ayrıca acente ve otellere yapılacak satışlarda (.....) Euro; kapı müşterisi, telefon ve websitesi yoluyla yapılacak satışlarda (.....) Euro şeklinde iki ayrı fiyatın belirlenmesinin planlandığı görülmektedir. *“Ekteki sunumlar bugün sizinle görüştüğümüz sunumlardır”* denilerek gönderilen bu sunumların, toplantılarda DORAK HOLDİNG Genel Koordinatörü (.....) tarafından yapılacağı belirtilen sunumlar olduğu anlaşılmaktadır.

(283) Buna göre ilk iki toplantıda sıcak hava balonuna ilişkin fiyat tespiti ve pazar paylaşımı konularının görüşüldüğü ve hem acente/otel gibi aracılara yapılacak satışlar hem de nihai satış fiyatı için iki ayrı fiyatın da belirlenmesinin planlandığı görülmektedir. Bu çerçevede, ilk iki toplantıya katılanlar bakımından rekabete hassas bilgi değişiminin gerçekleştirildiği toplantılara katılım sağlandığı, teşebbüslerin bu toplantılarda pazardaki teşebbüslerin toplantılarda tartışıldığı düşünülen fiyat seviyelerine fiyatlarını yükseltme isteğinde olduğu bilgisini edindiği değerlendirilmektedir. Delillerde bazı balon şirketlerinin ilk iki toplantıya katılacağını bildirdiği görülmektedir. Öte yandan Delil-11 ve Delil-14’te ikinci ve üçüncü toplantının davetinin tüm balon işletmelerine gönderildiği anlaşılmaktadır.

(284) Delil-17 ise 17.02.2017 tarihli olup 16.02.2017 tarihli üçüncü toplantıdan bir gün sonra DORAK HOLDİNG Genel Koordinatörü (.....) tarafından gönderilmiş bir e-postadır. E-postanın alıcısı olan teşebbüsler İSTANBUL BALON-UNİVERSAL BALON, TÜRKİYE

BALON, AIR KAPADOKYA BALON, KAYA BALON, ÜRGÜP BALON, VOYAGER BALON, SKYWAY BALON, DELUXE BALON ve ROYAL BALON olup e-postanın “BALONDA BİRLİK-genel kurallar.docx” başlıklı ekinde çocuk yolcuların ücretsiz uçurulmayacağı, bir acentenin doluluk oranı %75'ten fazla ise bir günde 1.250 yolcudan fazla uçuramayacağı ve slotların sabitleneceği gibi oluşturulacak ortak rezervasyon havuzuna ve fiyat birliğine ilişkin kurallar yer almaktadır. ASSİANA BALON'da yapılan yerinde incelemede elde edilen ve 17.02.2017 tarihli olduğu belirtilen Delil-18'de de benzer türde kurallar yazılıdır. Delil-19'da ise ASSİANA BALON yetkilisi, DORAK HOLDİNG Genel Koordinatörü (.....)'e bu kurallara ilişkin önerilerini göndermekte, fiyatların artırılması amacına katılmakta ancak slotların sabitlenmemesini önermektedir. Dolayısıyla Delil-17'nin alıcıları arasında yer alması da ASSİANA BALON'un da tartışılan birlik kurallarına ilişkin bilgisi olduğu görülmektedir. Bu çerçevede söz konusu birlik kurallarının ilk ve ikinci toplantıya ek olarak üçüncü toplantıda da tartışıldığı değerlendirilmektedir.

(285) Delil-20, 16.02.2017 tarihli üçüncü toplantı sonrası teşebbüslerin uzlaşmada geldikleri noktayı özetlemektedir. İlgili e-posta teşebbüslerin sadece bir kısmına gönderilmiş olmakla birlikte, kurulacak olan ortak rezervasyon havuzu sistemi ve fiyat birliğinin kurallarına ilişkin tüm teşebbüslerin şüphelerini ve çözüm önerilerini içeren bir tablo bu e-postada yer almaktadır. E-postada bu tablo üzerinden teşebbüslerin görüşlerini eklemeleri istenmekte ve 24.02.2017⁸⁸ tarihinde yapılacak dördüncü toplantıda bu konuların görüşüleceği belirtilmektedir. Tabloya göre herhangi bir şüphesi bulunmayan teşebbüsler DORAK HOLDİNG bünyesindeki sıcak hava balonu işletmeleri, BUTTERFLY BALON, GÖREME BALON, DELUXE BALON, ÜRGÜP BALON, ANATOLİAN BALON, DISCOVERY BALON, BALON TURCA, TÜRKİYE BALON, AIR KAPADOKYA BALON, BROTHERS BALON, İSTANBUL BALON, UNİVERSAL BALON ve EZEL BALON'dur. Tabloda diğer teşebbüslere ait olduğu belirtilen şüphelerin ise genel olarak slot paylaşımı, süre ve karar alma mekanizmalarına ilişkin olduğu anlaşılmaktadır. Dolayısıyla oluşturulacak ortak rezervasyon havuzu ve fiyat birliğinin kurallarının üçüncü toplantı sonrasında teşebbüsler arasında tartışılmaya devam ettiği görülmektedir. Dördüncü toplantıya daveti de içeren bu e-postanın sadece bir kısım işletmeye, Delil-17'deki balon birlik kurallarına ilişkin e-postanın alıcısı olan balon işletmelerine, ASSİANA BALON da ilave edilerek, gönderildiği⁸⁹ görülmektedir.

(286) Delil-21 24.02.2017 tarihli dördüncü toplantıdan üç gün sonra, 27.02.2017 tarihinde DORAK HOLDİNG Genel Koordinatörü (.....) tarafından TÜRKİYE BALON, İSTANBUL BALON-UNİVERSAL BALON, VOYAGER BALON ve ATLAS BALON, AIR KAPADOKYA BALON, ANATOLİAN BALON, DISCOVERY BALON, ASSİANA BALON BROTHERS BALON, EZEL BALON, KAYA BALON SKYWAY BALON, ÜRGÜP BALON, ROYAL BALON ve THK BALON'a gönderilen e-postanın ekinde kooperatif kurulumu için mutabakat metni gönderilmekte ve ilgili metinde “*Üyeler, komisyon dahil tahsilat yapacak, komisyon faturası karşılığında komisyon bedelini acenteye ödeyecektir. Balon firmaları havuza gönderdiği yolcu başı, Balon A.Ş.'ye 105 € borçlanmayı kabul eder. Acenteler tur dahil balon satamayacak olup, buna ilişkin balon firmaları ve acenteler arasında sözleşmesel düzenlemeler yapılacaktır. 1 Acente, doluluk oranı %75'ten fazla ise 1 günde 750 yolcudan fazla uçuramaz. Ücretsiz yolcu uçuşu sağlanmayacak olup, tanıtım, ikili ilişkiler vs gerekçelerle ücreti ve*

⁸⁸ Anılan e-postadaki “cuma” günü ifadesi bu tarihi işaret etmektedir.

⁸⁹ BROTHERS BALON, ANATOLİAN BALON, DISCOVERY BALON, BUTTERFLY BALON, EZEL BALON, THK BALON, BALON TURCA ve ATLAS BALON'a gönderilmemiştir.

gerekçesi Balon AŞ tarafından icra kuruluna sunularak uçurulacaktır.” gibi hususlar da yer almaktadır. DORAK HOLDİNG Genel Koordinatörü (.....) tarafından “Yapılan toplantılar sonucunda ekteki maddeler üzerinde görüş birliğine varılmıştır.” denilerek alıcılara gönderilmiştir. Dolayısıyla bu zamana kadarki toplantılarda ortak satış havuzuna gönderilen yolcu başına ödenecek fiyat, normalde çocuk yolculara verilen ücretsiz yolcu hakkının kaldırılması, ücretsiz yolcu uçurulmaması gibi rekabete hassas konuların da görüşülmesi üzerine metnin oluşturulduğu anlaşılmaktadır.

(287) Delil-22 DORAK HOLDİNG bünyesindeki RAINBOW BALON ve SULTAN BALON yetkilisi tarafından 01.03.2017 tarihinde, Delil-24 SKYWAY BALON bünyesinde yer alan acente yetkilisi tarafından 03.03.2017 tarihinde, Delil-25 ise ÜRGÜP BALON tarafından 09.03.2017 tarihinde müşterilere Nisan ayı için verilen fiyatları gösteren e-postalardır. Bu e-postalarda, Nisan 2017 itibarıyla balon şirketleri kooperatif kuruluşunun söz konusu olduğu ve bu nedenle fiyatların kuruluş sonrası artacağı bilgisi müşterilere iletilmektedir.

(288) Delil-23 yine DORAK HOLDİNG Genel Koordinatörü (.....) tarafından gönderilen 03.03.2017 tarihli bir e-postadır. E-postada Balon Kooperatifi Kuruluş toplantısının (beşinci toplantının) 06.03.2017 tarihinde VOYAGER BALON’da yapılacağı bilgisi iletilmektedir. Alıcı teşebbüsler arasında ROYAL BALON, BROTHERS BALON, THK BALON ile aynı grupta yer alan DELUXE BALON-GÖREME BALON haricindeki diğer sıcak hava balonu işletmecileri yer almaktadır. Delil-26 13.03.2017 tarihinde, beşinci toplantının sonrasında, DORAK HOLDİNG Genel Koordinatörü (.....) tarafından aynı grupta yer alan DELUXE ve GÖREME BALON ile ROYAL BALON haricindeki sıcak hava balonu işletmecilerine gönderilmiştir. E-postanın ekinde 10.03.2017 tarihinde imzalandığı belirtilen mutabakat sözleşmesi yer almaktadır. Ekteki belgede THK BALON, BROTHERS BALON, GÖREME BALON-DELUXE BALON, ROYAL BALON ve COMFORT BALON’un imzalarının karşısının boş olduğu, geri kalan sıcak hava balonu işletmecilerinin ise metni imzaladığı görülmektedir. Bu çerçevede, ilgili tarihte mutabakat metninde imzası olmayan işletmelerin THK BALON, BROTHERS BALON, GÖREME-DELUXE BALON, COMFORT BALON ve ROYAL BALON olduğu anlaşılmaktadır.

(289) Delil-26’da bu mutabakat metninin içinde yer alan ve taraflara e-posta ile gönderilen hususlardan bazıları *“Üyeler, komisyon dahil tahsilat yapacak, komisyon faturası karşılığında komisyon bedelini acenteye ödeyecektir... Balon firmaları havuza gönderdiği yolcu başı, Balon A.Ş.’ye standart uçuşlar 110 €, comfort 125€, deluxe uçuş 165€ için borçlanmayı kabul eder... Acenteler tur dahil balon satamayacak olup, buna ilişkin balon firmaları ve acenteler arasında sözleşmesel düzenlemeler yapılacaktır... 1 Acente, doluluk oranı %75’ten fazla ise 1 günde 750 yolcudan fazla uçuramaz... Ücretsiz yolcu uçuşu sağlanmayacak olup, tanıtım, ikili ilişkiler vs gerekçelerle ücreti ve gerekçesi Balon AŞ tarafından icra kuruluna sunularak uçurulacaktır... Balon A.Ş.’nin yıl sonu kasasında 500.000 TL’nin üstünde olması durumunda geri kalan kısmı durumunda kooperatif üyelerine payları oranında dağıtılacaktır.”* şeklindedir. Delil-26’daki e-postada alıcılara DORAK HOLDİNG Genel Koordinatörü (.....) tarafından 13.03.2017 tarihinde 15.03.2017 tarihinde görüşecekleri *“Göreme balonun imzasından sonra diğer kabul eden Cihangir [BROTHERS BALON] ve THK’nın da imzalarını alarak kooperatifimizi kuruyoruz”* bilgisi verilmektedir.

(290) Delil-27 de Delil-26 ile aynı tarihte, 13.03.2017 tarihinde ÜRGÜP BALON Genel Müdürü (.....) tarafından teşebbüs ortaklarına gönderilmiş olup e-postada yer alan *“1 Nisan 2017 tarihi sonrası için düşünülen acenta fiyatı 110 EU, Satış fiyatı 175 EU.*

Henüz resmileştirilmediği için, tüm firmalar olarak öngörümüz şu aşamada Nisan ve sonrası için fiyat verilmemesi ve Ön rezervasyon kabul edilmemesi.” ifadelerinden bu tarihe kadar yapılan toplantılarda, bir başka deyişle bu e-postanın gönderildiği tarih itibarıyla en azından beşinci toplantıda, sıcak hava balonu işletmecileri arasında geleceğe yönelik fiyatların görüşüldüğü anlaşılmaktadır.

(291) Daha önce belirtildiği üzere, Delil-26'daki e-postada alıcılara DORAK HOLDİNG Genel Koordinatörü (.....) tarafından “*Göreme balonun imzasından sonra diğer kabul eden Cihangir [BROTHERS BALON] ve THK'nın da imzalarını alarak kooperatifimizi kuruyoruz*” bilgisi verilmektedir. Ancak DORAK HOLDİNG Genel Koordinatörü (.....) tarafından Delil-26'nın alıcısı konumunda olmayan ROYAL BALON, aynı grupta yer alan DELUXE ve GÖREME BALON da dahil olacak şekilde, DORAK HOLDİNG bünyesinde bulunanlar haricindeki tüm sıcak hava balonu işletmecisi teşebbüslere gönderilen 17.03.2017 tarihli bir e-posta olan Delil-28'de “*Göreme balon ile bugün yaptığımız görüşme neticesinde maalesef kendileri bu kooperatifte yer alamayacaklarını belirttiler. Çoğunluk ile yaptığım görüşmeler neticesinde de kooperatife 4 firmanın dahil olmayışı ile oluşan tedirginlikler sebebiyle bu birlikteliği kuramayacağımızı anlamış bulunmaktayız.*” denilmektedir. DORAK HOLDİNG tarafından gönderilen bilgi yazısında e-posta içeriğinde bahsi geçen dört firmanın GÖREME BALON, BUTTERFLY BALON, THK BALON ve ROYAL BALON olduğu belirtilmiştir.

(292) 17.03.2017 tarihinde DORAK HOLDİNG Genel Koordinatörü (.....) tarafından DORAK HOLDİNG bünyesinde bulunan ATMOSFER BALON, SULTAN BALON, RAINBOW BALON ve KAPADOKYA BALON haricindeki tüm sıcak hava balonu işletmecisi teşebbüslere gönderilen ve Delil-28'de detaylarına yer verilen e-postadan, bölgede Nisan 2017 itibarıyla kurulması planlanan kooperatifin kurulmadığı belirtilmiş olsa da bir kısım teşebbüs bakımından birlik çalışmalarının bu tarihten sonra da devam ettiği görülmektedir. 10.04.2017 tarihli bir e-posta olan Delil-30'da ÜRGÜP BALON Genel Müdürü (.....) tarafından ortaklarına gönderilen e-postada yer alan “*Balon turizmi geliştirme kooperatifi yeniden gündemdedir.*” ifadelerinden anlaşıldığı üzere, kooperatif kurma çabalarının devam ettiği görülmektedir. İlgili e-postanın ekindeki üyelik sözleşmesinde, ortakların giderlerini azaltmaya yönelik ortak hizmet ve ürün alım ihaleleri düzenlemek ve ortak satış ve pazarlama yapmak adına dijital ortamlarda çalışmalar yapmak kooperatifin amaç ve faaliyet konuları arasında sayılmaktadır. İlgili kooperatifin kurucuları arasında DORAK HOLDİNG Genel Koordinatörü (.....), DORAK HOLDİNG, DORAK HOLDİNG bünyesinde bulunan ATMOSFER BALON, SULTAN BALON, KAPADOKYA BALON ve RAINBOW BALON'da ortaklığı bulunan (.....), ATMOSFER BALON yetkilisi (.....), BUTTERFLY BALON ortağı (.....), VOYAGER BALON ortağı (.....), ASSIANA BALON Yönetim Kurulu Başkanı (.....) ve ANATOLIAN BALON ortağı (.....) bulunmaktadır. DORAK HOLDİNG Genel Koordinatörü (.....) tarafından ATLAS BALON-VOYAGER BALON ortağı (.....)'a gönderilen ve detaylarına Delil-31'de yer verilen e-postada yer alan “*..Rezervasyon ve satış için yazılım firması ile görüştüm, bugün itibarıyla çalışmaya başlandı*” ifadelerinden ise kooperatif çatısı altında kurulması planlanan ikinci birlikteliğin yine ortak bir satış ve rezervasyon kanalı oluşturulmasına yönelik olduğu anlaşılmaktadır. Bunun yanı sıra, DORAK HOLDİNG bünyesinde olan ATMOSFER BALON tarafından 27.05.2017 tarihinde gönderilen ve detaylarına Delil-33'te yer verilen e-postada acenteye verilen 50 Euro'luk fiyatın normalde 01.04.2018'e kadar geçerli olacağı ancak balonda birlik olması halinde fiyatların değişeceği bildirilmektedir. Dolayısıyla DORAK HOLDİNG bünyesindeki ATMOSFER BALON, SULTAN BALON, RAINBOW BALON, KAPADOKYA BALON ile

BUTTERFLY BALON, VOYAGER BALON, ASSIANA BALON ve ANATOLIAN BALON kurucu ortaklığında kurulması planlanan ikinci kooperatifte, birinci kooperatifte olduğu gibi fiyatların değişmesine yönelik konuların da gündemde olduğu anlaşılmaktadır.

- (293) Bu çerçevede; Delil-30, Delil-31 ve Delil-33 bir bütün olarak ele alındığında; DORAK HOLDİNG ile ÜRGÜP BALON, VOYAGER BALON, ATLAS BALON, ANATOLIAN BALON-DISCOVERY BALON, BUTTERFLY BALON ve ASSIANA BALON bakımından Nisan 2017 sonrasında Mayıs ayı içerisinde de kooperatif kurma çabalarının devam ettiği görülmektedir.
- (294) Delil-34 ise sıcak hava balonu işletmelerinin kooperatif kurma çabalarının sonuçsuz kalması neticesinde sektörün kötü gidişatına farklı bir yoldan çözüm bulma arayışını gösteren bir iletişim delilidir. AIR KAPADOKYA BALON tarafından 09.06.2017 tarihinde tüm sıcak hava balonu işletmelerine gönderilen e-postada, talep düşüşünden ötürü 2. slotların kaldırılması ve ilk slotta her teşebbüsün üç balon olmak üzere toplamda 75 balonun uçması fikrinin SHGM'ye iletildiği ve bu fikre destek beklendiği ifade edilmektedir.
- (295) Yukarıda detaylarına yer verildiği üzere, ortak rezervasyon havuzu ve fiyat birliği kurmaya yönelik bu birliğin taraflar arasında pazar paylaşımı ve fiyat anlaşmasını içerdiği sonucuna varılmaktadır. Birbirine rakip teşebbüslerin fiyat tespiti ve/veya pazar paylaşımını içeren anlaşmaları rekabet hukukunda kartel olarak tanımlanmakta ve 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında yasaklanmaktadır. 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan anlaşmaları yasaklamaktadır. Fiyatın belirlenmesine ve pazarın paylaşılmasına yönelik rakipler arası anlaşmalara doğası itibarıyla rekabeti engelleme amacını taşıyan anlaşmalardır. İhlalin varlığının ortaya konulması için bu tür anlaşmaların ayrıca rekabeti kısıtlayıcı etkilerinin gösterilmesine gerek bulunmamaktadır. Anlaşmanın piyasada uygulanmamış ve etki doğurmamış olması dahi ihlal tespit edilmesinin önünde engel teşkil etmemektedir.
- (296) Nitekim Kurulun dört çimento üreticisinin aralarındaki anlaşmaya yönelik iddiaları incelediği *Çimento Üreticileri*⁹⁰ kararında teşebbüslerce varılan mutabakatın uygulamaya konulduğunu gösteren bir bulguya ulaşılamamış olsa da 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin ihlal edildiği kanaatine varılmıştır. Kararda, üç çimento üreticisi teşebbüsün yetkililerinin bir araya gelerek çimento ve hazır beton ürünlerinde uygulanacak ortak bir üretim ve satış stratejisi üzerinde mutabakata varmak ve bayilere ve hazır beton üreticilerine yönelik çimento satış koşullarını birlikte belirlemek suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiklerine karar verilmiştir. Kararda, bahsi geçen duruma ilişkin olarak *"teşebbüslerce varılan bu mutabakatın uygulamaya konulduğunu gösteren bir bulguya ulaşılamamış olunmakla birlikte, taraflar arasında ortaya konan bu mutabakatın uygulanmamış olsa bile, Kanun'un 4. maddesi ile yasaklanan "Belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşma" kapsamında ihlal niteliğinde olduğu sonucuna ulaşılmıştır."* ifadelerine yer verilmiştir.
- (297) Bunun yanında, Kurulun *Work and Travel hizmetleri*⁹¹ kararında, *Cimenteries CBR ve Diğerleri v Commission*⁹² kararına atıfla vurgulandığı üzere, anlaşma/uyumlu eylemin karşılıklı temasların varlığını ifade ettiği, karşılıklılık koşulunun ise bir teşebbüsün

⁹⁰ 17.09.2013 tarihli ve 13-54/756-316 sayılı karar.

⁹¹ 11.04.2007 tarihli ve 07-31/325-120 sayılı karar

⁹² Case T-25/95

rakibinin niyetleri veya gelecekteki uygulaması hakkında bilgi edindiği bir toplantının yapılması ve toplantı kayıtlarından, rakip niyetini bildirdiğinde herhangi bir itirazın yapılmadığının anlaşılması durumunda da yerine getirilmiş olacağı belirtilmektedir. Bu koşullarda söz konusu teşebbüsün tavrı, talep etmediği halde diğer tarafın tek taraflı olarak aktarmaya karar verdiği bilginin tamamen pasif bir alıcısı konumuna indirgenemeyecektir. Bununla birlikte, katılımcıların alınan kararları uygulamadığı iddiası yahut fiyatlama ve sair davranışların ilgili toplantıda tartışılan hususları yansıtmadığı savunması teşebbüslerin ihlale ilişkin yapılanmaya dahil olmadıklarının ispatında yeterli kabul edilmemektedir.

- (298) Yukarıdaki Kurul kararında ayrıca atıf yapılan diğer kararlardan olan ABAD'ın *British Sugar* kararında⁹³ ve *T-Mobile Netherlands BV ve diğer GSM operatörlerine* ilişkin kararında⁹⁴ aksi taraflarca ispat edilmedikçe, tarafların, paylaştıkları bilgileri dikkate almaksızın hareket ettiklerinin kabulünün mümkün görülmediği, bu sebeple rakiplerin davranışlarını birbirleriyle değiştirdikleri bilgileri dikkate alarak belirledikleri karinesine vurgu yapılmıştır. Bu itibarla amaçlarının rekabeti sınırlayıcı olmasının ihlalin varlığı açısından yeterli olması bakımından anlaşma ile uyumlu eylem arasında herhangi bir farklılık bulunmayıp uyumlu eylemin de amacının rekabeti sınırlayıcı olması durumunda, ihlalin varlığının kabulü için ayrıca piyasada bu yönde bir etkinin ortaya çıkıp çıkmadığının tespiti gerekli değildir.
- (299) Bir teşebbüsün rekabet karşıtı amacı olan bir toplantının sonuçlarına uymadığı gerçeği toplantıda kararlaştırılan konudan açık bir şekilde kendini uzaklaştırdığını beyan etmediği sürece teşebbüsü kartele katılmış olmanın tüm sorumluluğundan kurtarmamaktadır.⁹⁵ Bu uzaklaştırma işbirliğine dayalı toplantılarda yer almayacağını ve bu nedenle davet edilmek istemediğini derhal beyan etmek gibi teşebbüs tarafından yapılan bir duyuru şeklinde olmalıdır.⁹⁶
- (300) Teşebbüslerin bir toplantıda görüşülen konularda görüş ayrılıkları yaşadıklarını iddia etmeleri de yeterli değildir, teşebbüsler aynı zamanda ihlale taraf olmadıklarını derhal rakiplerine bildirmek zorundadır⁹⁷. *Solvay SA* kararında belirtildiği üzere, Genel Mahkemeye göre toplantıya katılanların farklı görüşte olması veya katılımcıların birbirine güvenmemesi o toplantının bir uyumlu eylem/anlaşma örneği olarak kabul edilmesine engel teşkil etmemektedir. Genel Mahkeme, başvuru sahibinin aksine, katılımcıların birbirine olan güven eksikliğine rağmen düzenli olarak buluştuğunu ve rekabeti kısıtlayıcı bir anlaşma hazırlamak amacıyla pazar koşullarına ve ticari stratejilerine ilişkin bilgi değişiminde bulunduğunu ifade etmiştir⁹⁸. *Poulenc*⁹⁹ kararında Genel Mahkeme tarafından, teşebbüsün katıldığı, fiyatın ve satış miktarlarının tespitine ilişkin bir toplantıda rakipler arasında gelecekte pazarda görmeyi arzu ettikleri fiyatlar ile ürünün fiyatlandırılması konusundaki niyetlerine ilişkin bilgi paylaşıldığı belirtilmiştir. Teşebbüsün bu toplantıya katılmasındaki niyetinin rakiplerinin geleceğe yönelik davranışlarına ilişkin belirsizliği ortadan kaldırmak olduğu ancak aynı zamanda

⁹³ Case C-359/01 P

⁹⁴ Case C-8/08

⁹⁵ Bknz. Case C-204/00P, C-205/00P, C-211/00P, C-213/00P, C-217/00P and C-219/00P *Aalborg Portland A/S and Others v. Commission*, , para 85; Case T-334/94 *Sarrió SA v. Commission*, para 118; Case T-141/89 *Tréfileurope Sales SARL v. Commission*, para 85; Case T-7/89 *SA Hercules Chemicals NV v. Commission*, para 232.

⁹⁶Case T-377/06, *Comap v Commission*, para 75-78.

⁹⁷Case T-329/01, *Archer Daniels Midland v Commission*, para 247-248.

⁹⁸Genel Mahkemenin *Solvay SA* kararı (Case T-186/06, para 152-153).

⁹⁹Case T-1/89, para 122-123, benzer bir diğer karar Case T-202/98 *Tate Lyle and Others v Commission* para 57-58.

toplantıya katılımı sonrası kendi fiyatlandırma politikasını belirlerken de toplantıda edindiği bilgileri doğrudan ve dolaylı olarak dikkate almadan hareket etmesinin mümkün olmadığı, bu durumun toplantıya katılan rakipleri için de geçerli olduğu vurgulanmıştır. Dolayısıyla, bu toplantıya katılan herhangi bir teşebbüsün toplantıda edindiği bilgilerden bağımsız olarak hareket edemeyeceği belirtilmiştir.

- (301) Yukarıda yer verilen delillerin incelenmesinden, ilk toplantının 18.01.2017, ikinci toplantının 30.01.2017, üçüncü toplantının 16.02.2017, dördüncü toplantının 24.02.2017, beşinci toplantının 06.03.2017 tarihinde yapıldığı ve Delil-26'da yer verilen teşebbüslerin büyük kısmının imzasının bulunduğu mutabakat metninin 10.03.2017 tarihinde imzalanarak 13.03.2017 tarihinde e-postayla gönderildiği anlaşılmaktadır.
- (302) Delil-15'ten, ilk iki toplantıda sıcak hava balonuna ilişkin fiyat tespiti ve pazar paylaşımı konularının görüşüldüğü ve hem acente/otel gibi aracılara yapılacak satışlar hem de nihai satış fiyatı için iki ayrı fiyatın da belirlenmesinin planlandığı net olarak anlaşılmaktadır. Delil-16'da yer alan ve yine satış fiyatı bilgileri içeren sunumun da bu toplantılarda yapılan sunum olduğu değerlendirilmektedir. Bu çerçevede ilk iki toplantıya katılanlar bakımından rekabete hassas bilgi değişiminin gerçekleştirildiği toplantılara katılım sağlandığı, teşebbüslerin bu toplantılarda, pazardaki teşebbüslerin toplantılarda tartışılan fiyat seviyelerine fiyatlarını yükseltme isteğinde olduğu bilgisini edindiği sonucuna varılmaktadır.
- (303) Birliği kurma aşamasındaki teşebbüsler arası e-postalar ve yapılan toplantılar yoluyla paylaşılan bilgilerin niteliği, amacı rekabeti kısıtlayıcı olan bir anlaşma/uyumlu eyleme işaret etmekte ve buna taraf olan sıcak hava balonu işletmecisi teşebbüslerin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini amaç bakımından ihlal ettiklerini ortaya koymaktadır.
- (304) Dolayısıyla bu anlaşma/uyumlu eyleme taraf olan teşebbüslerin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini amaç bakımından ihlal edecekleri açıktır. 17.03.2017 tarihli bir e-posta olan Delil-28'den görüldüğü üzere, söz konusu birliğin sıcak hava balonu işletmecileri arasındaki uyuşmazlıklardan ötürü planlandığı gibi faaliyete geçemediği anlaşılmakta ancak Mart 2017 tarihine kadar bir mutabakat metni oluşturulduğu ve teşebbüslerin büyük çoğunluğu tarafından bu metin üzerinde uzlaşılarak irade uyuşmasının atılan imzalarla ortaya konulduğu görülmektedir. Dolayısıyla her ne kadar uygulamaya geçilmemiş olsa da Delil-26'da detaylarına yer verilen mutabakat metnini imzalayan teşebbüsler bakımından anlaşmanın, irade uyuşmasının varlığı ortaya konmuştur. İlgili metni imzalamayan teşebbüsler bakımından yapılan değerlendirmelere aşağıda yer verilecektir.
- (305) Toplantılara katılan teşebbüslere ilişkin bir değerlendirme yapıldığında ilk toplantıya ÜRGÜP BALON ve AİR KAPADOKYA BALON (Delil-5, Delil-7); ikinci toplantıya ise ÜRGÜP BALON, GÖREME BALON ve DELUXE BALON (Delil-12, Delil-13) katılacağını bildirmiştir. ASSIANA BALON'un ilk toplantıya (Delil-10), ÜRGÜP BALON'un ikinci toplantıya (Delil-15) katıldıkları yetkilileri tarafından atılan e-postalardan anlaşılmaktadır. SKYWAY BALON da ikinci toplantı sonrası toplantının içeriğine ilişkin sunumlar içeren bir e-posta almıştır (Delil-16). Bu teşebbüslerin ilgili toplantılara katıldıkları görülmektedir. Öte yandan Delil-11 ve Delil-14'te ikinci ve üçüncü toplantının davetinin tüm balon işletmelerine gönderildiği anlaşılmaktadır.
- (306) Buna ek olarak beşinci toplantı sonrasında ÜRGÜP BALON'un ortaklarına gönderdiği bir e-posta olan Delil-27'de *1 Nisan 2017 tarihi sonrası için düşünülen acenta fiyatı 110 EU, Satış fiyatı 175 EU. Henüz resmileştirilmediği için, tüm firmalar olarak öngörümüz şu aşamada Nisan ve sonrası için fiyat verilmemesi ve Ön rezervasyon kabul edilmemesi.*" ifadelerinden bu tarihe kadar yapılan toplantılarda, bu e-postanın

gönderildiği tarih itibarıyla en azından beşinci toplantıda sıcak hava balonu işletmecileri arasında geleceğe yönelik fiyatların görüşüldüğü anlaşılmaktadır. Beşinci toplantıya davet içeren e-posta Delil-23'te yer almakta olup ROYAL BALON, BROTHERS BALON, THK BALON ve GÖREME BALON-DELUXE BALON haricindeki sıcak hava balonu işletmelerine gönderilmiştir.

- (307) Delil-26'da ise son hali verilen ve e-postanın ekinde alıcılara gönderilen mutakabat metninin içinde yer alan hususlardan biri "*Balon firmaları havuza gönderdiği yolcu başı, Balon A.Ş.'ye standart uçuşlar için 110 €, comfort 125 €, deluxe uçuş 165 € için borçlanmayı kabul eder.*" ve ücretsiz uçuşların kaldırılacağına ilişkin bilgidir. Birkaç teşebbüsün katılmaktan vazgeçmesi sebebiyle balon kooperatifinin kurulamayacağını bildiren Delil-28'in alıcıları ise tüm sıcak hava balonu işletmeleridir. Dolayısıyla tüm sıcak hava balonu işletmelerinin imzalayıp imzalamamaya karar verirken metnin içeriğinden bilgisi olduğu anlaşılmakta olup metin ise fiyat tespiti ve müşteri paylaşımı konusuna ilişkin detaylar içermektedir. Bu çerçevede, yapılan beş adet toplantı sonrası fiyat tespiti ve pazar paylaşımına ilişkin detayları oluşturulmuş olan bir metnin hazırlandığı anlaşılmaktadır. Ayrıca Delil-20'deki tabloda teşebbüslerin şüphelerine ve teşebbüslerin bu şüphelere getirilen çözüm önerilerine yer verilmiştir. İlgili tablodaki şüphelerin sözleşme süresi, yönetim kurulu kararlarında aranacak çoğunluk, slot sayıları ve bakım hizmetlerinin tek elden dağıtımı gibi konularda olduğu görülmektedir.
- (308) Nitekim birlik kurulamamış olsa dahi Nisan 2017 sonrası fiyatların bir miktar artırıldığı görülmektedir. Delil-24'te SKYWAY BALON bünyesinde yer alan acente yetkilisi tarafından 03.03.2017 tarihinde; "*21 Nisan için kesin olmamakla beraber fiyatlarımız 200 TL'de sabit kalacaktır*" ifadelerine yer verildiği görülmektedir. Delil-29 ve Delil-32'de birliğin uygulamaya geçmemesi üzerine Mayıs ve Haziran ayları için rezervasyon yaptırmak isteyen/fiyat talep eden müşterilere yine SKYWAY BALON bünyesinde yer alan acente yetkilisinin sırasıyla 05.05.2017 tarihinde "*Mayıs ayı itibari ile fiyatlar kişi başı 230 TL olarak güncellendi.*" ve 24.04.2017 tarihinde "*Balon firmaları birleşmiyor. Sezon başlaması ile Mayıs ayından itibaren fiyatlar kişi başı 230TL olacaktır.*" ifadelerini içeren e-postalar yer almaktadır.
- (309) Hakkında şüphe oluşabilecek sıcak hava balonu işletmeleri bakımından konu tekrar ele alınacak olursa DORAK HOLDİNG'in kooperatife dahil olmaktan son anda vazgeçtiği bilgisini verdiği BUTTERFLY BALON'un Delil-26'da gönderilen mutabakat metninde imzası bulunmaktadır. Ayrıca; Delil-30, Delil-31 ve Delil-33'te kooperatifin kurulamayacağı anlaşılan Nisan 2017 tarihinden sonra yeni bir birlik oluşturmaya çalışan teşebbüsler arasında BUTTERFLY BALON da yer almaktadır.
- (310) Delil-26 ve Delil-28 birlikte incelendiğinde GÖREME BALON-DELUXE BALON ve ROYAL BALON ile, Delil-26'da yer alan mutabakat metninde imzası görülmeyen diğer işletmeler olan COMFORT BALON, BROTHERS BALON ve THK BALON kooperatife katılmamışlardır. Bu teşebbüsler ilgili süreçte zaman zaman toplantılara ve toplantılarda görüşülen konulara ilişkin e-postaların alıcısı olmuşlarsa da toplantıları ya hiç katılmadıkları ya da ilk birkaç toplantıya katıldıkları anlaşılmaktadır. Ayrıca ekinde 10.03.2017 tarihinde imzalandığı belirtilen mutabakat sözleşmesinin yer aldığı Delil-26'daki e-posta DELUXE, GÖREME BALON ve ROYAL BALON'a gönderilmemiştir. Yine dördüncü toplantıya daveti de içeren e-postanın BROTHERS BALON ve THK BALON'a; beşinci toplantıya daveti içeren ve Delil-23'te yer alan e-postanın ROYAL BALON, BROTHERS BALON, THK BALON ve GÖREME BALON-DELUXE BALON'a gönderilmediği anlaşılmaktadır. 17.03.2017 tarihli bir e-posta olan Delil-28'de "*Göreme balon ile bugün yaptığımız görüşme neticesinde maalesef kendileri bu kooperatifte yer*

alamayacaklarını belirttiler. Çoğunluk ile yaptığım görüşmeler neticesinde de kooperatife 4 firmanın dahil olmayışı ile oluşan tedirginlikler sebebiyle bu birlikteliği kuramayacağımızı anlamış bulunmaktayız.” denilmekte, e-postaya konu dört şirketin oluşuma itirazlarını açıkça ortaya koydukları anlaşılmaktadır. Bu bilgiler ışığında, dosya konusu olayın koşulları çerçevesinde GÖREME BALON-DELUXE BALON, ROYAL BALON, COMFORT BALON, BROTHERS BALON ve THK BALON’un sürece ilişkin itirazlarını dönem dönem ve en önemlisi mutabakat metnini imzalamayarak göstermiş oldukları, ilk toplantılara katılanların bile sonraki toplantılara katılmamasının, dördüncü ve beşinci toplantılara davet edilmemelerinin ve e-postalarda yer almamalarının bu itirazların bir yansıması olduğu değerlendirilmektedir.

(311) Yukarıda yer verilen bilgi ve değerlendirmeler ışığında, elde edilen tüm belgeler bir bütün olarak ele alındığında, incelenen dönemde bölgede faaliyet gösteren tüm sıcak hava balon işletmelerini içerecek bir kooperatif kurulmaya çalışıldığı, teşebbüslerin bu çerçevede beş toplantı gerçekleştirdiği, özellikle Delil-15 çerçevesinde ilk iki toplantıda tartışıldığı anlaşılan fiyat, havuz vb. konuların herkesle paylaşıldığı ve tüm teşebbüslerin durumdan haberdar olduğu anlaşılmıştır. Bunun yanı sıra oluşturulmak istenen kooperatif, temelde teşebbüslerin rekabetçi endişelerinden ziyade birliğin işletilme kurallarına yönelik uyuşmazlıklardan ötürü faaliyete geçememiştir. Kooperatif faaliyete geçmese de bu süreçte teşebbüslerin kendi fiyatlandırma politikalarını belirlerken toplantılarda edindikleri bilgileri doğrudan ve dolaylı olarak dikkate almadan hareket etmelerinin mümkün olmadığı değerlendirilmektedir. Bununla birlikte daha önce de açıklandığı üzere amaç bakımından bir rekabet ihlalinin söz konusu olması nedeniyle kooperatifin faaliyete geçmemesi ihlalin varlığını ortadan kaldırmamaktadır.

(312) Sonuç itibarıyla, soruşturmaya taraf olan DORAK HOLDİNG ve bünyesinde bulunan KAPADOKYA BALON, ATMOSFER BALON, RAINBOW BALON, SULTAN BALON ile İSTANBUL BALON, UNİVERSAL BALON, BALON TURCA, TÜRKİYE BALON, ANATOLİAN BALON, DISCOVERY BALON, SKYWAY BALON, KAYA BALON, ATLAS BALON, VOYAGER BALON, BUTTERFLY BALON, AIR KAPADOKYA BALON, ASSİANA BALON, EZEL BALON ve ÜRGÜP BALON’un CO DMC öncesi dönemde sıcak hava balonu pazarında fiyat tespiti ve pazar paylaşımına yönelik anlaşma/uyumlu eyleme taraf olmaları sebebiyle 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesini ihlal ettikleri kanaatine varılmıştır. GÖREME BALON-DELUXE BALON, ROYAL BALON, COMFORT BALON, BROTHERS BALON ve THK BALON’un ise bu ihlale taraf olduklarına ilişkin yeterli bilgi ve bulgunun mevcut olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

I.5.3. Ortak Rezervasyon ve Satış Platformu CO DMC Dönemine İlişkin Değerlendirme

(313) Önceki bölümde belirtildiği üzere, Kapadokya bölgesinde faaliyet gösteren sıcak hava balonu işletmecilerinin tümü, ilk etapta bir kooperatif çatısı altında sıcak hava balonu uçuşlarına ilişkin satış fiyatlarının belirlendiği ortak bir satış ve pazarlama platformu kurma amacıyla biraraya gelmiştir. Ancak son anda bazı teşebbüslerin oluşuma katılmaktan vazgeçmesi nedeniyle kurulması konusunda üzerinde anlaşılan birliktelik faaliyete geçmemiştir. Daha sonrasında ise yukarıda anlaşma/uyumlu eylem içerisinde olduğu belirtilen teşebbüslerin bir kısmı CO DMC ve/veya LE CO DERİ bünyesinde kurulan bir ortak satış platformuna dahil olurken bir kısmı ise bu oluşumun içinde yer almamıştır.

I.5.3.1. CO DMC ve LE CO DERİ’nin Ortaklık Yapıları Hakkında Bilgi

(314) 12.06.2015 tarihinde kurulan Tan Fuarcılık Ltd. Şti.’nin unvanı 10.07.2017 tarihli Ortaklar Kurulu Kararı ile CO DMC olmuştur. DORAK HOLDİNG, 01.08.2017 tarihinde

teşebbüs üzerindeki tüm hisselerini Ahmet Serdar KÖRÜKÇÜ, Serdar İBİŞ, Burak KOYUNCUOĞLU, Mustafa Gökhan BULUT, Yaşar TÜRKOĞLU, Halise Güney LEVİ, Sinan DUMAN, Taner AKTAŞ ve Mehmet Ali SÖYLEMEZ'e devretmiştir. Aynı tarihte teşebbüsün müdürü olarak Osman Taha KÜÇÜK atanmıştır. İlgili hisse devri sonucunda CO DMC'nin hissedarlık yapısı aşağıdaki şekilde olmuştur.

Tablo 14: CO DMC'nin Önceki Hissedarlık Yapısı

Hissedarlar	Hisse Oranları (%)
Ahmet Serdar KÖRÜKÇÜ	16,4
Mustafa Gökhan BULUT	16,4
Serdar İBİŞ	16,4
Burak KOYUNCUOĞLU	16,4
Taner AKTAŞ	16,4
Sinan DUMAN	6,4
Yaşar TÜRKOĞLU	5,6
Halise Güney LEVİ	5,6
Mehmet Ali SÖYLEMEZ	0,4
Toplam	100,0
Kaynak: 01.08.2017 Tarihli Ticaret Sicil Gazetesi	

- (315) CO DMC ortaklarından olan Ahmet Serdar KÖRÜKÇÜ ve Mehmet Ali SÖYLEMEZ DORAK HOLDİNG'de hissedar, Mustafa Gökhan BULUT GNM'de hissedar, Serdar İBİŞ İTİR ve KRİZANTEM'de hissedar, Burak KOYUNCUOĞLU PİENTİ'de hissedar, Sinan DUMAN DELUKS'te Yönetim Kurulu Başkanı, Halise Güney LEVİ DELUKS'te hissedar, Yaşar TÜRKOĞLU OPULENTİA'da hissedar ve Taner AKTAŞ TEMPEL'de hissedar konumundadır. 27.12.2017 tarihinde teşebbüsün hissedarlarından olan Taner AKTAŞ'ın tüm hisseleri Alp Arslan TANER¹⁰⁰ tarafından devralınmıştır. İlgili devir sonucunda CO DMC'nin güncel hissedarlık yapısı aşağıdaki şekilde teşekkül etmiştir.

Tablo 15: CO DMC'nin Güncel Hissedarlık Yapısı

Hissedarlar	Hisse Oranları (%)
Ahmet Serdar KÖRÜKÇÜ	16,4
Mustafa Gökhan BULUT	16,4
Serdar İBİŞ	16,4
Burak KOYUNCUOĞLU	16,4
Alp Arslan TANER	16,4
Sinan DUMAN	6,4
Halise Güney LEVİ	5,6
Yaşar TÜRKOĞLU	5,6
Mehmet Ali SÖYLEMEZ	0,4
Toplam	100,0
Kaynak: 02.02.2018 tarihli Ticaret Sicil Gazetesi ve Soruşturma Tarafının Sunduğu Cevap Yazısı	

- (316) CO DMC'nin hissedarlarından olan Mustafa Gökhan BULUT, Burak KOYUNCUOĞLU, Alp Arslan TANER, Sinan DUMAN, Halise Güney LEVİ ve Yaşar TÜRKOĞLU, 14.07.2017 tarihinde kurulan LE CO DERİ'nin kuruluş dönemindeki hissedarları arasında da yer almaktadır.

¹⁰⁰Alp Arslan TANER Kaizen Rehberlik Danışmanlık Turizm ve Ticaret A.Ş.'de hissedar olup ilgili şirket, faaliyet konusu çeşitli dillerde (örnek: Japonca, Çince, Bahaca ve benzeri) rehber yetiştirmek, rehberlere eğitim vermek, rehberlerin yurt içi ve yurt dışı eğitimlerini sağlamak ve TÜRSAB-Bakanlık sınav süreçlerini yürüterek kokart almalarına katkıda bulunmak olduğundan, soruşturma kapsamına dahil edilmemiştir.

Tablo 16: LE CO DERİ'nin Kurulduğu Dönemdeki Hissedarlık Yapısı

Hissedarlar	Hisse Oranları (%)
Alp Arslan TANER	50,0
Sinan DUMAN	15,0
Taner AKTAŞ	10,0
Burak KOYUNCUOĞLU	10,0
Mustafa Gökhan BULUT	10,0
Yaşar TÜRKOĞLU	2,5
Halise Güney LEVİ	2,5
Toplam	100,0
Kaynak: 20.07.2017 tarihli Ticaret Sicil Gazetesi	

- (317) 16.01.2018 tarihli Ticaret Sicil Gazetesine göre LE CO DERİ'nin hissedarlarından olan Taner AKTAŞ 26.12.2017 tarihi itibarıyla yönetim kurulu üyeliğinden istifa etmiştir. Soruşturma sürecinde TEMPEL'in %63 hissedarı olan Taner AKTAŞ, LE CO DERİ'de bulunan %10 hissesinin 25.12.2017 tarihinde Alp ARSLAN TANER tarafından devralındığına ilişkin "Anonim Şirket Hisse Senedi Devir ve Teslim Sözleşme"sini ibraz etmiştir. Bunun yanı sıra, OPUENTIA hissedarı Yaşar TÜRKOĞLU 08.03.2018 tarihinde ve DELUKS hissedarı Halise Güney LEVİ 28.03.2018 tarihinde hisselerini Alp Arslan TANER'e devrederek LE CO DERİ'deki ortaklıktan ayrılmıştır. Aynı tarihte (28.03.2018) GNM hissedarı ve Yönetici Direktörü Mustafa Gökhan BULUT da şirket hisselerinin %2,5'ine tekabül eden bir bölümünü Alp Arslan TANER'e devretmiştir. İlgili devirler sonrasında teşebbüsün hissedarlık yapısı aşağıdaki şekilde oluşmuştur.

Tablo 17: LE CO DERİ'nin Hisse Devirleri Sonrasındaki Hissedarlık Yapısı

Hissedarlar	Hisse Oranları (%)
Alp Arslan TANER	(.....)
Sinan DUMAN	(.....)
Mustafa Gökhan BULUT	(.....)
Burak KOYUNCUOĞLU	(.....)
Toplam	100,0
Kaynak: Soruşturma Tarafının Sunduğu Cevap Yazısı	

- (318) 19.12.2018 tarihli Ticaret Sicil Gazetesine göre 06.12.2018 tarihinde teşebbüste kısmi bölünme yaşanmış ve LE CO DERİ'nin işletmeciliğini yaptığı dericilik alanında faaliyette bulunan tüm şubelerinin/işletmelerinin Santo Pelle Deri Turizm ve Sanayi A.Ş.'ye (SANTO PELLE) devredilmesine karar verilmiştir¹⁰¹. Yine 19.12.2018 tarihli Ticaret Sicil Gazetesine göre SANTO PELLE'nin hissedarlık yapısı aşağıdaki şekilde teşekkül etmektedir.

Tablo 18: SANTO PELLE'nin Kurulduğu Tarihteki Hissedarlık Yapısı

Hissedarlar	Hisse Oranları (%)
Alp Arslan TANER	77,5
Sinan DUMAN	7,5
Mustafa Gökhan BULUT	7,5
Burak KOYUNCUOĞLU	7,5
Toplam	100,0
Kaynak: Soruşturma Tarafının Sunduğu Cevap Yazısı ve 19.12.2018 tarihli Ticaret Sicil Gazetesi	

¹⁰¹ Teşebbüs tarafından yapılan açıklamaya göre LE CO DERİ nezdinde gerçekleşen kısmi bölünme işlemi neticesinde ilgili işletme SANTO PELLE'ye devredilmiş; SANTO PELLE nezdinde ihraç edilen hisseler de TTK ve KVK hükümlerine uygun olarak bölünen şirket LE CO DERİ'nin ortaklarına verilmiştir.

- (319) Son olarak Alp Arslan TANER ve Mustafa Gökhan BULUT, LE CO DERİ ile SANTO PELLE'deki hisselerini 16.05.2019 tarihinde DORAK HOLDİNG Ortadoğu Operasyon Direktörü olarak görev yapmakta olan Eylem ALP'e devir ederek şirketlerde pay sahipliğinden ve yönetim kurulu üyeliğinden ayrılmıştır. Bu kapsamda, teşebbüslerden soruşturma sürecinde en son 09.09.2019 tarihinde LE CO DERİ'nin ve SANTO PELLE'nin güncel hissedarlık yapısına ilişkin bilgi talep edilmiştir. Her iki teşebbüsün güncel hissedarlık yapısına aşağıdaki tabloda yer verilmektedir.

Tablo19: LE CO DERİ'nin Güncel Hissedarlık Yapısı

Hissedarlar	Hisse Oranları (%)
Eylem ALP	(.....)
Burak KOYUNCUOĞLU	(.....)
Sinan DUMAN	(.....)
Toplam	100,0
Kaynak: Soruşturma Taraflarının Sunduğu Cevap Yazısı	

Tablo 20: SANTO PELLE'nin Güncel Hissedarlık Yapısı

Hissedarlar	Hisse Oranları (%)
Eylem ALP	(.....)
Burak KOYUNCUOĞLU	(.....)
Sinan DUMAN	(.....)
Toplam	100,0
Kaynak: Soruşturma Taraflarının Sunduğu Cevap Yazısı	

- (320) Teşebbüse ait en güncel bilgilerin yer aldığı 12.06.2019 tarihli Ticaret Sicil Gazetesi'ne göre Eylem ALP teşebbüsün yönetim kurulu başkanı, Burak KOYUNCUOĞLU ise yönetim kurulu başkan vekilidir. Eylem ALP aynı zamanda DORAK HOLDİNG Ortadoğu operasyon direktörü olarak görev yapmaktadır.
- (321) Özet olarak CO DMC'nin yukarıda ver verilen gerek ilk hissedarlık yapısı gerek devirler sonrası oluşan hissedarlık yapıları incelendiğinde ilgili teşebbüsün dosya tarafı DORAK HOLDİNG ve ekonomik bütünlüğündeki ITIR ve KRİZANTEM, GNM, PİENTİ, OPULENTİA, DELUKS hissedarlarının kontrolünde olduğu, başlangıçta teşebbüste hissedar olan TEMPEL hissedarı Taner AKTAŞ'ın CO DMC'nin ortak rezervasyon sistemi yürürlüğe koyulmadan önce teşebbüsteki hissesini başka bir şahsa devrettiği görülmektedir. LE CO DERİ'nin ise başlangıçta DELUKS, OPULENTİA, PİENTİ, GNM, TEMPEL hissedarları ile Alp Arslan TANER'in bulunduğu bir yapı teşkil ettiği, TEMPEL hissedarı Taner AKTAŞ'ın LE CO DERİ'nin sıcak hava balonu işletmeleriyle kiralama sözleşmelerini imzalamadan önce hisselerini diğer hissedar Alp Arslan TANER'e devrettiği anlaşılmaktadır. İlerleyen bölümlerde detaylıca ele alındığı üzere, ilk bakışta CO DMC ortak rezervasyon ve satış sisteminin yürütülmesini, LE CO DERİ de sıcak hava balonu işletmeleriyle kiralama sözleşmelerinin bir kısmının akdedilmesini sağlamış gibi görünmekle birlikte söz konusu şirketlerin, temelde bu şirketlere hissedarları ya da çalışanları aracılığıyla hissedar olmuş olan acentelerce fiyat tespitine yönelik olarak oluşan irade uyuşmasının ve kurulan birliğin araçları olduğu söylenebilecektir.

1.5.3.2. Ortak Rezervasyon ve Satış Platformu CO DMC'nin İşleyişi ve Sıcak Hava Balonu İşletmecileri ile İlişkisi

- (322) Ortak rezervasyon ve satış platformu olarak faaliyet gösteren CO DMC'nin DORAK HOLDİNG ile sıcak hava balonu işletmecilerinin ortaklığı ile değil; DORAK HOLDİNG ve altı turizm acentesinin ortaklığıyla oluşturulduğu görülmektedir. Platformun yapısı ve işleyişi CO DMC ve LE CO DERİ'nin yazılı savunmalarında aşağıdaki şekilde açıklanmaktadır:

- Balon işletmeleri, kısa süreli sözleşmeler ile (ağırlıklı olarak en fazla iki yıl) kendilerine tahsis edilmiş uçuş kapasitelerinin tamamının veya bir kısmının rezervasyon hakkını platforma satarlar.
- Platform söz konusu uçuş kapasitesi rezervasyonları için balon işletmecilerine standart uçuşlar için 60 -100 Euro arasında değişen ücretler öder.
- Böylece Platform ilgili uçuş kapasitelerine ilişkin rezervasyon/pazarlama faaliyetlerini devralır ve satın aldığı uçuş rezervasyonlarını kendi tespit ettiği fiyatlarla (standart uçuşlar için 80-100 Euro arasında değişen fiyatlarla) turizm acentelerine yeniden satar.
- Platform bu kapsamda balon işletmelerine belirli kapasite garantileri vermektedir. Örnek olarak A balon işletmesine %80'lik kapasite garantisi verildiğinde, bir uçuş sırasında A işletmesi tarafından uçurulan balonların yalnızca %50'si dolu olsa da Platform tarafından balon işletmesine balonların %80'i doluymuşçasına ücret ödenmekte, %80'in üzerindeki doluluklarda ise dolu olan kapasiteye karşılık olan ücret ödenmektedir. Böylece uçuşlar balon işletmeleri tarafından yapılmaya devam etmekte ancak ticari riski Platform üstlenmektedir.
- Fiyatlama yapma yetkisi münhasıran Platforma aittir.
- Platform ile çalışmak isteyen tüm balon işletmeleri ve acentelerin Platform ile çalışma imkânı bulunmaktadır.
- Platform yalnızca Business to Business (B2B) çalışmakta, nihai müşteriler rezervasyon için doğrudan Platforma talep girememektedir.
- Platform'a kayıt olan turizm acenteleri sisteme yolcu ismi ve bilgileriyle birlikte talep girerek rezervasyon yapmakta ve LE CO DERİ'nin belirlediği yeniden satış fiyatları üzerinden Platforma ödeme yapmaktadır.
- Platform'un uçuş rezervasyonu satışı yaptığı turizm acentelerinin kendilerine rezervasyon talebini ileten müşterilere veya müşterileri temsil eden oteller ile diğer turizm acentelerine, balonla uçuş rezervasyonu temini anlamında aracılık yapmaktadır.

(323) Yukarıda da belirtildiği üzere, sıcak hava balonu işletmeleri uçuşlara ilişkin rezervasyon haklarının bir kısmını veya tamamını devretmek suretiyle Platform'a dahil olmaktadır. Dolayısıyla sıcak hava balonu işletmecilerinin Platform içerisindeki konumu yerinde incelemelerde elde edilen sözleşmeler ve soruşturma sürecinde taraflardan talep edilen sözleşmeler ile deliller çerçevesinde belirlenmeye çalışılmıştır. Yerinde incelemelerde elde edilen ve aşağıda detaylarına yer verilen deliller sıcak hava balonlarının LE CO DERİ tarafından kiralanması yoluyla balon işletmelerinin Platform'a dahil olduğunu göstermektedir.

(324) Dosya kapsamında yapılan yerinde incelemelerde elde edilen, yukarıda Delil-59'da yer verilen, aynı tip düzenlenmiş imzasız kira sözleşmesi örnekleri aşağıda sıralanmıştır. Sözleşmelerin tarafları LE CO DERİ ve ilgili sıcak hava balonu işletmecisi olup LE CO DERİ'nin sözleşme içerisinde LIONCOX olarak anılacağı belirtilmektedir.

Tablo 21:Yerinde İncelemelerde Elde Edilen İmzasız Kira Sözleşmeleri

Sözleşmenin Tarafı Olan Balon İşletmecisi	Sözleşme Tarihi	Sözleşme Süresi
SKYWAY BALON	01.02.2018	2 yıl

KAYA BALON	01.02.2018	2 yıl
BROTHERS BALON	12.02.2018	2 yıl
BALON TURCA	12.02.2018	2 yıl
DİSCOVERY BALON	12.02.2018	2 yıl
ANATOLIAN BALON	12.02.2018	2 yıl
KAPADOKYA BALON	01.02.2018	2 yıl
SULTAN BALON	01.02.2018	2 yıl
RAİNBOW BALON	01.02.2018	2 yıl
ATMOSFER BALON	01.02.2018	2 yıl

- (325) Bunlara ek olarak yapılan yerinde incelemelerde Delil-60'ta da yer verildiği üzere, imzalı kira sözleşmesi örnekleri de bulunmuştur. İlgili sözleşmeler PİENTİ ile COMFORT BALON, İSTANBUL BALON ve UNİVERSAL BALON arasından akdedilmiş olup detaylarına aşağıdaki tabloda yer verilmektedir.

Tablo 22: Yerinde İncelemelerde Elde Edilen İmzalı Kira Sözleşmeleri

Sözleşmenin Tarafı Olan Balon İşletmecisi	Sözleşme Tarihi	Sözleşme Süresi	Sözleşme İçeriğine İlişkin Detay
COMFORT BALON	12.02.2018	2 yıl	DORAK HOLDİNG Genel Koordinatörü (.....) ve PİENTİ yetkilisi (.....)'nun garantör olarak imzaları bulunmaktadır.
İSTANBUL BALON	12.02.2018	2 yıl	DORAK HOLDİNG Genel Koordinatörü (.....) ve PİENTİ yetkilisi (.....)'nun garantör olarak imzaları bulunmaktadır.
UNİVERSAL BALON	12.02.2018	2 yıl	DORAK HOLDİNG Genel Koordinatörü (.....) ve PİENTİ yetkilisi (.....)'nun garantör olarak imzaları bulunmaktadır.

- (326) Detaylarına yer verilen imzalı/imzasız sözleşmeler bir bütün olarak ele alındığında LE CO DERİ ile SKYWAY BALON, KAYA BALON, BROTHERS BALON, BALON TURCA, DİSCOVERY BALON, ANATOLIAN BALON, SULTAN BALON, RAİNBOW BALON, ATMOSFER BALON ve KAPADOKYA BALON arasında "Sıcak Hava Balonu Uçuş Kiralama Sözleşmesi" başlıklı sözleşmelerin imzalanmış olabileceği; PİENTİ ile de COMFORT BALON, İSTANBUL BALON ve UNİVERSAL BALON arasında kiralama sözleşmeleri akdedildiği anlaşılmaktadır.
- (327) Soruşturma sürecinde tüm sıcak hava balonu işletmelerinden 2017, 2018 ve 2019 yılları için sıcak hava balonu uçuşlarının kiralınmasına ilişkin imzalı nihai sözleşmelerin birer nüshası talep edilmiştir. İlgili talebe cevaben;
- SKYWAY BALON tarafından LE CO DERİ ile 01.02.2018 tarihinde imzalanmış olan nihai sözleşme, KAYA BALON tarafından sadece kendisi tarafından imzalanmış olan nihai sözleşme gönderilmiştir.
  - AİR KAPADOKYA BALON, ASSİANA BALON, BALON TURCA, BROTHERS BALON, ÜRGÜP BALON, ANATOLIAN BALON, DİSCOVERY BALON, ROYAL BALON, BUTTERFLY BALON, TÜRKİYE BALON, GÖREME BALON ve DELUXE BALON, KAPADOKYA BALON, ATMOSFER BALON, SULTAN BALON, RAİNBOW BALON, VOYAGER BALON ve ATLAS BALON, EZEL BALON tarafından sıcak hava balonu uçuşlarına ilişkin herhangi bir kiralama faaliyetinin olmadığı belirtilmiştir.
  - THK BALON tarafından GLORİOUS DMC ile imzalanmış olan "Müşteri Temin Etmek Amacıyla Sıcak Hava Balonu Sözleşmesi" gönderilmiştir.

- İSTANBUL BALON, UNİVERSAL BALON ve COMFORT BALON tarafından PİENTİ ile imzalanmış olan "Hizmet Alım Sözleşmesi" gönderilmiştir. Bunun yanı sıra, COMFORT BALON tarafından teşebbüse ait hisselerin 1 Ağustos 2018 itibarıyla BUTTERFLY BALON ortaklarından Ali YAVUZ tarafından devralınmasıyla birlikte PİENTİ ile yeni bir "Hizmet Alım Sözleşmesi" akdedildiği, ancak ilgili sözleşmenin de fesh edildiği bilgisi verilmiştir.

(328) Balon işletmelerinin yanı sıra, LE CO DERİ'den de sıcak hava balonu uçuşlarının kiralanmasına ilişkin imzalı nihai sözleşmeler talep edilmiştir. LE CO DERİ'den gelen cevap yazısında, LE CO DERİ rezervasyon platformu ile 11 balon şirketinin imzalı sözleşmesinin mevcut olduğu; COMFORT BALON, İSTANBUL BALON ve UNİVERSAL BALON'un LE CO DERİ ile doğrudan sözleşme imzalamadığı ve bu üç balon işletmesinin sözleşmelerini PİENTİ ile akdettiği ifade edilmiştir. Nitekim bu sözleşmeler İSTANBUL BALON, UNİVERSAL BALON ve COMFORT BALON tarafından da gönderilmiştir. Bu çerçevede, elde edilen imzalı kira sözleşmelerinin detaylarına aşağıdaki tabloda yer verilmektedir.

Tablo 23: LE CO DERİ'den Talep Edilen İmzalı Kira Sözleşmeleri

Sözleşmenin Tarafı Olan Balon İşletmecisi	Sözleşme Tarihi	Sözleşme Süresi
KAPADOKYA BALON	01.02.2018	2 yıl
RAİNBOW BALON	01.02.2018	2 yıl
ATMOSFER BALON	01.02.2018	2 yıl
SULTAN BALON	01.02.2018	2 yıl
BROTHERS BALON	01.02.2018	2 yıl
SKYWAY BALON	01.02.2018	2 yıl
BALON TURCA ¹⁰²	01.02.2018	2 yıl
KAYA BALON	01.02.2018	2 yıl
TÜRKİYE BALON ¹⁰³	12.02.2018	2 yıl
DİSCOVERY BALON	01.02.2018	2 yıl
ANATOLIAN BALON	01.02.2018	2 yıl

Tablo 24: COMFORT BALON, İSTANBUL BALON ve UNİVERSAL BALON'dan Talep Edilen İmzalı Hizmet Alım Sözleşmeleri

Sözleşmenin Tarafı Olan Balon İşletmecisi	Sözleşme Tarihi	Sözleşme Süresi
COMFORT BALON ¹⁰⁴	1. sözleşme:12.02.2018-11.02.2020 2.sözleşme: 01.09.2018-31.03.2019	2 yıl 8 ay
İSTANBUL BALON	12.02.2018	2 yıl
UNİVERSAL BALON	12.02.2018	2 yıl

(329) Öte yandan Delil-80'de DORAK HOLDİNG tarafından PİENTİ ve İSTANBUL BALON arasında akdedilen "Hizmet Alım Sözleşmesi" uyarınca PİENTİ'ye işletme yetkisi verilen balonların kiralanmak istendiği belirtilmekte, sözleşmedeki maddelerin bu kiralamanın yapılmasına elverişli olup olmadığı tespit edilmeye çalışılmaktadır.

¹⁰² BALON TURCA'ya ait sözleşmede yalnızca LE CO DERİ'nin imzası ve kaşesi yer almaktadır. LE CO DERİ'nin vekili tarafından söz konusu sözleşmenin çift imzalı halinin bulunmadığı, ancak sözleşmenin uygulanan nihai sözleşme olduğu bilgisi verilmiştir.

¹⁰³ LE CO DERİ'den gönderilen cevap yazısında, sözleşme tarafı olarak RAİNBOW BALON yazılmış olsa da sözleşmede TÜRKİYE BALON'a ait kaşe ve imza yer almaktadır.

¹⁰⁴ Daha önce yer verildiği üzere, COMFORT BALON PİENTİ ile sözleşmelerin akdedildiği dönemde İSTANBUL BALON ve UNİVERSAL BALON'u bünyesinde bulunduran ESPECİAL GRUP'a aittir. Birinci sözleşme COMFORT BALON'un bu dönemde PİENTİ ile akdettiği sözleşmedir. Teşebbüsün 1 Ağustos 2019 itibarıyla BUTTERFLY hissedarı olan Ali YAVUZ tarafından devralınmasıyla birlikte PİENTİ ve COMFORT BALON arasında ikinci sözleşme akdedilmiş olup ilgili sözleşme de 31.03.2019 itibarıyla sona ermiştir.

Dolayısıyla ilgili delilden yola çıkarak soruşturma sürecinde İSTANBUL BALON, UNİVERSAL BALON ve COMFORT BALON'a ait balonların LE CO DERİ bünyesindeki platforma dahil olması için PİENTİ ve LE CO DERİ arasında akdedilmiş herhangi bir sözleşme bulunup bulunmadığı sorulmuştur. Soruşturma tarafından gelen cevabi yazıda, PİENTİ ve LE CO DERİ arasında sadece İSTANBUL BALON ile ilgili bir alt kira sözleşmesi bulunduğu ve diğer teşebbüsler ile ilgili yazılı bir alt kira sözleşmesi bulunmadığı bilgisi verilmiştir. Teşebbüs tarafından gönderilen alt kira sözleşmesinin de PİENTİ'de yapılan yerinde incelemede elde edilen ve Delil-60'ta detaylarına yer verilen 20.04.2018 tarihli alt kira sözleşmesi ile aynı olduğu görülmüştür.

- (330) PİENTİ ile İSTANBUL BALON, COMFORT BALON ve UNİVERSAL BALON arasında akdedilen sözleşmelerin ilgili hükümlerine aşağıda yer verilmektedir:

(.....TİCARİ SIR.....)

- (331) LE CO DERİ ile sıcak hava balon işletmeleri arasında imzalanan sözleşmelerin ilgili hükümlerine aşağıda yer verilmektedir.

(.....TİCARİ SIR.....)

- (332) Yukarıda yer alan sözleşme hükümlerinden anlaşıldığı üzere, LE CO DERİ ile platform bünyesindeki sıcak hava balonu işletmeleri arasında imzalanan sözleşmeler çerçevesinde LE CO DERİ balon işletmelerine sözleşme ekinde belirlenen fiyatlar üzerinden aylık olarak kapasitenin %80'i dolmuşçasına ödeme yapmayı taahhüt etmekte, %80 kapasitenin üzerinde uçuş yapan yolcu sayısı için ise yine sözleşme ekinde bulunan fiyatlar üzerinden ödeme yapmayı kabul etmektedir. Soruşturma taraflarının ibraz ettiği sözleşmeler çerçevesinde platform bünyesinde bulunan her bir balon şirketi için ne kadar fiyat üzerinden anlaşma yapıldığına ve platform bünyesindeki toplam kapasite miktarına aşağıdaki tabloda yer verilmektedir.

Tablo 25: Platform Bünyesinde Bulunan Teşebbüsler

Balon İşletmesi	Sözleşme Fiyatı	Balon İşletmesine Ait Toplam Slot Sayısı (2018) ¹⁰⁵	Balon İşletmesinin Platforma Kiraladığı Slot Sayısı	Platform Bünyesindeki Toplam Slot	Platformun Toplam Uçuş Kapasitesi (Kişi)
KAPADOKYA BALON	(.....)	15	15	15	272
RAINBOW BALON	(.....)	9	9	9	176
SULTAN BALON	(.....)	3	3	3	96
ATMOSFER BALON	(.....)	10	10	10	192
KAYA BALON	(.....)	10	10	10	222
SKYWAY BALON	(.....)	6	6	6	132
TURCA BALON	(.....)	5	4	4	88
TÜRKİYE BALON	(.....)	5	2	2	48
ANATOLIAN BALON	(.....)	6	6	6	104
DISCOVERY BALON	(.....)	4	4	4	132
BROTHERS BALON	(.....)	3	2	2	80
COMFORT BALON	(.....)	3	2	2	36
İSTANBUL BALON	(.....)	5	5	5	102
UNİVERSAL BALON	(.....)	5	5	5	90
Toplam	-	89	83	83	1730

Kaynak: CO DMC ve LE CO DERİ Yazılı Savunma ve Cevap Yazısı, SHGM Slot Çizelgesi

- (333) Yukarıdaki tabloda yer verilen sıcak hava balonu işletmecisi teşebbüslerin CO DMC ortak satış platformuna sıcak hava balonu sağlayıcısı olarak dahil olan teşebbüsler olduğu anlaşılmaktadır. Tabloda yer alan teşebbüslerin 11'i tüm slotlarını platforma kiralamışken; COMFORT BALON toplam slot sayısının %66'sını, BALON TURCA %80'ini ve TÜRKİYE BALON %40'ünü kiralamıştır. Toplamda dördü DORAK HOLDİNG'e ait 14 sıcak hava balonu işletmecisi platformda yer almaktadır. Nitekim LE CO DERİ'de 09.10.2018 tarihinde yapılan yerinde incelemede elde edilen Delil-112'de CO DMC platformunu kullanan ve sisteme dahil olan teşebbüslere yönelik ekran görüntüsünde yukarıdaki tabloda yer alan teşebbüsler listelenmiştir. Delil-113'te KAPADOKYA BALON'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, CO DMC Muhasebe Biriminden gönderilen e-postalarda yer alan CO DMC günlük uçuş listesini gösteren tablolarda da söz konusu 14 sıcak hava balonu işletmecisi yer almaktadır. Benzer şekilde Delil-78 ve Delil-81'de CO DMC aracılığıyla gerçekleştirilen uçuş bilgilerini içeren excel dosyalarında uçuşu gerçekleştiren sıcak hava balonu işletmecilerinin söz konusu 14 sıcak hava balonu işletmecisi ile sınırlı olduğu görülmüştür.
- (334) Ayrıca Delil-79'da yer alan 27.02.2018 tarihinde TÜRKİYE BALON Muhasebe biriminden ATMOSFER BALON muhasebe birimine "gerçekleşen kişi sayıları" konu başlığı ile gönderilen e-posta; Delil-83'te yer alan BROTHERS BALON ve BALON TURCA tarafından 05.03.2018 tarihinde ATMOSFER BALON'un muhasebe birimine gönderilen e-postalar; Delil-86'da yer alan ANATOLIAN BALON ve DISCOVERY BALON'u bünyesinde bulunduran ULUER GRUP'a ait e-posta adresinden 10.03.2018 tarihinde ATMOSFER BALON muhasebe birimine gönderilen e-posta; Delil-87'de yer alan 12.03.2018 ve 26.03.2018 tarihinde CO DMC Rezervasyon biriminden ATMOSFER BALON muhasebe birimine gönderilen "FW:KAYA BALON" konu başlıklı e-postalar; Delil-100'de yer alan SKYWAY BALON tarafından CO DMC'ye gönderilen ve gerçekleşen uçuşlar, kişi başı bedel, garanti edilen oran, taahhüte göre oluşan fark ve ödemelere ilişkin bilgilerin yer aldığı belgeler de adı geçen sıcak hava balonu işletmecisi teşebbüslerin sisteme dahil olduğunu göstermektedir.

¹⁰⁵ 1. slot ve 2. slot toplamını ifade etmektedir.

- (335) Öte yandan yerinde incelemelerde elde edilen diğer bazı belgelerde platforma dahil olan teşebbüslere ilişkin farklı bilgilere de rastlanmıştır. Ancak aşağıda açıklanacağı üzere, soruşturmada elde edilen bilgi ve belgelerin tümü değerlendirildiğinde platforma dahil olan sıcak hava balonu işletmecisi sayısının 14 olduğu ve yukarıdaki tabloda yer alanlardan oluştuğu anlaşılmaktadır.
- (336) Şöyle ki, 24.01.2018 tarihli Delil-49'da NAMSAN çalışanlarının CO DMC ile çalışmadıklarını düşündükleri balon şirketlerinin bir listesini hazırladıkları görülmektedir. E-postada, birlik dışında kalan balon şirketleri listesinde soruşturma sürecinde LE CO DERİ ile anlaşma içinde olduğu tespit edilen BALON TURCA, şirket yetkililerince birlik dışında kabul edilmiştir. Öte yandan, Delil-49'un, teşebbüsün kendi araştırma ve kaynaklarına dayalı bilgiler içermesinden ötürü gerçeği tam olarak yansıtamadığı değerlendirilmektedir. Diğer bir delil olan 12.02.2018 tarihli Delil-57'de, DORAK HOLDİNG çalışanları arasında gerçekleşen yazışmada toplantı notları DORAK HOLDİNG tarafından paylaşılmış ve balon birliğinde olmayan balon firmalarının ROYAL BALON, BUTTERFLY BALON, ATLAS BALON, VOYAGER BALON ve THK BALON'dan oluştuğu ifade edilmiştir. Ancak soruşturma sürecinde hem sıcak hava balon işletmelerinden hem de LE CO DERİ'den elde edilen bilgiler incelendiğinde mevcut durumda 14 balon şirketinin anlaşma yoluyla CO DMC ortak satış platformuna dahil olduğu, Delil-57'de sayılan teşebbüslerden daha fazlasının anlaşmasının bulunmadığı ortaya konulmuştur.
- (337) Platforma dahil olan teşebbüslere ilişkin farklı bilgiler içeren belgelerin bulunmasının nedenlerinden birinin platforma dahil olma teklifinin DORAK HOLDİNG önderliğinde CO DMC birliği tarafından tüm sıcak hava balonu işletmecilerine götürülmesi olduğu değerlendirilmektedir. Örneğin Delil-35'te yer alan, LE CO DERİ'de yapılan yerinde incelemede elde edilen, "Balon Kooperatifi" klasöründe "balon" isimli excel dosyası içerisinde önceki bölümde değerlendirilen 2017 yılındaki kooperatif kurulması aşamasındaki pazar paylaşımı planlarına ilişkin tabloların yanı sıra, "6. çalışma sayfası" nda kiralama anlaşmalarını kabul eden ve etmeyen teşebbüslerin listelendiği bir çalışmanın olduğu görülmüştür. İlgili excel dosyasının dosya ayrıntılarından, yazarının DORAK HOLDİNG Genel Koordinatörü (.....) olduğu görülmektedir. İlgili tabloda ASSİANA BALON için "Katılım" başlıklı sütuna "Var" yazılarak "Mülkiyeti Leco'nun" şeklinde bir not düşülmüştür. Konuya ilişkin olarak ASSİANA BALON'un ilgili dönemdeki sahibi (.....) ile yapılan telefon görüşmesinde, PİENTİ hissedarı ve Yönetici Direktörü (.....)'nun kendilerine ait balon ve oteli satın almak istediği, kendisi ortak satış platformuna girmeyi reddettiği zaman firmalarını satın alma teklifinde bulunduğu ancak kendisine teklif olarak çok düşük bir fiyat verildiği için teklifi kabul etmediği ve hiçbir zaman balonlarını satmadığı ve kiralamadığı ifade edilmiştir. Aynı sayfada EZEL BALON, ÜRGÜP BALON, THK BALON için de "Katılım" başlıklı sütuna "Var" yazılmıştır. EZEL BALON'a ilişkin olarak ayrıca Delil-90'da yer alan yazışma da elde edilmiştir. 12.03.2018 tarihinde CO DMC Genel Koordinatörü (.....) tarafından EZEL BALON'a gönderilen ve akabinde SKYWAY BALON İşletme Müdürü (.....) ve EZEL BALON arasında paylaşılan "Re: sözleşme" konu başlıklı iletinin ekinde "Fiyat Listesi.docx; SICAK HAVA BALONU UÇUŞ KİRALAMA SÖZLEŞMESİ CEZA TABLOSU MADDE.docx; SICAK HAVA BALONU UÇUŞ KİRALAMA SÖZLEŞMESİ-Final.docx" isimli ekler bulunmaktadır. İlgili ekler SKYWAY BALON'a ait balon uçuşlarının LIONCOX tarafından kiralanmasına ilişkin imzasız taslak sözleşme, bu sözleşmeye binaen LIONCOX tarafından SKYWAY BALON'a yapılacak ödemeler ve sözleşmeye uyulmaması halinde taraflara uygulanacak müeyyidelere ilişkindir. Konuya ilişkin olarak EZEL BALON savunmasında, söz konusu birlik ve diğer

şirketlerden bilgilendirme amacıyla teşebbüse e-posta ile gönderilen ve örnek birliğe katılma sözleşmesi olan "Sıcak Hava Balon Uçuş Kiralama Sözleşmesi" hakkındaki e-postaya iyi niyetli olmadığı görüşüyle hiçbir şekilde cevap vermeyerek değerlendirmeye almadığını belirtmiştir. ASSIANA BALON, ÜRGÜP BALON, THK BALON ve EZEL BALON'un anlaşma yaptıklarını gösterir herhangi başka bir belge ve bilgiye ulaşılamamış ve LE CO DERİ tarafından platformda kayıtlı şirketler arasında bu teşebbüslerin yer almadığı bilgisi ulaştırılmıştır. Dolayısıyla, bu teşebbüslerin anlaşmaya dahil olmadıkları kanaatine ulaşılmıştır.

- (338) AİR KAPADOKYA BALON ile aynı gruba ait GÖREME ve DELUXE BALON'un da CO DMC ortak satış platformuyla bağlantısını gösterir delillere ulaşılmıştır. Delil-59'da görülebileceği üzere, GÖREME BALON'da yapılan yerinde incelemede, imzalayan balon şirketinin adının yazılmadığı taslak kira sözleşmesi örneği elde edilmiştir. Delil-56'da yer alan 10.02.2018 tarihli GÖREME BALON yetkilisi ile CO DMC rezervasyon birimi arasında geçen yazışmada GÖREME BALON'un CO DMC'ye rezervasyon talebinde bulunduğu görülmektedir. Ayrıca Delil-75'te PİENTİ'de yapılan yerinde incelemede, 2018 yılı Şubat ayı içerisinde çeşitli balon firmalarında uçan yolcu sayısını gösteren ekran görüntüsünde GÖREME BALON'a ait uçuş bilgileri de yer almaktadır. Öte yandan Delil-81'de yer alan CO DMC sistemine ait excel dosyalarından biri olan "aylık liste 27.02.18 de hazırlanan" isimli excel dosyasındaki tabloda Delil-75'deki tarihlerde GÖREME BALON'un ismi, sıcak hava balonu uçuran teşebbüsler arasında değil, CO DMC'den sıcak hava balonu uçuşu temin eden acenteler arasında yer almaktadır. Benzer şekilde Delil-78'de yer alan 28.03.2018 tarihli uçuşları listeleyen CO DMC'ye ait excel tablosunda da GÖREME BALON'un ismi, sıcak hava balonu uçuran teşebbüsler arasında değil, "Rezervasyon Veren" başlıklı sütun altında CO DMC'den sıcak hava balonu uçuşu temin eden acenteler arasında yazılmaktadır.
- (339) Delil-97'de ise (.....) Genel Müdürü (.....) ile KAPADOKYA BALON İşletme Müdürü (.....) arasında gerçekleşen 24.04.2018-25.04.2018 tarihleri arasındaki ve "Fiyat ve ödemeler hakkında" konu başlıklı iletilerde, "Kırcılarla son anda CO DMC ye dahil olma konusunda anlaşmamış olmamız sebebiyle üzülerek balonlarda (.....) € fiyatı maalesef veremiyoruz." ifadeleri kullanılmaktadır. E-postada "Kırcılar" ile kastedilenin GÖREME BALON'un içinde bulunduğu şirketler grubu olduğu bilgisi iletilmiştir. GÖREME BALON ve DELUXE BALON'da yapılan yerinde incelemede elde edilen Delil-109'da ise "4- 01 EYLÜL 2018 DEN İTİBAREN CO DMC FİRMASINA GÜNLÜK 50 PAX MÜŞTERİ VERİLECEKTİR. PAX ANLAŞMA FİYATI (.....) EURO DUR. VERİLMEDİĞİ TAKDİRDE NO ŞHOV." ifadeleri görülmektedir. Son olarak Delil-115'te GÖREME BALON ve DELUXE BALON'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, 26.02.2018-03.12.2018 tarih aralığında gerçekleştirilen uçuşlara ilişkin muhasebe kayıtlarının bulunduğu tablolarda "Co Dmc .. Pax Karşılığı Balon Kira Ödemesi" açıklamalı para transferleri yer almaktadır.
- (340) GÖREME BALON tarafından ilgili belgelere ilişkin olarak yapılan açıklamada CO DMC'den müşteri kabullerinin olmadığını, tam tersine kendi acentelerine ait müşteriler için mevcut balon kapasiteleri yetmediğinde bir kısım müşterinin CO DMC tarafından pazarlanan balonlara yönlendirildiği, diğer bir ifade ile yolcu temin edilmediği, tam tersine balon kapasitesi yetmediği için CO DMC'ye kendileri için belirlenen acente fiyatından yolcu gönderildiği ifade edilmiştir. Delil-109'da geçen 50 pax müşteri verileceği yolundaki beyanın da bu iddiayı ispatlar mahiyette olduğu ifade edilmiştir. Delil-115'te yer alan hesap ekstresinin de kendilerince düzenlenmediği, CO DMC tarafından kendilerine müşterilerinin ilgili firma tarafından uçurulduğunu ve acente fiyatının uygulandığını açıklamak için bilgi mahiyetinde gönderildiği belirtilmiştir. CO

DMC firması ile hiçbir şekilde yazılı ve taraflara yükümlülük yükleyen sözleşme imzalanmadığı ifade edilmiştir.

- (341) Bu çerçevede teşebbüs tarafından getirilen söz konusu açıklamanın tatmin edici olduğu, bu anlamda CO DMC ile kurulan bağlantının CO DMC aracılığıyla balon uçuşu gerçekleştiren çok sayıda acente müşterisiden farklı olmadığı değerlendirilmektedir. LE CO DERİ tarafından da platformda kayıtlı şirketler arasında GÖREME BALON'un yer almadığı bilgisi ulaştırılmıştır. Yapılan incelemeler neticesinde, GÖREME BALON'a birliğe dahil olması yönünde teklif gitmiş olmakla birlikte, bu teklifin kabul edildiğine işaret eden herhangi bir bilgi ve belgeye ulaşılamamıştır.
- (342) Delil-84 ise ATMOSFER BALON'da yapılan yerinde incelemede elde edilen ve CO DMC aracılığı ile gerçekleştirilen uçuş bilgilerini içermektedir. İlgili excel belgesinde ücret tahsil edilen teşebbüsler arasında AİR KAPADOKYA BALON da yer almaktadır. Bu konuya açıklık getirmek için talep edilen bilgi yazısına cevaben, AİR KAPADOKYA; 2016-2018 yılları arasında bir defaya mahsus olmak üzere, iptal edilen uçuşu üzerine CO DMC'den bir uçuşu devraldığını ve bir daha CO DMC ile çalışmadığını, dolayısıyla CO DMC ile herhangi bir anlaşmasının bulunmadığını, satışların PİENTİ üzerinden gerçekleştiğini, yolcuların CO DMC tarafından yönlendirildiğinin daha sonra öğrenildiğini ifade etmiştir. Bu açıklamadan AİR KAPADOKYA tarafından CO DMC birliğine bir defaya mahsus olarak balon sağlandığı anlaşılmaktadır. Bu husus CO DMC platformuna ait sistemin incelenmesiyle de teyit edilmiş, AİR KAPADOKYA'ya ilişkin sistemde herhangi bir başka kayda rastlanmamıştır. İptal edilen bir uçuş üzerine devralındığı ifade edilen uçuşun münferiden gerçekleştirildiği anlaşıldığından, ilgili teşebbüsün CO DMC birliğine balon sağlayıcısı olarak dahil olduğu yönünde bir sonuca ulaşılamamaktadır.
- (343) Sonuç olarak, yukarıda Tablo-25'de yer verilen 14 sıcak hava balonu işletmesinin ortak rezervasyon ve satış platformu olan CO DMC'ye imzaladıkları kira sözleşmeleri çerçevesinde dahil olduğu, diğer 11 sıcak hava balonu işletmesinin platforma dahil olduğuna dair somut bilgi ve belge olmadığı kanaatine ulaşılmıştır.

1.5.3.3. Ortak Rezervasyon ve Satış Platformu CO DMC'nin Kuruluşu, Amacı ve Faaliyetlerine İlişkin Delillerin 4054 Sayılı Kanun'un 4. Maddesi Bakımından Değerlendirilmesi

- (344) Dosya mevcudu bilgi ve belgelerden, DORAK HOLDİNG¹⁰⁶ ve ekonomik bütünlüğünde olan ITİR-KRİZANTEM ile DELUKS, PİENTİ, GNM, OPULENTİA ve TEMPEL hissedarlarının/yetkililerinin ortaklığıyla kurulan CO DMC'nin; DORAK HOLDİNG ve ekonomik bütünlüğünde olan ITİR-KRİZANTEM hariç yine aynı teşebbüslerin hissedarlarının/yetkililerinin ortaklığıyla kurulan LE CO DERİ'nin CO DMC adı altında kurulan bir ortak satış ve rezervasyon platformuna ilişkin faaliyetleri yürüttüğü anlaşılmaktadır. Delil-36 CO DMC birliğinin başlangıç noktasının görülmesini sağlamaktadır. PİENTİ'de yapılan yerinde incelemede, Haziran 2017 tarihli olduğu değerlendirilen "Tur Operatörleri Centilmenlik Sözleşmesi" başlıklı bir belge elde edilmiştir. İlgili belgenin altında DORAK HOLDİNG Yönetim Kurulu Başkanı (.....), GNM Yönetici Direktörü (.....), PİENTİ Yönetici Direktörü (.....), TEMPEL Yönetim Kurulu Başkanı (.....), DELUKS Yönetim Kurulu Başkanı (.....), ITİR ve KRİZANTEM hissedarı (.....) ve NAMSAN yetkilisi (.....)'nın imzaları yer almaktadır. Centilmenlik sözleşmesinde; sözleşmenin karşılama hizmeti sunan tur operatörlerinin yurt dışındaki

¹⁰⁶ Gruba ait soruşturma tarafı olan diğer teşebbüsler KAPADOKYA BALON, SULTAN BALON, ATMOSFER BALON, RAINBOW BALON'dur.

acentelere karşı ortak kabiliyet geliştirmesini, yurt içinde ortak satın alma yaparak gider azaltmasını, komisyon oranlarını tur operatörlerinin lehine yükseltmesini, gelirleri arttırmasını, ortak pazarlama, satış, pazar büyümesi amacıyla tur operatörleri arasında ortak hareket platformu kurmasını amaçladığı ve çalışmaların tavsiye niteliği taşıdığı belirtilmektedir. Dolayısıyla CO DMC birliğinin, bir önceki bölümde yer verilen sıcak hava balonu işleten teşebbüslerce kurulmaya çalışılan birliğin uygulamaya geçemeyeceği belli olduktan sonra, 2017 yılı Haziran ayında yurt dışı pazarına yönelik bir acente birliği olarak kurulduğu anlaşılmaktadır. Bu birliğin yurt dışına yönelik faaliyetlerinin 4054 sayılı Kanun kapsamındaki değerlendirilmesine ilerleyen bölümde yer verilecektir.

- (345) Dosya kapsamında elde edilen bilgilerden pazarın genel işleyişinde, sıcak hava balonu işletmecilerinin doğrudan yaptığı satışlar ve acentelerin yeniden satış ya da komisyon ödeme yöntemiyle yaptıkları satışların sıcak hava balonu için alternatif iki satış kanalı oluşturduğu anlaşılmaktadır. CO DMC'nin sıcak hava balonu işletmecileriyle kurdukları temasa ilişkin ilk delil 27.10.2017 tarihinde CO DMC'den ASSIANA BALON'a gönderilen bir e-posta olan Delil-37'dir. İlgili belge ve ekinde yer alan ifadelerden, CO DMC'nin oluşturulan yapıya dahil olan acenteler için komisyon karşılığı sıcak hava balonu işletmelerinden fiyat almaya çalışan bir yapı izlenimi verdiği, ilerleyen dönemde oluşan sıcak hava balonu satışına ilişkin fiyat tespitini içeren yapısından en azından bu aşamada farklılık arz ettiği anlaşılmaktadır. Dolayısıyla, bu tarihte CO DMC'nin sıcak hava balonu işletmecileriyle kuracakları ilişki ve ortak satış platformu detaylarının henüz tam olarak oluşturulmadığı değerlendirilmektedir.
- (346) Bununla birlikte, ilgili belgede "*CO DMC birliğini oluşturan acentalar: Dorak-Krizantem-Itir-GNM-Pienti-DELUKS, Namsan ve Tempel.*" ifadeleri yer almaktadır. Bu belgenin esas önemi NAMSAN ve TEMPEL'in de birliğe dahil olduğu yönündeki ifadedir. Bir önceki başlıkta yer verilen hissedarlık yapılarına ilişkin bilgilerden TEMPEL'in temsilcisinin kuruluş aşamasında hem CO DMC hem de LE CO DERİ'nin hissedarı olduğu anlaşılmaktadır. TEMPEL'in %63 hissedarı olan Taner AKTAŞ'ın, CO DMC'de bulunan hisselerini 27.12.2017 tarihinde, LE CO DERİ'de bulunan hisselerini 25.12.2017 tarihinde Alp Arslan TANER'e devrettiği görülmüştür. Bu tarihler TEMPEL'in sorumluluğunu belirlemek bakımından önem arz etmektedir. Raporun ilerleyen bölümlerinde NAMSAN ve TEMPEL'in durumu ayrıca ele alınacaktır.
- (347) Birliğin amacına yönelik olarak Delil-38'de yer alan 11.12.2017 tarihinde DORAK HOLDİNG bünyesindeki KAPADOKYA BALON Rezervasyon Müdürü (.....) tarafından bir acenteye gönderilen e-postada yer alan ifade önemlidir. İlgili e-postada, "*Önümüzdeki yıl için de hala bölgede balon birliği fiyatları sabitleme v.b konular konuşuluyor... Gelişen durumlara göre önümüzdeki yıl içinde yine konuşuruz.*" denilmektedir. Bu ifadeler 11.12.2017 tarihi itibarıyla CO DMC'nin sıcak hava balonu işletmecileriyle bazı görüşmeler yaptığına işaret etmekte ve görüşmelerin içeriğine ilişkin bilgi vermektedir. Delil-39 aynı tarihte DORAK HOLDİNG bünyesinde yapılan bir toplantının notları olup bu belgede de "*Balonda birlik için CODMC balonların %80'ini kiralayacak, 01.01.2018 itibari ile balon fiyatları da kontrol altına alınacak, (.....) bey bu konu ile ilgileniyor.*" ifadeleri yer almaktadır. Bu ifadelerin Delil-38'deki görüşme içeriğini teyit ettiği değerlendirilmektedir. Anılan belgeden ayrıca bir önceki bölümde balonda birlik için sıcak hava balonu işletmecilerini bir araya getirmeye çalışan DORAK HOLDİNG Genel Koordinatörü (.....)'ün¹⁰⁷, sıcak hava balonu işletmecilerini bu sefer

¹⁰⁷ DORAK HOLDİNG Genel Koordinatörü olan (.....), CO DMC'nin kurulması akabinde CO DMC genel koordinatörü olmuştur.

CO DMC çatısı altında kiralama sözleşmeleri yoluyla bir araya getirmeye çalıştığı anlaşılmaktadır. Nitekim Delil-40'ta, taslak kiralama sözleşmesinin 22.12.2017 tarihinde SKYWAY BALON'a gönderildiği, bir başka deyişle sıcak hava balonu işletmecileriyle iletişime geçilerek oluşturulacak yapının hazırlık aşamasının başladığı görülmektedir. Delil-41'de ise LE CO DERİ'de yapılan yerinde incelemede, kiralanabilir slotların değerlendirildiği bir tablo ve kiralama planına ilişkin "6 ana şirket ortak paydada buluşarak balon operasyonu için normal seviyelerine döndürülebilir. Herkes anlaşmasa dahi yaklaşık %75 slot bile önemli bir güç demektir" şeklinde bir notun olduğu görülmektedir. Delil-35'te yer alan "Balon" ve Delil-116'da yer alan "Balon Maliyet" isimli excel dosyalarının da bu birliğin kurulum aşamasındaki planlara ilişkin olduğu anlaşılmaktadır. "Balon" isimli excel dosyasının Sayfa-1'inde bir önceki bölümde yer verilen kooperatif aşamasına ilişkin teşebbüslerin katılım durumları; Sayfa-6'sında da sıcak hava balonu işletmecilerinin CO DMC'ye katılım durumları tablolaştırılmıştır. "Balon Maliyet" isimli excel dosyasında da benzer şekilde sıcak hava balonu işletmecilerinin CO DMC'ye katılım durumları ve anlaşma koşullarını içeren bir tablo bulunmaktadır.

- (348) 15.02.2018 tarihli Delil-42'de DORAK HOLDİNG'in bir iç toplantısında alınan notlar bulunmaktadır. Bu notlarda yer alan "Balonda birlik sağlandı. 80 tane birliğe ait balon var, 20 balon dışarıda kaldı. 12 Şubat 2018 itibari ile geçerli olacak. Rezervasyonlar şu an için aynı sistemde devam edecek, Balon fiyatları belirlenecek." ifadeleri 15.01.2018 tarihi itibarıyla sıcak hava balonu işletmecilerinin bir kısmı ile anlaşmaların sağlandığını ve amaçlanan yapının kurulduğunu göstermektedir. Delil-42'de kurulduğu ifade edilen anlaşma, turizm acenteliği faaliyeti yürüten teşebbüslerinin yanı sıra dört adet sıcak hava balonu işletmesine sahip DORAK HOLDİNG ile kendisine acentelik faaliyeti bakımından rakip olan bazı teşebbüslerin oluşturduğu CO DMC birliğinin, sıcak hava balonu işletmecilerinin bir kısmı ile aşağıda detaylıca ele alınacak olan kiralama sözleşmelerini imzalayarak pazardaki slotların %55'ini içine alan bir ortak satış platformu kurup sıcak hava balonu fiyatlarını belirlemesini ifade etmektedir.
- (349) Delil-43'te yer alan, "Ieco ortakları" isimli whatsapp grubunda yer alan 16.01.2018-17.01.2018 tarihli "whatsapp 6-7-8" isimli belgelerde, DELUKS Yönetim Kurulu Başkanı (.....), LE CO DERİ'nin kurucu ortağı ve GNM'nin ortağı (.....), PİENTİ hissedarı ve Yönetici Direktörü (.....), CO DMC Genel Koordinatörü (.....) ve DORAK HOLDİNG Yönetim Kurulu Başkanı (.....) arasında geçen yazışmalarda teşebbüs yetkililerinin sıcak hava balon işletmelerine sağladıkları garantiyi göz önünde bulundurarak balon satış fiyatını birlikte belirledikleri görülmektedir. Belirlenen fiyatın "(.....) satış fiyatı olmasında" uzlaşıldığı ve bu fiyatın sıcak hava balonu işletmecilerine de bildirileceği belgenin içeriğinden anlaşılmaktadır. İlgili belgede geçen fiyatın "acente fiyatı" olduğu değerlendirilmektedir. Aşağıdaki belgelerde görüleceği üzere, kurulan birlik, bir önceki bölümde yer verilen Balon A.Ş. ya da kooperatif anlaşmasında olduğu gibi acente ve son tüketiciye yapılan satışlar için iki ayrı fiyat tespiti yapmıştır. Öte yandan, anılan belgenin LE CO DERİ hissedarları arasında yer alması da DORAK HOLDİNG hissedarı ve Yönetim Kurulu Başkanı (.....)'nın de LE CO DERİ'nin faaliyetleri bakımından etkili biri olduğunu, ayrıca LE CO DERİ ve CO DMC faaliyetlerinin bir bütün teşkil ettiğini gösterdiği değerlendirilmektedir.
- (350) Sıcak hava balonu işletmecilerinin de birliğin kurulma süreçlerinden ve kararlaştırılan fiyatlardan haberdar olduğu görülmektedir. Delil-46'da DORAK HOLDİNG bünyesindeki RAINBOW BALON, Delil-48'de DORAK HOLDİNG bünyesindeki SULTAN BALON bir acentenin fiyat sorduğu e-postalara "Balonlarla ilgili Kapadokya Bölgesinde yeni bir oluşum söz konusu. Minimum acente fiyatı (.....) Euro olarak karar

çıkacağı benziyor Şu an yapılanma da son aşamalarda. Size en sağlıklı bilgiyi 15 Şubat itibarı ile verebileceğiz.” şeklinde cevap vermektedir. Delil-47’deki e-postada ise SKYWAY BALON bir nihai tüketiciye “Bölgedeki balon firmaları birleşeceğinden dolayı şubat 15 itibarı ile fiyatlarda değişiklik olacaktır.” bilgisini vermektedir.

(351) Daha sonraki deliller ise CO DMC’nin tespit ettiği fiyatların 12.02.2018 tarihi itibarıyla uygulanmaya başladığını göstermektedir. Delil-50’de yer alan e-postada SKYWAY BALON’a ait bir acente olan BALONDOKYA tarafından bir acenteye ”Bölgedeki balon firmalarının birleşme kararından ötürü, acente fiyatlarımız 12 Şubat 2018 itibarı ile (.....)€ olacaktır.” bilgisi verilmektedir. Delil-52’de DORAK HOLDİNG bünyesindeki ATMOSFER BALON tarafından bir acentenin fiyat talebine ”Acente Birliğinden (CO-DMS)¹⁰⁸ dolayı 12 Şubat sonrası yetişkin ve çocuk kişi başı (.....)€ olarak belirlenmiştir.” şeklinde cevap verilmiş ve acentenin çocuk indirim talebi de fiyatların bu şekilde tespit edildiği ifade edilerek reddedilmiştir.

(352) Dosya kapsamında birliğin belirlendiği fiyatların 12.02.2018 tarihi itibarıyla uygulanmaya başladığını gösteren çok sayıda delil bulunmaktadır¹⁰⁹. Belirlenen fiyatların detayları delillerde görülebilmektedir. Örneğin DORAK HOLDİNG bünyesinde yapılan 12.02.2018 tarihli toplantının notlarını içeren Delil-57’deki;

“Balonda birlik, 12 Şubat 2018, Pazartesi, bugün itibarı ile başladı. Bu hafta yapılacak olan toplantı sonrası, kendi acentalarımıza resmi bir yazı hazırlanarak, bilgi verilecek, düşünülen tarih 15 Mart 2018 itibarı ile yeni fiyatların geçerli olması.

Balon alış (.....), acentalar satış (.....) altında olmaması (.....)

- Çocuk indirim yok
- Free yok
- Balon ödemelerinde vade olmayacak.”

ifadeleri birliğin uyguladığı fiyatlandırma hakkında bilgi vermektedir. Nitekim SKYWAY BALON’a ait olan acente BALONDOKYA tarafından son tüketicilere gönderilen 16.02.2018 tarihli bir e-postada 12 Şubat 2018 tarihi itibarı ile Kapadokya bölgesindeki balon firmaları birleşme kararı almıştır. Bu nedenle fiyatlar yerli misafirler için sabit olarak kişi başı (.....) olmuştur. ...” ifadelerine yer verilmiştir. Ayrıca aynı tarihteki Delil-65’te DORAK HOLDİNG bünyesinde yer alan SULTAN BALON İşletme Müdürü (.....) bir acentenin fiyat talebine cevaben gönderdiği e-postada aşağıdaki tabloyu göndermiştir:

2018 yılı için belirlenen fiyatlar	Yerli Pazar	Yabancı Pazar
Yolcu Satış Fiyatı		
10 Euro nakit indirim uygulanmaktadır.	(.....)	(.....)
Acente Fiyatı (KDV dahildir.)	(.....)	(.....)

(353) Delil-94’te DORAK HOLDİNG bünyesindeki KAPADOKYA BALON tarafından bir acenteye yukarıdaki tabloda yer alan fiyatlar verilmektedir. Delil-88’de de yine DORAK HOLDİNG bünyesindeki KAPADOKYA BALON tarafından verilen fiyatları gösteren e-postada da “Bölgede balon birliği oluşması sebebi ile fiyatlarda değişiklik oldu; 12 Şubattan itibaren bölgedeki tüm balon şirketleri birleşti ve tek fiyat uygulamasına

¹⁰⁸ E-postadaki imla hatası korunmuştur.

¹⁰⁹ Delil-53, 54, 55, 57, 63, 65, 70 ve 88.

geçildi. Bu fiyatlarda Standart Uçuş için (.....) nakit (.....) kredi kartı yabancı misafirler, (.....) nakit (.....) kredi kartı Türk Misafirler için şeklinde belirlendi.” denilmektedir. Bu çerçevede, CO DMC birliğinin acentelere yapılacak satış ve nihai müşteriye yapılacak satış için iki ayrı fiyat belirlediği görülmektedir.

- (354) Delil-113'te ise 27.11.2018 tarihi itibarıyla daha önce belirlenen fiyatların sonraki dönem için artırıldığı görülmektedir. İlgili belgede (.....)'in KAPADOKYA BALON'dan 2019 Haziran-Temmuz dönemine ilişkin fiyat bilgisi talep ettiği 27.11.2018 tarihli e-postasına cevaben CO DMC Rezervasyon Sorumlusu (.....) tarafından “15 mart 2019 tarihi itibari ile acentenize uygulayacağımız balon turu standart uçuş için (.....) kişi başı fiyatlarımız” şeklinde cevap verilmiştir.
- (355) Aşağıdaki bölümlerde detaylıca yer verileceği üzere, dosya kapsamında elde edilen delillerde ortak satış platformuna dahil olan sıcak hava balonu işletmecilerinin birlik tarafından belirlenen hem acente hem kapı fiyatı olarak adlandırılan nihai satış fiyatlarını, diğer acentelere ve nihai müşterilere ilettiği çok sayıda belgeye ulaşılmıştır. Ortak satış platformunu kuran acenteler aynı zamanda rakipleri olan diğer acentelere sıcak hava balonu uçuşu sağlamaya başlamıştır. Acente fiyatı bunu ifade etmektedir. Nihai tüketiciye balon satış fiyatlarının belirlenmesi bakımından, ortak satış platformunun müşterisi olan acentelere balon uçuşunu nasıl sağladığına ilişkin olarak LE CO DERİ tarafından farklı farklı bilgiler sunulmuştur. LE CO DERİ'nin birinci yazılı savunmasında, platforma kayıt olan turizm acentelerinin sisteme yolcu ismi ve bilgileriyle birlikte talep girerek rezervasyon yaptığı ve LE CO DERİ'nin belirlediği yeniden satış fiyatları üzerinden platforma ödeme yaptığı belirtilmiştir. Gönderilen başka bir cevap yazısında ise; acentelerin platform ile çalışmasının sor-sat şeklinde gerçekleştiği, platformun belirlediği fiyatlar üzerinde acentelere satış gerçekleştirdiği, acentelerin ise hizmeti satın aldıktan sonra kendi müşterilerine dilediği fiyattan yeniden satış gerçekleştirdiği belirtilmektedir.
- (356) DELUKS ve ITIR tarafından sağlanan bilgilere göre, balon turlarının yurt dışından gelen müşterilere sunulma şartları balonun tur paketine dahil olup olmamasına göre farklılık göstermektedir. Tayvan pazarında balon satışlarının tur paketine dahil olduğu, acentenin balon şirketlerine olan ödemesini (acente satış fiyatı üzerinden) uçuştan sonra aylık olarak yaptığı; Latin Amerika, Kore veya Avrupa pazarında balon uçuşlarının tur paketine dahil olmadığı, dolayısıyla uçuşların opsiyonel olduğu, genel olarak pakete dahil olmayan satışlar bakımından müşterilerin ödemelerini doğrudan balon şirketine yaptığı, balon şirketine müşteri sağladığı için acente olarak balon şirketine komisyon alındığı, tahsilatın platform tarafından yapıldığı, acentelerin her ayın sonunda platformdan kendi komisyon bedelini tahsil ettiği belirtilmiştir. Dosya kapsamında elde edilen Delil-78, Delil-86 ve Delil-83'teki CO DMC kayıtlarından müşteriden tahsilatın, CO DMC, acente, rehber, otel veya uçuşu gerçekleştiren balon şirketi tarafından yapılabildiği anlaşılmaktadır.
- (357) Yukarıda yer verilen bilgilerin tümünden, sıcak hava balonu uçuşlarının tur paketlerine dahil olarak satılması durumunda acentelerin acente satış fiyatı karşılığında uçuşu temin ettiği ve toplam tur fiyatlarına dahil ederek satışını müşteriye sağladığı anlaşılmaktadır. Ancak herhangi bir paket tura dahil olarak önceden satın alınmamış ve Türkiye'de satışı gerçekleştirilen uçuşlar bakımından LE CO DERİ'nin cevabi yazısında belirttiği sor-sat usulünün, nihai satış fiyatlarını da tespit etmeye yönelik bir çaba olduğu anlaşılmaktadır¹¹⁰. Zira LE CO DERİ savunmasında turizm acentelerinin

¹¹⁰ Acente fiyatı ve nihai müşteri fiyatının somutlaştırılması bakımından örnek verilmesi yararlı olacaktır. (.....) Euro acente, (.....) Euro nihai tüketici fiyatı denildiği zaman, CO DMC ile iletişime geçen ve balon

sisteme yolcu ismi ve bilgileriyle birlikte talep girerek rezervasyon yaptığı ve LE CO DERİ'nin belirlediği yeniden satış fiyatları üzerinden platforma ödeme yaptığını belirtmiştir. Nitekim 23.02.2018 tarihli Delil-71'de bir turizm acentesi ile CO DMC yetkilisi arasında gerçekleşen yazışmada, acente yetkilisinin güncel fiyatları paylaştığı müşterisini ikna edemediğini, bölgede rekabet olmadığı için fiyatların normale döndüğünü müşterisine açıklamaya çalıştığı ve buna rağmen müşterinin tatmin olmadığı ve müşterinin fiyatları çok yüksek karşıladığı bilgisini CO DMC yetkilisi ile paylaştığı görülmektedir. Delil-65, 85, 94 ve 107'de DORAK HOLDİNG'e ait balon işletmeleri tarafından, birlik tarafından belirlenen hem acente hem kapı fiyatı olarak adlandırılan nihai satış fiyatlarının bilgisini, fiyat bilgisi talep eden yerli ve yabancı seyahat acentelerine ilettikleri görülmektedir. Bu delillerde ve dosya kapsamında elde edilen, acentelere gönderilen ve fiyat bilgisi içeren diğer birçok e-postada¹¹¹, acentenin platforma ödemesi gereken bedele ek olarak balon uçuş nihai satış fiyatı bilgisinin de gönderilmiş olması dikkat çekmektedir. Bu bakımdan, ortak satış platformunun acente fiyatlarının yanı sıra balon uçuşlarının nihai satış fiyatlarının da tespitini gerçekleştirdiği değerlendirilmektedir.

- (358) Bu çerçevede, CO DMC aracılığıyla balon satışı gerçekleştiren teşebbüsler ile 31.10.2019 tarihinde telefon görüşmeleri yapılmıştır. Yapılan görüşmelerde acentelerce genel olarak CO DMC tarafından sabit (.....) Euro uygulanması konusunda talimatlar geldiği fakat daha sonradan bu uygulamanın terkedildiği, mevcut durumda nihai satış fiyatının belirlenmesi konusunda kendilerine CO DMC tarafından herhangi bir talimat verilmediği, diğer taraftan balon uçuşu alış fiyatlarının gün içinde bile (.....) Euro arasında değişebildiği, fiyatların hem çok değişken hem de çok yüksek olduğu belirtilmiştir.
- (359) CO DMC birliği adı altında kurulan fiyat tespiti içeren ortak satış platformunun işleyişini karmaşık bir yapıya sahip ve şirketleşmiş bir kartel olarak görmek mümkündür. Esasında CO DMC ve LE CO DERİ unvanlı şirketler taraflar arasındaki anlaşma/uyumlu eylemin uygulanması için sadece birer araçtır. Dosyadaki tüm delilleri dikkate alarak bütüncül bir değerlendirme yapıldığında, bu araçları birbirinden ayrı değerlendirmek, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin ruhuna aykırı bir yoruma gidilmesine neden olacaktır. 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi bakımından anlaşma kavramı, taraflar arasında irade uyuşmasının varlığı etrafında şekillenmekte ve hangi şekil veya formda ortaya çıktığının önemi bulunmamaktadır. Dosya kapsamında, acente yetkilileri ya da hissedarlarının iletişimini gösterir Delil-43'te açıkça ortaya koyulan acenteler arası fiyat tespitine yönelik irade uyuşmasının yansımasını söz konusu iki aracı şirketin ortaklık yapılarında görmek mümkündür.
- (360) Olağan piyasa işleyişinde, sıcak hava balonu işleten teşebbüslerden balon uçuşu talep ederek komisyon karşılığı ya da yeniden satım yoluyla sıcak hava balonu satışı yapan acente hissedarlarının ve acentelerin yanı sıra dört sıcak hava balonu işletmesi bulunan DORAK HOLDİNG hissedarlığıyla kurulan CO DMC ve LE CO DERİ şirketleri, sıcak hava balonu işletmecilerinin bir kısmıyla imzaladıkları iki yıllık kiralama sözleşmeleriyle¹¹² sıcak hava balonu pazarında slotların %55'i için fiyat tespiti yapılan bir ortak satış platformu oluşturmuşlardır.

---

talebinde bulunan acente, nihai müşteriden tahsil edeceği (.....) Euro'nun (.....) Euro'sunu platforma ödemektedir.

¹¹¹ Delil-51, 65, 67, 72, 77, 88, 89, 94, 96, 99, 102 ve 106'de tüm balon işletmeleri tarafından acentelere gönderilen e-postalarda hem acente hem nihai satış fiyatı bilgileri yer almaktadır.

¹¹² Sıcak hava balonu satış pazarında kurulan bu yapının kurulmasını sağlayan kira sözleşmelerinin 11'i doğrudan LE CO DERİ ile sıcak hava balon işletmesi arasında imzalanmıştır. Bununla birlikte

- (361) Fiyat tespiti, arz kısıtlaması, pazar veya müşteri paylaşımı gibi açık kısıtlamaların söz konusu olduğu yatay anlaşmalar pazardaki mevcut veya potansiyel etkilerinin incelenmesine gerek görülmemesinin *per se* yasaklanmaktadır. Zira gerek hukuken gerek iktisadi olarak doğası gereği rekabeti aşırı ölçüde sınırladıkları ve rekabet üzerindeki olumsuz etkilerini bertaraf edecek nitelikte ekonomik faydalar yaratabilme kabiliyetlerinin olmadığı ya da son derece düşük olduğu varsayılan bu türden anlaşmaların prensip olarak muafiyet koşullarını sağlamalarının mümkün görünmediği kabul edilmektedir. 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini amaç bakımından ihlal eden bu tür anlaşmalar, bazen karmaşık yapıya sahip bir kartel şeklinde ortaya çıkabilmektedir. Bu türden karmaşık yapılarda kimi zaman söz konusu dosyada olduğu gibi birbirinin hem rakibi hem sağlayıcısı olan teşebbüsler de bir araya gelebilmektedir.
- (362) Dosya mevcudu olayda, Delil-43 çerçevesinde DORAK HOLDİNG, GNM, DELUKS, PİENTİ'nin balon fiyatları konusunda uzlaştığı ve bunu balon işletmelerine duyuracakları açık olarak görülmektedir. OPULENTİA'nın ise hissedarı (.....)'nın LE CO DERİ ve CO DMC'deki hissedarlıkları nedeniyle bu anlaşmaya taraf olduğu değerlendirilmektedir. Bu çerçevede, CO DMC veya LE CO DERİ adıyla kurulan birliği oluşturan DORAK HOLDİNG ve onun kontrolündeki ITIR, KRİZANTEM ile GNM, DELUKS, PİENTİ ve OPULENTİA'nın sıcak hava balonlarına ilişkin ortak satışta anlaştığı ve fiyatları belirlediği, dolayısıyla 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin ihlal edildiği, bu ihlalin amaç bakımından bir ihlal teşkil ettiği sonucuna ulaşılmaktadır. Aşağıda daha detaylı değerlendirileceği üzere, sıcak hava balonu işletmeleri de imzaladıkları anlaşmalar yoluyla bağımsız satış faaliyetlerinin bir kısmını ya da tamamını sonlandırarak CO DMC ortak satış platformunun fiyat birliği sağlama hedefine ulaşmasına rıza göstermiş ve imkân sağlamış, bir kısmı da kısmen sürdürmeye devam ettiği bağımsız (kendi namına) satışlar bakımından bilgi değişimi yoluyla da ihlale taraf olmuşlardır.
- (363) Kartel dosyalarında başlangıç noktası, etkilerine bakılmaksızın genellikle ilk gizli görüşme olarak kabul edilmektedir¹¹³. Ancak çok biçimli kartellerde görüşmelerin sıklığı değişiklik gösterebilmektedir. İctihat hukuku, yasaklamayı geniş bir şekilde yorumlayarak hazırlık çalışmalarını bir ihlal olarak görmektedir. Rekabeti kısıtlayan anlaşmalara hazırlık aşamasında, rakipler arası ticari bilgilerin değişimi ihlalin varlığı için yeterlidir. Anlaşmaya ilişkin detayların ileriki tarihe bırakılması ihlalin başlamadığı anlamına gelmemektedir. Bazı durumlarda ihlal birden fazla unsur içerdiğinden ve hepsinin aynı anda işleme koyma zorunluluğu bulunmadığından, unsurlardan sadece bir tanesinin işleme koyulması yeterli olacaktır. Dolayısıyla, içerik ve ilk toplantıya katılım eşzamanlı (contemporaneous) delillere bakılmaksızın kartelin başladığı anlamına gelmektedir.
- (364) Yukarıda yer verilen bilgiler ve dosya kapsamında elde edilen belgeler ışığında, dosya konusu kartelin başlangıç tarihinin belirlenmesi, teşebbüslerin sorumluluğunun belirlenmesi bakımından önem kazanmaktadır. Daha önce belirtildiği üzere, turizm acenteleri arasında bir birliğin oluşturulmaya çalışılmasının izleri Delil-36 çerçevesinde 21.06.2017 tarihine kadar gitmektedir. Delil-37 bağlamında acenteler tarafından oluşturulan CO DMC'nin sıcak hava balonu işletmeleriyle dosya kapsamında elde

---

COMFORT BALON, İSTANBUL BALON ve UNİVERSAL BALON'un LE CO DERİ ile doğrudan sözleşme imzalamadığı ve sözleşmeleri CO DMC birliğinde yer alan acentelerden olan PİENTİ ile akdettiği anlaşılmıştır.

¹¹³ Örnek olarak Case T-254/12 *Kühne & Nagel International and Others v Commission* para. 155-204, Case T-264/12 *Uti Worldwide and Others v Commission*, EU:T:2016:112, paras 59-66, Case T-321/05 *AstraZeneca v Commission* n.1, para.380. verilebilir.

edilen bulgular çerçevesinde ilk defa 27.10.2017 tarihinde iletişime geçtiği, bu belgede birliği oluşturan acenteler arasında DORAK GRUBU kontrolündeki ITIR, KRİZANTEM ile GNM, PİENTİ, DELUKS, NAMSAN ve TEMPEL'in adının sayıldığı, ancak bu aşamada oluşturulan yapının işlevleri ve detaylarının henüz tam olarak sağlanmadığı anlaşılmaktadır. 11.12.2017 tarihinde DORAK HOLDİNG'e ait teşebbüslerden elde edilen yazışma ve iç toplantı bilgi notunda balon birliği kurulması, CO DMC'nin balonları kiralayacağı, 01.01.2018 itibarıyla balon fiyatlarının kontrol altına alınacağı ifade edilmeye başlanmıştır. Ancak bu belgeler, DORAK HOLDİNG'e ait bir iç yazışmadır ve belgelerde CO DMC'yi oluşturan diğer turizm acentelerinin adı geçmemektedir. Dolayısıyla, ilgili belgeler CO DMC'yi oluşturan acentelerin ihlale katılımını hiçbir şüpheye yer bırakmayacak şekilde belirleme noktasında yeterli değildir.

- (365) Öte yandan, CO DMC'nin kurulması akabinde CO DMC'nin Genel Koordinatörü olan (.....)'ün sıcak hava balonu işletmecisi SKYWAY BALON'a 22.12.2017 tarihinde gönderdiği ve akabinde 26.12.2017 tarihinde yanıt aldığı e-postanın ekinde yer alan kiralama sözleşmesi taslağının (Delil-40) ihlalin hazırlık aşamaları içinde değerlendirilmesi gerekmektedir. Bununla birlikte, LE CO DERİ'de yapılan incelemede elde edilen Delil-35, Delil-41 ve Delil-116'daki çalışmalar da hazırlık aşamalarının bu dönemde başladığını doğrular niteliktedir. Bunun yanında, 15.01.2018-17.01.2018 tarihli whatsapp yazışmalarının yer aldığı Delil-43 çerçevesinde birliği oluşturulan acentelerin balon fiyatları konusunda uzlaştığı ve bunu balon işletmelerine duyuracakları açık olarak görülmektedir.
- (366) Daha önce değinildiği üzere, içtihat hukuku, yasaklamayı geniş bir şekilde yorumlayarak hazırlık çalışmalarını bir ihlal olarak görmektedir. Bu bakımdan, oluşan yapının işlerliğini ve devamlılığını sağlayan kiralama sözleşmelerinin oluşturulmasının ve müzakere edilmesi, dosya kapsamında 4054 sayılı Kanun'u ihlal eden yapının hazırlık aşamaları kapsamında değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu bağlamda, kiralama sözleşmesi taslağının CO DMC Genel Koordinatörü tarafından bir balon işletmecisine gönderildiği 22.12.2017 tarihli Delil-40 DORAK HOLDİNG ve onun kontrolündeki ITIR, KRİZANTEM ile GNM, DELUKS, PİENTİ ve OPULENTİA için ihlalin başlangıç noktası olarak kabul edilmiştir.
- (367) Bu çerçevede ilerleyen bölümlerde, yukarıda detaylıca ele alınan acenteler ve sıcak hava balonu işletmecilerince kurulan bu karmaşık yapıda rol alan teşebbüslerin her birinin, bu yapının yürüttüğü fiyat birliği faaliyetine katkıları ve 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi bakımından sorumlulukları incelenecektir.

I.5.3.3.1. Soruşturma Tarafı Acentelerin CO DMC ve LE CO DERİ ile Aralarındaki İlişkiye Dair Değerlendirme

- (368) Yukarıda da yer verildiği üzere, 12.06.2015 tarihinde kurulan Tan Fuarcılık Ltd. Şti.'nin unvanı 10.07.2017 tarihli Ortaklar Kurulu Kararı ile CO DMC olmuştur. DORAK HOLDİNG, 01.08.2017 tarihinde teşebbüs üzerindeki tüm hisselerini DORAK HOLDİNG'de hissedar olan Ahmet Serdar KÖRÜKÇÜ ve Mehmet Ali SÖYLEMEZ, ITIR ve KRİZANTEM'de hissedar olan Serdar İBİŞ, PİENTİ'de hissedar olan Burak KOYUNCUOĞLU, GNM'de hissedar olan Mustafa Gökhan BULUT, OPULENTİA'da hissedar olan Yaşar TÜRKÖĞLU, DELUKS'te hissedar olan Halise Güney LEVİ, DELUKS'te Yönetim Kurulu Başkanı olan Sinan DUMAN, TEMPEL'de hissedar olan Taner AKTAŞ'a devretmiştir. 27.12.2017 tarihinde CO DMC hissedarlarından olan Taner AKTAŞ'ın tüm hisseleri Alp Arslan TANER tarafından devralınmıştır.

- (369) Söz konusu hissedarlardan GNM'de hissedar olan Mustafa Gökhan BULUT, PİENTİ'de hissedar olan Burak KOYUNCUOĞLU, DELUKS'te yönetim kurulu başkanı olan Sinan DUMAN, DELUKS'te hissedar olan Halise Güney LEVİ, OPULENTİA'da hissedar olan Yaşar TÜRKÖĞLU ve Alp Arslan TANER 14.07.2017 tarihinde kurulan LE CO DERİ'nin de kuruluş dönemi hissedarlarıdır. 16.01.2018 tarihli Ticaret Sicil Gazetesine göre LE CO DERİ'nin hissedarlarından olan Taner AKTAŞ 26.12.2017 tarihi itibarıyla yönetim kurulu üyeliğinden istifa etmiş, LE CO DERİ'de bulunan hissesini 25.12.2017 tarihinde Alp ARSLAN TANER'e devretmiştir. Bunun yanı sıra, Yaşar TÜRKÖĞLU 08.03.2018 tarihli Hisse Devir Anlaşması ile LE CO DERİ'deki hissesini Alp Arslan TANER'e devretmiş, Halise Güney LEVİ de 28.03.2018 tarihinde hisselerini yine Alp Arslan TANER'e devrederek ortaklıktan ayrılmış olup her ikisinin de CO DMC'deki hissedarlıkları devam etmektedir.
- (370) Söz konusu iki teşebbüsün faaliyetlerine ilişkin olarak teşebbüsler tarafından gönderilen cevap yazılarında, CO DMC'nin söz konusu faaliyetin ticari ayağında yer almadığı, sadece ilgili faaliyete ilişkin yazılım yazdırılması ve söz konusu yazılımın LE CO DERİ'ye devri aşamasında bulunduğu ifade edilmiştir. Ortak satış platformunun faaliyetlerinin LE CO DERİ tarafından yürütüldüğü belirtilmiştir. Teşebbüsün birinci yazılı savunmasında platformun önce CO DMC sonra LE CO DERİ bünyesinde olduğu ifade edilmiş, ortak rezervasyon platformunun LE CO DERİ hissedarı olan teşebbüslerce kontrol edildiği belirtilmiştir. Her iki teşebbüsün hissedarlık yapıları arasındaki benzerlik dikkate alındığında, CO DMC ve LE CO DERİ'nin birbirinden bağımsız hareket eden teşebbüsler olduğunu söylemek mümkün gözükmemektedir. Taraflarca yapılan savunmada, platformun CO DMC bünyesinde oluşturulduğu daha sonra faaliyetlerini LE CO DERİ'ye devrettiği şeklinde bir ifade yer almaktadır. Böyle bir devir gerçekleşmişse dahi, devir tarihinin dosya kapsamında elde edilen Delil-117 çerçevesinde 01.11.2018 olabileceği anlaşılmaktadır. Delil-117'de CO DMC'nin, LE CO DERİ'ye Balon Rezervasyon Sistemi için kestiği 01.11.2018 tarihli fatura yer almaktadır. Ancak bu tarihin işbu soruşturmanın öncesinde taraflar hakkında yürütülen önaraştırma çerçevesinde 09.10.2018-10.10.2018 tarihlerinde yapılan yerinde incelemelerde ihlali gösterir nitelikteki birçok belge edinildikten sonra olması dikkat çekmektedir. Böyle bir devrin yapıldığı iddiası da kurulan yapı dikkate alındığında pratikte bir anlam etmemekte olup, dosya kapsamında bu şirketlerin faaliyetlerinin açıkça görülebildiği ya da herhangi bir şekilde ayrıştırılabildiğine yönelik bir delile ulaşılamamıştır. Sonuç olarak yukarıda da belirtildiği üzere, deliller bir bütün olarak değerlendirildiğinde, söz konusu iki teşebbüsün ortak bir amaca hizmet eden bütünün parçaları olduğu değerlendirilmektedir.
- (371) Rakip teşebbüsler olan acentelerin ortaklığıyla kurulan söz konusu iki şirket, yukarıda yer verildiği üzere 2018 yılı Ocak ayı itibarıyla dört tanesi DORAK HOLDİNG'e ait olan 14 sıcak hava balonu şirketiyle kiralama sözleşmeleri imzalayarak sıcak hava balonu satışı pazarında CO DMC birliği adını verdikleri bir ortak satış platformu, bir başka deyişle slotların yaklaşık %55'ini içine alan bir kartel oluşturmuşlardır. Dosya mevcudu olayda, tarafların ortak satış yaptığı anlaşılmış olup anlaşmanın fiyatların koordine edilmesine ve pazarın paylaşılmasına yol açtığı, dolayısıyla 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin ihlal edildiği sonucuna varılmıştır.
- (372) Söz konusu ihlale taraf olan teşebbüsler arasında sıcak hava balonu işletmeleriyle kiralama sözleşmelerini imzalayan, esas olarak yukarıda yer verilen CO DMC ve LE CO DERİ'de hissedarlıkları bulunan kişilerin hissedar oldukları acentelerin yer aldığı değerlendirilmektedir. Delil-43'te yer alan LE CO DERİ'de yapılan yerinde incelemede elde edilen, "leco ortakları" isimli whatsapp grubunda yer alan yazışmalar da bunu

açıkça göstermektedir. 16.01.2018-17.01.2018 tarihli yazışmalarda acente satış fiyatının “(.....) satış fiyatı olmasında” anlaşıldığı görülen kişiler DELUKS Yönetim Kurulu Başkanı (.....), GNM ortağı (.....), PİENTİ yetkilisi (.....) ve DORAK HOLDİNG hissedarı (.....)’dür. Söz konusu iki teşebbüsün hissedarlarından sadece DELUKS’ün hissedarı (.....) ile OPULENTİA’nın hissedarı (.....) ekran görüntüsü alınmış olan yazışmalarda yer almamaktadır. DELUKS bakımından Yönetim Kurulu Başkanı (.....) yazışmalara dahildir. İlgili gruptaki yazışmalarda fiyat tespiti yapıldığı görüldüğünden bu gruba üye hissedarların ilişkili olduğu acenteler bakımından ihlale taraf olduklarına ilişkin herhangi bir şüphe bulunmamaktadır. OPULENTİA’nın ise, hissedarı (.....)’nın LE CO DERİ ve CO DMC’de hissedar olması nedeniyle söz konusu ihlale taraf olduğu değerlendirilmektedir. Yukarıda değinildiği üzere, LE CO DERİ ve CO DMC’nin ortak bir amaca hizmet eden iki araç olduğu kanaatine ulaşılmıştır. Bu çerçevede LE CO DERİ ve CO DMC hissedarı kişilerin hissedar oldukları ya da ilişkili oldukları tüm acentelerin ortak rezervasyon platformunu oluşturduğu anlaşılmaktadır. Bu çerçevede DORAK HOLDİNG ve ona ait ITIR ve KRİZANTEM ile PİENTİ, GNM, DELUKS ve OPULENTİA’nın sıcak hava balonu satışı pazarında ortak fiyat tespiti ve ortak satış platformu oluşturmak suretiyle 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesini ihlal ettikleri sonucuna varılmaktadır.

- (373) Bu teşebbüslerden OPULENTİA’nın hissedarı olan (.....)’nın LE CO DERİ’deki hissedarlığı, 28.03.2018 tarihinde sonlanmış ancak CO DMC’deki hissedarlığı devam etmiştir. Yukarıda da belirtildiği üzere, dosya kapsamında söz konusu iki şirketin fiyat tespiti amacına hizmet eden araçlar olduğu değerlendirilmiş olup bu şirketlerin faaliyetlerinin açıkça görülebildiği ya da herhangi bir şekilde ayrıştırılabildiği herhangi bir delile ulaşılamamıştır. Delil-96’da 04.04.2018 tarihinde CO DMC’nin nihai satış ve acente fiyat bilgilerini OPULENTİA ile paylaştığı görülmekle birlikte, (.....)’nın LE CO DERİ’de 28.03.2018 tarihine kadar, CO DMC’de ise halen devam eden hissedarlığı OPULENTİA’nın kartele taraf olduğunu gösterir önemli ve yeterli bir delil olarak değerlendirilmektedir.
- (374) CO DMC birliğinden ayrılma bakımından TEMPEL hissedarı (.....)’ın 2017 yılı Aralık ayında gerçekleştirdiği devirler ise önem arz etmektedir. Daha önce ifade edildiği üzere, kiralama sözleşmesi taslağının CO DMC Genel Koordinatörü tarafından bir balon işletmecisine gönderildiği 22.12.2017 tarihli belgenin ihlalin başlangıç noktası olarak kabul edilmesi sonucuna ulaşılmıştır. Bu noktada, CO DMC’nin başlangıçta hissedarı konumunda olan TEMPEL’in ihlale taraf olup olmadığı değerlendirilmelidir. Dosya kapsamında elde edilen bilgilerden, TEMPEL hissedarı (.....)’ın ihlalin başlangıcı kabul edilen 22.12.2017 tarihinden çok kısa bir süre sonra; 25.12.2017’de LE CO DERİ ve 27.12.2017’de CO DMC’deki hissedarlığını sona erdirdiği anlaşılmaktadır. Teşebbüs yazılı savunmasında, 2017 Aralık ayında asıl amacın turizm piyasasında yer alan tur operatörlerinin rekabet şartlarını engelleyici eylemlerine yönelik tutumlar olduğunun fark edilmesiyle birliğin kendileriyle olan tüm ticari resmi bağlantılarını sona erdirdiğini belirtmiştir. Teşebbüsün Aralık ayında hisselerini devretmesi savunmada belirttiği hususlara paralel nitelik arz etmektedir. Dolayısıyla, TEMPEL’in, ihlalin başlangıcı kabul edilen 22.12.2017 tarihinden birkaç gün sonra CO DMC ve LE CO DERİ’deki hisselerini devretmesi ve ilgili tarihten sonra kartelin tarafı olduğuna dair hakkında herhangi bir delil bulunmaması nedeniyle sıcak hava balonu satışı pazarında kurulan kartelin tarafı olmadığı değerlendirilmektedir.
- (375) Delil-43’te yer verilen konuşma grubunun, (.....) tarafından 15.01.2018 tarihinde başka bir gruptaki yoğunluk nedeniyle gizli konuları konuşmak için kurulduğu anlaşılmaktadır. Gupta yapılan konuşmalarda grubun kurulmasından önce daha geniş katılımlı bir

toplantının gerçekleştirildiği görülmektedir. GNM'nin ortağı (.....) tarafından sorulan "(.....) Abi, sanırım Namsan toplantıda olduğu için net detay konuşamadık değil mi?" sorusu (.....) tarafından onaylanmıştır. Bu çerçevede, söz konusu daha geniş katılımlı toplantıya NAMSAN'ın katılmış olduğu anlaşılmaktadır. GNM'nin ortağı (.....) tarafından "Abi o zaman çekirdek kadro müsait olduğunuz zaman tekrar toplansa iyi olur çok hızlı hareket etmemiz gerekiyor." yazılması üzerine konuşma grubunun üyelerinin başka bir toplantı daha yapmayı kararlaştırdığı görülmektedir. Söz konusu toplantı sonrası ise yine aynı grupta DELUKS Yönetim Kurulu Başkanı (.....) tarafından "Değerli arkadaşlar, bugün çok verimli ve net bir toplantı oldu. Biraz evvel (.....) Bey'le telefonda tekrar değerlendirdik balon fiyatlarını. Aklımıza su takildi, (.....) yerine (.....) daha makul ve acentalar için daha çekici olmaz mı? Ben bu fikirdeyim, sizlerin de görüşlerinizi tekrar öğrenmek isterim." mesajı yazılmıştır. Daha geniş katılımın olduğu anlaşılan ilk toplantıya katılanlar arasında NAMSAN'ın temsilcisinin bulunduğu belgeden anlaşılmaktadır. Ancak toplantıda neler görüşüldüğüne dair bir delile dosya kapsamında ulaşılamamıştır. İkinci toplantıda ise fiyat tespiti konularının görüşüldüğü belgeden anlaşılmaktadır. Bununla birlikte, bu toplantının katılımcılarının konuşma grubunun katılımcıları ile sınırlı olup olmadığına ilişkin herhangi bir delile ulaşılamamıştır. Belgedeki konuşmaların ilerleyişinden ikinci toplantıya katılanların konuşma grubu katılımcıları ile sınırlı olabileceği yorumunu da yapmak mümkündür. Bu çerçevede, CO DMC ve LE CO DERİ hissedarlığıyla da herhangi bir ilişkisi kurulamayan NAMSAN'ın sıcak hava balonu pazarında oluşturulan kartele taraf olduğuna dair yeterli delile ulaşılamadığı değerlendirilmektedir. Nitekim NAMSAN tarafından gönderilen bir cevapta da CO DMC oluşumunun kuruluş aşamasında konuşulduğu ancak oluşuma girilmediği ifade edilmiştir.

- (376) CO DMC ve LE CO DERİ'de hissedarlıkları bulunan acentelerin haricinde birkaç acentenin adının da belgelerde CO DMC birliğinde yer aldıkları şeklinde geçtiği görülmüştür. Delil-36'dan anlaşıldığı üzere, CO DMC Birliği adı verilen birlik 2017 yılı Haziran ayında yurt dışı pazarına yönelik fiyat anlaşması yapmak amacını taşıyan bir acente birliği olarak kurulmuştur. İlgili delilde "Tur Operatörleri Centilmenlik Sözleşmesi" başlıklı belgenin altında imzası bulunanlar DORAK HOLDİNG Yönetim Kurulu Başkanı (.....), GNM Yönetici Direktörü (.....), PİENTİ Yönetici Direktörü (.....), TEMPEL Yönetim Kurulu Başkanı (.....), DELUKS Yönetim Kurulu Başkanı (.....), İTİR-KRİZANTEM hissedarı (.....) ve NAMSAN yetkilisi (.....)'dır. 27.10.2017 tarihinde CO DMC'den ASSİANA BALON'a gönderilen bir e-posta olan Delil-38, CO DMC'nin sıcak hava balonu işletmecileriyle kuracakları ilişkinin ve ortak satış platformunun detaylarının henüz tam oluşturulmadığı bir dönemde gönderilmiş olup e-postada "CO DMC birliğini oluşturan acentalar: Dorak-Krizantem-İtir-GNM-Pienti-DELUKS, Namsan ve Tempel." ifadeleri de yer almaktadır. Delil-38 ve Delil-36 birlikte değerlendirildiğinde, ilgili belgelerde CO DMC Birliği şeklinde ifade edilen birliğin Uzakdoğu pazarına yönelik centilmenlik anlaşmasını imzalayan teşebbüsleri içerdiği görülmektedir. NAMSAN da bu teşebbüslerden biridir ancak yukarıda belirtilen delil yetersizliği sebebiyle NAMSAN'ın yurt içinde sıcak hava balonu pazarında oluşturulan kartele taraf olduğuna gösterir yeterli delile dosya kapsamında ulaşılamamıştır.
- (377) Bunlara ek olarak bir tür iç yazışma niteliğindeki Delil-57'de, DORAK HOLDİNG Kurumsal İletişim ve İş Geliştirme Direktörü teşebbüsün toplantı uzantılı e-posta adresi ile 12.02.2018 tarihinde gerçekleştirilen toplantı notlarını paylaşmıştır. E-postada Uzakdoğu pazarında birlik olan acenteler DORAK, KRİZANTEM, OPULENTİA, DELUXE, PİENTİ ve GNM olarak DORAK HOLDİNG çalışanlarının bilgisine sunulmuştur. Bu belgede OPULENTİA Uzakdoğu pazarında birlik olan acenteler

arasına eklenmiş ancak NAMSAN ve TEMPEL'in isimleri yer almamıştır. CO DMC muhasebe sorumlusunun bir otel satış yetkilisine gönderdiği iletiyi konu alan Delil-128'de, 01.03.2018 tarihinde gönderilen e-postada, CO DMC yetkilisi otel yetkilisinden "acentelerimiz" olarak adlandırdığı OPULENTIA, BLUE BOSPHORUS, NAMSAN, GNM, PİENTİ, TEMPEL, DELUKS ve KRİZANTEM'e ait belirli ayları kapsayan konaklama bilgilerini talep etmiştir. Delil-131'de CO DMC muhasebe sorumlusunun bir otele gönderdiği 10.05.2019 tarihli e-postada, CO DMC yetkilisi CO DMC olarak 11 acenteden oluşan bir birlik olduklarını ve konaklamalarda otellerden kişi başı (.....) ABD Doları komisyon aldıklarını, güncel acente listesini oluşturan acentelerin DORAK HOLDİNG, TEMPEL, DELUKS, KRİZANTEM, NAMSAN, GNM, PİENTİ, BLUE BOSPHORUS, OPULENTIA, ERETNA ve CLİMAX'ten oluştuğunu 16.04.2018 tarihinde ifade etmiştir. Dolayısıyla Delil-141 ve Delil-131'de listelerin genişletildiği görülmektedir.

- (378) İlgili belgelerde CO DMC Birliğine üye olarak adı geçen TEMPEL, NAMSAN, BLUE BOSPHORUS, ERETNA ve CLİMAX'e ilişkin olarak TEMPEL ve NAMSAN'ın Uzakdoğu pazarına yönelik centilmenlik anlaşmasını imzalayan taraflardan oldukları görülmektedir. Ancak TEMPEL'in CO DMC ve LE CO DERİ'deki hissedarlıklarını sonlandırdığı tarih sonrasında ve NAMSAN'ın yurt içinde sıcak hava balonu pazarında kurulan kartele taraf olduğunu gösterir yeterli bilgi ve belgeye dosya kapsamında ulaşılamamıştır. Geriye kalan teşebbüslerden ERETNA ve CLİMAX aynı grupta yer almaktadır. Delil-69'da ERETNA operasyon sorumlusu ile CO DMC arasında gerçekleşen 23.02.2018 tarihli yazışmada, ERETNA çalışanının BUTTERFLY BALON'un CO DMC bünyesinde olup olmadığını sorduğu görülmektedir. CO DMC yetkilisi BUTTERFLY BALON'un CO DMC bünyesinde olmadığını belirtmiştir. Söz konusu belge ERETNA ve CLİMAX'in en azından kuruluş aşamasında kartele dahil olmadığını gösterir nitelikte sayılabilecektir. Dosya genelinde BLUE BOSPHORUS, ERETNA ve CLİMAX'e ilişkin olarak da yurt içinde sıcak hava balonu pazarında kurulan kartele taraf olduklarını gösterir yeterli bilgi ve belgeye ulaşılamamıştır.
- (379) Soruşturmaya taraf bir diğer turizm acentesi GLORIUS DMC'nin de gerek hissedarlık yapısı gerek acentelik faaliyetleri bakımından sıcak hava balonu pazarında kurulan kartele taraf olduğunu gösterir yeterli bilgi ve belgeye dosya kapsamında ulaşılamamıştır. İncelenen dönemde teşebbüsün sıcak hava balon işletmesini kiraladığı THK BALON'un kartelle olan ilişkisine aşağıdaki bölümde ayrıca değinilmiştir.
- (380) Acentelerde yapılan yerinde incelemelerde Delil-124 ve Delil-125'te detaylarına yer verilen "CO DMC Acente Sıcak Hava Balon Sözleşmesi" başlıklı taslak bir sözleşme elde edilmiş olup sözleşmede "Yolcu e-bilet bedelini nakit ya da kredi kartı ile öder. Yolcu kredi kartını sisteme girilebilir ise, bilet bedeli yolcu kredi kartı üzerinden CO DMC'ye ödenir. Eğer yolcu nakit ödeme yapmak ister ya da internet üzerinden kredi kartında işlem yapılmasını istemezse; bilet bedeli yolcudan Acente tarafından tahsil edilir. ... Acente, sattığı bilet başına sistemde tanımlı yüzde komisyonu ve/veya hizmet bedelini hak eder." şeklinde düzenlemeler yer almaktadır. Soruşturma tarafı tüm acentelere ilgili sözleşmenin imzalanıp imzalanmadığı ve LE CO DERİ veya CO DMC ile başkaca bir sözleşmenin imzalanıp imzalanmadığı sorulmuştur.
- (381) Bu çerçevede;
- PİENTİ ve GNM tarafından gönderilen cevapta, yerinde incelemede elde edilen taslak sözleşmenin hayata geçirilmediği ve teşebbüs ile CO DMC veya LE CO DERİ ile imzalanan herhangi bir sözleşme bulunmadığı,

- TEMPEL tarafından gönderilen cevapta CO DMC veya LE CO DERİ ile imzalanan herhangi bir sözleşme bulunmadığı,
- DELUKS, ITIR, KRİZANTEM, OPULENTİA tarafından CO DMC veya LE CO DERİ ile imzalanan herhangi bir sözleşme bulunmadığı,
- NAMSAN tarafından gönderilen cevapta, elde edilen sözleşmenin tek taraflı NAMSAN tarafından imzalanarak kargoya verildiği, CO DMC veya LE CO DERİ tarafından imzalanmış şekilde kendilerine herhangi bir sözleşmenin geri gelmediği,
- ERETNA ve CLİMAX tarafından CO DMC veya LE CO DERİ ile imzalanmış herhangi bir sözleşme bulunmadığı,
- CO DMC ve LE CO DERİ tarafından acentelerle bahsi geçen sözleşmenin imzalanmadığı ve acentelerle imzalanan herhangi bir sözleşme bulunmadığı

ifade edilmiştir. Yukarıda sıralanan teşebbüslerden sadece NAMSAN sözleşmenin tek taraflı olarak imzalandığı ancak kendilerine imzalı halde herhangi bir sözleşmesinin geri gönderilmediği bilgisini sunmuştur. Soruşturma sürecinde soruşturma taraflarından gelen cevabi yazılardan ilgili sözleşmenin hayata geçirilmediği anlaşılmakta olduğundan sözleşme hükümleri ayrıca değerlendirmemektedir.

- (382) Özetle, dosya kapsamında 4054 sayılı Kanun'u ihlal ettiği değerlendirilen yapıyla ilgili olarak acentelerden DORAK HOLDİNG'e ait ITIR ve KRİZANTEM, PİENTİ, DELUKS, GNM, OPULENTİA'nın ihlale taraf olduğu; TEMPEL, NAMSAN, BLUE BOSPHORUS, ERETNA, CLİMAX ve GLORIOUS DMC'nin ihlale taraf olduğuna dair yeterli bilgi ve belge bulunamadığı sonucuna ulaşılmıştır.

1.5.3.3.2. CO DMC'ye Dahil Olan Sıcak Hava Balonu İşletmecilerinin Platform ile İlişisine ve Faaliyetlerine İlişkin Değerlendirme

- (383) Soruşturma kapsamında elde edilen belgeler ışığında, soruşturma tarafı sıcak hava balonu işletmelerinin oluşturulan yapıdaki rolü ve faaliyetlerinin analiz edilmesine ihtiyaç duyulmuştur. Ortak rezervasyon ve satış platformu 14 sıcak hava balonu işletmesiyle slot haklarının kiralanmasına ilişkin sözleşme yapmıştır. Ancak dosya kapsamında yapılan incelemelerde elde edilen bilgiler ışığında, anılan kiralama sözleşmelerini imzalayan sıcak hava balonu işletmelerinin, sözleşmelerin kapsamının ötesinde faaliyette bulunduğu yönünde şüpheler oluşmuştur. Bu çerçevede, balon uçuş fiyatı üzerinden balon firmasına ait kısmın nasıl belirlendiğinin, balon şirketinin payının teşebbüse hangi aşamada nasıl ödendiğinin açıklığa kavuşturulması ihtiyacı doğmuştur. Buna ilişkin düzenlemeler yukarıda yer verilen kira sözleşmelerinde yer almakta olup fiili uygulamalar hakkında da bilgi edinilmiştir.

- (384) Teşebbüsler tarafından konuya ilişkin verilen cevaplar incelendiğinde, pazarın genel işleyişinde sıcak hava balonu firmalarının satışlarını doğrudan kendilerinin gerçekleştirebildiği gibi, acente ve otel aracılığıyla da gerçekleştirebilmekte olduğu anlaşılmaktadır. Rezervasyon yapan otel ve acentelerle komisyon verilmesi usulüyle çalışılabildiğini belirtenler olduğu gibi acenteye belirli bir fiyat üzerinden uçuşunu sattıktan sonra acentelerin satış fiyatlarını kendilerinin belirlediklerini ifade eden teşebbüsler de olmuştur. CO DMC öncesi döneme ilişkin olarak COMFORT BALON tarafından 2016 yılında balon satış fiyatının kişi başına (.....) TL, 2017 yılında (.....)

Euro olduğunu ancak bu yıllar içindeki doluluk oranlarının %30 ila %40 arasında değişmesi nedeniyle acentelerin uçuşları baloncunun satış fiyatından daha yüksek oranda bir fiyattan satma imkânının bulunmadığı belirtilmiştir.

- (385) Yukarıdaki bilgilerden sıcak hava balonu işletmecilerinin CO DMC öncesi dönemde doğrudan yapılan satışlar ve acenteler aracılığıyla yapılan satışlar olmak üzere alternatif iki satış kanalının olduğu anlaşılmaktadır. CO DMC sonrası dönemde ise, LE CO DERİ'nin yukarıdaki tabloda sunulan fiyatlar üzerinden aylık olarak balonların kapasitesinin %80'i dolmuşçasına balon işletmelerine ödeme yapmayı; %80 kapasitenin üzerinde uçuş talep eden yolcu olması durumunda, kalan yolcu sayısı için de yine sözleşme ekinde bulunan fiyatlar üzerinden aylık olarak ödeme yapmayı taahhüt ettiği görülmektedir. Üç sıcak hava balonu işletmecisi ise toplu bir bedel karşılığında balonlarının bir kısmını ya da tamamını CO DMC platformunun kullanımı için platformun ortaklarından PİENTİ'ye kiralamıştır. Bu anlaşmaya girdikleri taraf ise sıcak hava balonunun alternatif satış kanallarından biri olan acente kanalının oyuncularını ile rakip balon şirketlerine de sahip dikey bütünleşik bir teşebbüsün oluşturduğu ortak satış platformudur. Ortak satış platformunun en büyük oyuncusu olan DORAK HOLDİNG acente faaliyetinin yanı sıra dört adet sıcak hava balonu işletmeciliği faaliyeti yürüten bir teşebbüstür. Bu anlaşmalar yoluyla sıcak hava balonu işletmecileri bağımsız satış faaliyetlerinin bir kısmını ya da tamamını sonlandırarak CO DMC ortak satış platformunun fiyat birliği sağlama amacına ulaşmasına imkân sağlamıştır.
- (386) Söz konusu sözleşmeleri başlığının lafzından hareket ederek bilindiği anlamda kiralama sözleşmesinden ibaret görmek doğru olamayacaktır. Şöyle ki, standart bir kiralama sözleşmesinde, sahibi olduğu ürünü kiralayan tarafın kiralanan üzerindeki pazarlama ve satış haklarını devretmesi ve faaliyetini bu anlamda sonlandırması beklenmelidir; bir başka deyişle, kiralayanın kendi ürünü üzerinden pazarlama ve satış yapamaması gerekmektedir. Oysa aşağıda detaylı olarak inceleneceği üzere, bu anlaşmaları imzalayan sıcak hava balonu işletmelerinin balonlarını platforma kiralarak faaliyetlerini bütünüyle sonlandırmadıkları, platformun işleyişi aşamasında aktif rol oynayabildikleri, platformun işleyişi sırasında rekabete hassas bilgilere erişim sağladıkları ve bu bilgileri bağımsız satışlarında da kullanma imkânına sahip oldukları anlaşılmaktadır.
- (387) Öncelikle yukarıda da yer verilen Delil-43'te yer alan 16.01.2018-17.01.2018 tarihli yazışmalara bakıldığında, DELUKS Yönetim Kurulu Başkanı (.....), LE CO DERİ'nin kurucu ortağı ve GNM'nin ortağı (.....), PİENTİ yetkilisi (.....), CO DMC Genel Koordinatörü Osman Taha KÜÇÜK ve DORAK HOLDİNG Yönetim Kurulu Başkanı (.....)'nın balon satış fiyatını birlikte belirledikleri görülmekte ve (.....) tarafından "*bugun duyuruyu yenileyeceğim kararınıza göre balonculara bilidreyim*" denildiği görülmekte, bu çerçevede belirlenen satış fiyatının sıcak hava balonu işletmecilerine de bildirileceği belgenin içeriğinden anlaşılmaktadır. Oysa bu türden bilgilerin, sözleşmeleri imzalayan sıcak hava balonu işletmelerinin işine yaramaması gerekmektedir; zira yaptığı sözleşmede ürünün nihai satışından pay alınacağına dair herhangi bir hüküm bulunmamaktadır.
- (388) UNİVERSAL BALON Müdürü ile UNİVERSAL-İSTANBUL-COMFORT BALON temsilcisi arasında 18.01.2018-19.01.2018 tarihlerinde gerçekleşen e-posta yazışmalarını konu alan Delil-45'te de söz konusu balon işletmelerinin CO DMC birliğince hem acentelere hem de nihai müşterilere uygulanacak fiyattan haberdar olduğu görülmektedir. İlgili e-postada taraflar arasında belli konulara açıklık getirmek

amacıyla sorulan soruların cevaplandırıldığı görülmektedir. Sorulan sorulardan bir tanesi de uygulanacak yeni satış fiyatlarına ilişkindir. UNİVERSAL-İSTANBUL-COMFORT BALON temsilcisi (.....) tarafından verilen cevapta “(.....) euro acente, (.....) euro kapı fiyatı. Dun sana göndermiş olduğum brosurde co dmc'ye girmeyenlere (.....) Euro demişlerdi. O ayırımı bugün kaldırdılar. Herkese (.....) Euro su an için. Satış fiyatları (.....) Euro olacak.” denilmektedir. UNİVERSAL-İSTANBUL-COMFORT BALON temsilcisinin cevabında, acente fiyatının (.....) Euro, kapı fiyatının (.....) Euro olarak tespit edilmiş olduğu ve bu hususun söz konusu balon işletmelerine bildirildiği görülmektedir. Dolayısıyla belgede adı geçen balon işletmelerinin anlaşma kapsamındaki nihai satış fiyatından haberdar olduğu görülmektedir. Söz konusu cevabı gönderen ve ilgili tarihte UNİVERSAL-İSTANBUL-COMFORT BALON temsilcisi olan (.....)'ın da Delil-111'den de görülebileceği üzere, daha sonra çalışan olarak CO DMC'ye geçtiği ve CO DMC'den prim aldığı anlaşılmaktadır.

- (389) Yapılan yerinde incelemelerde, bu teşebbüslerin bir kısmı bakımından birliğin devam etmesi için operasyon esnasında çaba sağladıklarını, satış ayağında aktif yer aldıklarını ve fiyat sabitleme çabası içerisinde olduklarını gösterir delillere ulaşılmıştır. Söz konusu delillerden bu teşebbüslerin de nihai satış fiyatlarına ilişkin bilgi sahibi oldukları anlaşılmaktadır.
- (390) Öncelikle birliğin kurulmasına öncülük eden DORAK HOLDİNG bünyesindeki sıcak hava balonu işletmeleri bakımından çok sayıda bu tür delil elde edilmiştir. DORAK HOLDİNG'e ait balon işletmelerinin Delil-46 ve Delil-48'de CO DMC acente birliği tarafından karar aşamasında tartışılan ve 12.02.2018 tarihi itibarıyla uygulanmaya başlanacak olan fiyatları, çalıştıkları acenteler ile paylaştığı anlaşılmaktadır. DORAK HOLDİNG balon işletmelerinin Delil-52'den itibaren acente birliği kararı ile kesinleşen balon uçuş fiyatlarını müşterileri konumundaki acentelere iletmiş ve sonrasında Delil-65, 85, 88, 89, 93, 94, 95, 104, 107 ve 114'te, ister bireysel müşteri ister acente olsun güncel fiyat talep eden kişi ve teşebbüsleri uçuş fiyatları ve birlik konusunda bilgilendirdiği görülmektedir.
- (391) Bu teşebbüslerin haricinde diğer balon işletmecilerine ilişkin de benzer delillere ulaşılmıştır. Delil-47'de SKYWAY BALON'a ait acente olan BALONDOKYA yetkilisi tarafından bireysel müşteriye balon işletmelerinin birleşmesi neticesinde 15.02.2018 itibarıyla gerçekleşecek olan fiyat değişikliği bilgisi verilmektedir. Bu delil, sıcak hava balonu işletmecilerinin birliğin kurulma sürecinden ve birliğin belirlendiği fiyatlardan haberdar olduklarını da göstermektedir. Benzer şekilde Delil-50, 55 ve 63'te SKYWAY BALON'a ait acente olan BALONDOKYA yetkilisi, fiyat bilgisi talep eden müşterilerini oluşturulan birlikten ve birliğin kararlaştırdığı güncel satış fiyatlarından haberdar etmektedir. Delil-76'da bunlara ek olarak BALONDOKYA yetkilisi müşteriye, belirttiği fiyatın altına satışın sözleşme ihlali teşkil edeceğinden indirim mümkün olmadığını ifade etmiştir. Delil-91 ve Delil-92'de BALONDOKYA yetkilisi fiyat talep eden müşterilerine, fiyatlardaki artışın bölgedeki balon işletmelerinin birleşmesinden kaynaklandığını belirtmiştir. Delil-101'de BALONDOKYA yetkilisi, müşterisi olan bir acente ile yaptığı yazışmada, 11.02.2018 itibarıyla işletme sistemlerinde tek uçuş tipinin geçerli olacağını, balon firmaları birleştiği için teşebbüs olarak söz haklarının kalmadığını belirtmiştir.
- (392) Delil-70'te bir diğer balon işletmecisi olan KAYA BALON'un yetkilisi kendisine gelen rezervasyon talebine cevap olarak “12 şubat itibarı ile oluşan balon birliğine bizlerde katıldık ve bu tarih itibarıyla tüm satış işlemlerine bu birlik bakıyor acenta ödemesi (.....) euro acenta satış fiyatı (.....) euro olarak gerçekleşmektedir “ cevabını vermiş, Delil-

73'te fiyat talep eden müşterisine kişi başı (.....) Euro olan güncel fiyat bilgisini iletmiştir.

- (393) TÜRKİYE BALON ve çalıştığı bir seyahat acentesi arasındaki yazışmalarını konu alan 12.06.2018 tarihli Delil-105'te acente TÜRKİYE BALON yetkilisine "belirtmiş olduğunuz fiyatlara istinaden satış yapıyorum, üzerine eklediğim miktarları ayarlıyorum. Ve maalesef başka firmalardan da fiyat sorulduğu için bu listedeki satış fiyatlarını veremiyorum. Maalesef kurulmuş olan balon birliği pek işe yaramadı ve yine farklı fiyatlara erişiyor misafirler. Bunu da belirtmek isterim ki int de (.....)€ ya balon turu satışı var." ifadelerinin geçtiği bir e-posta göndermektedir. Bu yazışmalardan da birliğin uyguladığı nihai satış fiyatlarının TÜRKİYE BALON tarafından bilindiği ve müşterilerine iletildiği anlaşılmaktadır.
- (394) Yukarıda yer alan belgelerden Delil-43 platforma dahil olan tüm balon şirketlerine balon fiyatlarının bildirildiğine dair delil oluşturmaktadır. Nitekim yukarıda yer alan diğer deliller de DORAK HOLDİNG bünyesi dışındaki balon işletmelerinden UNİVERSAL-İSTANBUL-COMFORT BALON, SKYWAY BALON, KAYA BALON ve TÜRKİYE BALON'un nihai satış fiyatları hakkında bilgisi olduğunu ve bu bilgileri müşterilere iletildiğini göstermektedir. Bunlara ek olarak Delil-111'de LE CO DERİ'de yapılan yerinde incelemede elde edilen 29.09.2018 tarihli toplantı notları yer almaktadır. Katılımcıları arasında DORAK HOLDİNG Yönetim Kurulu Başkanı (.....), ATMOSFER BALON İşletme Müdürü (.....), KAPADOKYA BALON İşletme Müdürü (.....) ve (.....)'in¹¹⁴ yer aldığı toplantının notlarından, İSTANBUL BALON-UNİVERSAL BALON-COMFORT BALON'un çalışanı olan (.....), KAYA BALON çalışanı olan (.....) ve SKYWAY BALON çalışanı olan (.....)'in Ekim 2018 tarihine kadar CO DMC'den prim ödemesi aldığı anlaşılmaktadır. Söz konusu delil ışığında SKYWAY BALON, İSTANBUL BALON-UNİVERSAL BALON-COMFORT BALON ve KAYA BALON'un çalışan transferi yoluyla da birliğin işleyişinde aktif rol oynadıkları anlaşılmaktadır.
- (395) Ek olarak SKYWAY BALON, İSTANBUL BALON-UNİVERSAL BALON-COMFORT BALON ve KAYA BALON'a ilişkin olarak bir delilden daha bahsetmek gerekmektedir. Delil-44'te CO DMC birliğinin oluşturulduğu dönemde, SKYWAY BALON'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, 17.01.2018 tarihinde SKYWAY BALON İşletme Müdürü (.....) tarafından İSTANBUL BALON-UNİVERSAL BALON-COMFORT BALON temsilcisi (.....)'a ait e-posta adreslerine "Centilmenlik Anlaşması Taslak" konu başlığı ile gönderilen iletinin ekinde bulunan "Balon İşletmeleri Centilmenlik Anlaşması (Taslak)" başlıklı belge yer almaktadır. Belgenin imza bölümünde de SKYWAY BALON ve KAYA BALON'un isimleri görülmektedir. Taslak anlaşma metninin 5/d bendinde: "d. OPERASYON VE REZERVASYON (Ortak Rezervasyon ve Operasyon bölümü CO DMC ile yapılacak olan toplantılardan sonra değerlendirilecektir.)" denilmektedir. Bu çerçevede CO DMC'nin kuruluş dönemi ile eş zamanlı olarak SKYWAY BALON, İSTANBUL BALON-UNİVERSAL BALON-COMFORT BALON ve KAYA BALON'un da kendi aralarında satış ve pazarlama birliği oluşturma yönünde iletişim kurdukları ve dolayısıyla CO DMC platformuna da bir satış pazarlama birliğine dahil olma niyetiyle katıldıkları anlaşılmaktadır.
- (396) Dosya kapsamında yapılan yerinde incelemelerde sıcak hava balonu rezervasyonlarının yapıldığı "CO DMC.com" ve "CO DMC2.com" adreslerine

¹¹⁴ Teşebbüs tarafından (.....)'nın çocukluk arkadaşı olduğu, LE CO DERİ ve bilinen başkaca bir şirketten hisse/pay sahibi olmadığı, belgede belirtilen toplantı döneminde, işletmede finans/banka iş ve işlemleri ile ilgilenmeye başladığı ancak şirketin SGK güvenceli çalışanı konumunda olmadığı belirtilmiştir.

20.11.2018 ve 28.08.2019 tarihlerine ait veri tabanı yedekleri alınmıştır. Burada sıcak hava balonlarına ilişkin oluşturulan rezervasyon kayıtlarının acente/otel/rehber bilgisi, uçuş yapacak kişi sayısı, uçuş tipi, varsa tercih edilen balon teşebbüsü, grubun bölgeye giriş ve çıkış tarihleri, uçuş tarihi, ödeme noktası, ödeme tutarı, konfirme kodu, uçuş ile ilgili özel istek veya notlar vb. bilgiler yer almaktadır. Tarafların verdiği bilgiye göre sistemdeki "agency_id" başlığı altında rezervasyonla ilgili acente/otel bilgisi verilmektedir; bir başka deyişle, rezervasyonu yapan acente bilgisi bu sütunda yer almaktadır. Bu sütunda, birçok turizm acentesi, otel vb. teşebbüsün yanında platformla kiralama sözleşmesi imzalayan 14 teşebbüsten 10'unun¹¹⁵ da adı geçmektedir¹¹⁶: ATMOSFER BALON¹¹⁷, KAPADOKYA BALON¹¹⁸, SULTAN BALON¹¹⁹, BROTHERS BALON¹²⁰, SKYWAY BALON¹²¹, TÜRKİYE BALON¹²², RAINBOW BALON¹²³, KAYA BALON¹²⁴, İSTANBUL BALON¹²⁵, BALON TURCA¹²⁶. Dolayısıyla, balon sahibi teşebbüslerin, yaptıkları kiralama sözleşmelerinin ertesinde turizm acentesi gibi davranışlar sergileyerek müşteri topladığını ve rezervasyon sisteminde kayıt oluşturduğunu söylemek mümkündür. Bu bakımdan, balon işletmelerinin oluşturulan yapı içerisinde, akdettikleri kiralama sözleşmesinin ötesine geçerek aktif olarak faaliyet gösterdiği anlaşılmaktadır.

- (397) İncelenen durumda CO DMC ve LE CO DERİ unvanlı şirketlere hissedar olan acentelerin kurduğu ortak satış platformuna dahil olmalarını sağlamak amacıyla sıcak hava balonu işletmeleriyle ikili olarak imzalanan kira sözleşmelerinin sıcak hava balonu pazarında kurulan kartelin temelini oluşturduğu ve bu anlamda kartelin parçası olduğu görülmektedir. Farklı eylemlerin ve anlaşmaların tek bir ihlali oluşturduğuna ilişkin yapılan değerlendirmelerde Genel Mahkemenin yaklaşımı *"teşebbüsün kendi eylemiyle tüm katılımcılarca güdülen ortak amaca katkıda bulunma amacını taşıdığı ve ortak amaca yönelik olarak diğer teşebbüslerce planlanan ve uygulamaya geçilen ihlalin farkında olduğunun ya da en azından mantık çerçevesinde bunu öngörebileceğinin ve bu kapsamda ortaya çıkacak riskleri kabul etmiş olduğunun Komisyon tarafından ortaya konulması gerekmektedir"*¹²⁷ şeklinde özetlenebilecektir. Dosya kapsamında da platforma dahil olan sıcak hava balonu işletmelerinin, ortak satış platformunun kurucusu olan acentelerce ve platforma dahil olan diğer sıcak hava balonu işletmelerince uygulanması planlanan ve uygulanan eylemin farkında oldukları ya da en azından bunu öngörebilecekleri değerlendirilmektedir. SKYWAY BALON, İSTANBUL BALON-UNİVERSAL BALON-COMFORT BALON ve KAYA BALON bakımından yukarıda sunulan Delil-44 bu farkındalığı açıkça ortaya koymaktadır. Platforma üye olan diğer sıcak hava balonu işletmeleri bakımından da kira

¹¹⁵ Aynı gruptaki İSTANBUL ve UNIVERSAL BALON'dan sadece İSTANBUL BALON'un adı geçmektedir.

¹¹⁶ Şubat-Ekim 2018 dönemini kapsamaktadır.

¹¹⁷ SHGM tarafından iptal edilen günler ve taraflarca iptal edilenlerle birlikte 120 rezervasyon kaydı.

¹¹⁸ SHGM tarafından iptal edilen günler ve taraflarca iptal edilenlerle birlikte 694 rezervasyon kaydı.

¹¹⁹ SHGM tarafından iptal edilen günler ve taraflarca iptal edilenlerle birlikte 41 rezervasyon kaydı.

¹²⁰ SHGM tarafından iptal edilen günler ve taraflarca iptal edilenlerle birlikte 656 rezervasyon kaydı.

¹²¹ SHGM tarafından iptal edilen günler ve taraflarca iptal edilenlerle birlikte 128 rezervasyon kaydı.

¹²² SHGM tarafından iptal edilen günler ve taraflarca iptal edilenlerle birlikte 8 rezervasyon kaydı.

¹²³ SHGM tarafından iptal edilen günler ve taraflarca iptal edilenlerle birlikte 196 rezervasyon kaydı.

¹²⁴ SHGM tarafından iptal edilen günler ve taraflarca iptal edilenlerle birlikte 90 rezervasyon kaydı.

¹²⁵ SHGM tarafından iptal edilen günler ve taraflarca iptal edilenlerle birlikte 253 rezervasyon kaydı.

¹²⁶ SHGM tarafından iptal edilen günler ve taraflarca iptal edilenlerle birlikte 26 rezervasyon kaydı.

¹²⁷ Case C-49/92P, para. 82-84; Case C-204/00 P, C-205/00P, C-213/00 P, C-217/00 P ve C-219/00P *Aalborg Portland and Others v Commission*, para. 83; Case T-378/10 *Masco v Commission* para. 24 Case T-364/10 *Duravit v Commission*, para. 328-338; Case T-587/08, *Del Monte v Commission*, para. 639.

sözleşmelerinin imzalanması aşamasında ya da en azından kendilerine, kararlaştırılan fiyatlara ilişkin yapılan duyurular sonrasında mantık çerçevesinde anlaşmanın bütünü ve katılımcılarca güdülen ortak amaca kendi eylemleriyle katkıda bulduklarını öngörebildikleri değerlendirilmektedir.

- (398) Yukarıda yer verilen değerlendirmeler ışığında, ortak rezervasyon ve satış platformu ile sıcak hava balonu işletmeleri arasında imzalanan farklı sözleşmelerin veya ikili birçok anlaşmanın netice itibarıyla tek bir ihlali oluşturduğu, kiralama sözleşmelerini imzalayan sıcak hava balonu işletmelerinin pazardaki faaliyetlerinin standart bir kiralama faaliyetinin ötesine geçtiği, bu anlamda aralarındaki sözleşmelerin oluşturulan yapının sıcak hava balonu fiyatlarını sabitlemeye yönelik davranışlarının bir aracına dönüştüğü, bu bağlamda sözleşmelerde öngörülen kiralama bedellerinin kartel tarafından elde edilmesi planlanan kârdan alınan pay olarak değerlendirilmesi gerektiği kanaatine ulaşılmıştır.
- (399) Bu bakımından aynı grupta yer alan DORAK HOLDİNG bünyesinde yer alan ATMOSFER BALON, SULTAN BALON, RAINBOW BALON, KAPADOKYA BALON, aynı grupta yer alan İSTANBUL BALON ve UNİVERSAL BALON, aynı grupta yer alan ANATOLIAN BALON ve DISCOVERY BALON ile COMFORT BALON, BROTHERS BALON, BALON TURCA, TÜRKİYE BALON, SKYWAY BALON ve KAYA BALON'un söz konusu anlaşmaları imzalayarak platforma ve dolayısıyla kartele dahil olduğu, sözleşmeleri imzalamaları ile 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin ihlali bakımından sorumluluklarının doğduğu ve 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettikleri ve bu ihlalin amaç bakımından bir ihlal niteliğinde olduğu sonucuna varılmaktadır.
- (400) Bunun yanında, aşağıdaki tabloda görüleceği üzere, söz konusu anlaşmalar yoluyla CO DMC'ye balonlarını kiralayan teşebbüslerin önemli bir kısmının birlik dışında bağımsız olarak gerçekleştirdiği satışlar da bulunmaktadır. Belirtmek gerekir ki, CO DMC'ye dahil olan teşebbüslerin 11 adedi tüm slotlarını platforma kiralamışken; COMFORT BALON toplam slot sayısının %66'sını, BALON TURCA %80'ini ve TÜRKİYE BALON %40'ını kiralamıştır. Öte yandan tüm kapasitelerini platforma kiralayan sıcak hava balonu işletmecileri de tüm uçuşlarını platforma aktarmış gibi görünseler de, kapasitelerinin küçük bir kısmını CO DMC'den bağımsız olarak kendilerine ait acentelerle¹²⁸ ya da otel aracılığıyla veya doğrudan satmaktadırlar. Aşağıda sunulan tabloda da bu oranlar görülebilmektedir. Nitekim DORAK HOLDİNG bünyesinde yer alan KAPADOKYA BALON, SULTAN BALON, ATMOSFER BALON ve RAINBOW BALON tarafından da çok nadir de olsa rezervasyonsuz biçimde gelen kapı müşterilerine doğrudan satış yapabildikleri, satışların büyük çoğunluğunun LE CO DERİ platformu ile akdedilen sözleşmelerce belirlenen fiyatlar üzerinden gerçekleştiği, platforma devredilen uçuşların dışında kalan kapasite ve sözleşme kapsamında olduğu halde platformun kullanmadığı kapasiteleri doğrudan, seyahat acenteleri veya oteller aracılığı ile sattığı belirtilmiştir.
- (401) Aşağıdaki tabloda CO DMC'ye dahil olan ve olmayan sıcak hava balonu işletmecilerinin satışlarının oransal olarak hangi kanallarla gerçekleştirildiği bilgisi yer almaktadır ve tabloda CO DMC'ye dahil olan teşebbüslerin platformdan bağımsız yaptıkları satışların oranı da görülebilmektedir:

¹²⁸ Teşebbüslerden gelen cevap yazıları incelendiğinde, AIR KAPADOKYA BALON, SKYWAY BALON, TÜRKİYE BALON, ÜRGÜP BALON, BUTTERFLY BALON, VOYAGER BALON, COMFORT BALON ve BROTHERS BALON'un turizm acentesinin bulunduğu anlaşılmaktadır. BALON TURCA, THK BALON, UNIVERSAL BALON, ROYAL BALON, KAYA BALON, ASSIANA BALON ve İSTANBUL BALON'un herhangi bir turizm acentesinde kontrolü bulunmamaktadır.

Tablo 26: Sıcak Hava Balonu İşletmelerinin Satış Kanalları Dağılımı

CO DMC ile Çalışan Balon İşletmeleri	Satış Kanalları (2018) (%)					
	Seyahat Acentesi Kanalıyla	CO DMC Kanalıyla	Kapı Müşterisi	Otel Aracılığı ile Gelen	Diğer	Toplam Müşteri Sayısı
KAPADOKYA BALON	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
RAINBOW BALON	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
SULTAN BALON	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
ATMOSFER BALON	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
KAYA BALON	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
SKYWAY BALON	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
TURCA BALON	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
TÜRKİYE BALON ¹²⁹	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
ANATOLIAN BALON	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
DISCOVERY BALON	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
BROTHERS BALON	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
COMFORT BALON	(.....)	(.....) ¹³⁰	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
İSTANBUL BALON	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
UNİVERSAL BALON	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
CO DMC Dışındaki Balon İşletmeleri	Satış Kanalları (2018) (%)					
Seyahat Acentesi Kanalıyla	CO DMC Kanalıyla	Kapı Müşterisi	Otel Aracılığı ile Gelen	Diğer	Toplam Müşteri Sayısı	
AİR KAPADOKYA BALON ¹³¹	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
ASSİANA BALON	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
ROYAL BALON	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
BUTTERFLY ¹³² BALON	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
VOYAGER BALON	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
THK BALON ¹³³	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
DELUXE	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
GÖREME ¹³⁴	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
ATLAS BALON	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
ÜRGÜP BALON	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
EZEL BALON	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)

Kaynak: Teşebbüslerden gelen cevap yazıları

¹²⁹TÜRKİYE BALON 20.09.2019 tarihli cevap yazısında, 12.02.2018 tarihinden itibaren satışlarının % (.....)'ını CO DMC, % (.....)'ını ise diğer acenteler, oteller ve münferiden gerçekleştirdiğini belirtmiştir. Nitekim TÜRKİYE BALON her ne kadar diğer teşebbüslerle aynı tip kira sözleşmesini imzalamış da olsa, Delil 116'daki excel tablosunda da TÜRKİYE BALON'un yanında "1. slotta bir balon satış pazarlama kendi otellerine ait" şeklinde bir not yer almaktadır.

¹³⁰ İSTANBUL BALON, UNİVERSAL BALON ve COMFORT BALON tarafından PİENTİ ile imzalanmış olan "Hizmet Alım Sözleşmesi" gönderilmiştir. Bu üç teşebbüs CO DMC ile doğrudan bir anlaşma akdetmiş olmasa da, bu balon şirketlerinin müşterileri PİENTİ ile CO DMC arasındaki ticari ilişkinin sonucu olarak CO DMC ile uçuş yapmıştır. Dolayısıyla teşebbüslerin bildirmiş oldukları acente yolu ile yapılan satışlar CO DMC satışları olarak kabul edilmiştir. PİENTİ balon şirketleri ve CO DMC arasında aracı konumundadır.

¹³¹ AİR KAPADOKYA 20.09.2019 tarihli cevap yazısında, CO DMC ile herhangi bir ticari anlaşma içerisinde olmadığını, iptal edilen bir grubunun yerine bir defaya mahsus CO DMC'den müşteri temin ettiğini belirtmiştir.

¹³² Teşebbüsün free satışları "diğer satışlara" eklenmiştir.

¹³³ THK BALON'un Kurumumuza göndermiş olduğu 2018 verileri 01.01.2018 ve 12.02.2018 tarihlerini kapsamaktadır. Teşebbüs 12.02.2018 ile 11.06.2019 tarihleri arasında balonlarının tümünü GLORIUS DMC'nin kullanımına sunmuştur. Dolayısıyla teşebbüs CO DMC platformu ile hiç çalışmamıştır.

¹³⁴ GÖREME BALON, 08.10.2019 tarihli cevap yazısında, CO DMC üzerinden yolcu temin etmediğini, kendi kapasitesinin yetmediği durumda CO DMC ve diğer acentelere kendi acentesi için belirlenen fiyattan müşteri transfer ettiğini belirtmiştir.

- (402) Başta Delil-43 olmak üzere, yukarıda sunulan delillerde görüleceği üzere, sıcak hava balonu işletmelerinin ortak rezervasyon ve satış platformuna dahil olarak nihai satış fiyatlarının bilgisi, dolayısıyla rekabete hassas bilgilere erişim sağladıkları anlaşılmaktadır. Platforma üye sıcak hava balonu işletmecilerinin platformdan bağımsız satış yapabilme imkânları bulunduğu da anlaşıldığından ve yapacakları bağımsız satışlar bakımından erişim sağladıkları rekabete hassas bilgileri kullanmadan hareket etmeleri mümkün olmadığından, bu yolla da 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettikleri sonucuna varılmaktadır.

I.5.3.3.3. CO DMC'ye Dahil Olmayan Sıcak Hava Balonu İşletmecilerinin Platform ile İlişkisine ve Faaliyetlerine İlişkin Değerlendirme

- (403) Dosya kapsamında CO DMC platformuna dahil olmayan sıcak hava balonu işletmelerinin bir kısmının eş zamanlı uygulamalarına ilişkin delillere de erişilmiştir. BUTTERFLY BALON'a ilişkin olarak Delil-51'de BUTTERFLY BALON tarafından çeşitli otel ve seyahat acentelerine gönderilen 07.02.2018 tarihinde gönderilen e-postada, "01 Nisan 2018-31 Ekim 2018" tarihleri arasında standart uçuşun nihai satış fiyatını nakit (.....) Euro, kredi kartı ile satışta (.....) Euro olarak belirlediği, acente fiyatını ise nakit (.....) Euro, kredi kartı ile satışta (.....) Euro belirlediği görülmektedir. Teşebbüsün, CO DMC birliğinin belirlediği fiyatlarla aynı seviyedeki fiyatları müşterilerine iletmediği ve bu fiyatın altında veya üzerinde satış yapılmamasını da rica ettiği görülmekte, aşağıda yer alan benzer nitelikte bir yazı olan Delil-51'de yer alan "Ödemeler müşteri tarafından yapılarak komisyon bedeli Butterfly Balloons tarafından tarafınıza ödenecektir" ifadesinden, satışlarını yeniden satış değil, komisyon usulüyle gerçekleştirdiği görülmektedir. Bu bilgilere karşılık olarak müşterinin, balon birliğinin kurulması sonucunda BUTTERFLY BALON gibi birliğin dışında kalan balon işletmelerinin kazançlı çıktığını ifade ettiği görülmektedir. Delil-67'de, BUTTERFLY BALON çalışanı birlikte çalıştıkları Danimarka merkezli acenteye 21.02.2018 tarihinde (.....) Euro acente fiyatı vermekte ve fiyatlarda artış olduğunu "20 şirketin aralarında iş birliği yapması sonucunda sıcak hava balonu fiyatlarında değişiklik oldu. Nihai satış fiyatı tüm firmalar için kişi başı (.....) Avro (nakit) ve en ucuz acente fiyatı kişi başına (.....) Euro. Sonuç olarak, senin ödemen bize kişi başına (.....) Euro olacak" ifadelerini kullanarak dile getirmektedir. 28.02.2018 tarihli bir yazışma olan Delil-77'de ise Ürgüp'te rehberlik yapan bir kişinin BUTTERFLY BALON'un balon birliğinde yer almadığına dair duyum aldığı, bunu teyit etmek amacıyla BUTTERFLY BALON'a e-posta gönderdiği ve BUTTERFLY BALON'dan fiyatları talep ettiği görülmektedir. BUTTERFLY BALON ise birlik ile ilgili bir yorumda bulunmadan "Ödemeler müşteri tarafından yapılarak komisyon bedeli Butterfly Balloons tarafından tarafınıza ödenecektir." notuyla acente ve nihai satış fiyatlarını göndermektedir. Bu fiyatların Delil-51'de gönderilen fiyatlara oldukça yaklaşık seviyede olduğu görülmektedir.
- (404) ÜRGÜP BALON'a ilişkin delillere bakıldığında, Delil-66'da ÜRGÜP BALON ve bir acente ile yaptığı 19.02.2018-20.02.2018 tarihli yazışmalarda, fiyat talebinde bulunan acente yetkilisi, ÜRGÜP BALON'un paylaştığı CO DMC Birliği tarafından belirlenen fiyatla aynı seviyedeki (.....) Euro acente fiyatını yüksek bularak ÜRGÜP BALON'un CO DMC'ye dahil olmayan diğer balon işletmelerinden daha yüksek fiyat verdiğini belirtmiştir. ÜRGÜP BALON İşletme Müdürü tarafından ise genel olarak fiyatların piyasada bu seviyeye yükseldiği belirtilmekte, "Tarafınıza uygulanabilecek olan özel fiyat 01 Nisan 2018'e kadar (.....) Euro, 1 Nisan sonrası için Mart ayı içinde tekrar istişare edilebilir" denilerek (.....) Euro indirim yapılmaktadır. Delil-72'de ÜRGÜP BALON ve bir spor merkezi arasındaki 23.02.2018-24.02.2018 tarihli yazışmada standart balon uçuşu için (.....) TL fiyat verilmiş, fiyatlarındaki artışın nedenini soran

müşteriye, ÜRGÜP BALON yetkilisi 20 balon işletmesinin tek bir operasyon merkezi üzerinden yönetildiği, ÜRGÜP BALON'un bu oluşumun dışında kaldığı, bölge genelinde mevcut durumda acente ödemesinin (.....) Euro, satış fiyatlarının ise (.....) Euro arasında değiştiği cevabı verilmiştir. Delil-74'te de ÜRGÜP BALON operasyon sorumlusu bir acenteye gönderdiği 26.02.2018 tarihli cevabında, sektörde yakın zamanda gerçekleşen değişiklikler nedeniyle fiyatların henüz netlik kazandığı ve acentelere uygulanan fiyatın standart uçuşlar için kişi başı (.....) Euro olarak gerçekleştiği ifade edilmiştir. Delil-102'de ise yine bir seyahat acentesine 18.05.2018 tarihinde ÜRGÜP BALON Operasyon Sorumlusu tarafından gönderilen yanıtta, tüm balon işletmelerinin katıldığı yönetim kurulu toplantısında da tüm işletmeler tarafından uygulanan farklı fiyat politikasının sorun teşkil ettiği sonucuna ulaşıldığı ve 12.05.2018 tarihi itibarıyla toplantıda kararlaştırılan fiyat üzerinden satışların gerçekleştirileceği ifade edilmiş ve müşteri ile acente ve kapı fiyatını içeren bir fiyat listesi paylaşılmıştır. Bu uygulama ile teşebbüs olarak balon işletmeleri arasındaki işbirliği ve sektördeki standardın sağlanmasının hedeflendiği de belirtilmiştir. Bu fiyat listesinde standart uçuş için acente fiyatı (.....) Euro, nihai satış fiyatı (.....) Euro'dur. Acente fiyatının CO DMC Birliği tarafından belirlenen fiyatla aynı, nihai satış fiyatının ise bir miktar düşük olduğu söylenebilecektir.

(405) Delil-102'de geçen toplantı ifadesine ilişkin olarak ÜRGÜP BALON'un vekili tarafından "sektörün hacminin küçük ve sınırlı sayıda aktör olması nedeniyle her rakibin yek diğeri fiyatı takip edebilme kolaylığından ötürü Şirketimizden fiyat isteyen acentelere Şirketimizin "kendi fiyat skalasını" bildirmiş olması amacıyla yazılmıştır. Tabii bu fiyatlar sektörün ortalama fiyat bakışı ve anlayışı dışında ve tamamen müvekkil öncelikleri ve tercihleri doğrultusunda olduğundan acenteler açısından bu fiyatların!!! nereden çıktığı hangi mantığa dayanıldığı gibi bir düşünce ve geri dönüşler içine girildiğinden ve/veya bu nevi geri dönüşlerin önünün kesilmesi amacıyla arka planı olmamakla birlikte 2017 yılı kooperatif görüşmelerine atfen " ... tüm balon firmalarının yönetim kurulu toplantıları ... " ifadesi kullanılmıştır. Bu ifadenin özensiz bir kullanım olduğu aşikardır. Lakin kastedilen bir firma ve/veya fiyat gerçekte bulunmamaktadır." şeklinde bir açıklama yapılmıştır. Delil-106'da ÜRGÜP BALON Genel Müdürü ve bir acente arasında 16-17.07.2018 tarihlerinde gerçekleşen yazışmada, teşebbüs genel müdürü tarafından net acente fiyatının (.....) Euro olduğu ve önerilen satış fiyatının (.....) Euro arasında değiştiği belirtilmiş ve sezonun başında balon şirketlerinin işbirliğine gittiği ifade edilmiştir.

(406) VOYAGER BALON ile ilişkili delillere bakıldığında, Delil-98'de bir seyahat acentesinin 26.04.2018 tarihinde Brezilya pazarındaki iş ortakları olan bazı acentelere DORAK HOLDİNG tarafından gönderilen bilgi notunu VOYAGER BALON ile paylaştığı görülmektedir. Bilgi notunda, Kapadokya bölgesinde faaliyet gösteren balon işletmelerinin yaklaşık %80'inin satış fiyatını kontrol etmek ve tanımlamak amacıyla bir konsorsiyum oluşturulduğu, asgari satış fiyatının kişi başına (.....) ABD Doları olacağı, ödemelerin peşin yapılacağı ve kredi kartının kabul edilmeyeceği ifade edilmiştir. Delil-99'da VOYAGER BALON'un ortağı tarafından bir seyahat acentesine 27.04.2018 tarihinde gönderilen e-postada "Bu kış Dorak Grubu seyahat acenteleri için yeni bir grup oluşturdu ve CO DMC isimli bu yeni acente Kapadokya'daki 17 sıcak hava balon firmasını kiraladı. Hepsi rezervasyonlar için tek merkezden çalışıyor ve Dorak tarafından kontrol ediliyor. Diğer 8 firma ise bu grubun dışında bireysel olarak faaliyet gösteriyor. Voyager ve Atlas bu grubun dışında. Bu grup hakkında en iyi şey şu an seyahat acenteleri için fiyatların (.....)€'nin üzerine çıkması. Tabii ki rezervasyon alan Dorak ancak en azından biz de firmamız için (.....)€+KDV seyahat acentelerimizden

rezervasyon alıyoruz. Standart uçuş için satış fiyatımız (.....)€ olarak, rahat uçuş ise kişi başına (.....)€ olarak yoluna girdi. Nakit ödemeler için ise (.....)€ indirim yine var. Mart'ta ve Nisan'da, hava şartları izin verdiği müddetçe Dorak'la çalışmak istemeyen çoğu acente ile tamamen dolu bir şekilde uçtuk..." İlgili delilde VOYAGER BALON tarafından CO DMC birliği tarafından belirlenen fiyatlara yakın ama bir miktar altında fiyatların verildiği görülmektedir. Delil-108 VOYAGER BALON'un oluşumda yer almadığını gösteren bir delil olup 24.08.2018 tarihinde bireysel müşterinin VOYAGER BALON'a birliğin içinde yer alıp almadıklarını sorması üzerine, VOYAGER BALON birliğe dahil olmadığını ilgili e-postada ifade etmiştir. Aynı şekilde 06.09.2018 tarihli Delil-110'da VOYAGER BALON yetkilisi bir müşteriye gönderdiği e-postada kendilerinin birlikte yer almadığını, birlikte yer almayan 3 büyük şirketin VOYAGER BALON, ROYAL BALON ve BUTTERFLY BALON olduğunu belirtmiştir.

- (407) Yukarıda tek tek açıklanan delillerde görülmektedir ki, CO DMC birliğinin oluşturduğu kartel fiyatları piyasanın tümü açısından etki doğurmaktadır. BUTTERFLY BALON, ÜRGÜP BALON ve VOYAGER BALON birlik içerisinde yer almasalar dahi, birliğin fiyat artışından faydalanarak balon satış fiyatlarını birliğe paralel olarak artırmış olup müşterilerine birliğin belirlediği seviyelerle aynı ya da bu seviyelere oldukça yakın satış fiyatları sunmaktadırlar. Öte yandan ilgili dönemde bu davranışlarının rakiplerin hareketleri konusundaki belirsizliği ortadan kaldıracak bir bilgi değişimi, iletişim ya da benzeri eylemden kaynaklandığına işarete edecek yeterli bilgi ve belgeye dosya kapsamında ulaşılamamıştır. Yukarıda yer verilen delillerden ÜRGÜP BALON'da yapılan yerinde incelemede elde edilen Delil-102'de teşebbüsün müşterisine fiyat listesini gönderirken 12.05.2018 tarihi itibarıyla tüm balon işletmelerinin katıldığı yönetim kurulu toplantısında kararlaştırılan fiyat üzerinden satışların gerçekleştirileceği ifade edilmiş olduğu görülmektedir. Ancak dosya kapsamında böyle bir toplantının yapıldığına dair, söz konusu delili destekler nitelikte herhangi başka bir bilgi ya da belgeye ulaşılamamıştır. Yukarıda ayrıntılarına yer verildiği üzere, teşebbüs tarafından gerçekten böyle bir yönetim kurulu toplantısı ya da kararlaştırılan bir fiyatın olmadığı açıklaması sunulmuştur.
- (408) Öte yandan, sıcak hava balonu uçuş hizmetleri pazarına dair bilgilerin verildiği "Sektöre İlişkin Bilgiler ve Yasal Mevzuat" başlıklı kısımda yer verildiği üzere, ilgili pazarda teşebbüslere uçuş imkânı sağlayan slot hakları mevzuat hükümleri uyarınca SHGM tarafından belirlenmektedir. Bir başka deyişle, pazarda arz miktarı kısıtlı olup talebe göre değişmemektedir. Bununla birlikte, 2016 ila 2018 yılları arasında sıcak hava balonlarına yönelik talepte ciddi bir artış olduğu görülmektedir. Yukarıda Tablo-9'da yer verildiği üzere, sıcak hava balonuna binen müşteri sayısı 2016 yılında 224.715 iken; 2017 yılında 509.736'a; 2018 yılında 962.024'e çıkmıştır. Görüldüğü üzere, talep izleyen iki yıl içerisinde yaklaşık 4,2 katına çıkmıştır. Arz miktarının yasal olarak sınırlı olduğu bir sektörde bu denli talep artışının fiyatlarda bir miktar artışa yol açması kaçınılmazdır. Bunun yanında, sektördeki arzın %55'ini dosya kapsamında kartel olduğu değerlendirilen oluşum çerçevesinde kontrol altında tutulması ve fiyatların artırılması da talep artışıyla birlikte oluşuma dahil olmayan teşebbüslerin fiyat artırımına yol açabilecek niteliktedir.
- (409) Dolayısıyla birlik dışında kalan sıcak hava balonu işletmelerinin ilgili dönemde pazardaki fiyatlama davranışlarının bir bilgi değişimi, iletişim ya da benzeri eylemden kaynaklandığına işarete edecek yeterli bilgi ve belgeye ulaşılamadığı, fiyatlama davranışlarının piyasadan elde ettikleri bilgilere dayanarak kartel fiyat liderliğini izlemelerinin bir yansıması olduğu ve söz konusu teşebbüsler tarafından 4054 sayılı

Kanun'un 4. maddesinin ihlal edildiği sonucuna ulaşmak için yeterli bilgi ve belgenin bulunmadığı sonucuna ulaşılmaktadır.

I.5.4. Sıcak Hava Balonu İşletmecilerinin Fiyat Hareketleri

- (410) Dosya kapsamında sıcak hava balonu işleten teşebbüslerden 2016 ila 2018 yılları arasında gerçekleşen ortalama fiyatları talep edilmiştir. Aşağıdaki tabloda ve grafikte teşebbüslerden elde edilen bilgiler ışığında hazırlanan ortalama fiyatlara ve seyrine yer verilmektedir.

Tablo 27: Teşebbüslerin Ağırlıklı Ortalama Fiyatları

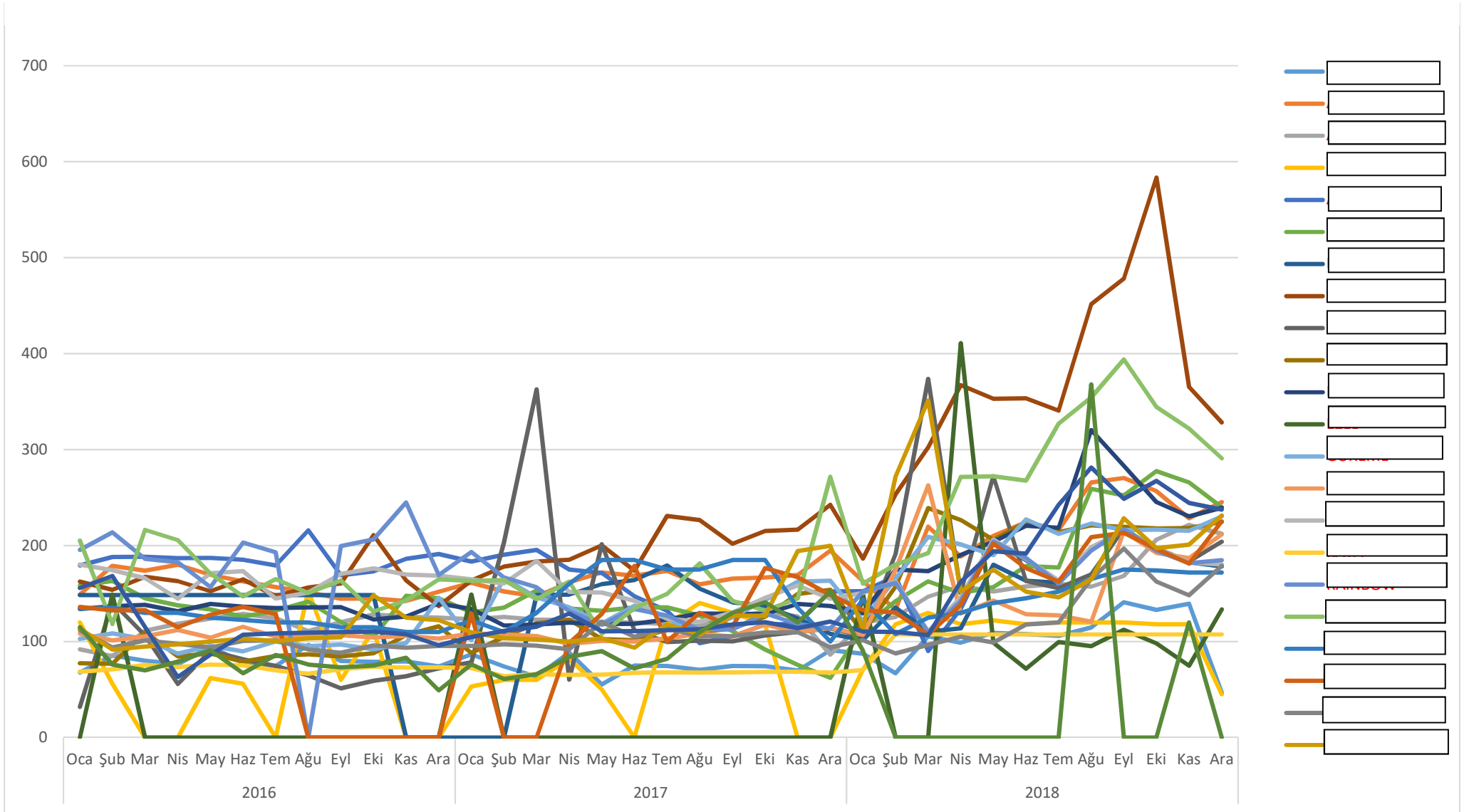
AĞIRLIKLI ORTALAMA SATIŞ FİYATLARI			
CO DMC Platformunda Bulunan Teşebbüsler	2016	2017	2018
ANATOLIAN BALON	(.....)	(.....)	(.....)
ATMOSFER BALON	(.....)	(.....)	(.....)
BALON TURCA BALON	(.....)	(.....)	(.....)
BROTHERS BALON	(.....)	(.....)	(.....)
COMFORT BALON	(.....)	(.....)	(.....)
DISCOVERY BALON	(.....)	(.....)	(.....)
İSTANBUL BALON	(.....)	(.....)	(.....)
KAPADOKYA BALON	(.....)	(.....)	(.....)
KAYA BALON	(.....)	(.....)	(.....)
RAINBOW BALON	(.....)	(.....)	(.....)
SKYWAY BALON	(.....)	(.....)	(.....)
SULTAN BALON	(.....)	(.....)	(.....)
TÜRKİYE BALON	(.....)	(.....)	(.....)
UNIVERSAL BALON	(.....)	(.....)	(.....)
Ağırlıklı Ortalama Fiyat	₺124,46	₺126,51	₺174,35
CO DMC Platformunda Bulunmayan Teşebbüsler ¹³⁵	2016	2017	2018
AIR KAPADOKYA BALON	(.....)	(.....)	(.....)
ASSIANA BALON	(.....)	(.....)	(.....)
ATLAS BALON	(.....)	(.....)	(.....)
BUTTERFLY BALON	(.....)	(.....)	(.....)
DELUXE BALON	(.....)	(.....)	(.....)
EZEL BALON ¹³⁶	(.....)	(.....)	(.....)
GÖREME BALON	(.....)	(.....)	(.....)
ROYAL BALON	(.....)	(.....)	(.....)
ÜRGÜP BALON	(.....)	(.....)	(.....)
VOYAGER BALON	(.....)	(.....)	(.....)
Ağırlıklı Ortalama Fiyat	₺95,60	₺108,85	₺179,37
Genel Ortalama Fiyat	₺112,44	₺119,15	₺176,44

Kaynak: Teşebbüslerden edinilen bilgiler

¹³⁵ THK BALON'un verileri elde edilememiştir.

¹³⁶ EZEL BALON, 2016 ve 2017 yılları içerisinde (.....) müşteri uçurduğunu ve bu uçuşlardan kişi başı (.....) TL gelir elde ettiğini beyan ettiği için tabloda bu yıllara ait verilere yer verilmemiştir.

Grafik 1: Teşebbüslerin Aylık Ortalama Satış Fiyatları (TL)

(411) Yukarıdaki tablodan teşebbüslerin sıcak hava balonu ortalama fiyatlarının 2016 yılı için 112,95 TL, 2017 yılı için 119,67 TL ve 2018 yılı için 176,44 TL şeklinde gerçekleştiği görülmektedir. CO DMC döneminin geçerli olduğu 2018 yılı özelinde incelendiğinde ise teşebbüslere ait sıcak hava balonu fiyatlarının ortalama 48,20 TL ile 363,61 TL arasında değişkenlik gösterdiği görülmektedir. Bunun yanında, 2018 yılında teşebbüslerin yıllık ağırlıklı ortalama fiyatlarında bir önceki yıla göre yaklaşık %47 oranında artış yaşandığı anlaşılmaktadır.

(412) Bununla birlikte, teşebbüslerin fiyat ortalamalarının yerinde incelemelerde elde edilen ve yukarıda değerlendirilen belgelerde zikredilen fiyatlardan farklılaştığı şüphesi hasıl olmuştur. Zira elde edilen belgelerde:

- i. 14.02.2017 tarihli yazışmada teşebbüsler tarafından hayata geçirilmesi planlanan ortak rezervasyon sistemi uygulaması ile satış fiyatlarının acente ve oteller için (.....) Euro bireysel müşteriler için ise (.....) Euro olarak düşünüldüğü (Delil-16), birtakım teşebbüsün imzasının bulunduğu 13.03.2017 tarihli e-posta eki ile de bu hususun balon uçuş türlerine göre (.....) Euro, (.....) Euro ve (.....) Euro olarak tespit edildiği (Delil-26), 01.04.2017 tarihli bir başka e-postada bu birlikteliğe bağlı olarak bir teşebbüs tarafından fiyatların acenteler için (.....) Euro, bireysel müşteriler için (.....) Euro olarak düşünüldüğünün ifade edildiği (Delil-27),
- ii. 01.03.2017 ve 03.03.2017 tarihli belgelerde ise Mart ve Nisan 2017 fiyatlarının (.....) TL olduğu ancak sonraki dönemler için kurulacak bir birliğe bağlı olarak fiyatların artabileceği (Delil-22, 24), 18.03.2017 ve 24.04.2017 tarihli belgelerde birliğin kurulmadığı dolayısıyla Mayıs 2017 itibarıyla fiyatların kişi başı (.....) TL şeklinde uygulanacağı (Delil-29, 32), 27.05.2017 tarihli acenteye gönderilen ve güncel ödeme bilgilerini içeren bir e-postada kişi başı (.....) Euro ödenmesinin gerektiğinin ifade edildiği (Delil-33),
- iii. 11.12.2017 tarihli e-postada bir acenteye 2018 yılı için uçuş türlerine göre kişi başı (.....) Euro ve (.....) Euro'luk fiyat verildiği (Delil-38), kurulan birlik ile ilgili yapılan 16.01.2018, 17.01.2018 tarihli yazışmalarda birlik çerçevesinde (.....) Euro ve (.....) Euro'luk fiyatlarda mutabık kalındığı, 19.01.2018 ve 23.01.2018 tarihli bir başka e-postada ise acenteler için fiyatın (.....) Euro olarak gerçekleştirilebileceği (Delil-43, 46-48), 19.01.2018 tarihli bir e-postada yeni fiyatların acenteler için (.....) Euro bireysel müşteriler için ise (.....) Euro olarak belirlendiği (Delil-45), 01.02.2018 tarihli bir başka e-postada ise bir acenteye 12.02.2018 tarihi itibarıyla (.....) Euro'luk bir fiyat uygulanacağı bilgisinin verildiği (Delil-50), 07.02.2018 tarihinde çeşitli otel ve acentelere gönderilen bir e-postada acente fiyatı ve uçuş türlerine göre verilen fiyatların kişi başı (.....) Euro, (.....) Euro, (.....) Euro ve (.....) Euro olduğu görülmekte, bu e-postaya verilen yanıtta DORAK HOLDING öncülüğünde (.....) ABD Doları üzerinde bir birleşme yoluna gidildiği

belirtilmektedir.

(413) Yukarıda bir kısmına kronolojik olarak yer verilen delillerin yanı sıra 2018 yılı içerisinde gerçekleştiği tespit edilen birçok yazışmada da verilen sıcak hava balonu uçuşu fiyatlarının acenteler ve çeşitli uçuş türleri için 80 Euro ile 230 Euro arasında değişkenlik gösterdiği görülmektedir. Dolayısıyla, acentelere ve bireysel müşterilere

verilen fiyatların 450 TL ile 800 TL arasında değişiklik gösterdiği, Eylül ve Ekim aylarında fiyatların 550 TL ile 1.300 TL'ye kadar çıkabildiği görülmektedir¹³⁷.

- (414) Teşebbüslerin ilgili dönemde kestikleri tüm faturalar incelendiğinde, kesilen faturalardaki tutarların ortalama fiyatları doğruladığı görülmüştür. Dolayısıyla, e-postalarda geçen balon fiyatları ile teşebbüslerin kestikleri faturalar arasında farklılık olduğu anlaşılmaktadır. Oysa gerek teşebbüslerin CO DMC veri tabanında acentelere ödenecek tutarlarda kişi başına (.....) Euro girilmesi gerek teşebbüslerin internet sitelerinde soruşturma sürecinde yer aldığı görülen fiyatların¹³⁸ daha çok yerinde incelemede elde edilen belgeleri doğrular nitelikte olduğu değerlendirilmektedir. Bu bakımdan sektörde kayıt dışılığın yüksek olduğu kanaati oluşmuştur. Ayrıca, süreç içerisinde Kuruma yapılan bazı CİMER başvurularında sektördeki kayıt dışılığa vurgu yapıldığı görülmektedir.
- (415) Sonuç olarak açıklanan nedenlerle dosya konusuna yönelik sağlıklı bir öngörü sunmayacak olması sebebiyle soruşturma taraflarının sıcak hava balonu uçuşlarına ilişkin fiyat/maliyet analizlerine yer verilememiştir.

1.5.5. CO DMC Öncesi ve Sonrasına İlişkin Genel Değerlendirme

- (416) 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme amacını yaşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan anlaşmaları yasaklamaktadır. Dolayısıyla maddenin lafzından da anlaşılacağı üzere, ihlalin varlığının ortaya konulması için doğası itibarıyla rekabeti engelleme amacını taşıyan bir anlaşmanın piyasadaki rekabeti kısıtlayıcı etkilerinin ayrıca gösterilmesine gerek bulunmamakta, anlaşmanın piyasada uygulanmamış ya da etki doğurmamış olması dahi ihlal tespit edilmesinin önünde engel teşkil etmemektedir.
- (417) Dosya kapsamında elde edilen delillere bakıldığında 2017 yılı Ocak ayından itibaren Kapadokya bölgesinde faaliyet gösteren sıcak hava balonu işletmecilerinin ilk etapta bir kooperatif çatısı altında sıcak hava balonu uçuşlarına ilişkin satış fiyatlarının belirlendiği ortak bir satış ve pazarlama platformu kurmayı amaçlamış ve buna yönelik çok sayıda toplantı gerçekleştirmiştir. Bazı teşebbüslerin oluşuma katılmamaları nedeniyle kurulmasında anlaşılan birliktelik faaliyete geçmemiştir. Bununla birlikte, teşebbüslerin büyük bir kısmı tarafından anlaşma iradesi açıkça ortaya konmuştur. DORAK HOLDİNG ve bünyesinde bulunan KAPADOKYA BALON, ATMOSFER BALON, RAINBOW BALON, SULTAN BALON ile İSTANBUL BALON, UNİVERSAL BALON, BALON TURCA, TÜRKİYE BALON, ANATOLIAN BALON, DISCOVERY BALON, SKYWAY BALON, KAYA BALON, ATLAS BALON, VOYAGER BALON, BUTTERFLY BALON, AIR KAPADOKYA BALON, ASSIANA BALON, EZEL BALON ve ÜRGÜP BALON'un CO DMC öncesi dönemde sıcak hava balonu pazarında fiyat tespiti ve pazar paylaşımına yönelik anlaşma/uyumlu eyleme taraf olmaları sebebiyle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettikleri kanaatine varılmıştır.
- (418) 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi teşebbüsler arasındaki rekabeti sınırlayıcı anlaşmaları yasaklamakta, 5. maddesi ise belirli şartların sağlanması halinde bu tür anlaşmaların 4. maddedeki yasaklamadan muaf tutulacağını belirtmektedir. Bir anlaşmaya 5. madde kapsamında muafiyet tanınması, aşağıda belirtilen şartların tamamının sağlanmasına bağlıdır:

¹³⁷ Tespit edilen fiyatların, fiyatların verilme tarihindeki TCMB döviz kurları baz alınarak Türk Lirasına çevrilmiş halleridir.

¹³⁸ Bkz. Teşebbüslerin fiyatlarına ilişkin olarak alınan internet sitesi ekran görüntüleri.

- a) Malların üretim veya dağıtım ile hizmetlerin sunulmasında yeni gelişme ve iyileşmelerin ya da ekonomik veya teknik gelişmenin sağlanması,
- b) Tüketicinin bundan yarar sağlaması,
- c) İlgili piyasanın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkmaması,
- d) Rekabetin (a) ve (b) bentlerindeki amaçların elde edilmesi için zorunlu olanlardan fazla sınırlanmaması.

- (419) Kapadokya bölgesinde faaliyet gösteren tüm sıcak hava balonu işletmelerinin bir kooperatif çatısı altında sıcak hava balonu uçuşlarına ilişkin satış fiyatlarının da belirlendiği ortak bir satış ve pazarlama platformu kurmaya yönelik eylemleri rekabet hukuku literatüründe ağır ihlal türlerinden biri olarak kabul edilen fiyat tespiti niteliğinde olup bu tür davranışlar 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinde yasaklanan eylemlerdendir. Her ne kadar kooperatif faaliyete geçmemiş olsa da anlaşma metni teşebbüslerin çoğu tarafından imzalanmış ve tüm rakipler arasında gelecekteki belirsizlikleri ortadan kaldıran ve fiyatların yükseltilmesinin amaçlandığını gösteren bilgi değişimleri de imza aşamasına kadar gerçekleşmiştir. Yatay Kılavuz'un 57. paragrafında *"Geleceğe yönelik planlara ilişkin bir bilgi değişiminin amaç yönünden rekabeti kısıtlama ihtimali, mevcut verilerin değişimine kıyasla daha fazladır. Bu çerçevede, rakiplerin, gelecekte uygulamayı planladıkları fiyat, üretim ya da satış miktarı gibi rekabete duyarlı bilgileri aralarında değişmesi, genellikle fiyat ya da miktar tespiti amacı taşıdığı için, normal koşullar altında kartel olarak değerlendirilir. Bu tür bilgi değişimlerinin 5. maddede sayılan muafiyet koşullarını taşıma ihtimali çok düşüktür."* ifadelerine yer verilerek bu türden bir davranışın muafiyet almasının çok zor olduğu belirtilmiştir.
- (420) Bu türden bir davranışın muafiyet almasının prensip olarak mümkün görünmediği kabul edilse de 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi kapsamında yine de bir değerlendirilme yapılacak olursa sıcak hava balonu işletmecisi teşebbüslerin ortak fiyat belirlemelerinin, pazar paylaşmalarının ve geleceğe yönelik fiyat bilgilerini paylaşmalarının fiyatların ekonomik ve rasyonel nedenler dışında yükselmesine yol açacağı, oluşan fiyat artışının tüketiciye hiçbir şekilde yarar sağlamayacağı ve ilgili pazarın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkacağı dikkate alındığında bu tür bir davranışın muafiyet almasının mümkün olmadığı değerlendirilmektedir.
- (421) Balon kooperatifinin kurulamaması sonrasında, anlaşma/uyumlu eylem içerisinde olduğu belirtilen söz konusu sıcak hava balonu işletmelerinin bir kısmı ile bazı turizm acentelerinin çeşitli ikili sözleşmeler vasıtasıyla bir ortak rezervasyon ve satış platformu oluşturduğu görülmektedir. Yukarıda yer verilen belgelerde görüldüğü üzere, oluşturulan birlik gerek hem yatay hem dikey ilişkileri olan teşebbüsleri içeren karmaşık yapısıyla gerekse de aradaki ikili sözleşmeler aracılığıyla, sıcak hava balonları için acente ve son tüketiciye yapılan satışlar bakımından iki ayrı fiyat tespiti yapabilmıştır. Bu bakımdan, oluşturulan birliğin amaç bakımından rekabet ihlali içerdiği, kartel olarak değerlendirilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır. Bu bağlamda, dosya kapsamında elde edilen tüm deliller bir bütün olarak ele alındığında, platformun oluşturulmasında araç görevi gören CO DMC ve LE CO DERİ unvanlı şirketlerin hissedarlarının da ilişkili olduğu DORAK HOLDİNG ve onun kontrolündeki İTİR ve KRİZANTEM'e ek olarak PİENTİ, GNM, DELUKS ve OPULENTİA olarak bilinen turizm acentelerinin kartele taraf olduğu değerlendirilmektedir. Bununla birlikte, soruşturma tarafı diğer turizm acenteleri TEMPEL, NAMSAN, BLUE BOSPHORUS, ERETNA, CLİMAX ve GLORIOUS DMC'nin ihlale taraf olduğuna dair yeterli bilgi ve belge bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

- (422) Ayrıca, yukarıda yer verilen değerlendirmeler ışığında, ortak rezervasyon ve satış platformu ile sıcak hava işletmeleri arasında imzalanan ikili birçok anlaşmanın netice itibarıyla tek bir ihlal oluşturduğu, kiralama sözleşmelerinin sıcak hava balonu fiyatlarını sabitlemeye yönelik davranışların bir aracına dönüştüğü, bu bağlamda sözleşmelerde öngörülen kiralama bedellerinin kartel tarafından elde edilmesi planlanan kârdan alınan pay olarak değerlendirilmesi gerektiği kanaatine ulaşılmıştır. Bu bakımdan platforma dâhil olan sıcak hava balonu işletmeleri bakımından kira sözleşmelerinin imzalanması 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin ihlali anlamına gelmektedir. Balon işletmecilerinin bu anlaşmalar vasıtasıyla önceden bağımsız olarak sürdürdükleri uçuşlarının tamamını veya bir kısmını CO DMC'ye devrederek CO DMC'nin satış fiyatlarında birlik sağlamasına olanak tanıdıkları ve CO DMC'nin kartel kârına ortak oldukları değerlendirilmektedir. Platforma dahil olan teşebbüslerin tamamının 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettikleri, bu ihlalin amaç bakımından ihal niteliğinde olduğu sonucuna varılmıştır. Dolayısıyla CO DMC döneminde DORAK HOLDİNG'in kontrolünde olan KAPADOKYA BALON, RAINBOW BALON, SULTAN BALON, ATMOSFER BALON'a ilave olarak KAYA BALON, SKYWAY BALON, BALON TURCA, TÜRKİYE BALON, ANATOLIAN BALON, DISCOVERY BALON, COMFORT BALON, İSTANBUL BALON, UNİVERSAL BALON ve BROTHERS BALON'un sıcak hava balonu pazarında kurulan kartele taraf oldukları sonucuna ulaşılmıştır.
- (423) İlgili anlaşma/uyumlu eylemin 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde sayılan koşulları sağlayarak muafiyet almasının da mümkün olmadığı değerlendirilmektedir. Şöyle ki platform toplamda 14 şirkete ait uçuş kapasitelerini kiralarak tek bir fiyattan satışa sunmaktadır. İlgili anlaşma/uyumlu eylemle birlikte hizmetin sunumuna ilişkin yeni gelişme veya iyileşme sağlanmadığı gibi tüketici seçeneklerinde bir azalma meydana gelmesi ve fiyatların yükselmesi nedeniyle tüketicinin de yarar sağlaması söz konusu değildir. Ortaya çıkan fayda tamamen kartel üyeleri lehine etki doğurmakta olup ilgili pazarın önemli bir bölümünde rekabet ortadan kalkmaktadır. Dolayısıyla dosya konusu anlaşma/uyumlu eyleme muafiyet tanınmasının mümkün olmadığı sonucuna varılmaktadır.
- (424) İhlalin sonlandırılması ve pazardaki rekabetçi ortamın yeniden tesis edilmesi için yapılması gerekenlere de değinilmelidir. Önceki bölümlerde detaylıca belirtildiği üzere, LE CO DERİ 14 sıcak hava balonu işletmecisine ait uçuşları iki yıl süreli sözleşmeler ile kiralarak tek bir fiyattan satışını gerçekleştirmektedir¹³⁹. Bu çerçevede, ortak satış ve rezervasyon platformunun bu uygulamayı yürütebilmesindeki asli unsur balon işletmeleriyle akdettiği kiralama sözleşmeleridir. LE CO DERİ ile 11 sıcak hava balonu işletmecisi arasında doğrudan akdedilen ve halen yürürlükte bulunan kiralama sözleşmelerinin; PİENTİ ile UNİVERSAL BALON ve İSTANBUL BALON arasında akdedilen, platform ile çalışmasına imkân veren ve halen yürürlükte bulunan sözleşmelerin ihlalin sonlandırılması ve rekabetçi ortamın yeniden tesisini için fesh edilmesi ve ayrıca CO DMC veya başka bir isim altında yürütülen ortak rezervasyon ve satış platformunun faaliyetlerine derhal son vermesi gerekmektedir.
- (425) Bunun yanında, platform ile kiralama sözleşmesi bulunmayan AİR KAPADOKYA BALON, ASSİANA BALON, ATLAS BALON, BUTTERFLY BALON, GÖREME BALON, DELUXE BALON, EZEL BALON, ROYAL BALON, THK BALON, ÜRGÜP BALON ve VOYAGER BALON'un pazardaki fiyatlandırma davranışlarının bir bilgi

---

¹³⁹ İSTANBUL BALON, UNİVERSAL BALON ve COMFORT BALON ile olan sözleşmeler PİENTİ ile akdedilmiş olup COMFORT BALON'un sözleşmesi 31.03.2019 itibarıyla sona ermiştir.

değişimi, iletişim ya da benzeri eylemden kaynaklandığına işarete edecek yeterli bilgi ve belgeye ulaşamadığı, fiyatlama davranışlarının piyasadan elde ettikleri bilgilere dayanarak kartel fiyat liderliğini izlemelerinin bir yansıması olduğu ve söz konusu teşebbüsler tarafından CO DMC döneminde 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin ihlal edildiği sonucuna ulaşılamayacağı kanaatine varılmıştır.

- (426) Diğer yandan bu noktada soruşturma taraflarından LİONCOX'un rekabet hukuku kapsamında sorumluluğunun değerlendirilmesi gerekmektedir. Dosya kapsamında elde edilen bilgi ve belgelerden LİONCOX'un sahibinin LE CO DERİ olduğu ve ayrı bir tüzel kişiliği olmayan, kendi başına gerçekleştirdiği ticari faaliyeti bulunmayan; bu çerçevede de rekabet hukukunda kullanıldığı anlamıyla bir acente olduğu görülmüştür. Bu nedenle, LİONCOX'un teşebbüs niteliğini haiz olmadığı ve 4054 sayılı Kanun kapsamında ihlalden sorumlu tutulmasına yer olmadığı değerlendirilmektedir.
- (427) Diğer yandan hem CO DMC öncesi dönem hem de CO DMC dönemi bakımından DORAK HOLDİNG'in sorumluluğunun belirlenmesi önem arz etmektedir. Soruşturma tarafı DORAK HOLDİNG'in bünyesinde diğer soruşturma taraflarından sıcak hava balon işletmecileri ATMOSFER BALON, SULTAN BALON, RAINBOW BALON, KAPADOKYA BALON ve turizm acenteleri ITIR ve KRİZANTEM de bulunmaktadır. Dolayısıyla, DORAK HOLDİNG soruşturma tarafı altı teşebbüsün gerek hissedarlık yapıları gerek yönetim kadroları bakımından ana teşebbüsü konumundadır.
- (428) Ana teşebbüsün yavru teşebbüs ihlallerinden sorumlu tutulup tutulmayacağı konusu, rekabet hukuku uygulamasında farklı açılardan tartışılmıştır. Ana teşebbüsün ihlale herhangi bir dahli olmadığına, yavru teşebbüsünün gerçekleştirdiği ihlalden sorumluluğun kendisine atfında, ana teşebbüsün yavru teşebbüsünün ticari davranışları üzerinde belirleyici etki uyguladığının kabul edildiği veya gösterildiği durumlar rol oynamaktadır. Belirleyici etkiyi göstermek amacıyla hisse oranı, hisselerle tanınan haklar, yönetim kurulunun yapısı ve yönetimi, aynı veya yakın pazarlarda faaliyet gösterme, yavru şirkete verilen talimatlar, aynı ticari unvan ve markayı kullanmak, iş gereçlerinin ana şirkete ait olması, grup içi satışlar gibi unsurlar dikkate alınmaktadır. Ancak bu unsurlar ana teşebbüsün ihlale doğrudan dahil olmadığı vakalarda göz önünde bulundurulmaktadır; ana teşebbüsün ihlale doğrudan bir katılımı olduğunda sorumluluğu doğmaktadır.
- (429) Bu hususlar somut olay özelinde ele alındığında, DORAK HOLDİNG'in ihlale doğrudan katılımının olduğu değerlendirilmektedir. Zira Delil-2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 14, 20, 21, 23, 26, 28, 39, 42, 43, 53, 57, 58, 68, 80, 82'den DORAK HOLDİNG Yönetim Kurulu Başkanı, Genel Koordinatörü, Kurumsal İletişim ve İş Geliştirme Direktörü unvanlı kişiler başta olmak üzere birçok holding çalışanının gerek DMC döneminde gerekse öncesinde ihlalden haberdar oldukları ve bazı durumlarda ihlal konusunda diğer teşebbüslerle yazıştıkları açıkça görülmektedir. Dolayısıyla, DORAK HOLDİNG'in gerek CO DMC döneminde gerekse öncesinde ihlale doğrudan katılımının olduğu, bu bakımdan sorumluluğunun olduğuna dair şüphe bulunmadığı değerlendirilmektedir.

1.5.6. CO DMC'ye Dahil Olan Acentelerin Rakip Acentelerin Faaliyetlerini Zorlaştırdığına Dair İddiaların Değerlendirilmesi

- (430) Rakip teşebbüslerin faaliyetlerinin zorlaştırılması, kısıtlanması ya da faaliyetlerine engel olunması rekabeti sınırlayıcı eylemlere örnek olarak 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin ikinci fıkrasının (d) bendinde ve 6. maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendinde sayılmıştır.

- (431) Doğrudan somut olaya benzer olmamakla birlikte, örneğin hakim durumdaki bir sağlayıcı tarafından yapılan münhasır anlaşmaların her iki hüküm altında da değerlendirilmesinin önünde bir engel bulunmamaktadır. Nitekim münhasır uygulamaların hâkim durumdaki teşebbüs tarafından gerçekleştirildiği durumda 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında değerlendirildiği kararların¹⁴⁰ yanı sıra 6. maddesi kapsamında¹⁴¹ ve hatta aynı uygulamaların her iki madde bakımından da ele alındığı¹⁴² örneklerin olduğu görülmektedir.
- (432) Diğer taraftan aynı davranış hakkında 4054 sayılı Kanun'un 4. ve 6. maddeleri kapsamında soruşturma açılması, birden fazla ceza uygulanması ile sonuçlanmadığı sürece, *ne bis in idem* ilkesine aykırılık teşkil etmemektedir. Kurul içtihadına bakıldığında; *İzocam*¹⁴³, *Frito Lay*¹⁴⁴ ve *Turkcell*¹⁴⁵ kararlarında 4. ve 6. maddeler kapsamında soruşturma açılmışsa da eylem tek madde bakımından değerlendirilerek tek bir ceza uygulanmıştır. Sonuç olarak yukarıda bahsi geçen kararlara konu uygulamalar, *Biletix*¹⁴⁶, *Booking*¹⁴⁷ ve *Trakya Cam*¹⁴⁸ kararlarında ayrıca vurgulandığı üzere, Kanun'un hangi maddesi çerçevesinde değerlendirileceğinden bağımsız şekilde uygulamanın özüne ve rekabet hukuku açısından doğuracağı sonuca odaklanılarak değerlendirilmiştir.
- (433) Mevcut dosya özelinde incelenen oluşum, sadece yatay anlamda rakiplerin oluşturduğu, salt yatay kısıtlamaları içeren alışlagelik kartel yapılarına benzememektedir. İncelemeye konu kartel, sektörün farklı seviyelerinde faaliyet gösteren teşebbüslerin bir araya geldiği, içerisinde dikey bütünleşik teşebbüslerin bulunduğu, teşebbüsler arasındaki dikey yönlü ilişkilerin de kartelin işlerliğini ve devamlılığını sağlamaya yardımcı olduğu bir yapı görünümündedir.
- (434) Kartellerin, kimi zaman yatay ihlal unsurlarını (fiyat tespiti gibi) desteklemek ve/veya yapıyı işler ve devamlı kılmak için dikey kısıtlamaları veya pazardaki dikey ilişkileri kullanması mümkündür. Dikey yönlü yapılar ve kısıtlamalar kartelleri izleme (*monitoring*) ve pazara girişleri kontrol etme veya kapama olmak üzere iki önemli konuda rol oynamaktadır. Nitekim dikey kısıtlamaların görece daha az yoğunlaşmış pazarlarda dahi kartellerin devamlılığının sağlanması ihtimalini artırdığına yönelik çalışmalar bulunmaktadır¹⁴⁹.

¹⁴⁰ 10.09.2007 tarihli ve 07-70/864-327 sayılı *Coca-Cola-1* kararı; 13.07.2011 tarihli ve 11-42/911-281 sayılı *Efes* kararı; 05.11.2013 tarihli ve 13-61/851-359 sayılı *Biletix* kararı

¹⁴¹ 06.06.2011 tarihli ve 11-34/742-230 sayılı *Turkcell* kararı; 12.06.2014 tarihli ve 14-21/410-178 sayılı *Mey İçki* kararı

¹⁴² 08.02.2010 tarihli ve 10-14/175-66 sayılı *İzocam* kararı; 05.03.2015 tarihli ve 15-10/148-65 sayılı *Coca-Cola-2* kararı

¹⁴³ 08.02.2010 tarihli ve 10-14/175-66 sayılı *İzocam* kararı

¹⁴⁴ 29.08.2013 tarihli ve 13-49/711-300 sayılı *Frito Lay* kararı

¹⁴⁵ 06.06.2011 tarihli ve 11-34/742-230 sayılı *Turkcell* kararı

¹⁴⁶ 05.11.2013 tarihli ve 13-61/851-359 sayılı *Biletix* kararı

¹⁴⁷ 05.01.2017 tarihli ve 17-01/12-4 sayılı *Booking* kararı

¹⁴⁸ 14.12.2017 tarihli ve 17-41/641-280 sayılı *Trakya Cam* kararı

¹⁴⁹ Levenstein, M.C. ve Suslow, V.Y. (2014), "How Do Cartels Use Vertical Restraints? Reflections on Bork's The Antitrust Paradox?", *The Journal of Law & Economics*, Vol.57, No.S3, The Contributions of Robert Bork to Antitrust Economics (August 2014), s.33-50. Levenstein ve Suslow'un yaptığı çalışmaya göre, 1990-2007 yılları arasında incelenen fiyat tespiti içeren 81 uluslararası kartel vakasının 20'sinde dağıtıcıların kartele dahil veya ana yapıyı desteklemek için dikey kısıtlamaların (yeniden satış fiyatının tespitigibi) kullanılması söz konusu olmuştur. Çalışmada dikey yönlü katılımcıları içeren veya dikey kısıtlama içeren kartellerin bulunduğu pazardaki ortalama CR4 yoğunlaşma düzeyinin %67 olduğu, bunun da genel ortalama olan %75'ten daha düşük olduğu belirtilmiştir.

- (435) Komisyon'un *Dikiş İğnesi Karteli*¹⁵⁰ kararı dikey bütünleşik bir yapının oluşturulduğu kartellerde kapama ve/veya dışlama etkisi yaratılabildiğine dair örnek olarak sunulabilir. Karar giyim, ayakkabı vb. alanlarda kullanılmak üzere tasarlanmış iğne, fermuar vb. sert tuhafiyeye ürünleri pazarında dikey bütünleşik Prym ve yalnızca dağıtıcı konumunda olan Coats teşebbüslerinin Coats'un dağıtımdaki gücü sayesinde yalnızca üretici konumunda olan Entaco'nun da pazar paylaşımı anlaşmasına dâhil olmasını sağlayabilmelerini konu edinmektedir. Entaco'nun verdiği savunmaya göre, o tarihte ilgili pazarda yeni bir dağıtım ağı kurmanın zor olması nedeniyle pazarda faaliyet gösterebilmek için tek yol Prym ve Coats ile anlaşma yapmaktır¹⁵¹. Komisyon sonuç olarak bu teşebbüslerin pazar paylaşımı yaparak kartele taraf olduklarına karar vermiştir. Burada dikkat çeken husus, Komisyon'un pazardaki kapama etkisini kartelin farklı bir davranışı olarak değerlendirmemesidir. Bir başka deyişle, pazar kapama etkisinin dikey bütünleşik yapı sergileyen kartelin doğal bir sonucu olarak ortaya çıktığı yorumu yapılmıştır.
- (436) Yukarıda yer verilen bilgiler ışığında, dosya konusu somut olay özelinde incelenen, faaliyeti zorlaştırma ya da dışlama iddiasının, oluşturulan dikey bütünleşik kartelin yaratabileceği bir sonuç olarak ele alınmasının ve 4. madde kapsamında incelenmesinin daha doğru bir yaklaşım olacağı değerlendirilmektedir.
- (437) Dosya konusu faaliyetleri zorlaştırma ve/veya dışlama iddialarının incelenebilmesi için sıcak hava balonu rezervasyonlarının yapıldığı "CO DMC.com" ve "CO DMC2.com" adreslerinin 20.11.2018 ve 28.08.2019 tarihlerine ait veri tabanı yedekleri alınmıştır. Söz konusu veri tabanında herhangi bir tarih için sıcak hava balonu rezervasyonu girmek isteyen CO DMC ve/veya LE CO DERİ çalışanları, acenteler, rehberler, oteller edindikleri kullanıcı adı ve şifreleriyle giriş yapıp rezervasyon kaydını kendileri yapmakta ya da telefon aracılığıyla CO DMC ve LE CO DERİ çalışanlarına yaptırmaktadır. Rezervasyon kaydı oluşturulurken rezervasyon statüsü¹⁵², grubun uyruğu, talebi oluşturan acente/otel/rehber bilgisi, uçuş yapacak kişi sayısı, uçuş tipi, varsa tercih edilen sıcak hava balonu işletmesi, grubun bölgeye giriş ve çıkış tarihleri, uçuş tarihi, ödeme noktası, ödeme tutarı, konfirme kodu¹⁵³, uçuş ile ilgili özel istek veya notlar gibi bilgiler girilmektedir.
- (438) Ancak sistem incelendiğinde söz konusu verilerin kullanıcılar tarafından tam doğrulukla girilmediği görülmüştür. Rezervasyon kayıtlarının bazılarında acente bilgisi, giriş-çıkış tarihleri gibi önemli bilgilerin girilmediği, konfirme kodlarının kimi zaman gelişi güzel girildiği (hava şartları nedeniyle iptal edilen kimi günlerde 4 kodu yerine 3 kodu girilmesi gibi) anlaşılmıştır. Bununla birlikte, sistemde açılan rezervasyon kaydının kim tarafından ve ne zaman değiştirildiğini tespit etmeye yarayan *log kayıtlarının* sistem tarafından tutulmadığı tespit edilmiştir. Bu nedenle, herhangi bir kullanıcı tarafından oluşturulan rezervasyon kaydının, iptalinin kendisi tarafından mı yoksa sisteme erişmeye yetkili CO DMC veya LE CO DERİ çalışanları tarafından mı iptal edildiğini veri tabanından görmek mümkün olmamıştır. Bu eksiklerine rağmen yine

¹⁵⁰ Case F-1/38.338 – PO/Needles, 26.10.2004.

¹⁵¹ A.g.k. para.61.

¹⁵² Sisteme göre 0: Ön Rezervasyon, 1: Rezervasyon anlamına gelmektedir. Ön rezervasyon kodu girildiğinde sistem PNR; konfirme edilen rezervasyon girildiğinde RZV ile başlayan bir uçuş kodu verildiği görülmektedir. Ancak incelenen (.....) rezervasyon kaydının yalnızca (.....)'i "0" kodlu olduğu için analizde önemli bir değişiklik yaratmamaktadır.

¹⁵³ Sisteme göre 0: Beklemede, 1: Konfirme, 2: Uçuş Onaylandı, 3: İptal, 4: Uçuş İptal anlamına gelmektedir. 3 kodu herhangi bir nedenle teşebbüsler tarafından iptal edilen uçuşları temsil ederken 4 kodu hava şartları nedeniyle Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü tarafından iptal edilen uçuşları göstermektedir.

de veri tabanında yer alan bilgilerin konuya ilişkin yapılacak analizde kullanışlı olduğu değerlendirilmektedir. Bunun yanında, teşebbüsten alınan veri tabanı yedeklerinin 20.11.2018 tarihli versiyonunun yazılımı ilk oluşturan üçüncü taraf yazılım şirketi Zerosoft Yazılım ve Bilgi Teknolojileri Yazılım A.Ş., 28.08.2019 tarihli yedeğinin ise teşebbüsün kendisi tarafından tutulduğu bilinmektedir. Sistemin yukarıda bahsedilen sorunları nedeniyle yönlendirmeye açık olması göz önünde bulundurulduğunda, üçüncü bir tarafça tutulan ve dosya kapsamında yapılan ilk yerinde inceleme tarihi olan 09.10.2018 tarihinin oldukça yakın bir dönemini kapsayan 20.11.2018 tarihli veri tabanı yedeğinin daha güvenilir olduğuna kanaat getirilmiştir.

- (439) Bu çerçevede, veri tabanındaki ilk rezervasyon kayıt tarihi olan 20.02.2018 tarihinden dosya kapsamında teşebbüslerde yapılan ilk yerinde inceleme tarihi olan 09.10.2018 tarihine kadar yapılmış kayıtlar, yukarıda bahsi geçen eksiklerden arındırılarak incelenmiş ve 613¹⁵⁴ farklı kullanıcı tarafından (acente/otel/rehber) yapılmış 52.179 rezervasyon kaydına ulaşılmıştır.
- (440) Bir kartele taraf teşebbüslerin davranışlarının, kartele taraf olmayan diğer teşebbüslerin faaliyetini zorlaştırma ya da teşebbüsleri piyasa dışına çıkarma kabiliyeti olup olmadığının incelenmesinde, birincil düzeyde belgeler olmadığı hallerde, hâkim durumda olan bir teşebbüsün mal veya hizmet sağlamayı reddetmek veya işletme unsurlarına erişimi engellemek suretiyle 4054 sayılı Kanun'u ihlal ettiğinin kabulü için aranan koşullar kullanışlıdır. Sözleşme yapmanın reddi ile bir teşebbüsün dışlanmasının ve rekabetin ihlal edilmesi için reddetmenin alt pazarda rekabet etmek için vazgeçilmez bir ürüne ya da hizmete ilişkin olması, alt pazarda etkin rekabetin ortadan kalkmasının muhtemel olması ve tüketici zararının muhtemel olması gerekmektedir¹⁵⁵.
- (441) Dosya sürecinde yapılan görüşmelerde balona binmenin bölgeye gelen turist için çok önemli olduğu, sektördeki işleyiş gereği balon uçuşlarına yönelik turistlere önceden söz verildiği, bu sözler yerine getirilemediği zaman acentelerin yurt dışındaki itibarlarının büyük zarar gördüğü ifade edilmiştir. Nevşehir bölgesi balon uçuşları ile özdeşleşmiş dünyaca ünlü bir bölge olmakla birlikte turistik açıdan yalnızca balon uçuşlarından ibaret olmayıp doğa ve tabiat güzellikleriyle de turistler için cazibe merkezi oluşturmaktadır. Bu açıdan ilk olarak balon uçuşlarının bölgeye gelen turistler için; akabinde de Kapadokya bölgesinin karşılama hizmetleri faaliyetinde bulunan turizm acenteleri için ne kadar vazgeçilmez olduğunun tespit edilmesi gerekmektedir. Bu hususları tam olarak ortaya koymamakla birlikte, bölgeye gelen turistlerin kaçının balona bindiği verisi kullanışlı olabilecektir. Soruşturma tarafı teşebbüsler ile Kültür ve Turizm Bakanlığı verilerine¹⁵⁶ göre 2016-2018 yılları arasında Nevşehir iline gelen toplam yabancı turist sayısı¹⁵⁷ sırasıyla 267.074, 422.847 ve 872.336 olarak gerçekleşmiştir¹⁵⁸. Bölgede balon uçuşu yapan yabancı turistlerin sayısının ilgili yıllara

¹⁵⁴ Aynı kişiye/gruba ait olduğu tespit edilen acenteler veya oteller bir sayılmıştır.

¹⁵⁵ Hâkim Durumdaki Teşebbüslerin Dışlayıcı Davranışlarına İlişkin Kılavuz, s.9-10.

¹⁵⁶ Bu veriler bölgeye gelip bir konaklama tesisine giriş yapmış turistleri kapsamaktadır; bölgeye gününbirlik gelen turistler hakkında bir bilgi bulunmamaktadır.

¹⁵⁷ Dışlamaya maruz kaldığı iddia edilen acenteler ve soruşturma tarafı acenteler yabancı turistlere yönelik *karşılama hizmetleri* faaliyetleri yürütmektedir. Ayrıca, dosya kapsamında yapılan görüşmelerde balon uçuşlarının yaklaşık %80'inin yabancı turistlere ait olduğu ifade edilmiştir. Dolayısıyla bölgeye gelen yabancı turistlerin sayısı esas alınmıştır.

¹⁵⁸ İlgili sayılar sadece Nevşehir ilinde konaklama tesisine giriş yapmış turistleri kapsamaktadır. Hâlbuki Kültür ve Turizm Bakanlığına göre Kapadokya bölgesi Nevşehir ilinin yanında Kayseri, Aksaray, Niğde illerini de kapsamaktadır. Bu bölgeler de dâhil edildiğinde ilgili yıllarda yabancı turist sayısı sırasıyla 299.050, 458.771 ve 916.626 olmaktadır.

göre 179.772, 407.789 ve 769.619 olduğu¹⁵⁹ dikkate alındığında yabancı turistlerin 2016 yılında yaklaşık %67,32'sinin, 2017 yılında yaklaşık %96,44'ünün, 2018 yılında yaklaşık %88,23'ünün sıcak hava balonu ile uçuş yaptığı görülmektedir. Dolayısıyla balona binmenin bölgeye gelen turistler için sıklıkla tercih edilen bir aktivite olduğu, bunun için de bölgeye yönelik karşılama hizmetleri faaliyetinde bulunan acenteler için sıcak hava balonuna erişebilmenin nispeten önemli olabileceği değerlendirilmektedir.

- (442) Ancak burada acentelerin yürüttüğü karşılama hizmetleri faaliyetlerinin yurt içi bölgelere göre farklılık gösterip göstermediği önem kazanmaktadır. İlgili ürün pazarı tanımında belirtildiği üzere karşılama hizmetleri, tur operatörü üzerinden gelen müşterilerin havalimanında karşılanması, havalimanı-otel transferlerinin gerçekleştirilmesi, müşterinin otel konaklamasına aracılık edilmesi, Türkiye varış yeri (destinasyonu) hakkında tanıtıcı bilgiler verilmesi, tur ve alışveriş taleplerine yönelik olarak tur ve alışveriş hizmeti verilmesi, tatil sonunda otel-havalimanı transferlerinin gerçekleştirilmesi gibi hizmetleri kapsamaktadır. Dosya kapsamında yapılan incelemelerden Kapadokya bölgesine gelen turistlerin genel olarak doğrudan bölgeye gelmediği, 7-10 günlük kültür turlarının bir bölümünü bölgede geçirmek üzere seyahat ettikleri anlaşılmaktadır¹⁶⁰. Sektörde bazı acentelerin belli ülkeler için uzmanlaştığı bilinse de örneğin Nevşehir iline gelen yabancı turistlerin yaklaşık %63'ü Uzakdoğu bölgesinden¹⁶¹ gelmekte, acentelerin yürüttüğü faaliyetler birbiriyle tamamen örtüşmektedir. Bir başka deyişle, acentelerin yürüttüğü faaliyetler ülkelere veya yurt içindeki bölgelere göre önemli oranda değişmemekte, ülkeye gelen turistlere temel olarak aynı hizmet verilmektedir. Her ne kadar karşılama hizmetleri faaliyetlerinden yararlanarak Türkiye'ye gelen turist sayısı tam olarak tespit edilemese de 2018 yılında Türkiye'ye gelen yabancı turist sayısının 39.146.171¹⁶², Nevşehir iline gelen yabancı turist sayısının 872.336 olduğu ve bölgede A lisansına sahip 10.108¹⁶³ turizm acentesi olduğu dikkate alındığında, bir turizm acentesi için Kapadokya bölgesinde faaliyet göstermenin karşılama hizmetleri pazarında etkin bir şekilde rekabet edebilmek için elzem bir şart olmadığı değerlendirilmektedir. Ancak Kapadokya bölgesine gelen turistlerin önemli bir kısmının Uzakdoğu bölgesinden geldiği ve şikâyet edilen teşebbüslerin faaliyetlerinin özellikle Uzakdoğu bölgesinde yoğunlaştığı dikkate alınmış ve acentelerin Uzakdoğu faaliyetlerine odaklanılmıştır.
- (443) Rakip teşebbüsün faaliyetini zorlaştırma ve/veya rakip teşebbüsü dışlama iddialarına yönelik olarak yerinde incelemelerde elde edilen Delil-118'de 13.02.2018 tarihinde DORAK yetkilisi (.....), PİENTİ ve CO DMC/LE CO DERİ yetkilisi (.....) ve CO DMC/LE CO DERİ yetkilisi (.....) arasında geçen whatsapp yazışmalarında turizm acentesi GLORIOUS DMC'nin uçuşlarını takip etmelerine, gelecekte uçmamasını sağlamaya yönelik ifadeler bulunmaktadır. Delil-119'da yer alan 20.02.2018 tarihli whatsapp yazışmasında da yine GLORIOUS DMC'ye yönelik ifadeler bulunmaktadır. İlgili belgede GLORIOUS DMC'nin bir grubuna balon bulamadığı ve CO DMC'den balon almak zorunda kaldığı ifade edilmektedir. Bu çerçevede ilk olarak kartelin GLORIOUS DMC'ye yönelik davranışları incelenmiştir.

¹⁵⁹ Dosya kapsamında yapılan görüşmelerden balona binen tüketicilerin yaklaşık %20'sinin Türk vatandaşı olduğu öğrenilmiştir.

¹⁶⁰ İncelenen veri tabanındaki bilgilere göre Kapadokya bölgesine gelen turistler genel olarak 1-3 gün arasında bölgede kalmaktadır.

¹⁶¹ Çin Halk Cumhuriyeti, Endonezya, Filipinler, Güney Kore, Kuzey Kore, Japonya, Kamboçya, Malezya, Tayland, Vietnam, Singapur, Brunei, Laos, Tayvan, Bangladeş.

¹⁶² T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Turizm İstatistikleri, Genel Değerlendirme 2018, s.2. Günöbirlikçi yabancı turistler ve yurt dışı ikametli vatandaşların istatistikleri dahil edilmemiştir.

¹⁶³ T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Turizm İstatistikleri, Genel Değerlendirme 2018, s.22.

- (444) Söz konusu delillerdeki yazışmalar 2018 yılının Şubat ayının 13. ve 20. günlerine aittir; bir başka deyişle ortak bir platformdan rezervasyonların alınmaya henüz başlandığı, sistem girişlerinin çok sağlıklı olmadığı tarihlerdir. Ayrıca, Delil-81 çerçevesinde GLORIOUS DMC'nin 14-22-26.02.2018 tarihleri için CO DMC'den rezervasyon yaptığı görülmektedir. 20.02.2018 tarihli Delil-119'daki satışların bu döneme ait olduğu değerlendirilmektedir. Ancak sonrasındaki dönem için GLORIOUS DMC'nin CO DMC'den rezervasyon yaptığına dair herhangi bir delile ulaşılamamıştır. Öte yandan, bu dönemde GLORIOUS DMC'nin 12.02.2018 tarihinde THK Balon ile kiralama sözleşmesi imzaladığı, bu çerçevede kendi acentesi için 3 slot sabah, 1 slot öğleden sonra olmak üzere balon sahibi olduğu anlaşılmaktadır. Bu çerçevede, GLORIOUS DMC 2018 yılı Şubat ayından sonra CO DMC'den rezervasyon yapmadığı halde faaliyetlerine bu yolla devam edebilmiştir. Öte yandan, GLORIOUS DMC'nin kartele taraf olmayan teşebbüsler yoluyla da balona erişim sağlaması mümkündür. Raporun daha önceki bölümlerinde yer verildiği üzere, kartele taraf olmadığı tespit edilen sıcak hava balonu işleten teşebbüsler toplam slot kapasitesinin %45'ini oluşturmaktadır. Dolayısıyla, GLORIOUS DMC için alternatif temin kaynaklarının bulunduğu görülmektedir.
- (445) İlaveten, GLORIOUS DMC yetkilisi (.....) tarafından da daha önceden DORAK HOLDİNG'te çalışmış olması nedeniyle aralarında kişisel bir husumet olduğu, bu husumet nedeniyle DORAK HOLDİNG'in kurduğu oluşumda balon firması bulma konusunda sıkıntı yaşayacaklarını tahmin ettikleri için THK BALON ile müşteri temin etmek amacıyla sıcak hava balonu sözleşmesini imzaladıkları ifade edilmiştir.
- (446) Dosya konusu kartelin, elinde tuttuğu pazar büyüklüğü, dikey bütünleşik yapısı gibi özellikleri sebebiyle diğer teşebbüsler üzerinde alternatif kaynaklara erişim bakımından birtakım engeller ve ek maliyetler yaratması doğası gereğidir. Bu noktada, Kurulun *Atlas*¹⁶⁴ kararında belirttiği hususlar önem arz etmektedir. Kararda belirtildiği üzere, alternatif bir imkânı kullanma ya da yaratmanın rakipler üzerine ek maliyet getirmesi ve uygunsuzluğa yol açmasının girdinin zorunluluğunu ispatlama için yeterli olmadığı^{165,166}; zorunluluğunun (*essentiality*) belirlenmesi için, varlığın hem alt (ikincil) pazardaki rekabet için hayati bir önem taşıdığı¹⁶⁷ hem de benzerinin kurulmasının pratikte ve makul olarak imkânsız olduğunun gösterilmesinin gerektiği¹⁶⁷; rakibin, ilgili unsurun alt pazardaki rekabetin varlığı için merkezi konumda olduğunu göstermek zorunda olduğu¹⁶⁸ hususlarına dikkat çekilmektedir. Bu bağlamda rekabet hukukunda bu konuyla ilgili varılan sonuç, redde konu hizmet ya da ürün alternatif bir kaynaktan temin edilebildiği sürece, alternatif kaynak daha az avantajlı, daha elverişsiz olsa da vazgeçilmezlik koşulunun sağlanmadığıdır¹⁶⁹. Bu nedenle redde maruz kalan teşebbüsün faaliyetlerini sürdürüp sürdüremediğinin ortaya konulması önemlidir. Bu bağlamda, GLORIOUS DMC'nin gerek kendi slot hakları gerek kartele taraf olmayan balon sahibi teşebbüsler vasıtasıyla faaliyetini sürdürebildiği dikkate alındığında, daha elverişli ve uygun şartlarda olsa dahi dosya konusu kartele ait uçuşlara erişimi rekabet

¹⁶⁴ 25.10.2018 tarihli ve 18-40/644-314 sayılı karar

¹⁶⁵ Alaska Airlines v. United Airlines 948, F.'d.536 (6. Daire, 1991)

¹⁶⁶ VENİT, J.S. ve J.J. KALLAUGHER (1994), "Essential Facilities: A Comparative Law Approach", B. Hawk (der.), Fordham Corporate Law Institute/International Antitrust Law and Policy içinde, Kluwer Law International, TheHague, The Netherlands, s.314-344.

¹⁶⁷ SOMA J.T., D.A. FORKNER. VE B.P. JUMPS (1998), "The Essential Facilities Doctrine in the Deregulated Telecommunication Industry" 13, Berkeley Tech. L.J. s.565-590.

¹⁶⁸ AREEDA, P.ve H. HOVENKAMP, (1996) Antitrust Law (Supplement), Little, USA.

¹⁶⁹ 16.11.2016 tarihli ve 16-39/638-284 sayılı Google kararı

hukuku kapsamında vazgeçilmez sayılmamaktadır. Dolayısıyla, incelemeye konu kartelin dışlayıcı uygulamalar ile GLORIOUS DMC'yi pazar dışına iterek 4054 sayılı Kanun'u ihlal ettiğine dair yeterli bulguya ulaşılamamıştır.

- (447) Öte yandan, yerinde incelemelerde elde edilmiş ve yukarıda Delil-120 ile Delil-123 arasında yer verilmiş belgeler, GLORIOUS DMC dışında acente/otel/rehberlere de benzer davranışların sergilenip sergilenmediği şüphesini oluşturmuştur. Bu çerçevede, 20.02-09.10.2018 tarihleri arasındaki 52.179 rezervasyon kaydı iki husus gözetilerek incelenmiştir: İlk olarak balon uçuşlarının SHGM tarafından iptal edilmediği günlerdeki iptaller, ikinci olarak balon uçuşlarının SHGM tarafından iptal edildikten hemen sonra oluşan talepteki birikme nedeniyle sıklığına ulaşıldığı 1-2 gün içerisinde yaşanan iptaller.
- (448) İncelenen dönemde balon uçuşlarının SHGM tarafından iptal edilmediği ve uçuşların gerçekleştiği günlerde teşebbüslerin rezervasyon kayıtları ve yapılan iptaller araştırılmıştır. İncelemede rezervasyon kaydı oluşturan 613 teşebbüs arasında düzenli olarak kayıt oluşturmayan (1-2 kayıt gibi) teşebbüsler olduğu gibi düzenli olarak kayıt oluşturan teşebbüslerin de bulunduğu görülmüştür. Sağlıklı bir değerlendirme yapılabilmesi için teşebbüsler tüm örneklemin ortalama rezervasyon sayısı olan 100 sayısına göre ayrıştırılmıştır: Buna göre 129 teşebbüs 100'den fazla; 484 teşebbüs 100'den az rezervasyon kaydı oluşturmuştur. Aşağıdaki tabloda teşebbüslerin iptal edilen ve toplam rezervasyon kayıtları ile bu kayıtların oranına yer verilmiştir. Tabloda görüldüğü üzere, 100'den fazla rezervasyon kaydı bulunan tüm teşebbüslerin iptal oranları genel ortalamaya denk çıkarken 100'den az rezervasyon kaydı bulunan tüm teşebbüslerin ortalamaları genel ortalamadan üç puan yukarı yönde farklılaşarak %16 olmaktadır.

Tablo 28: 100'den Fazla veya Az Rezervasyon Yapan Tüm Teşebbüslerin Ayrıştırılması

	Toplam Rez. Kaydı	Toplam Pax Sayısı	İptal Edilen Rez. Kaydı	İptal Edilen Pax Sayısı	İptal Edilen Rez. Oranı (%)	İptal Edilen Pax Oranı (%)
100'den fazla rez. yapan teşebbüsler	33.787	253.453	4.267	32.864	13	13
100'den az rez. yapan teşebbüsler	9.065	37.935	1.461	6.912	16	18
Toplam	42.852	291.388	5.728	39.776	13	14

Kaynak: LE CO DERİ Yerinde İnceleme

- (449) Bununla birlikte, soruşturma tarafı teşebbüslerin genel ortalamaya göre durumu ile 613 teşebbüs arasında düzenli olarak rezervasyon yapıp iptal oranı genel ortalamaya göre yüksek olduğu değerlendirilen teşebbüslere aşağıda yer verilmiştir.

Tablo 29: Kartele Taraf Teşebbüslerce Yapılan Rezervasyonlar

Teşebbüs	Toplam Rez. Kaydı	Toplam Pax Sayısı	İptal Edilen Rez. Kaydı	İptal Edilen Pax Sayısı	İptal Edilen Rez. Oranı (%)	İptal Edilen Pax Oranı (%)
DORAK GRUBU ¹⁷⁰	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
SKYWAY	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
PIENTİ	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
DELUKS	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
BROTHERS	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
ESPECIAL GRUP ¹⁷¹	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
GNM	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
KAYA BALON	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
BALON TURCA	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
OPULENTİA	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
TÜRKİYE BALON	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
ANATOLIAN BALON ve DISCOVERY BALON	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Toplam (DORAK HOLDİNG hariç)	3.391	31.843	402	4.284	12%	13%
Toplam (DORAK HOLDİNG dahil)	9.535	118.363	858	9.074	9%	8%

Kaynak: LE CO DERİ Yerinde İnceleme

Tablo 30: Kartele Taraf Olmayan Teşebbüslerce Yapılan Rezervasyonlar

Teşebbüs	Toplam Rez. Kaydı	Toplam Pax Sayısı	İptal Edilen Rez. Kaydı	İptal Edilen Pax Sayısı	İptal Edilen Rez. Oranı (%)	İptal Edilen Pax Oranı (%)
GÖREME BALON	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
TEMPEL	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
ERETNA	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
NAMSAN	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
BLUE BOSPHORUS	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
VOYAGER	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
TOPLAM	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)

Kaynak: LE CO DERİ Yerinde İnceleme

Tablo 31: Ortalamanın Üzerinde İptal Oranına Sahip Diğer Teşebbüsler¹⁷²

Teşebbüs	Toplam Rez. Kaydı	Toplam Pax Sayısı	İptal Edilen Rez. Kaydı	İptal Edilen Pax Sayısı	İptal Edilen Rez. Oranı (%)	İptal Edilen Pax Oranı (%)
Kapadokya Eser Turizm Rek. Taş. San. ve Tic. Ltd. Şti. (ESER TURİZM)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
İndigo Grup Turizm ve Tic. A.Ş. (MATİANA TRAVEL)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Aydınlı Turizm Tic. Ltd. Şti.	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Kap Tur Turizm ve Otelcilik Ticaret Ltd. Şti. (İNSİDER TRAVEL)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Serpa Turizm Tic. Ltd. Şti.	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)

¹⁷⁰ DORAK GRUBU; ATMOSFER BALON, SULTAN BALON, RAINBOW BALON ve KAPADOKYA BALON; acenteler ise KRİZANTEM, İTİR ve TAN TURİZM, Ata Turizm İşl. Taş. Madencilik Kuyumculuk San. Dış. Tic. A.Ş., Hemisphere Turizm Tic. Ltd. Şti., Global Turizm Eğitim Pazarlama ve Tic. Ltd. Şti., Crystal Concepts Etkinlik Danışmanlık Seyahat Yönetim A.Ş., İlki Turizm Acentalığı ve Tic. A.Ş., Bolca Turizm Seyahat Acentalığı ve Tic. A.Ş., Pulsar Turizm Seyahat ve Tic.Ltd. Şti. ve Marveltur Turizm A.Ş.'den oluşmaktadır.

¹⁷¹ İSTANBUL BALON ve UNİVERSAL BALON ESPECIAL GRUP bünyesinde yer alan balon işletmeleridir.

¹⁷² Geri kalan 98 teşebbüsün iptal oranları genel ortalamadan düşük veya ortalama yakın düzeydedir.

Çakmak Seyahat Turizm Ticaret Ltd. Şti.	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Terra Vista Otel	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Göreme House Hotel	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Hermes Cave Otel	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Nessa Cave Hotel	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Cappadocia Cave Rooms	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Vista Cave Hotel	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Hezen Cave Otel	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Kaynak: LE CO DERİ Yerinde İnceleme						

(450) Yukarıda görüldüğü üzere, kartele taraf olduğu tespit edilen teşebbüslerin, taraf olmayan teşebbüslere göre rezervasyon iptal oranı genel olarak daha düşüktür. Bunun yanında, kartele taraf olan teşebbüslerin iptal oranı da kendi içinde oldukça farklılaşmaktadır. Kartele taraf olan teşebbüslerden ortalamanın neredeyse yarısı kadar iptal oranı bulunan teşebbüsler olduğu gibi (DORAK GRUBU, DELUKS, SKYWAY), ortalamaya yakın (PİENTİ) veya ortalamanın üzerinde (BROTHERS, ESPECİAL GRUP, GNM) iptal oranlarına sahip olanlar da bulunmaktadır¹⁷³. Buna karşın, kartele taraf olmayan soruşturma tarafı teşebbüslerin iptal oranlarının genel olarak ortalamadan yüksek olduğu görülmektedir. Bununla birlikte, düzenli rezervasyon kaydı oluşturup ortalamanın üzerinde iptal oranına sahip 13 teşebbüs olduğu, geri kalan 98 teşebbüsün iptal oranlarının genel ortalamadan düşük veya ortalamaya yakın düzeyde olduğu tespit edilmiştir.

(451) Ancak yukarıda bahsi geçen veriler değerlendirilirken önemli bir hususa dikkat edilmelidir. Söz konusu rezervasyon kayıtlarının kimin tarafından iptal edildiği, incelenen platformun teknik özellikleri gereği kesin olarak bilinmemektedir. Turizm sektörünün dinamik ve değişken yapısı, pazardaki teşebbüslerin birçoğunun genel olarak telefon aracılığıyla çalışması, turist gruplarının çokluğu, gruplar arasında kaydırmalar yapılabilmesi gibi nedenlerle söz konusu iptallerin kimin tarafından yapıldığının her bir kayıt özelinde teyit edilmesi mümkün olamamıştır. Dolayısıyla, rezervasyon iptalleri yukarıda bahsi geçen teşebbüslerin kendileri tarafından yapılmış olabileceği gibi kartel tarafından da yapılmış olabilecektir. Bu durum hesaba katıldığında, kartel tarafından yapılmış olan iptallerin oranlarının tablodaki iptal oranlarından düşük olabileceği de göz ardı edilmemelidir. Konu ile ilgili teşebbüslerin ifadeleri de yeknesak değildir. Aşağıda teşebbüslerin görüşlerine yer verilmiştir:

- (.....) tarafından, CO DMC ile yoğun çalıştıkları, rezervasyonların iptallerinin tamamen kendi bilgileri dahilinde olduğu ifade edilmiştir. Müşterilerin havalimanında vs. bir sorun yaşaması durumunda ya da başka bir nedenden dolayı başka gün uçuşması gerektiğinde de CO DMC kendilerine yardımcı olduğu, nedensiz bir iptal yaşanmadığı dile getirilmiştir.
- (.....) tarafından, (.....) müşteri bulma konusunda sıkıntı yaşamadıkları dile getirilmiştir. CO DMC aracılığıyla yapılan satışlarda ise sebepsiz iptal yaşamadıkları, ancak bu durumu yaşayan teşebbüsler olduğunu duydukları ifade edilmiştir.
- (.....) tarafından, CO DMC ile yaptıkları satışlarda sıkıntı yaşamadıkları, CO DMC üzerinden satış yapılacağı zaman önce arayarak müsait yerin olup olmadığını sorulduğu, genelde müsait yer bulunmadığı, müsait yer olduğunda ise ön rezervasyon girdikleri ve ön rezervasyon girdikten sonra aranarak konfirme olup olmadığına dair bilgi aldıkları ifade edilmiştir.

¹⁷³ 100'den az rezervasyonu bulunan teşebbüsler göz ardı edilmiştir.

- (.....) tarafından, CO DMC aracılığıyla yaptıkları satışlarda herhangi bir şekilde sebepsiz iptal yaşamadıkları, yapılan iptallerin genel olarak SHGM tarafından uçuşun iptal edildiği günler yaşandığı ve CO DMC tarafından konfirme edilen uçuşlarda herhangi bir sorunla karşılaşmadıkları belirtilmiştir.
- (.....) tarafından, son bir yıldır CO DMC ile çalışmadıkları, çalıştıkları zamanda CO DMC tarafından sebepsiz yere iptaller yaşadıkları ve fiyatların çok yüksek olduğu belirtilmiştir.
- (.....) tarafından, CO DMC ile yapılan rezervasyonların uçuş gününden 1 gün önce iptal edildiği, özellikle hava şartlarından dolayı iptal yaşanan durumlarda ertesi gün için Dorak Holding'in kendi gruplarına yer ayrıldığı, Dorak Holding'in kendi gruplarına yer ayırmak suretiyle arzı kısıtığını ve bu durumun fiyatların çok yükselmesine neden olduğu ifade edilmiştir.
- (.....)¹⁷⁴ tarafından, kendilerinin CO DMC aracılığı ile çok az satış yaptığı, sebepsiz bir yere iptal yaşamadıkları, yapılan iptallerin genel olarak konfirme olmayan ön rezervasyon olduğu belirtilmiştir.
- (.....) tarafından, CO DMC aracılığıyla yaptıkları rezervasyonlarda herhangi bir nedensiz iptal sorunu yaşamadıkları, yapılan iptallerin müşterilerin talebi ile gerçekleştiği ifade edilmiştir.
- (.....) tarafından, CO DMC üzerinden yapılan rezervasyonda kendi arzuları dışında iptallerin yaşandığı, DORAK HOLDİNG ve CO DMC tarafından dinamik fiyat uygulaması yapıldığı, örneğin bir gün önce söylenen balon uçuş fiyatının ertesi gün 30-40 Euro arttığı, CO DMC'nin daha yüksek bir fiyattan uçuş sattığı zaman ise uçuşu uygun fiyattan sattıklarını iptal ettiği ifade edilmiştir.
- (.....) tarafından, balon satışı çok fazla yapmadıkları, yaptıkları zaman da önce platforma talep girdikleri, daha sonra da CO DMC tarafından aranarak ön rezervasyonun onaylanıp onaylanmadığının kendilerine söylendiği ifade edilmiştir. İlave, şimdiye kadar bu yolla çok az satış yaptıkları ve yapılan iptallerde yaşanan iptallerin çoğunlukla CO DMC tarafından rezervasyonun onaylanmaması şeklinde yaşandığı söylenmiştir.

(452) Teşebbüslerin ifadeleri iptallerin hem kendileri tarafından hem de nedensiz şekilde CO DMC tarafından yapılabildiğini göstermektedir. Ancak dosya kapsamında gerek soruşturma tarafı gerek pazardaki diğer teşebbüslerden pazardan dışlanmalarına neden olacak ölçüde faaliyetlerinin zorlaştırıldığına dair somut bir bilgi ve veri elde edilememiştir. Öte yandan, yapılan yerinde incelemelerde herhangi bir teşebbüse yönelik sistematik olarak hiçbir talebinin kabul edilmediğine yönelik bir bulgu da bulunamamıştır. Ayrıca, yukarıda yer verilen en yüksek iptal oranlarına sahip teşebbüslerin her birinin iptal edilen rezervasyonu sonrası farklı günlerde farklı grupları için uçuş yaptığı görülmüştür.

(453) Tüm bu hususlara ilave, uçuşların SHGM tarafından iptal edildiği günlerin hemen ertesindeki günlerdeki uçuşlar da ayrıca incelenmiştir. Bazı teşebbüslerin şikâyetlerinin yoğunlaştığı üzere, turistler 1-3 gün arasında bölgede konakladığı için SHGM tarafından iptal edilen günlerin ertesinde bir yoğunlaşma yaşanmaktadır. İncelenen dönemde uçuşların Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü tarafından 70 gün iptal edildiği öğrenilmiştir. Yapılan incelemede izlenen yöntemle dair bir örnek verilmesi yararlı

¹⁷⁴ Görüşme yapılan oteller şahıs şirketleri olduklarından teşebbüslerin otel unvanlarına yer verilmiştir.

olacaktır: 13-17.03.2018 tarihleri arasında sadece 17.03.2018 tarihinde uçuş yapılabilmektedir. 16.03.2018 tarihinde bölgeden çıkış tarihi 17.03.2018 olan kayıtlar incelenmiştir; zira sadece bu gruplar bölgeden çıkış yapmadığı için ertesi gün uçabilecektir. Anılan tarihte DORAK HOLDİNG ve iştiraklerine ait 119, ERETNA'ya ait 50, ESER TURİZM'e ait 28, GÖREME BALON'a ait 17 kişilik gruplar ertesi gün balona binmeye müsait gruplardır. 17.03.2018 tarihindeki uçuşlar grupların rezervasyon numaraları, uyrıkları, alınış noktalarına ilişkin kayıtlar gözetilerek incelendiğinde, DORAK GRUBU, ERETNA, ESER TURİZM ve GÖREME BALON'un uçuş yapabildiği görülmüştür. 17.03.2018 tarihinde yaşanan iptaller DORAK GRUBU ((.....) kişi), PİENTİ ((.....) kişi), DELUKS ((.....) kişi) ve Kapadokya ESER TURİZM'e ((.....) kişi) aittir. Bir başka deyişle, 17.03.2018 tarihinde yaşanan iptallerin önemli kısmı kartel üyelerine aittir. Dolayısıyla, anılan tarihte kartel üyelerinin kendi gruplarına yer açmak için kartele dâhil olmayan rakiplerinin uçuşlarını iptal ettiğine dair somut bir veri bulunamamıştır. Bu inceleme yöntemi, SHGM tarafından iptal edilen 70 gün için de tekrarlanmış, şikâyet edilen hususları doğrulayacak şekilde somut bir bulgu elde edilememiştir.

- (454) Yukarıda yer verilen tüm bilgi ve değerlendirmeler ışığında özet olarak pazarda faaliyet gösteren turizm acenteleri için sıcak hava balonlarına ilişkin pazarın %45'inin açık olduğu, bu anlamda kartelin sahip olduğu kapasitenin teşebbüsler açısından vazgeçilmez olarak nitelendirilemeyeceği değerlendirilmektedir. Bununla birlikte, pazarın %55'ini elinde bulunduran, arzın kısıtlı ancak talebin giderek artmakta olduğu bir pazarda dikey bütünleşik yapı arz eden dosya konusu kartelin, kartel üyelerine avantaj sağlarken pazardaki diğer teşebbüslerle çıkarlarının çatışması, teşebbüslerin faaliyetlerini bir ölçüde zorlaştırması, hem nihai satış hem de acentelere satış yapan kartel üyelerinin pazardaki nihai satış fiyatlarını belirli bir seviyede tutma çabası içinde olduğu incelemeye konu yapının doğası gereği ortaya çıkmaktadır. Ancak dosya çerçevesinde elde edilen bilgilerden incelemeye konu kartelin piyasa, nitelik ve kronolojik süreç açısından bağımsız, sistematik davranışlarla rakiplerinin faaliyetlerini zorlaştırdığına, onları pazardan dışladığına dair somut bilgi ve belge bulunmadığı, dolayısıyla bu açıdan 4054 sayılı Kanun'un ihlal edilmediği kanaatine varılmaktadır.

I.5.7. Soruşturma Tarafı Bazı Acentelerin ve CO DMC'nin Otellerle İlişkilerine Dair Değerlendirme

- (455) Delillerde görüldüğü üzere, CO DMC'nin adı sıcak hava balonu uçuşlarına ilişkin rezervasyon platformunun kuruluşu, faaliyete geçmesi ve faaliyetlerini sürdürmesi aşamasında sıkça zikredilmektedir. Esasında CO DMC adı verilen birlik, sıcak hava balonu uçuşlarına ilişkin rezervasyon platformunun kurulmasını sağlamanın ve Uzakdoğu pazarına yönelik karşılama hizmetlerinde acenteler arası bir anlaşma zemini oluşturmasının yanı sıra acentelerin Türkiye'ye getirdiği turistlere verecekleri hizmetlere yönelik ihtiyaçlarını karşılamak üzere turizm sektörünün farklı ayaklarında da faaliyetlerde bulunmaktadır. CO DMC bu kapsamda çeşitli alanda faaliyet gösteren işletmelerle anlaşarak bünyesinde bulunan acentelerin giderlerinin düşmesine yardımcı olmaktadır. Zira CO DMC'yi kuran acenteler ve CO DMC'nin işletmelerle yapmış olduğu anlaşmalardan yararlanan acenteler Türkiye'ye getirdikleri turistlere sadece sıcak hava balonu uçuşu temin etmemekte, Türkiye genelinde kültür turizmi ve deniz turizmi de olmak üzere birçok aktiviteyi bünyesinde barındıran tur programları organize etmektedir.
- (456) Daha önce yer verilen bazı deliller de CO DMC'nin otellerle yaptığı anlaşmalardan faydalanan bazı acentelerin karşılama hizmetleri kapsamında turistlerin konaklama ihtiyaçlarını karşılamak üzere oteller ile ilişkilerine dair yazışmalardan oluşmaktadır.

CO DMC'nin otellerle çalışma sistemi hakkında verdiği bilgilerde, CO DMC'nin bir kontrat şirketi olduğu, oteller ile pazarlık yaparak pazarda doğru fiyatı daha düşüğe alıp avantaj sağlamaya yönelik olarak kurulduğu ifade edilmiştir. Bunun yanı sıra otellerle sözleşme yapmak suretiyle çalışıldığı ve bu anlaşmaların sadece Uzakdoğu'dan gelen turist grupları için geçerli olduğu belirtilmiştir. CO DMC'nin otellerle imzalamış olduğu sözleşmelerin hükümlerine aşağıda yer verilmektedir.¹⁷⁵

(.....TİCARİ SIR.....)

- (457) Yukarıda yer verilen sözleşme maddelerinden, CO DMC'nin kendisinden hizmet alan acentelerin yurt dışından getirdiği turistlerin konaklama ihtiyaçlarını karşılamak üzere acenteleri otele yönlendireceği, bu çerçevede otelin acentelerin getireceği turistler için uygulanacak bir fiyatı taahhüt ettiği ve CO DMC'den hizmet alan acentelerin otele getirdiği her bir turist başına (.....) ABD Doları komisyon alacağı anlaşılmaktadır.
- (458) Soruşturma sürecinde CO DMC'den 2017, 2018 ve 2019 yıllarında kendisinden hizmet alan acentelerin listesi talep edilmiştir. Teşebbüs tarafından 2019 yılında herhangi bir faaliyeti bulunmadığı ve komisyon faturası kesilmediği, bu nedenle 2019 yılında CO DMC'den hizmet alan herhangi bir acente bulunmadığı belirtilmiş olup 2017 ve 2018 yılları için söz konusu acentelerin aşağıdaki teşebbüslerden oluştuğu bilgisi verilmiştir.

---

¹⁷⁵ İlgili hükümler CO DMC'nin Silivri/İstanbul'da bulunan Family Resort Otel ile imzaladığı sözleşmeden alınmıştır. Ayrıca teşebbüs tarafından tüm oteller ile aynı tip sözleşmenin imzalandığı belirtilmiştir.

Tablo 32: 2017 ve 2018 Yıllarında CO DMC'den Hizmet Alan Acenteler

Grup Adı	Teşebbüs İsmi	2017	2018
DORAK GRUBU	DORAK TOUR	✓ ¹⁷⁶	✓
	Pulsar Turizm Seyahat ve Tic. Ltd. Şti. (PULSAR)	✓	✓
	DNR Global Seyahat Acent. ve Tic. Ltd. Şti. (PAGE TOUR)	✓	✓
	Beynar Turizm A.Ş. (BEYNAR)	✓	✓
	Hemisphere Turizm Seyahat Acentalığı ve Tic Ltd. Şti. (HEMISPHERE)	✓	✓
	Global Turizm Eğitim Paz. ve Tic. Ltd. Şti. (LEGACY)	✓	✓
	Bolca Turizm Seyahat Acenteliği ve Tic. A.Ş. (VETTA)	✓	✓
	ITIR	✓	✓
	KRİZANTEM	✓	✓
	PİENTİ	✓	✓
	GNM	✓	✓
	DELUKS	✓	✓
	NAMSAN	✓	✓
	TEMPEL	✓	- ¹⁷⁷
	OPULENTIA	-	✓
	BLUE BOSPHORUS	-	✓
ERETNA GRUP	ERETNA	-	✓
	CLIMAX	-	✓
	Atagündüz İnş. Taah. Tar. Tur. Mad. Nak. Tic. San. A.Ş. (STONE AGE TRAVEL)	-	✓
	Primavera Tur. Seyahat Org. Ltd. Şti. (EURORIENTE)	-	✓
Toplam Acente Sayısı		13	19
Kaynak: Teşebbüs Tarafından Gönderilen Cevabi Yazı ¹⁷⁸			

- (459) Tabloda yer alan bilgilerden 2017 yılında dokuzu DORAK GRUBU'nda olmak üzere toplamda 13 acentenin, 2018 yılında yine dokuzu DORAK GRUBU'nda olmak üzere toplamda 19 acentenin CO DMC'nin sunduğu hizmetlerden yararlandığı anlaşılmaktadır. Dikkat edileceği üzere, tabloda yer verilen teşebbüslerin bir kısmı (DORAK GRUBU-GNM-PİENTİ-DELUKS-OPULENTIA-TEMPEL) aynı zamanda CO DMC'nin kuruluş dönemindeki hissedarlarının kontrolünde olan acentelerdir.
- (460) CO DMC'den hizmet alan acentelerin Türkiye turizmi içerisindeki büyüklükleri hakkında bilgi verilmesi amacıyla 2016, 2017 ve 2018 yıllarında getirdikleri turist sayılarına ve Türkiye'ye gelen toplam turist sayısına aşağıda yer verilmektedir.

¹⁷⁶ İşaret acentenin ilgili yılda CO DMC'den hizmet alan acenteler arasında olduğunu göstermektedir.

¹⁷⁷ İşaret acentenin ilgili yılda CO DMC'den hizmet almadığını göstermektedir

¹⁷⁸ CO DMC tarafından gönderilen cevapta, Janus Tur Seyahat Acentesi'nin (JANUS) de CO DMC'den hizmet alan acenteler arasında olduğu belirtilmiştir. Ancak soruşturma sürecinde JANUS tarafından 2018 Temmuz ayı itibarıyla faaliyete geçtiği, bu süreçte 600-650 turistin konaklama hizmetine aracılık edildiği, ancak bu hizmetlerin verilmesinde CO DMC'nin sunduğu hizmetlerden yararlanılmadığı belirtilmiştir. Bu nedenle, teşebbüsün adına tablo içerisinde yer verilmemiştir.

Tablo 33: CO DMC'den Hizmet Alan Acentelerin 2016, 2017 ve 2018 Yıllarına İlişkin Pazar Payları (%)

Grup Adı	Teşebbüs İsmi	Türkiye'ye Getirilen Turist Sayısı		
		2016	2017	2018
DORAK GRUBU ¹⁷⁹	DORAK TOUR	(.....)	(.....)	(.....)
	PULSAR	(.....)	(.....)	(.....)
	HEMISPHERE	(.....)	(.....)	(.....)
	LEGACY	(.....)	(.....)	(.....)
	ITIR	(.....)	(.....)	(.....)
	KRİZANTEM	(.....)	(.....)	(.....)
	PIENTİ	(.....)	(.....)	(.....)
	GNM	(.....)	(.....)	(.....)
	DELUKS ¹⁸⁰	(.....)	(.....)	(.....)
	NAMSAN	(.....)	(.....)	(.....)
	TEMPEL	(.....)	(.....)	(.....)
	OPULENTIA ¹⁸¹	(.....)	(.....)	(.....)
	BLUE BOSPHORUS ¹⁸²	(.....)	(.....)	(.....)
ERETNA GRUP	ERETNA	(.....)	(.....)	(.....)
	CLIMAX	(.....)	(.....)	(.....)
	STONE AGE TRAVEL ¹⁸³	(.....)	(.....)	(.....)
	EURORIENTE ¹⁸⁴	(.....)	(.....)	(.....)
CO DMC Toplam		(.....)	(.....)	(.....)
Türkiye Toplam		25.352.213	32.410.034	39.488.401
CO DMC Pazar Payı (%)		(.....)	(.....)	(.....)
Kaynak: Taraflardan Gelen Cevap Yazıları ve KTB İstatistikleri				

- (461) Tablo-37'de yer alan bilgilerden CO DMC'den hizmet alan acentelerin toplam pazar payının 2016 yılında (.....); 2017 yılında (.....) ve 2018 yılında (.....) olarak gerçekleştiği görülmektedir.
- (462) Soruşturma sürecinde CO DMC'den bu acenteler ile nasıl çalıştığına ve acentelerin neye göre belirlendiğine ilişkin bilgi talep edilmiştir. Teşebbüs tarafından gönderilen cevapta; acentelerin CO DMC ile çalışması için herhangi bir sözleşme imzalamasına gerek olmadığı, adı geçen acentelerin Asya'nın çeşitli ülkeleri ile çalışan farklı büyüklükteki teşebbüslerden oluştuğu, bu teşebbüslerin sektörde tanınan ve işbirliğine güvenilen teşebbüsler olduğu ifade edilmiştir.
- (463) Yukarıda yer verilen bilgiler doğrultusunda delillerin değerlendirilmesine geçilecek olursa; 08.09.2017 tarihinde, bir başka deyişle CO DMC'nin kuruluşundan yaklaşık iki ay sonra, Çanakkale'de bulunan Kolin Hotel ile NAMSAN arasındaki yazışmaları içeren Delil-126'da, NAMSAN tarafından CO DMC'ye dahil olunmasından ötürü otele check-in öncesinde ödeme yapılmadığı belirtilmekte, ancak otel tarafından CO DMC ile yapılan anlaşmanın acente-otel arasındaki ödeme şartlarında bir değişikliği kapsamadığı bildirilmektedir.
- (464) 01.03.2018 tarihli olan Delil-127'de CO DMC çalışanı yukarıda yer verilen sözleşmenin 3. maddesine binaen CO DMC'den hizmet alan acentelerin otele yönlendirmiş olduğu turist başına alınacak komisyon için otelle mutabakat yapmak istemektedir. Yine Kolin

¹⁷⁹ Önceki tabloda CO DMC'den hizmet alan acenteler arasında belirtilen ve DORAK GRUBU'nda olan PAGE TOUR, BEYNAR ve VETTA'nın 2016, 2017 ve 2018 yıllarında herhangi bir karşılama hizmeti faaliyeti bulunmadığı bilgisi verilmiştir. Bu nedenle, söz konusu teşebbüslere tabloda yer verilememiştir.

¹⁸⁰ Cevabi yazıda teşebbüsün 2016 yılında faal olmadığı belirtilmektedir.

¹⁸¹ Cevabi yazıda teşebbüsün 2018 yılı başında turizm acenteliği faaliyetine başladığı belirtilmektedir.

¹⁸² Teşebbüsten bilgi edinilememiştir.

¹⁸³ Teşebbüsün faaliyetlerini sona erdirdiği bilgisi edinilmiştir.

¹⁸⁴ Teşebbüs tarafından faaliyetlerine 2017 yılının Kasım ayında başladığı, bu nedenle grupların 2018 yılının Mart ayından itibaren gelmeye başladığı belirtilmiştir.

Hotel tarafından 22.03.2018'de ERETNA'ya gönderilen e-postayı içeren Delil-128'de otelin acentenin CO DMC'ye dahil olması vesilesiyle Uzakdoğu uyruklu gruplara uygulayacağı fiyat teklifi iletilmektedir.

- (465) Delil-129 ERETNA tarafından çeşitli otellere CO DMC bünyesinde olduğunu ifade ettiği 28.03.2018-30.03.2018 tarihli e-postaları, Delil-131 ERETNA ile aynı grupta olan CLİMAX'ın çeşitli otellere CO DMC bünyesinde olduğunu ifade ettiği 10.05.2018 ve 06.07.2018 tarihli e-postaları, Delil-133 GNM'nin Kolin Hotel'e CO DMC bünyesinde olduğunu ifade ettiği 18.07.2018 tarihli e-postayı, Delil-136 NAMSAN'ın Kapadokya'daki Hilton Otele CO DMC bünyesinde olduğunu ifade ettiği 15.08.2018 tarihli e-postayı ve Delil-140 OPULENTİA'nın Uçhisar/Nevşehir'de bulunan Kaya Otel'e CO DMC bünyesinde olduğunu ifade ettiği 09.01.2019 tarihli e-postayı içermektedir.
- (466) 16.04.2018 tarihli Delil-130'da ve 05.12.2018 tarihli Delil-138'de CO DMC çalışanı, acente listesini çeşitli otellere göndererek otellerin acentelerin Uzakdoğu uyruklu grupları için uygulayacağı fiyatları talep etmektedir.
- (467) 21.06.2018 tarihli Delil-132'de CLİMAX çalışanı Hindistan uyruklu turistlerin konaklamaları için CO DMC'nin otelle anlaşmalı olduğu fiyattan yararlanmak istemekte, ancak otel tarafından verilen cevapta CO DMC ile yapılan anlaşmanın sadece Uzakdoğu uyruklu gruplar için geçerli olduğu belirtilmektedir.
- (468) Delil-134, Ayvalık/Balıkesir'de bulunan Musho Otel tarafından 01.08.2018 tarihinde gönderilmiş olup e-postada CO DMC ailesine mensup acentelerin Uzakdoğu uyruklu gruplarına uygulanacak 2019 fiyatları iletilmektedir.¹⁸⁵
- (469) Delil-135'de 13.08.2018 tarihinde Çanakkale'de bulunan İris Hotel ve 27.08.2018 tarihinde Ayvalık/Balıkesir'de bulunan Grand Temizel Hotel tarafından ERETNA'ya gönderilen e-postalar yer almakta ve acenteye CO DMC ile anlaşmalı fiyatların uygulandığını göstermektedir.
- (470) 03.10.2018 tarihli Delil-137, Kolin Hotel ve CLİMAX arasındaki yazışmaları içermektedir. İlgili e-postada otel tarafından CLİMAX'e CO DMC ile anlaşmasının devam edip etmediği sorulmakta, CLİMAX tarafından da anlaşmanın devam ettiği cevabı verilmektedir.
- (471) Delil-139 ise Ayvalık/Balıkesir'de bulunan Haliç Park Otel tarafından 08.01.2019 tarihinde ERETNA'ya gönderilen bir e-posta olup e-postada otelin ERETNA'dan CO DMC ile ayrıldıklarını belirten bir e-posta atılmasını talep ettiği anlaşılmaktadır. Soruşturma sürecinde teşebbüsten ilgili belgenin açıklaması talep edilmiş olup cevapta CO DMC ile olan çalışmanın zorunluluktan kaynaklandığı, aralarında herhangi bir yazılı sözleşme bulunmadığı, CO DMC'nin balon konusunda Kapadokya'da söz sahibi olmasından ötürü CO DMC'nin taleplerini kabul etmek zorunda kaldıkları, bu taleplerden birinin ülke genelinde çalıştıkları otellere müşteri göndermek olduğu, yaklaşık iki ay bu şekilde çalıştıkları, ancak talep edilen tüm istekleri yerine getirmelerine rağmen müşterilerinin balon uçuşlarının son anda iptal edildiği, bu nedenle kendilerinin otellere CO DMC ile çalışmadıklarını belirttikleri ifade edilmiştir.
- (472) Delil-141 İstanbul'da bulunan Park Inn Otel'in 16.01.2019'da GNM'ye gönderdiği bir e-posta olup e-posta içeriğinde otelin CO DMC bünyesinde bulunan tüm acenteler ile

¹⁸⁵ E-postada alıcı kısmı gizlenmiştir. Ancak delilin ERETNA'da yapılan yerinde incelemede elde edilmesinden ötürü ERETNA'nın e-postanın alıcılarından biri olduğu değerlendirilmektedir.

çalıştığı, sadece GNM ile çalışmadığı, bu nedenle GNM ile çalışılmak istendiği belirtilmekte, ayrıca acenteye uygulanacak özel fiyatlar gönderilmektedir.

- (473) Delil-142 08.02.2019 tarihinde NAMSAN ve Kolin Hotel arasında gerçekleşen yazışmaları içermektedir. İlgili e-postada otel tarafından CO DMC oluşumuna dahil olduğunu gösterir resmi evraklar talep edilmekte, NAMSAN tarafından ise CO DMC ile resmi bir anlaşmanın olmadığı, sadece şirketler arasında centilmenlik anlaşması olduğu belirtilmektedir. Bunun üzerine otel tarafından hangi tarih itibarıyla oluşumun dışında kalındığı bilgisi talep edilmektedir. Yerinde incelemede söz konusu e-posta silsilesinin devamına ilişkin herhangi bir belge elde edilememiş olup soruşturma sürecinde teşebbüsten ilgili belgenin açıklaması talep edilmiştir. Teşebbüs tarafından gönderilen cevapta; e-postada yazıldığı gibi CO DMC ile resmi bir anlaşmanın bulunmadığı, pazarlarda zarar etmeme adına konuşulmuş centilmenlik anlaşması bulunduğu ve sadece oluşumun sunduğu hizmetlerin satın alındığı belirtilmiştir. Teşebbüs tarafından CO DMC'nin sunduğu hizmetlerden artık yararlanılmadığına dair herhangi bir açıklama getirilmemiştir.
- (474) Delil-143'de CO DMC tarafından 06.04.2019 tarihinde DELUKS'e CO DMC'den hizmet alan güncel acente listesi gönderilmektedir. Delil-157'de ise CO DMC'nin anlaşmalı olduğu oteller bulunmakta olup ilgili belgede Antalya, Bursa, Çorum, Ankara, Karabük, Kapadokya, Kastamonu, Balıkesir, Çanakkale, İzmir, Pamukkale, Amasya ve Kocaeli olmak üzere Türkiye'nin birçok farklı yerinde faaliyet gösteren oteller bulunmaktadır.
- (475) Yukarıda yer verilen bilgilerden ve delillerden anlaşılacağı üzere, soruşturma tarafı acenteler karşılama hizmetleri faaliyetleri kapsamında Türkiye'ye getirdikleri Uzakdoğu uyruklu turistlerin konaklama ihtiyaçlarını karşılamak üzere CO DMC'nin otellerle anlaşmalı olduğu fiyattan yararlanmaktadır. CO DMC'nin ve acentelerin söz konusu eylemlerinin 4054 sayılı Kanun kapsamında değerlendirilmesi noktasında CO DMC'nin otellerle imzaladığı sözleşmeler önem kazanmakta olup sözleşme hükümlerine yukarıda yer verilmiştir.
- (476) CO DMC ile oteller arasında yapılan "Otel Fiyatlandırma ve Komisyon Sözleşmesi" CO DMC'nin müşterisi olan acenteleri sözleşme süresi boyunca otele yönlendirmeyi, konaklama işletmesinin CO DMC bünyesinde bulunan seyahat acentelerinin müşterilerine belirli bir bedel karşılığında otel hizmetlerini sunmayı ve otelin acentelerin getirdiği turist başına (.....) ABD Doları komisyon ödemeyi kabul ettiği bir sözleşme türüdür.
- (477) Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği'nin (2002/2 sayılı Tebliğ) 2. maddesine göre üretim veya dağıtım zincirinin farklı seviyelerinde faaliyet gösteren iki ya da daha fazla teşebbüs arasında belirli mal veya hizmetlerin alımı, satımı veya yeniden satımı amacıyla yapılan anlaşmalar dikey anlaşma olarak tanımlanmaktadır. Dosya konusu açısından bakıldığında, sözleşmenin taraflarını konaklama hizmeti veren teşebbüsler ile karşılama hizmetleri sunan teşebbüsleri bünyesinde bulunduran CO DMC oluşturmakta ve sözleşmenin 2.5. maddesine göre CO DMC kendisinden hizmet alan acenteleri temsil etmektedir. Bu çerçevede, sözleşmeyi imzalayan CO DMC olsa da sözleşmenin bir tarafının konaklama hizmeti sunan teşebbüs, diğer tarafının ise karşılama hizmetleri kapsamında turistlerin konaklama ihtiyaçlarını karşılayacak acenteler olduğu anlaşılmaktadır. Bu nedenle, CO DMC ile konaklama tesisleri arasında imzalanan sözleşme, üretim veya dağıtım zincirinin farklı seviyelerinde faaliyet gösteren teşebbüsler arasında mal veya hizmetlerin alımı, satımı veya yeniden satımı amacıyla imzalanmış olma şartını taşıdığından bir dikey anlaşma niteliğindedir.

- (478) Öncelikle sözleşme kapsamında CO DMC'nin ve konaklama tesislerinin yükümlülükleri incelendiğinde; sözleşmenin 2.3. maddesinde CO DMC'nin otele getirilecek turist sayısı bakımından herhangi bir taahhüt altına girmediği¹⁸⁶, bunun yanı sıra CO DMC'nin kendisinden hizmet alan acenteleri farklı bir otele yönlendirme hakkına da sahip olduğu görülmektedir. Benzer şekilde, sözleşmenin 2.4. maddesine göre konaklama işletmesi de CO DMC bünyesinde olmayan acentelere teklif verme veya başka acenteler ile aynı/benzer konularda sözleşme yapma hakkını saklı tutmaktadır. Bu doğrultuda, CO DMC ile oteller arasında akdedilen sözleşmelerin münhasırlık ve rekabet etmeme yükümlülüğü gibi dikey kısıtlamaları içermediği anlaşılmaktadır.
- (479) Öte yandan, sözleşmenin 2.6. maddesinde otel CO DMC'ye verilen fiyatın en iyi/en düşük fiyat olacağını taahhüt etmekte, ayrıca CO DMC'ye sunduğu fiyattan daha düşük bir fiyatı herhangi bir yerde yayımlamayacağını kabul etmektedir. Bu içerikteki sözleşme şartları, rekabet hukuku literatüründe en çok kayrılan müşteri (EKM) koşulu (*most favoured customer clause*) olarak adlandırılan uygulamalara örnek teşkil etmektedir.
- (480) EKM koşulu sağlayıcı tarafından, diğer alıcılara önerilen daha uygun fiyat ve sözleşme koşullarının, kayrılan alıcıya da önerilmesi yükümlülüğünü ifade etmektedir. Sözleşmelerde yer alan EKM koşullarının pazar üzerindeki etkisinin her durumda aynı olacağını belirtmek mümkün görünmemektedir. Zira Kurulun çeşitli kararlarına¹⁸⁷ yansıdığı üzere EKM koşulları; pazardaki fiyat rekabetinin azalması ve fiyat katılığına yol açması, işbirliğini ve kartelleri kolaylaştırması, giriş engelleri oluşturması ve piyasadan dışlamaya neden olması gibi rekabeti kısıtlayıcı etkiler doğurabilmesinin yanı sıra; ticari ilişkiye özgü yatırımların teşvik edilmesi, işlem maliyetlerinin azaltılması, bedavacılık probleminin önlenmesi ve markanın korunması, gecikmelerin ve talep belirsizliğinin azaltılması gibi etkinlik doğurucu da olabilmektedir.
- (481) Dikey Anlaşmalara İlişkin Kılavuz'da (Dikey Kılavuz) yer verildiği üzere¹⁸⁸, EKM koşulu içeren bir sözleşme ilke olarak, sözleşmede lehine bu koşul tesis edilen tarafın pazar payının %40'ı aşmadığı ve Tebliğ'de belirtilen diğer şartların sağlandığı durumda grup muafiyetinden yararlanabilir. Bu doğrultuda, bakılması gereken ilk husus CO DMC'den hizmet alan acentelerin pazar payının %40'ı aşıp aşmadığıdır. Daha önce de yer verildiği üzere, CO DMC karşılama hizmetleri alanında faaliyet göstermemekte, karşılama hizmetleri veren acenteleri bünyesinde barındırmaktadır. Dolayısıyla CO DMC'nin pazar payını her bir yıl için kendisinden hizmet alan acentelerin toplam pazar payı oluşturmaktadır. CO DMC'nin 2017 yılında faaliyete geçtiği ve 2019 yılında herhangi bir faaliyeti bulunmadığı göz önüne alındığında; faaliyete geçmesinden bir yıl önceki 2016 yılına; faaliyette bulunduğu 2017 ve 2018 yıllarına ilişkin pazar paylarına bakılması gerekmektedir.
- (482) CO DMC ile oteller arasında imzalanan sözleşmelerde yer alan hükümler acentelerin getireceği Uzakdoğu uyruklu gruplar için geçerlidir¹⁸⁹. Bu çerçevede, sözleşmede yer alan EKM koşullarının 2002/2 sayılı Tebliğ kapsamında değerlendirilmesinde, CO DMC'den hizmet alan acentelerin Türkiye'ye getirdiği Uzakdoğu uyruklu turistlerin

¹⁸⁶ Sözleşmenin 2.3. maddesinde CO DMC'nin dilediği takdirde EK-1'e bu yönde bir taahhüt ekleyebileceği belirtilmekle birlikte sözleşmenin ekinde bu yönde bir taahhüt bulunmadığı görülmektedir.

¹⁸⁷ 05.01.2017 tarihli, 17-01/12-4 sayılı *Booking* kararı; 13.07.2017 tarihli, 17-22/344-154 sayılı *Motaş* kararı.

¹⁸⁸ Dikey Kılavuz, para 223.

¹⁸⁹ Nitekim Delil-132'de de görüldüğü üzere, ERETNA Hindistan uyruklu turistler için Kolin Hotel ile anlaşmalı fiyattan yararlanmak istemekte, ancak otel tarafından CO DMC ile yapılan anlaşmanın sadece Uzakdoğu uyruklu gruplar için geçerli olduğu bilgisi verilmektedir.

sayısı esas alınarak oluşturulan pazar payı dikkate alınmıştır. Aşağıdaki tabloda CO DMC'den 2017 ve 2018 yıllarında hizmet alan acentelerin Türkiye'ye getirdiği Uzakdoğu uyruklu turist sayısına, Türkiye'de konaklayan toplam Uzakdoğulu turist sayısına ve bu doğrultuda CO DMC'den hizmet alan acentelerin ilgili yıllardaki pazar payına yer verilmektedir.

Tablo 34: CO DMC'den Hizmet Alan Acentelerin Uzakdoğu Uyruklu Turistler Esas Alınarak Hesaplanan 2016-2018 Yıllarına İlişkin Toplam Pazar Payları

Grup Adı	Teşebbüs İsmi	Türkiye'ye Getirilen Uzakdoğu Uyruklu Turist Sayısı		
		2016	2017	2018
DORAK GRUBU	DORAK TOUR	(.....)	(.....)	(.....)
	PULSAR	(.....)	(.....)	(.....)
	HEMISPHERE	(.....)	(.....)	(.....)
	LEGACY	(.....)	(.....)	(.....)
	ITIR	(.....)	(.....)	(.....)
	KRİZANTEM	(.....)	(.....)	(.....)
	PIENTİ	(.....)	(.....)	(.....)
	GNM	(.....)	(.....)	(.....)
	DELUKS	(.....)	(.....)	(.....)
	NAMSAN	(.....)	(.....)	(.....)
	TEMPEL	(.....)	(.....)	(.....)
	OPULENTIA	(.....)	(.....)	(.....)
	BLUE BOSPHORUS ¹⁹⁰	(.....)	(.....)	(.....)
ERETNA GRUP	ERETNA	(.....)	(.....)	(.....)
	CLIMAX	(.....)	(.....)	(.....)
	STONE AGE TRAVEL ¹⁹¹	(.....)	(.....)	(.....)
	EURORIENTE ¹⁹²	(.....)	(.....)	(.....)
CO DMC Toplam		(.....)	(.....)	(.....)
Türkiye'de Konaklayan Toplam Uzakdoğulu Turist Sayısı ¹⁹³		541.271	996.777	1.817.346
CO DMC Pazar Payı (%)		(.....)	(.....)	(.....)
Kaynak: Teşebbüslerin Cevap Yazıları ve KTB İstatistikleri				

(483) Tabloda yer alan verilerden, Uzakdoğu uyruklu gruplar esas alındığında CO DMC'den hizmet alan acentelerin 2016 yılındaki toplam pazar payının (.....), 2017 yılındaki toplam pazar payının (.....), 2018 yılındaki toplam pazar payının (.....) olduğu görülmektedir. Bu bağlamda, pazar payı eşiği açısından CO DMC ile oteller arasındaki sözleşmelerin 2002/2 sayılı Tebliğ kapsamında grup muafiyetinden yararlandığı sonucuna ulaşılmaktadır. Bunun yanı sıra, pazar paylarına ilişkin olarak, CO DMC'nin oteller ile akdettiği sözleşmelerin Uzakdoğu uyruklu gruplar için geçerli olsa da oteller açısından turistlerin uyruklarının herhangi bir öneminin olmadığı belirtilmesi gerekmektedir. Dolayısıyla ilgili pazar payları en dar pazar tanımı esas alındığında oluşacak en yüksek pazar paylarını göstermektedir. Nitekim Tablo-33'de görüldüğü üzere CO DMC'den hizmet alan acentelerin Türkiye'ye getirdiği toplam turist sayısı ve Türkiye'ye gelen toplam turist sayısı esas alındığında 2016 yılında (.....); 2017 yılında (.....) ve 2018 yılında (.....) pazar payına sahip olduğu anlaşılmaktadır.

(484) Belirtilmesi gerekli olan bir diğer husus, EKM koşullarının genellikle pazarın bir tarafında bir sağlayıcının diğer tarafında da bir alıcının bulunduğu sözleşmelerde

¹⁹⁰ Teşebbüsten bilgi alınamamıştır.

¹⁹¹ Teşebbüsün faaliyetlerini sona erdirdiği bilgisi edinilmiştir.

¹⁹² Teşebbüs tarafından faaliyetlerine 2017 yılının Kasım ayında başladığı, bu nedenle grupların 2018 yılının Mart ayından itibaren gelmeye başladığı belirtilmiştir.

¹⁹³ KTB istatistiklerinde Bangladeş, Çin Halk Cumhuriyeti, Endonezya, Filipinler, Malezya, Singapur, Tayland, Güney Kore ve Japonya uyruklu turistler esas alınarak hesaplanmıştır.

ortaya çıktığıdır. Oysa ki CO DMC sadece bir alıcı konumunda bulunmaktan ziyade rakip teşebbüsleri bünyesinde bulunduran acente birliği benzeri bir yapı olarak karşımıza çıkmaktadır. Dolayısıyla EKM koşullarına ilişkin zarar teorilerinin bu dosya bakımından daha detaylı incelenmesi gerekmektedir. Zira CO DMC'den hizmet alan acentelerin bir kısmının sıcak hava balonu pazarında 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiği değerlendirilmiştir.

- (485) EKM koşulları birçok farklı şekil ve boyutta ortaya çıkabilse de toptan satış EKM koşulları (*wholesale MFN*) ve perakende satış EKM koşulları (*retail MFN*) arasında temel bir ayrım yapılabilmektedir.¹⁹⁴ Geleneksel toptan satış EKM koşulları ve perakende satış EKM koşulları arasındaki esas fark koşuldan yararlanan müşteri grubundan kaynaklanmaktadır. Şöyle ki toptan satış EKM koşulları genellikle B2B (*business to business*), bir başka deyişle sağlayıcının perakende pazarında olmayan bir alıcıya ürün veya hizmet sağlaması durumunda ortaya çıkmaktadır. Perakende satış EKM koşulları ise son tüketicinin ürün veya hizmete ilişkin fiyatı doğrudan yükümlendiği B2C (*business to consumer*) iş modelinde gerçekleşmektedir. Bu nedenle, toptan satış EKM koşullarının perakende satış EKM koşulları kadar rekabetçi endişe yaratmadığı kabul edilmektedir. Zira toptan satış EKM koşullarında alıcının son tüketiciye uygulayacağı perakende fiyata herhangi bir müdahalede bulunulmamakta ve alıcının fiyat belirleme özgürlüğü korunmaktadır.¹⁹⁵ Diğer taraftan, aynı zamanda platform EKM koşulları olarak da adlandırılan perakende satış EKM koşullarında, EKM tarafı alıcı son tüketiciye sunulacak fiyat ve koşullar için en avantajlı teklifi almakta böylece EKM koşulları tüketiciler üzerinde doğrudan etki doğurmaktadır.
- (486) CO DMC'nin otellerle yaptığı sözleşmelerde yer alan EKM koşullarının toptan satış EKM koşulları olduğu görülmektedir. Zira söz konusu fiyatlar otellerin acentelere uygulayacağı fiyatlar olup yurt dışından gelen turistler bu fiyatlardan otele herhangi bir ödeme yapmamaktadır. Nitekim Delil-126'ta yer verilen ve NAMSAN-Kolin Hotel arasında gerçekleşen yazışmalardan da görüleceği üzere, NAMSAN çalışanı tarafından otele check-in öncesinde ödeme yapılmayacağı belirtilmekte, ancak otel tarafından gönderilen cevapta CO DMC ile olan anlaşmanın acente-otel arasındaki ödeme koşullarında herhangi bir değişiklik yaratmadığı ifade edilmektedir. İlgili e-postadan da anlaşıldığı üzere, yurt dışından gelen turistlerin konaklama hizmetlerine ilişkin ödemeleri acente tarafından otele yapılmaktadır. Benzer şekilde, CO DMC hizmetlerinden yararlanan EURORIENTE tarafından gönderilen cevapta da Uzakdoğulu müşterilerin paket satın alarak Türkiye'ye geldikleri, bu paketin içerisinde otel ücreti, müze, ören yeri ücreti vb. ücretlerin de dahil olduğu, bu süre içinde otel ödemesi gibi benzeri ödemelerin acenteler tarafından yapıldığı belirtilmektedir.
- (487) Bu durum, karşılama hizmeti veren acentelerin yurt dışından gelen turistlerin konaklama hizmetlerini karşılama yanısıra tur operatörü üzerinden gelen müşterilerin havalimanında karşılanması, havalimanı-otel transferlerinin gerçekleştirilmesi, tur ve alışveriş hizmeti verilmesi ve tatil sonunda otel-havalimanı transferlerinin gerçekleştirilmesi gibi birçok alanda çeşitli hizmetler sunmasından kaynaklanmaktadır. Karşılama hizmeti veren acenteler tüm bu hizmetleri anlaşmalı oldukları tur operatörlerine bir paket halinde sunmakta, yurt dışındaki turistler de tüm bu hizmetleri ve aynı zamanda Türkiye'ye ulaşım vb. gibi hizmetleri yurt dışındaki tur operatörlerinden bir paket olarak satın almaktadır. Dolayısıyla karşılama hizmeti veren

¹⁹⁴ BOSTOEN, F. (2017), Most Favoured Nation Clauses: Towards an Assessment Framework Under EU Competition Law, *European Competition and Regulatory Law Review* 2017, Vol. 1(3), s.223

¹⁹⁵ LONG, S. (2019), Retail MFNs and Online Platforms Under EU Competition Law: A Practical Primer, *CPI Antitrust Chronicle*, September 2019, s.2-3

acenteler otellerden aldıkları fiyatlar ve diğer sağladıkları hizmetler için gerçekleşen maliyetlerinin üzerine belirli bir kâr marjı koyarak yurt dışı tur operatörlerine bir paket halinde satış yapmaktadır. Bu nedenle, CO DMC'den hizmet alan acentelerin otellerden en iyi fiyat garantisi almasını sağlayan hükümlerin nihai tüketicilere yansımaları bakımından fiyat rekabetinin azalmasına ve fiyat katılığına yol açma ihtimalinin düşük olduğu değerlendirilmektedir.

- (488) EKM koşullarının zarar teorilerinden bir diğeri pazardaki işbirliğini ve kartelleri kolaylaştırmasıdır. CO DMC'nin rakip teşebbüsleri bünyesinde bulunduran bir yapı olması nedeniyle EKM koşullarının işbirliğini kolaylaştıran bir rol üstlenebileceği akla gelebilir. Zira CO DMC'den hizmet alan tüm acentelerin hizmet aldıkları otellerden aynı fiyatlardan yararlanması en azından bir maliyet kalemlerinin benzeşmesine yol açacaktır. Öte yandan tekrar belirtmek gerekir ki bu acenteler karşılama hizmetleri alanında faaliyet göstermelerinden ötürü yurt dışındaki tur operatörlerine verilecek fiyatlar konusunda rekabet etmektedir. Dolayısıyla, önceki bölümde de söz konusu acentelerin bir kısmı bakımından değerlendirildiği üzere, taraflar arasında rekabeti kısıtlayıcı nitelikte bir anlaşma doğrudan yurt dışında bulunan ve faaliyet gösteren tur operatörlerine, dolaylı olarak yine yurt dışında bulunan tüketicilere yönelik etkiler doğuracak, bu nedenle 4054 sayılı Kanun'un 2. maddesi çerçevesinde kapsam dışında kalacaktır.
- (489) EKM koşullarının yol açabileceği bir diğer sonuç giriş engelleri oluşturması ve piyasadan dışlamaya neden olmasıdır. Nitekim EKM tarafı olan alıcı, bu koşul sayesinde, pazarda mümkün olan en düşük fiyatı almayı garanti altına almaktadır. Özellikle EKM tarafı alıcı, satıcıların vazgeçemeyeceği bir konumda olursa, diğer alıcılara daha düşük fiyat teklif edilmesi satıcının kâr maksimizasyonunu azaltabileceğinden ötürü diğer alıcılar çoğunlukla daha yüksek fiyatlardan ürün temin edebilir. Bu nedenle, gerek piyasada yerleşik rakipler gerek potansiyel rakipler hiçbir zaman rekabet avantajına sahip olamayacaklarından yerleşik rakiplerin pazar dışına itilebilme olasılığı artar ve potansiyel rakipler için pazara giriş engeli oluşabilir. Ancak üst pazarın yeterince rekabetçi olduğu durumlarda, potansiyel rakiplerin gidebilecekleri başka alternatifler olacağından rekabetçi zarar meydana gelmeyebilecektir.
- (490) Bu kapsamda, CO DMC'den hizmet alan acentelerin toplam pazar payı incelendiğinde, gerek 2016 yılında gerek 2017 yılında ilgili pazar payının (.....) dahi aşmadığı görülmektedir. Gerek ihmal edilebilir düzeydeki pazar payı gerek Türkiye'ye gelen yabancı turist sayısının artan bir eğilim izlemesinden ötürü¹⁹⁶ CO DMC'nin ilgili dönemde konaklama işletmeleri bakımından vazgeçilmez nitelikte olmadığı değerlendirilmektedir. İlâveten, CO DMC tarafından gönderilen cevapta, 2017 yılından itibaren sadece 27 otel ile bahse konu sözleşmenin imzalandığı belirtilmektedir. Delil-144'te yer verildiği üzere, bu oteller Türkiye'nin birçok ilinde bulunmakta, belirli bir il veya bölgeye yoğunlaşmamaktadır. Kültür ve Turizm Bakanlığı verilerine göre; Türkiye genelinde 2016 yılında turizm işletme belgeli tesis sayısı 3.641 iken 2017 yılında bu sayı 3.771'e yükselmektedir.¹⁹⁷ Dolayısıyla CO DMC'nin EKM koşullarından faydalandığı otellerin sayısının pazarın çok küçük bir bölümünü oluşturmasından ötürü ihmal edilebilir düzeyde olduğu, yerleşik ve potansiyel rakiplerin gidebileceği çok sayıda alternatif bulunduğundan EKM koşullarının bu türden bir rekabetçi bir endişeye sebebiyet vermeyeceği değerlendirilmektedir.

¹⁹⁶ Nitekim Türkiye'ye gelen yabancı turist sayısı 2016 yılında 25.352.213, 2017 yılında 32.410.024 ve 2018 yılında 39.488.401'dir. (Bkz. <http://ttyd.org.tr/Uploadfiles/DocumentFiles/649d10e8-6e78-4c8e-9365-4be6191d539d.pdf>, Erişim Tarihi: 01.11.2019)

¹⁹⁷ <https://yigm.ktb.gov.tr/TR-9860/turizm-belgeli-tesisler.html>

- (491) Yukarıda yer verilen tüm bilgi ve değerlendirmeler ışığında, CO DMC ile oteller arasında 2017 ve 2018 yıllarında geçerli olacak şekilde düzenlenen sözleşmelerin, ilgili yıllarda 2002/2 sayılı Tebliğ kapsamında grup muafiyetinden yararlandığı değerlendirilmektedir.

I.5.8. Savunmalar ve Değerlendirilmesi

I.5.8.1. CO DMC ÖNCESİNE İLİŞKİN SAVUNMALAR VE DEĞERLENDİRİLMESİ¹⁹⁸

I.5.8.1.1. ATMOSFER BALON, DISCOVERY BALON, DORAK HOLDİNG, ANATOLIAN BALON, TÜRKİYE BALON, KAPADOKYA BALON, RAINBOW BALON, SULTAN BALON, SKYWAY BALON, BROTHERS BALON, EZEL BALON, ROYAL BALON İSTANBUL BALON, UNİVERSAL BALON Tarafından Yapılan Savunmalar

- (492) CO DMC öncesi dönemde yürütülen faaliyetlerin kartelleşme değil kooperatifleşme süreci olduğu, 2016 yılında yaşanan sektörel krizden dolayı balon işletmelerinin mali açıdan zor durumda kaldığı, bu girişimler ile 2015-2016 yıllarında Türkiye turizminin terör saldırıları nedeniyle içinde bulunduğu kriz ortamının etkilerine ilişkin yapılabileceklerin tartışılmasının ve ülkeye tekrar döviz girdisi kazandırmayı sağlayacak bir işbirliği kurulmasının hedeflendiği, bu girişimlerin idari makamların teşvikleri ve katılımları ile gerçekleştirildiği, rekabete duyarlı bilgilerin paylaşılmadığı, herhangi bir fiyat üzerinde konuşularak sabitlenmeye çalışılmadığı, Balon A.Ş.'nin kurulmadığı, geleceğe yönelik herhangi bir karar alınmadığı ve uygulamaya konulmadığı savunması.
- (493) Delil-15'te kooperatif sürecinde yapılan toplantılardaki sunum yer almakta ve sunumda "Nasıl Bir Birlik?" başlığı altında "Balon müşterisinin birim ücretini kademeli olarak yükseltmek, taban fiyat belirleyerek balonu değerinde satmak, komisyon miktarını belirleyerek balonu değerinde satmak ve ücret kurallarına uymayanları tazminat ile cezalandırmak" ifadeleri yer almaktadır. Yine Delil-26'da yer verilen mutabakat metninde "Balon firmaları havuza gönderdiği yolcu başı, Balon A.Ş.'ye standart uçuşlar için (.....) €, comfort (.....) €, deluxe uçuş (.....) € için borçlanmayı kabul eder." hükmü bulunmaktadır. Dolayısıyla kooperatif kurma dönemindeki girişimlerin sektörel sorunları tartışma amacını aşarak bir kartel organizasyonuna dönüştüğü delillerden açıkça anlaşılmaktadır.
- (494) Mutabakat metninin olgunlaşması aşamasına kadar rekabete hassas bilgi değişiminin gerçekleştiği, dolayısıyla teşebbüslerin edindikleri bu bilgilerden tamamen bağımsız hareket edemeyecekleri değerlendirilmektedir. Ayrıca teşebbüslerin konuşulan konulara katılmadığını ve karşı çıktığını açıkça belirttiğine ilişkin herhangi bir belge bulunmamaktadır.
- (495) 06.03.2017 tarihinde gerçekleştirilen beşinci toplantı sonrasında gönderilen Delil-27'de "1 Nisan 2017 tarihi sonrası için düşünülen acenta fiyatı (.....) EU, Satış fiyatı (.....) EU. Henüz resmileştirilmediği için, tüm firmalar olarak öngörümüz şu aşamada Nisan ve sonrası için fiyat verilmemesi ve Ön rezervasyon kabul edilmemesi." ifadeleri bulunmaktadır. Dolayısıyla bu tarihe kadar yapılan toplantılarda, sıcak hava balonu

¹⁹⁸ Birinci yazılı savunmalarında LE CO DERİ, CO DMC, PİENTİ, İTİR, KRİZANTEM, DELUKS, OPULENTİA ve GNM'nin de bu başlık altında verilen savunmalara benzer savlar ile, CO DMC öncesine ilişkin bulgulara savunma yaptığı görülmektedir. Bu teşebbüslerin CO DMC öncesindeki dönem bakımından ihlale taraf oldukları yönünde bir tespit yapılmadığı da dikkate alınarak, genel olarak ilgili dönemle ilgili olarak buradaki savunmalar için yapılan açıklamaların ötesinde bir bu teşebbüsler için ayrı bir değerlendirme yapmaya gerek görülmemiştir.

işletmecileri arasında geleceğe yönelik fiyatların görüşüldüğü net bir şekilde anlaşılmaktadır. Bu nedenle, teşebbüslerin ilgili toplantılarda herhangi bir fiyat üzerinde konuşularak fiyat sabitleme fikrinin olmadığı ve rekabete duyarlı bilgi paylaşılmadığı yönündeki iddialarının gerçeği yansıtmadığı değerlendirilmektedir.

- (496) Bir sanayi kolunun ürünlerine olan talep bazı durumlarda beklenmedik bir şekilde azalabilir. Bunun sonucunda firmalar, kısa vadede, yaşanan bu krize ayak uydurmakta zorlanabilir. Komisyona göre yapısal bir krizin yaşandığı sektördeki firmaların aralarında anlaşarak birtakım önlemler alması, ancak seçilecek metod hukuki zemine uygun ise ihlal olarak görülmecektir.¹⁹⁹
- (497) Kriz kartellerinin yurt dışı uygulamalarına bakıldığında, ABD’de “kriz karteli” savunmasının kabul edilmediği görülmektedir. AB’de ise, bu savunmanın kabulü çok çok istisnai olup sıkı kurallara tabidir. Şöyle ki; anlaşma, aşırı kapasitenin azaltılmasına yönelik olmalı; beraberinde, fiyat tespiti ve kota anlaşması yapılmamalıdır. En önemlisi ise, teşebbüslerin kamu otoritelerinden habersiz, bireysel tedbirlere başvurmasına kesinlikle izin verilmemektedir²⁰⁰. Diğer bir deyişle, Komisyon kapasite fazlalığı bulunan sektörlerde yapılacak yatay anlaşmaların mutlaka kendisine bildirilmesini ve teşebbüslerin kendi aralarında anlaşmalarını beklemektedir. Özellikle *Montedipe* kararında²⁰¹, teşebbüslerin sektöre yayılmış bir kriz durumunda kendi aralarında bir karar almamaları gerektiğinin altı çizilmiştir.
- (498) Kurulun *Seramik*²⁰² kararında bazı teşebbüsler tarafından yapılan; Türkiye’deki krizlerin sektörü olumsuz etkilediği, bu nedenle, yapılanların kartellerdeki gibi haksız çıkar sağlamaya değil yaşam mücadelesine yönelik olduğu, hoş görülmesi gerektiği belirtilmiştir. Ancak Kurul bu şekildeki kriz karteli savunmasına karşı mevzuat olan AB mevzuatını benimsemiş ve savunmanın gerekli kriterleri karşılamadığı sonucuna ulaşmıştır.
- (499) Bunun yanı sıra, Kurulun *Burdur Makine Mühendisleri*²⁰³ kararında da vurgulandığı üzere, teşebbüslerin sektörel sorunlarını mazeret olarak sunmaları 4054 sayılı Kanun’a aykırı hareket etmelerinden doğan sorumluluklarını ortadan kaldırmamaktadır.
- (500) Ayrıca kooperatif sürecine yönelik girişimlerin idari makamların teşvikleri ve katılımları ile gerçekleştiği savunmasını öne süren taraflar iddialarını destekleyecek somut bir belgeyi sunmamışlardır. Delil-8, Delil-9, Delil-11 ve Delil-14’te Nevşehir Ticaret Sicil Müdürü (.....)’ın söz konusu e-postaların alıcılarından olduğu görülmele birlikte ilgili toplantıların herhangi bir idari makamın teşvikiyle gerçekleştirildiğine yönelik bir bilgi bulunmamaktadır. İlaveten, Nevşehir Ticaret Sicil Müdürü (.....)’ın alıcı konumunda olduğu delillerde toplantıların sonucunda alınan kararlara ilişkin herhangi bir bilgi/belge yer almamaktadır. Bu nedenle, tarafların kooperatif kurma girişimlerinin ve alınan kararların idari makamların teşviki ile gerçekleştiği yönündeki savunmalarına katılmak mümkün olmamıştır.

¹⁹⁹ Bkz. ÇATALCALI, O.T. (2007), “Kartel Teorisi İhracat Kartelleri ve Kriz Kartelleri”, Rekabet Kurumu Uzmanlık Tezleri Serisi.

²⁰⁰ Ayrıntılı bilgi için bkz. GREEN, N. ve A. ROBERTSON (1997), Commercial Agreements and Competition Law Practice and Procedure in the UK and EC, Second Edition, Kluwer Law International, London, U.K.

²⁰¹ Case T-14/89 Montedipe SpA v Commission (1993).

²⁰² 03.08.2007 tarihli ve 07-64/794-291 sayılı karar

²⁰³ 14.12.2017 tarihli ve 17-41/640-279 sayılı karar

- (501) Bölgede faaliyet gösteren balon işletmelerinin sunduğu hizmetlerin sepet kontenjanları ve kalite düzeyleri, ikramların farklılaşması gibi unsurlar bakımından homojen bir yapıda olmadığı, dolayısıyla her birinin maliyet yapısının birbirinden farklılaştığı, bazı firmaların dâhil olduğu ekonomik bütünlükler nedeniyle balon uçuşlarının bir paket içerisinde satıldığı ve gerekirse müşteri kaybetmek yerine sıcak hava balonculuğu faaliyetlerinden zarar etmeyi göze alabildikleri, tek faaliyetleri sıcak hava balonu olan teşebbüslerin ise zarar etmek pahasına satış yapamayacakları, dolayısıyla bu teşebbüslerin aralarında anlaşarak tek fiyat uygulama yoluna gitmelerinin mümkün olmadığı savunması.
- (502) Bölgede faaliyet gösteren balon işletmelerinin farklı maliyet yapılarına sahip olması, farklı sepet büyüklüklerine ve farklı uçuş türlerine göre farklı fiyatlar sunabilmesinden ötürü tek bir fiyat uygulanmasının mümkün olmadığı yönündeki savunmalarının kabul edilebilir nitelikte olmadığı değerlendirilmektedir. Zira Delil-26'da yer verilen ve tarafların yetkilisinin de imzalamış olduğu mutabakat metninin 45. maddesinde açıkça *"Balon firmaları havuza gönderdiği yolcu başı, Balon A.Ş.'ye standart uçuşlar için (.....) €, comfort (.....) €, deluxe uçuş (.....) € için borçlanmayı kabul eder."* ifadeleri bulunmaktadır. Dolayısıyla tarafların farklı maliyet yapılarına sahip olsa dahi kooperatifleşme döneminde farklı uçuş tipleri için farklı fiyatların uygulanabilmesini kararlaştırdığı anlaşılmaktadır.
- (503) Kooperatif biçimindeki yapılanmaların başlı başına 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal etmediği, kooperatif sonuçlansaydı her bir firmanın %4,34'lük eşit hisseye sahip olduğu ve bağımsız iktisadi varlıkların bir araya geldiği tek bir ekonomik bütünlüğün oluşacağı, en nihayetinde bu işlemin 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi kapsamında bir birleşme işlemi olacağı, bu birleşmenin Kurul iznine tabi olup olmadığının ise süreç sonlanmadığından incelenemediği, dolayısıyla Kurula bildirim yapılma aşamasına gelmenin mümkün olmadığı, ancak birleşme müzakereleri boyunca taraflar arasında paylaşılan bilgilerin rekabeti kısıtlama amacı yahut etkisi taşımadığı savunması.
- (504) Kooperatif kurmanın başlı başına 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiği yönünde bir değerlendirme yapılmamaktadır. Kaldı ki rekabet hukuku uyarınca önemli olan husus teşebbüslerin bir kooperatif, teşebbüs birliği, işbirliği anlaşması vb. suretle bir araya gelmeleri değil; hukuki kişiliğinden bağımsız olarak bir araya gelerek rekabeti kısıtlama amacı taşıyan veya etkisi doğuran eylemlerde bulunup bulunmadıklarıdır. Zira kararda da teşebbüslerin bir kooperatif çatısı altında bir araya gelmelerinden ziyade kooperatif kurma girişimlerine yönelik olarak düzenlenen toplantılarda tartışılan ve üzerinde fikir birliğine varılan rekabeti kısıtlayıcı hususlar ele alınmaktadır.
- (505) Kooperatif girişiminin 7. madde kapsamında sonuca ulaşmayan bir birleşme girişimi olduğu kabul edilemeyecek olsa dahi kooperatifin teşebbüs birliği veya rekabeti kısıtlayıcı olmayan bir rakipler arası işbirliği olarak nitelendirilebileceği savunması.
- (506) Diğer yandan, kooperatifin kurulması durumunda bir birleşme işlemi sayılabileceği hususuna katılmak mümkün değildir. Zira rekabet hukuku uyarınca bir işlemin birleşme/devralma olarak tanımlanabilmesi için iki veya daha fazla bağımsız teşebbüsün yeni bir teşebbüse dönüşmesi veya bir teşebbüsün bütünüyle başka bir teşebbüsün bünyesine dahil edilmesi gerekmektedir.²⁰⁴ 1163 sayılı Kooperatif Kanunu'nda ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununda kooperatif kurulma aşamasında tarafların hukuki kişiliklerine son vermek suretiyle kooperatif ortağı olabileceğine dair bir hüküm bulunmamaktadır. Kaldı ki ilgili döneme ilişkin yer verilen hiçbir delilde

²⁰⁴ Birleşme ve Devralma Sayılan Haller ve Kontrol Kavramı Hakkında Kılavuz

tarafının bu savunmalarını destekleyebilecek bir ibare bulunmamakta, aksine Delil-26'daki mutabakat metninin 33. maddesinde yer alan *"..Dileyen balon firması acenteleriyle görüşmeye rezervasyon almaya devam edebilir."*, 34. maddesinde yer alan *"Balon firmaları kooperatif tarafından uygulanacak olan yöntemlerle ay sonu veya yıl sonu itibariyle slot sayılarına bağlı olarak balon uçuşu gerçekleştirecektir."* ve 37. maddesinde yer alan *"Balon şirketlerinde web sitesinden, telefon üzerinden balon satışı yapmaya devam edecektir."* ifadelerinden balon firmalarının kooperatif kurulsaydı dahi hukuki kişiliklerinin ve faaliyetlerinin devam edeceği anlaşılmaktadır.

(507) Bu süreçteki toplantılarda konuşulan hususlar eğer bir kooperatif kurulsaydı bu kooperatifin gelecekte uygulayacağı satış şartları ve fiyatlarından ibaret olduğu, ancak kooperatifin hiçbir zaman kurulmadığı, Kurulun benzer dosyalarda ceza vermekten ziyade 4054 sayılı Kanun'un 9. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca görüş göndermeyi tercih ettiği savunması.

(508) İlgili mutabakat metninde yer alan hükümlerin uygulamaya koyulmamış olması ve Balon A.Ş. veya Balon Kooperatifi adı verilen oluşumun resmi olarak kurulmamış olması teşebbüsler arasında varılan uzlaşmanın 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi çerçevesinde ihlal teşkil etmediği anlamına gelmemektedir. Amacı bakımından rekabeti kısıtlayıcı olan bir anlaşmanın ne ölçüde uygulandığından ya da etki doğurduğundan bağımsız olarak 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında rekabet ihlali teşkil edeceği açıktır. Kurulun 4054 sayılı Kanun'un ihlal edilmiş olabileceği şüphesi taşıdığı kimi dosyalarda 4054 sayılı Kanun'un 9. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca görüş göndermeyi tercih ettiği kararları bulunmakla birlikte, bu kararlar soruşturma açılmasına gerek olup olmadığının değerlendirildiği önaraştırma süreçlerinin sonunda, usul ekonomisi kaygıları güdülerek bazı koşulların varlığı halinde alınan kararlardır. Nitelikleri gereği bu kararlarda Kanun'un ihlal edilip edilmediği değil; soruşturma açılmasına gerek olup olmadığı konusunda bir sonuca ulaşılmakta ve Kanun'un 9. maddesinin üçüncü fıkrası çerçevesinde görüş gönderilmiş olması Kanun'un ihlal edildiği anlamına gelmemektedir. 4054 sayılı Kanun'un ihlal edilip edilmediğinin tespitine yönelik olarak yürütülen soruşturma sürecinin sonunda ise (taahhüt mekanizmasının kullanılmadığı varsayımı altında) soruşturma konusu uygulamalarla Kanun'un ihlal edilip edilmediğine yönelik nihai bir kararın alınması gerekmekte, dosyanın Kanun'un 9. maddesinin üçüncü fıkrası çerçevesinde görüş gönderilerek kapatılması hukuken doğru bir uygulama değildir. 4054 sayılı Kanun'u ihlal etmiş olduğu tespit edilen teşebbüslere hangi durumlarda idari para cezası uygulanmayabileceği (pişmanlık nedeniyle idari para cezasından tam muafiyet gibi) ise ayrıca düzenlenmiş olup, Kanun'un 9. maddesinin üçüncü fıkrası bu amaçla kullanılabilir bir mekanizma değildir.

I.5.8.1.2. BROTHERS BALON Tarafından Yapılan Savunmalar

(509) Delil-1, 3, 4, 8, 9, 11, 14, 21, 26, 28 ve 34'te yer alan e-postaların alıcısı konumunda oldukları ancak bu delillerin kendilerinden elde edilmediği, Delil-10, 15, 16, 17, 19, 20, 22, 23, 24, 25, 27, 29 ve 32'de yer alan e-postaların hem alıcısı konumunda olmadıkları hem de bu delillerin kendilerinden elde edilmediği, ayrıca Delil-35'te yer verilen excel dosyasının da kendilerinden elde edilmediği, Delil-15 ve 16'nın kendilerinden elde edilmediği ve bu e-postaların ne göndericisi ne de alıcısı oldukları savunması.

(510) Rekabet hukukunda delil serbestisi ilkesi geçerli olup delillerin değerlendirilmesinde delilin kaynağı, oluşturulma koşulları, sağlam ve güvenilir olup olmadığı ve delilin diğer ispat vasıtaları ile tutarlılık arz edip etmediği dikkate alınmaktadır. Bunun yanı sıra her bir delilin ihlalin tüm unsurlarını içermesi gerekmekte, tüm teşebbüslerden elde

edilen deliller bir bütün olarak değerlendirilerek ihlalin varlığı ve aşamaları ortaya konulmaktadır. Bu çerçevede, diğer teşebbüslerden elde edilen delillerin güvenilir olması halinde ihlalden sorumlu tutulan teşebbüsten delil elde edilmemiş olması teşebbüs hakkında ihlal sonucuna ulaşmak için bir engel olarak görülmemektedir. Nitekim Kurul'un *Gübre*²⁰⁵, *İç Anadolu-Akdeniz-Marmara Çimento*²⁰⁶, *Diyaliz III*²⁰⁷, *Gaziantep Beton*²⁰⁸ kararlarında da bu yaklaşım benimsenerek kartele taraf olan teşebbüslerin her birinde yapılan incelemelerde delil elde edilmesine gerek olmadığı belirtilmiş, ilaveten *İç Anadolu-Akdeniz-Marmara Çimento* kararında kartellerin gizliliği sebebiyle her teşebbüste delil bulunmasının beklenemeyeceği, zira belirtilenin aksi yönündeki bir yaklaşımın delilleri yok etmede en başarılı olan teşebbüsün ödüllendirilmesine yol açacağı belirtilmektedir. Dosya kapsamında soruşturma tarafı teşebbüslerde yapılan yerinde incelemelerde de ihlale doğrudan taraf olduğu değerlendirilen teşebbüslerce eş zamanlı oluşturulan birçok delil elde edilmiştir. Dolayısıyla delillerin kaynağı ve kim tarafından oluşturulduğu dikkate alındığında güvenilir nitelikte oldukları anlaşılmaktadır.

- (511) Kartel oluşumuna yönelik konuşmaların geçtiği hiçbir toplantıya katılım sağlanmadığı, nitekim Delil-23'te bahsi geçen 5. toplantı bildirimine ilişkin e-postanın alıcısı olmadıkları, bu delilin dahi kartel yapılanmasına ilişkin toplantılara iştirak edilmediğinin ispatı olduğu, ayrıca Delil-26'daki mutabakat metninin de kendileri tarafından imzalanmadığı, bu e-postanın sadece alıcısı konumunda olmalarından ötürü ihlale taraf oldukları iddiasının hakkaniyetle bağdaşmadığı, her ne kadar Delil-26'da kendilerinin mutabakat metnini imzalayacağı belirtilmişse de bu ifadenin DORAK HOLDİNG'in tek taraflı beyanı olduğu, dolayısıyla hem mutabakat metnini imzalamayarak hem de Delil-28'deki e-posta içeriğinde de belirtildiği üzere kooperatif sürecine katılmayacaklarını beyan ederek sürece olan itirazını ortaya koydukları, bir kısım e-postaların alıcısı olmalarının bu e-postalarda belirtilen hususlara göre pozisyon alındığını göstermediği, nitekim toplantılar sonrasında kendilerinin davranışlarında hiçbir değişiklik olmadığı savunması.
- (512) Yukarıda açıklandığı üzere teşebbüsün savunmasında belirttiği kimi hususlar da göz önünde bulundurularak CO DMC öncesi dönemde ihlale taraf olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

1.5.8.1.3. BUTTERFLY BALON ve COMFORT BALON Tarafından Yapılan Savunmalar

- (513) Soruşturma heyetinin ilk iki toplantıda fiyat tespiti ve pazar paylaşımı konularının görüşüldüğüne işaret ettiğini ileri sürdüğü Delil-15'in alıcısı olmadıkları, ayrıca birliğin işleyişinin anlatıldığı Delil-16'nın da alıcısı olmadıkları, ilk iki toplantıya katılmamaları ve e-postaların alıcısı da olmamalarından ötürü toplantıda konuşulanlara karşı çıkmalarının da mümkün olmadığı, Delil-17'nin de alıcısı olmadıkları, Delil-20'deki e-postada tabloya ilave olarak yazılanların bir başka teşebbüsün de bir teşebbüs adına şüphesini DORAK HOLDİNG Genel Koordinatörüne bildirmiş olabileceği, Delil-20'nin alıcısı olmadıkları, "şüpheden sanık yararlanır" ilkesi uyarınca hareket edilmesi gerektiği, mutabakat metninin BUTTERFLY BALON tarafından da imzalanmasının tek nedeninin zor günler geçiren balon turizminin içinde bulunduğu darboğazı aşmak

²⁰⁵ 05.01.2006 tarihli, 06-02/45-7 sayılı ve 26.07.2007 tarihli ve 07-62/738-266 sayılı karar

²⁰⁶ 24.04.2006 tarihli ve 06-29/354-86 sayılı karar

²⁰⁷ 23.12.2010 tarihli ve 10-80/1687-640 sayılı karar

²⁰⁸ 30.05.2006 tarihli ve 06-37/477-129 sayılı karar

adına atılan adımlardan ibaret olduğu, mutabakat metninin rekabet hukukuna aykırı herhangi bir eylemde bulunmak adına imzalanmadığı savunması.

- (514) BUTTERFLY BALON'un Delil-15, 16, 17 ve 20'nin alıcısı olmamasının dosya konusu açısından bir önemi bulunmamaktadır, zira kooperatifleşme sürecindeki nihai metin olan ve bünyesindeki birçok maddede rekabete aykırı ifadeler barındıran Delil-26'daki mutabakat metninde teşebbüsün imzası bulunmaktadır. 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununda her tacire ticaretine ait tüm faaliyetlerinde basiretli olma yükümlülüğü getirilmektedir. Bu çerçevede, teşebbüsün metni imzalamasının tek nedeninin balon turizminin içerisinde bulunduğu darboğazı aşmak olduğu yönündeki savunmasına katılmak mümkün değildir.
- (515) Yukarıda gerek Kurulun gerekse Komisyonun yaklaşımı çerçevesinde açıklandığı üzere teşebbüslerin sektörel kriz ya da sorunları mazeret olarak sunmaları 4054 sayılı Kanun'a aykırı hareket etmelerinden doğan sorumluluklarını ortadan kaldırmamaktadır.
- (516) COMFORT BALON'un Delil-21'in alıcısı olmadığı, Delil-26'nın alıcısı olmadığı gibi mutabakat metninde imzasının da bulunmadığı, ayrıca söz konusu birliğin oluşturulmaya çalışılması açısından Kapadokya bölgesindeki turizm sektörünün kötü gidişatının da üzerinde durulması gerektiği, satışlarını kendi fiyatlarını belirleyerek yaptıkları savunması.
- (517) Yukarıda açıklandığı üzere teşebbüsün savunmasında belirttiği kimi hususlar da göz önünde bulundurularak CO DMC öncesi dönemde ihlale taraf olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

I.5.8.1.4. BALON TURCA Tarafından Yapılan Savunmalar

- (518) CO DMC öncesi dönemde DORAK HOLDİNG tarafından gönderilen e-postalar ile yapılan toplantıların balon turizminde yaşanan zorluklarının aşılması amacını güttüğü, ancak yasal olmadığı düşüncesiyle herhangi bir birliktelik yoluna ya da yapılaşmaya gidilmediği, bütün sürecin DORAK HOLDİNG yetkilileri tarafından yürütüldüğü, DORAK HOLDİNG ekonomik bütünlüğü dışında kalan teşebbüslerin toplantıların organize edilmesi ve birlik kurulması yönünde herhangi bir dahli bulunmayarak yalnız toplantılara iştirak ettikleri, bu dönemde kendi kontrolü altında bir tekelleşme amacının DORAK HOLDİNG tarafından güdüldüğü ve diğer firmaların bu durumdan haberdar olmadığı, delillerin ihlali ortaya koymayan ikincil delil niteliğinde olduğu, imzalı belgeler olsa dahi kendileri tarafından kabul edilmediği savunması.
- (519) 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununda her tacire ticaretine ait tüm faaliyetlerinde basiretli olma yükümlülüğü getirilmektedir. Teşebbüsün açık şekilde fiyat tespiti yapılan, anlaşmanın varlığını doğrudan ortaya koyması sebebiyle birincil delil niteliğinde olan Delil-26'da yer verilen mutabakat metninde imzası bulunmaktadır.
- (520) Yukarıda gerek Kurulun gerekse Komisyonun yaklaşımı çerçevesinde açıklandığı üzere teşebbüslerin sektörel kriz ya da sorunları mazeret olarak sunmaları 4054 sayılı Kanun'a aykırı hareket etmelerinden doğan sorumluluklarını ortadan kaldırmamaktadır. Kooperatif oluşturulması ve bu süreçte alınan kararların DORAK HOLDİNG öncülüğünde gerçekleştirilmiş olması da eyleme iştirak eden diğer teşebbüslerin sorumlu olduğu gerçeğini değiştirmemektedir.
- (521) Soruşturmaya taraf olan firmaların bir çerçeve anlaşma veya ortak plan dahilinde belirli bir koordinasyon içerisinde hareket ettiğinin sabit olmadığı, dolayısıyla devam eden tek ihlal mi yoksa farklı ihlal mi olduğunun tespit edilmesi gerektiği savunması.

- (522) Teşebbüslerin bir çerçeve anlaşma veya ortak plan dahilinde belirli bir koordinasyon içerisinde hareket ettiği çok sayıda delil ile ortaya konmuş olup CO DMC öncesi ve CO DMC sonrası dönem için farklı ihlallerin olup olmadığı hususu çerçeve anlaşma kavramından ayrı bir değerlendirme konusudur.

I.5.8.1.5. KAYA BALON Tarafından Yapılan Savunmalar

- (523) CO DMC öncesi dönemde yapılan toplantıların esas amacının sıcak hava balonu hizmetinin hak ettiği fiyat üzerinden pazarlanması olduğu, kötü geçen turizm sezonu sonrası batma riski ile karşı karşıya kalan firmaların nasıl bir yol izlemesi gerektiği ve bu hususlarla ilgili kooperatifleşmenin nasıl hayata geçirileceğine ilişkin fikir alışverişlerinde bulunulduğu, bu toplantıları düzenleyenler tarafından toplantılarda konuşulan hususlarla ilgili Rekabet Kurumu ile görüşüldüğü ve herhangi bir yasal sakıncanın olmadığına kendilerine bildirildiği, dolayısıyla rekabet hukukunu ihlal edecek nitelikteki hiçbir maksatla görüşme yapılmadığı savunması.
- (524) 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununda her tacire ticaretine ait tüm faaliyetlerinde basiretli olma yükümlülüğü getirilmektedir. Teşebbüsün açık şekilde fiyat tespiti yapılan, anlaşmanın varlığını doğrudan ortaya koyan ve birincil delil niteliğinde olan Delil-26'da yer verilen mutabakat metninde imzası bulunmaktadır. Dolayısıyla teşebbüsün kooperatifleşme dönemindeki görüşmelerin rekabet hukukuna aykırı olmadığı yönündeki üçüncü kişi beyanlarından ziyade Kanun'a aykırı herhangi bir hususun bulunup bulunmadığını basiretli bir tacir olarak kendisinin muhakeme etmesi gerekmektedir. Bunun yanı sıra, soruşturma taraflarınca soruşturma öncesinde Rekabet Kurumu ile görüşüldüğüne dair herhangi bir bilgi/belge sunulmadığı gibi Kurum kayıtlarına bu yönde girmiş herhangi bir başvuru da bulunmamaktadır.
- (525) Bölgede uçan yolcu sayılarının belirtildiği analizlerde bir karışıklık olduğu, 2018 yılında 962.024 kişinin uçuş yaptığı ibaresinin doğru olmadığı savunması.
- (526) Sayısal analizler bölgede faaliyet gösteren tüm sıcak hava balonu işletmecilerden 4054 sayılı Kanun'un 14. maddesi çerçevesinde elde edilen veriler doğrultusunda hazırlanmış olup bilgi talebinde bulunulan teşebbüslerin doğru bilgi vermesi yasal bir yükümlülüktür. Zira teşebbüslerin 4054 sayılı Kanunun 14. maddesinin uygulanmasında eksik, yanlış ya da yanıltıcı bilgi veya belge vermesi yine Kanun'un 16. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi uyarınca idari para cezası yaptırımına tabi tutulmaktadır. Analizler de teşebbüslerin yasal yükümlülükleri çerçevesinde kendilerine yöneltilen sorulara doğru cevaplar verdikleri varsayılarak yapılmıştır. Bilgi talep edilen teşebbüslerden birisi de KAYA BALON'dur. Ayrıca, teşebbüs dışında bu bilginin doğru olmadığı yönünde savunma yapan başka bir teşebbüs de bulunmamaktadır. Bu çerçevede, teşebbüsün savunmalarının kabul edilebilir nitelikte olmadığı değerlendirilmektedir.

I.5.8.1.6. ATLAS BALON ve VOYAGER BALON Tarafından Yapılan Savunmalar

- (527) Kapadokya bölgesi sıcak hava balonu pazarının, firmaların karar alma süreçlerinde birbirleri ile bağımlı olduğu oligopolistik bir pazar olduğu, dolayısıyla CO DMC öncesi dönemde sıcak hava balonu uçuşlarının bölgede faaliyet gösteren firmalarca aynı fiyat üzerinden sunulmasının rekabeti ihlal edici nitelikte herhangi bir anlaşma ve uyumlu eylem sonucu değil pazarın yapısından kaynaklandığı, uyumlu eylem karinesinin bu tür oligopolistik özellikteki, şeffaf ve sunulan mal ve hizmetlerin homojenlik gösterdiği pazarlarda uygulanamayacağı, firmalar arasında herhangi bir etkileşim veya bilgi değişimine ilişkin bir delil ortaya konulmaksızın yalnız fiyat paralelliği üzerinden yapılacak bir değerlendirmenin hukuka uygun olmayacağı savunması.

- (528) Fiyat paralelliği üzerinden herhangi bir tespit yapılmamış aksine soruşturma sürecinde elde edilen bilgi ve belgelerden sektörde kayıt dışılığın yüksek olabileceği kanaati hasıl olduğundan yanıltıcı sonuçlara yol açabileceği endişesiyle fiyat-maliyet analizine yer verilememiştir. CO DMC öncesi dönem için tamamen taraflar arasındaki iletişim delilleri çerçevesinde değerlendirme yapılmıştır. Bu nedenle, teşebbüslerin savunmalarına katılmak mümkün değildir. Kaldı ki pazarda faaliyet gösteren teşebbüslerin sayısı dikkate alındığında piyasanın oligopolistik bağımlılığın geçerli olduğu bir pazar olmadığı değerlendirilmektedir.

I.5.8.1.7. ASSİANA BALON Tarafından Yapılan Savunmalar

- (529) Kooperatif kurma aşamasında gönderilmiş olan ve başkalarının önerilerini içeren bir bilgilendirme yazısının şirketin fikir ve onayını içermediği, Delil 19'da kooperatif kurma aşamasındaki önerilerin arasında geçen "Fiyatların inmesinin önüne geçmek" ifadesinin satış fiyatlarını sabitlemeye değil, maliyetleri artırmaya yönelik bir formül önerisi olduğu, bunun da kooperatifin, üyelerine keseceği bir altyapı hizmet faturası ile sağlamayı öneren bir teklif olduğu, bu sayede balon firmalarının, satış fiyatlarında serbest olacağı, fakat maliyetin altında satmaları halinde zararlarının artmasından dolayı bundan kaçınmalarının hedeflendiği savunması.
- (530) Zira Delil-19'da teşebbüsün ifadelerinde tam olarak amacın baloncunun uçuş maliyetini fiktif olarak artırarak fiyatların aşağıya inmesini engellemek olduğu belirtilmektedir. Bu çerçevede, gerçek bir maliyet artışından bahsetmek söz konusu değildir. Kaldı ki teşebbüsün Balon A.Ş. veya Balon Kooperatifi adı altında fiyatların belirlendiği bir ortak satış ve rezervasyon platformunun kuruluşuna ilişkin hükümler içeren ve Delil-26'da detaylarına yer verilen mutabakat metninde imzası bulunmaktadır. Bu çerçevede, teşebbüsün sıcak hava balonu işletmelerinin sabit bir fiyattan satış yapma fikrine katıldığı açıkça anlaşılmaktadır.

I.5.8.1.8. ROYAL BALON Tarafından Yapılan Savunmalar

- (531) Soruşturma raporu ekinde belirtilen belgelerin kendilerine verilmediği, bu evraklar temin edildikten sonra daha detaylı savunma yapma hakkının saklı tutulduğu savunması.
- (532) Teşebbüse kendisiyle ilgili elde edilmiş delillerin ve düzenlenmiş evrakın tamamı ticari sıklardan arındırılarak soruşturma raporu ile birlikte CD halinde tebliğ edilmiştir.
- (533) CO DMC öncesi dönemde toplantı düzenleme talebinin DORAK HOLDİNG Genel Koordinatörü (.....) tarafından (.....)'e iletildiği, toplantı içeriğinin sektörde yaşanan sıkıntıların ele alınması şeklinde belirlenmesi ve (.....)'in bir sivil toplum kuruluşu başkanı olması nedeniyle bu talebi kabul ederek toplantı yapılmasına yönelik çağrıda bulunduğu, yapılan girişimlerin başarısız olması üzerine toplantı organizasyonunun bizzat DORAK HOLDİNG Genel Koordinatörü (.....) tarafından yapıldığı, sektörel sorunların görüşüldüğü ilk iki toplantıya ROYAL BALON'un da katılım sağladığı, sonraki toplantılara rekabet hukukuna aykırılık teşkil edebileceğinin anlaşılması üzerine katılım sağlanmadığı, ayrıca ROYAL BALON'un çekincelerini dile getirdiği, bu çekinceler üzerine rekabet uzmanlarından görüş alınması yönünde kanaat oluştuğu, uzman görüşü alındıktan sonra ROYAL BALON'un derhal itiraz ettiği, buna dair yazılı bir kayıt olmasa da ROYAL BALON'un ikinci toplantıdan sonrasına katılmadığı, zira öncesinde e-posta grubunda olsa da devamında yer almadığı, ROYAL BALON tarafından bu toplantılarda alınan hiçbir kararın uygulanmadığı, kooperatifin, ROYAL BALON'un da arasında bulunduğu bazı teşebbüslerin iştirak etmemesi üzerine kurulmadığı, dolayısıyla ROYAL BALON'un rekabete aykırı eylemlerde bulunmadığı

gibi rekabete aykırı eylemlerde bulunulmasını da sekteye uğrattığı, teşebbüs birliği toplantılarına katılımın tek başına rekabete aykırı davranışın ispatı olarak değerlendirilemeyeceği, herhangi bir yazılı delil olmadan yapılan bir çıkarım sonrasında ispat yükünün karşı tarafa geçmesinin, şüpheden sanık yararlanır ilkesi ile çeliştiği, ispat yükünün rekabet otoritesinde olduğu savunması.

I.5.8.1.9. GÖREME BALON ve DELUXE BALON Tarafından Yapılan Savunmalar

- (534) CO DMC öncesi dönemde oluşturulmak istenilen birliğe katılmadıkları, iddia edilen birlik fiyatlarına göre satış yapmadıkları, fiyatlama politikasını bağımsız belirledikleri Delil-23'ün alıcıları arasında bulunmadıkları, Delil-26'da yer alan mutabakat metnini imzalamadıkları, 03.03.2017 tarihinden sonraki hiçbir e-posta yazışmasının kendilerine gönderilmediği, toplantılara katılmadıkları, Delil-17'deki teşebbüslerin ilk toplantıya katılan teşebbüsler olduğu, GÖREME BALON'un bu e-postanın alıcısı olmadığı savunması.
- (535) Delil-17'deki e-postanın alıcıları arasında DELUXE BALON yetkilisi (.....) da bulunmakta olup adı geçen yetkili aynı ekonomik bütünlükte bulunan GÖREME BALON'un da hissedarıdır. Bu çerçevede, Delil-17'nin alıcıları arasında GÖREME BALON'un olmadığı savunmasına katılmak mümkün değildir. Bununla birlikte yukarıda açıklandığı üzere GÖREME BALON ve DELUXE BALON'un savunmasında belirttiği kimi hususlar da göz önünde bulundurularak CO DMC öncesi dönemde ihlale taraf olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

I.5.8.1.10. AIR KAPADOKYA BALON Tarafından Yapılan Savunmalar

- (536) 2016-2017 yılları içerisinde, Nevşehir Valisi başkanlığı ve il milletvekilleri ile sıcak hava balonu işletmelerinin yöneticilerinin katılımı ile bir dizi toplantı yapıldığı, bu toplantılarda resmi idareciler ve milletvekilleri tarafından sunulan hizmetlerde ortak akıl geliştirilmesi, hizmet kalitesinin ve müşteri memnuniyetinin artırılması, çalışanların zarara uğratılmaması, ülke ekonomisine sağlanan katkıların artırılması gibi hususlarda sıcak hava balonu işletmelerine gerekirse birlikte hareket etmeleri yönünde telkin ve teşviklerde bulunulduğu, resmi kurum ve kuruluş yetkililerince yapılan bu telkin ve teşvikler sonucunda atılan adımların rekabete aykırı nitelikte olduğu sonucuna varılmasının hukuken kabul edilemeyeceği savunması.
- (537) Teşebbüs tarafından Nevşehir Valisi başkanlığı ve il milletvekillerinin katılımıyla bir dizi toplantı yapıldığına ve kooperatif girişimlerinin bu toplantılardaki telkinler sonucu oluştuğuna dair iddiayı kanıtlamak üzere hiçbir belge sunulmamıştır. Kaldı ki elde edilen hiçbir delilde söz konusu iddiaları destekleyebilecek bir ifade bulunmamaktadır. Delil-8, Delil-9, Delil-11 ve Delil-14'te Nevşehir Ticaret Sicil Müdürü (.....)'ın söz konusu e-postaların alıcılarından olduğu görülmekle birlikte, ilgili toplantıların herhangi bir idari makamın teşvikiyle gerçekleştirildiğine yönelik bir bilgi bulunmamaktadır. Ayrıca, Nevşehir Ticaret Sicil Müdürü (.....)'ın alıcı konumunda olduğu delillerde de toplantıların sonucunda alınan kararlara ilişkin herhangi bir bilgi/belge yer almamaktadır. Bu nedenle, teşebbüsün kooperatif kurma girişimlerinin ve alınan kararların idari makamların teşviki ile gerçekleştiği yönündeki savunmalarına itibar etmek mümkün olmamıştır.
- (538) Kendileri tarafından gönderilen Delil-34'ün rekabete aykırı olarak kabul edilmemesi gerektiği, 2017 yılındaki turist sayılarının azalmasından ötürü firmaların bir çıkış aradığı, dolayısıyla söz konusu e-postanın SHGM'ye durumun iletilmesinden ibaret olduğu savunması.

- (539) Dosya kapsamında elde edilen delillerin bütüncül bir bakış açısıyla ele alınması gerekmektedir. Salt Delil-34'e dayanarak herhangi bir ihlal tespiti yapılmamış, Delil-34 sıcak hava balonu işletmelerinin kooperatif kurma çabalarının sonuçsuz kalması neticesinde sektörün kötü gidişatına farklı bir yoldan çözüm bulma arayışını gösteren bir iletişim delili olarak ele alınmıştır.

I.5.8.1.11. THK BALON Tarafından Yapılan Savunmalar

- (540) CO DMC öncesi dönemde gönderilen e-postaların THK BALON tarafından kullanılan kurumsal e-posta adresine gönderilmediği için bu e-postalardan haberdar olunmadığı, thkbalon@gmail.com e-posta adresinin soruşturma raporu vesilesiyle öğrenildiği, hiçbir e-postaya kendileri tarafından cevap verilmediği, ilgili e-postalar incelendiğinde de alıcı silsilesi içinde Nevşehir Ticaret Sicil Müdürü (.....)'in olduğu, dolayısıyla rekabet hukukuna aykırı bir oluşumdan söz edilse dahi bu hususun Nevşehir Ticaret Sicil Müdürlüğünün bilgisi dâhilinde olduğu, ilgili dönemde THK BALON tarafından ekseriyetle bizzat balon uçuşu yapılmayarak balonların topluca kiralanması yoluna gidildiği, gerek uçuşların bizzat THK BALON tarafından yapıldığı gerekse THK BALON'un balonlarının başka bir teşebbüs tarafından kiralandığı dönemlere ait fiyatlar pazardaki diğer teşebbüslerin fiyatları ile kıyaslandığında bir uyumlu eylemden de bahsedilemeyeceği savunması
- (541) Teşebbüslerin ihlalden sorumlu tutulabilmesi için kurumsal e-posta adreslerinin kullanılmış olması zorunluluğu bulunmamaktadır. Zira söz konusu e-posta adresinin teşebbüsün kurumsal e-posta adresi olmasa da teşebbüsün kullanımında olan bir başka e-posta adresi olma ihtimali bulunmaktadır.
- (542) Teşebbüsün savunmasında da belirtildiği üzere, e-postalar thkbalon@gmail.com adresine gönderilmiş olup teşebbüsün söz konusu e-postalara cevap verdiğine dair bir e-posta bulunmamaktadır.
- (543) Delil-8, Delil-9, Delil-11 ve Delil-14'te Nevşehir Ticaret Sicil Müdürü (.....)'ın e-postaların alıcılarından olduğu görülmekle birlikte ilgili e-postalar sadece tarafların toplantı tarihlerine, yerlerine ve katılımcılarına ilişkin bilgiler içermektedir. Toplantıların sonucunda alınan kararların paylaşıldığı e-postalarda Nevşehir Ticaret Sicil Müdürlüğünün herhangi bir çalışanı yer almamaktadır. Dolayısıyla teşebbüsün "rekabet hukukuna aykırı bir oluşumdan söz edilse dahi bu hususun Nevşehir Ticaret Sicil Müdürlüğünün bilgisi dâhilinde olduğu" yönündeki savunmasına katılmak mümkün olmamıştır.
- (544) Belirtilmesi gereken bir diğer husus incelenen CO DMC öncesi dönemde THK BALON'un yürürlükte olan herhangi bir balon kiralama sözleşmesi bulunmadığıdır. Zira teşebbüsün Kurum kayıtlarına 19.03.2019 tarih ve 1964 sayılı ile giren cevabi yazısında, sıcak hava balonlarının "04 Mart 2014-17 Temmuz 2016 tarihleri arasında Saray Turizm Havacılık ve Yer Hiz. San. Tic. Ltd. Şti. ve 12 Şubat 2018-12 Şubat 2019 tarihleri arasında Şeref Tur. Org. İnş. Petrol Sağlık Film İç ve Dış Tic. Ltd. Şti.'nin yararlandırılmasına sunulmuştur....Tarafımızca işletilen 17 Temmuz 2016-12 Şubat 2018 tarihleri arasındaki döneme..." ifadeleri bulunmaktadır.
- (545) Toplantı yapılması hususunda gönderilen bir e-postada THK BALON yetkilisi olarak ifade edilen "(.....) Bey"nin kim olduğunun bilinmediği, o dönemde THK BALON'u temsilen yetkili kişiler arasında Cihan isimli birinin bulunmadığı, bu hususun planlanan eylemlerin tek taraflı ve THK BALON'un bilgisi dışında olduğunu kanıtlar nitelikte olduğu savunması.

- (546) Delil-14'te beklenen katılımcı sütununda THK BALON için "(.....) Bey" ibaresi yazıldığı görülmektedir. Teşebbüs tarafından o dönemde "(.....)" isminde bir çalışanlarının olmadığı belirtilmektedir. Oysaki soruşturma sürecinde 04.12.2018 tarihinde THK BALON'da SGHM Koordinatörü (.....)'in bilgisayar ve masasında inceleme yapılmıştır. Bunun yanı sıra, Kurumumuzun bilgi isteme yazısında "*Soruşturma Bildirimi'nde Bulgu-10'da yer alan iletideki davetiye listesinde şirketinizi temsilen yazılan "(.....) Bey" in firma içindeki görev ile yetki alanına ilişkin açıklamaya*" ihtiyaç duyulduğu belirtilmiş olup teşebbüs tarafından gönderilen ve Kurum kayıtlarına 22.03.2019 tarih ve 2107 sayı ile giren cevabi yazıda "*Bahse konu Personelimiz (.....) anılan tarihlerde Sorumlu Müdür emir ve direktifleri ile hareket eden, imza ve karar yetkisi bulunmayan Balon Operasyon Sorumlusu olarak görev yapmıştır.*" ifadelerine yer verilmiştir.
- (547) Savunmaların kabul edilmemesi halinde 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde düzenlenen muafiyet hükümlerinden yararlanmaları gerektiği, zira kendilerinin tüketicilerin düşük fiyattan bilet almasına olanak sağladıkları, dolayısıyla (b) bendinde yer alan "tüketicinin bundan yarar sağlaması" koşulunun karşılandığı savunması.
- (548) Yukarıda açıklandığı üzere teşebbüsün savunmasında belirttiği kimi hususlar da göz önünde bulundurularak CO DMC öncesi dönemde ihlale taraf olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Yine de fiyat tespiti ve pazar paylaşımı içeren anlaşmaların tüketiciye fayda sağlamayacağı yönündeki değerlendirmelere yukarıda yer verildiği vurgulanmalıdır.

1.5.8.1.12. ÜRGÜP BALON Tarafından Yapılan Savunmalar

- (549) Kooperatifleşme döneminde yapılan toplantılara rekabeti ihlal edici eylemler yönünden iştirak edilmediği, bu toplantılarda fiyatlara ilişkin konuşmalar da yaşandığı ancak taslak kooperatif metninde bulunan imzanın yalnız sektörel sorunların çözümü noktasında hayata geçirilmesi planlanan bir oluşum öngörüsü ile atıldığı, bu toplantılar sonucunda alınan kararların ÜRGÜP BALON açısından herhangi bir fiyat düzenlemesi veya rekabete hassas bilgi değişimi sonucunu doğurmadığı, toplantıların rekabeti ihlal edici bir hale evrildiği aşamada ÜRGÜP BALON'un bu görüşmelerden bağıni kopararak kendi stratejilerini sahaya yansıtma hususunda gayret sarf ettiği, Delil-72'de ÜRGÜP BALON'un bölgede kendileri dışında birtakım gelişmeler yaşandığını ifade ettiği, ÜRGÜP BALON olarak bu oluşumun dışında olduklarını açıkça beyan ettikleri, dolayısıyla fiyat tespiti amacına karşı çıktıklarına ve oluşumun içinde yer almayacaklarına dair herhangi bir delilin olmadığı tespitine katılmadıkları savunması.
- (550) ÜRGÜP BALON'un iç yazışması niteliğindeki Delil-15'in ekinde kooperatif girişimlerine yönelik düzenlenen toplantılarda yapılan sunum yer almakta ve ilgili sunumda kurulması planlanan birlikteliğin amaçları arasında birim fiyatları kademeli olarak yükseltmek ve taban fiyat belirleyerek balonu değerinde satmak bulunmaktadır. Yine teşebbüsün bir acenteye gönderdiği Delil-25'te yer alan e-postada "*Fiyatları sabitleme ve biraz daha fiyatlarda artma söz konusudur.*" ifadeleri bulunmaktadır. Ayrıca teşebbüsün Delil-26'da yer verilen ve açık bir şekilde fiyat tespiti yapılan mutabakat metninde imzası bulunmaktadır. İlgili metin Delil-27'de ÜRGÜP BALON yetkilileriyle paylaşılarak, 1 Nisan 2017 sonrası için düşünülen acente fiyatının 110 Euro, satış fiyatının 175 Euro olduğu belirtilmektedir. Teşebbüsün tüm bu süreçlere katıldıktan sonra toplantıların rekabeti ihlal edici bir hale evrildiği aşamada bağıni kopararak kendi stratejilerini belirleme yolunu tercih ettiği savunmasına itibar etmek mümkün olmamıştır. Kaldı ki teşebbüsün oluşumun dışında olduğunu açıkça beyan ettiğini belirttiği Delil-72, CO DMC dönemine ilişkin olup bu dönem için teşebbüsün ihlale taraf olmadığı kanaatine varılmıştır. Bu çerçevede, teşebbüsün CO DMC öncesi dönemde

hiçbir aşamada fiyat tespiti amacına karşı çıktığına dair delile rastlanmadığı, aksine kooperatifin kurulamama aşamasına kadar tüm sürecin içerisinde olduğu, mutabakat metnini imzaladığı delillerle sabit olduğundan yaptığı savunmalara katılmak mümkün değildir.

I.5.8.2. CO DMC Dönemine İlişkin Savunmalar ve Değerlendirilmesi

I.5.8.2.1. DORAK HOLDİNG, LE CO DERİ, CO DMC, PİENTİ, İTİR, KRİZANTEM, DELUKS, OPULENTİA, GNM, KAPADOKYA BALON, ATMOSFER BALON, SULTAN BALON, RAINBOW BALON, TÜRKİYE BALON, ANATOLIAN BALON ve DISCOVERY BALON Tarafından Yapılan Savunmalar

- (551) LE CO DERİ/ CO DMC bünyesinde oluşturulan platformun, "balonda birlik" adı altında yapılan kooperatif girişimlerinden bağımsız olduğu, kooperatif kurma girişimlerine ilişkin dönem ile LE CO DERİ/ CO DMC bünyesinde oluşturulan platforma ilişkin dönemin birbirinden ayrı değerlendirilmesi gerektiği savunması.
- (552) CO DMC öncesi dönem ile CO DMC dönemi ayrı ayrı değerlendirilmiştir. Bununla birlikte hem CO DMC öncesi dönemde hem de CO DMC döneminde ihlale taraf olan teşebbüsler bakımından, her iki dönemde de aynı amaçla hareket ettikleri, CO DMC öncesindeki girişimlerinin başarısız olmasının ardından benzer girişimlerinin CO DMC döneminde de tezahür ettiği, her iki dönemde de benzer bir çaba içinde buldukları, teşebbüslerin her iki dönemde de aynı ürün ve coğrafi pazara yönelik olarak, aynı rekabetçi parametrelere ilişkin benzer davranışlarla rekabeti kısıtladıkları, bu bakımdan CO DMC öncesi dönemdeki davranışlarıyla CO DMC dönemindeki davranışlarının tamamen bağımsız düşünülmemeyeceği, kısmen bütünlük arz ettiği değerlendirilmiş, bu teşebbüsler bakımından iki ayrı ihlal tespitine gidilmesine, dolayısıyla iki ayrı ceza uygulanmasına gerek olmadığı kanaatine varılmıştır.
- (553) Bir rezervasyon platformu olan bahse konu platformun, tüm balon işletmelerinden ayrı olarak ayrı bir tüzel kişilik altında meydana getirilerek balon şirketleri ile yaptığı anlaşmalar aracılığıyla sıcak hava balonu uçuşu kapasitelerini iki yıl olmak üzere kısa süreli olarak devraldığı, bu bakımdan platformun balon işletmelerinden ve turizm acentelerinden bağımsız konumda bulunduğu ve pazardaki etkinliği çeşitli şekillerde artırmayı başardığı, fiyatlama yetkisinin platformda olduğu, nihai müşterilerin balon işletmeleri ile platform arasında akdedilen sözleşmelerin sürelerinin iki yıl olduğu göz önüne alındığında platformun pazarın yapısını ağır ve uzun dönemli bir bağlayıcılıkla veya kalıcı olarak değiştirdiğini iddia etmenin mümkün olmadığı, platformun yatay işbirliği anlaşması niteliğinde olduğu, kartel olarak değerlendirilemeyeceği, bunun da Kurul içtihadına uygun olduğu (Erzincan Hazır Beton, PADOK, Hyundai Bayileri Akdeniz Çimento Üreticileri kararları) savunması.
- (554) 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi bakımından anlaşma kavramı, taraflar arasında irade uyuşmasının varlığı etrafında şekillenmekte ve hangi şekil ya da formda ortaya çıktığının önemi bulunmamaktadır. LE CO DERİ ve CO DMC teşebbüsleri aracılığıyla, sıcak hava balonu işletmelerinin bir kısmıyla imzalanan iki yıllık kiralama sözleşmeleriyle, ilgili pazardaki slotların %55'i için ortak satış platformu oluşturulmuştur. Soruşturma kapsamında elde edilen pek çok belgeden anlaşıldığı üzere (örneğin Delil-65, 71, 85, 94, 107), ortak satış platformunun acente fiyatlarının yanı sıra balon uçuşlarının nihai satış fiyatlarının da tespitini gerçekleştirdiği değerlendirilmiştir.
- (555) Ceza Yönetmeliği'nde kartel "*Fiyat tespiti, müşterilerin, sağlayıcıların, bölgelerin ya da ticaret kanallarının paylaşılması, arz miktarının kısıtlanması veya kotalar konması,*

ihalelerde danışıklı hareket konularında, rakipler arasında gerçekleşen, rekabeti sınırlayıcı anlaşma ve/veya uyumlu eylemler” olarak tanımlanmıştır. Buna göre fiyat tespiti vb. konularda rakipler arasında gerçekleşen anlaşmalar kartel olarak tanımlanmaktadır. Dosya kapsamında incelenen deliller bütün olarak incelendiğinde, CO DMC adı altında kurulan ve fiyat tespiti içeren ortak satış platformunun işleyişini karmaşık bir yapıya sahip şirketleşmiş bir kartel olarak görmek mümkündür.

- (556) Diğer yandan kararın ilgili bölümlerinde detaylıca ele alındığı üzere, dosyada mevcut bulunan deliller ışığında platform ile ilişkisi bulunan acente ve sıcak hava balonu işletmelerinin rolleri salt bir kiralama sözleşmesinden beklenenin ötesindedir. Platform rakipler arasında ikame ürünlerin satışına, dağıtımına veya promosyonuna yönelik bir ticarileştirme anlaşmasından ziyade; ilk etapta rakip teşebbüsler arasında oluşturulan, devamında dikey ilişkili teşebbüsler olan sıcak hava balonu işletmelerini de bünyesine katarak sunulan hizmetin tek bir fiyat üzerinden satış ve pazarlamasının yapılmasına olanak sağlayan bir kartel oluşumudur. Muafiyetin Genel Esaslarına İlişkin Kılavuz’da belirtildiği üzere, fiyat tespitini içeren bir anlaşmanın gerek hukuken gerek iktisadi olarak doğası gereği rekabeti aşırı ölçüde sınırladığı ve rekabet üzerindeki olumsuz etkilerini bertaraf edecek nitelikte ekonomik faydalar yaratabilme ihtimallerin oldukça düşük olduğu kabul edilmektedir. Zira fiyatları sabitleyen bir yatay anlaşma çıktı miktarını sınırlamak, kaynakların etkin kullanılmamasına neden olmak ve aynı zamanda ilgili pazarda makul olmayan gerekçelerle fiyatı yükseltmek yoluyla tüketici refahının azalmasına sebep olmaktadır.
- (557) Dolayısıyla, platformun yatay işbirliği anlaşması niteliğinde olduğu ve platformu oluşturan teşebbüslerin yalnızca yeniden satıcı oldukları yönündeki savunmalara katılmak mümkün olmamıştır.
- (558) Öte yandan, taraflarca kiralama sözleşmelerinin iki yıl gibi kısa bir süre için geçerli olduğu, bunun da piyasada kalıcı bir etki yaratmasının mümkün olmadığı iddia edilmektedir. Öncelikle, piyasada uzun dönemli ve kalıcı bir etki yaratılmasının, bir rekabet ihlalinin kartel olarak değerlendirilmesinin unsurlarından biri olmadığı, bunun ancak ceza takdirinde ele alınabilecek bir husus olduğu belirtilmelidir. 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesinin amaç bakımından ihlal edildiğinin kabul edildiği kartel dosyalarında, anlaşmanın ne ölçüde hayata geçtiğinden ya da etki doğurduğundan bağımsız olarak ihlalin varlığı sonucuna ulaşılmaktadır.
- (559) Platformun yatay işbirliği niteliğinde bir anlaşma olduğundan 4054 sayılı Kanun’un 5. maddesi doğrultusunda bireysel muafiyet kapsamında değerlendirilmesi gerektiği, platform ile birlikte (i) operasyonel güvenliğin sağlandığı, (ii) tahsilat risklerinin ortadan kaldırıldığı, (iii) sefer güvenliğinin sağlandığı, (iv) pazardaki öngörülebilirliğin artarak etkin kapasite kullanımının sağlandığı, (v) balon işletmecileri için maliyet avantajının ortaya çıktığı, bu kapsamda değerlendirildiğinde platform için Kanun’un 5. maddesinin (a) bendindeki koşulun sağlandığı, platformun faaliyette bulunduğu 2018 yılında bölgeye gelen ve sıcak hava balonuyla uçuş yapan yabancı turist sayısının tüm zamanların en yüksek seviyelerine ulaşmış olmasından da görüleceği üzere, etkinlik kazanımlarının tüketicilere yansıtıldığı, pazarda rekabeti kısıtlayıcı bir etkinin meydana gelmediği, pazarda tek bir fiyatın bulunmadığı, bu açıdan değerlendirildiğinde Kanun’un 5. maddesinde sayılan tüm koşulların sağlandığı savunması.
- (560) Dosya konusu fiyat tespiti içeren anlaşmanın kartel niteliğinde olduğu ve 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesinin amaç bakımından ihlal edildiği değerlendirilmektedir. 4054 sayılı Kanun belli tip veya türdeki rekabeti kısıtlayıcı anlaşmaları 5. madde koruması dışında bırakan bir düzenleme ihtiva etmemektedir. Teorik olarak 5. maddede yer alan

koşulları sağlayan her türlü rekabeti kısıtlayıcı anlaşma ve hüküm muafiyet korumasından faydalanabilir. Fakat gerek hukuken gerek iktisadi olarak doğası gereği rekabeti aşırı ölçüde sınırladıkları ve rekabet üzerindeki olumsuz etkilerini bertaraf edecek nitelikte ekonomik faydalar yaratabilme ihtimallerinin düşük olduğu varsayılan anlaşmaların muafiyet koşullarını sağlama ihtimalinin son derece düşük olduğu kabul edilmektedir.

- (561) Rekabet hukukunda yasaklanan, rekabeti bozucu anlaşma türlerinin başında kartel anlaşmaları gelmektedir. Uygulamada bu durum genellikle, fiyat tespiti, arz miktarının kısıtlanması, pazar paylaşımı, müşteri veya bölgelerin bölüşümü, ihalelerde danışıklı hareket edilmesi veya bunların bileşimi ile gerçekleştirilmektedir. Karteller rekabeti sınırlamakla birlikte telafi niteliğinde herhangi bir somut fayda ortaya çıkarmamaktadırlar. Aksine fiyatların rekabetçi seviyenin üzerine çıkmasını sağladıklarından tüketicilere ve topluma zarar vermektedirler. Fiyat artışı neticesinde tüketiciler ya hizmeti hiç satın alamamakta ya da aynı mal veya hizmeti daha yüksek bir fiyattan satın almaktadırlar. Bu şekilde tüketici refahında ve dolayısıyla toplumsal refahta bir azalma gerçekleşirken sadece kartel üyelerinin refahında bir artış olmaktadır.
- (562) Platform toplamda 14 şirkete ait uçuş kapasitelerini kiralayarak tek bir fiyattan satışa sunmaktadır. İlgili anlaşma/uyumlu eylemle birlikte hizmetin sunumuna ilişkin yeni gelişme veya iyileşme sağlanmadığı gibi tüketici seçeneklerinde bir azalmanın meydana gelmesi ve fiyatların yükselmesi nedeniyle tüketicinin de yarar sağlaması söz konusu değildir. Taraflar oluşturulan platform neticesinde ortaya çıktığı düşünülen faydaların tüketiciye yansıtıldığına ilişkin olarak sadece 2018 yılında bölgeye gelen ve sıcak hava balonuyla uçuş yapan yabancı turist sayısının yüksek seviyelere ulaşmış olmasını ve Türkiye'nin bu alanda dünyanın en büyük operasyonunu başarıyla yürütür duruma gelmesini ileri sürmüştür. Bölgeye gelen turist sayısındaki artışı balon uçuş hizmetleriyle doğrudan ilişkilendirmek mümkün gözükmemektedir. Zira bir ülkeye gelen turist sayısının başta ülkenin konjonktürü olmak üzere görece fiyat düzeyi, ülkenin algısı vb. pek çok faktörden etkilendiği bilinmektedir. Öte yandan, taraflarca platform kurulmadan önce tüketicilerin balon uçuşu hizmetinden güvenli şekilde yararlanamadığına dair herhangi bir somut veri sunulmamıştır. SGHM tarafından yapılan düzenlemeler çerçevesinde, tüketicilerin platform kurulmadan önce de balon uçuşu hizmetlerinden güvenli şekilde yararlandığı bilinmektedir. Dosya kapsamında yapılan inceleme ve görüşmelerde, söz konusu platform kurulmadan önce tüketicilerin balon uçuşlarından güvenli ve öngörülebilir şekilde yararlanamadığına ilişkin herhangi bir bulgu elde edilememiştir.
- (563) Sonuç olarak, soruşturma taraflarınca oluşturulan kartel neticesinde ortaya çıkan fayda tamamen kartel üyeleri lehine etki doğurduğu değerlendirilmekte olup tüketicilere yansıyan bir faydadan söz etmek mümkün gözükmemektedir. Bunun yanında taraflar arasındaki anlaşma çerçevesinde ilgili pazarın %55'i gibi önemli bir bölümünde rekabet ortadan kalkmaktadır. Dolayısıyla anlaşma/uyumlu eyleme muafiyet tanınmasının mümkün olmadığı sonucuna varılmaktadır.
- (564) Oluşturulan yapının niteliği dikkate alındığında 4054 sayılı Kanun'un 9/3 maddesi kapsamında görüş yazısı gönderilebileceği savunması.
- (565) Dosya kapsamında 4054 sayılı Kanun'un 9. maddesinin üçüncü fıkrasının uygulanamayacağına ilişkin açıklamalara yukarıda yer verilmiştir.
- (566) Rekabet Kurumu, AB ve Alman içtihatları uyarınca kişi gruplarının aralarındaki yapısal ve sözleşmesel bağların, ortak menfaatler ve pazarda birlikte hareket etme

alışkanlıkları nedeniyle tek teşebbüs olarak nitelendirilmesinin mümkün olduğu, bu açıdan değerlendirildiğinde ekonomik ve yapısal bağlar nedeniyle platform ortaklarının çıkar birlikteliği içerisinde bulunduğu, anılan şirketlerin bu anlamda tek bir ekonomik bütünlük içerisinde değerlendirilmesinin ve tek teşebbüs olarak nitelendirilmesinin uygun olacağı, tek bir teşebbüs olarak platform kurucularının nitelendirilmesi durumunda kartel iddiasının geçersiz olacağı, platformu meydana getiren ortakların, tek bir teşebbüs gibi hareket etmesinden dolayı, bu teşebbüsler arası rekabete hassas bilgi değişiminin mümkün olmayacağı, tek bir teşebbüs olarak kabul edilmediği durumlarda dahi taraflar arasındaki bilgi değişiminin platformun işleyiş amacını aşmadığı, pazardaki şeffaflık ve platform fiyatlarının herkese açık olması sebebiyle belgelerde geçen bilgilerin rekabete hassas bilgiler olarak değerlendirilemeyeceği savunması.

- (567) Karmaşık olarak nitelendirilen yapı, tarafların rekabeti ihlal etmek amacıyla oluşturduğu yapıdır. Söz konusu yapının oluşturulması öncesinde teşebbüsler arasında karmaşık hissedarlık yapılarından ya da ekonomik bağlardan bahsetmek mümkün değildir. Bu yapının sürdürülebilirliği için ihlale katılanlar tarafından sözleşmesel ilişkiler kurulduğu görülmektedir. Ancak taraflar arasındaki bu sözleşmesel ilişkilerin tarafların tek teşebbüs olarak kabul edilmesine yetmeyeceği açıktır. Zira taraflar arasındaki ekonomik bağlar, ilk defa rekabet ihlalinin yaratılması ve sürdürülmesi çerçevesinde doğmuştur; tarafların rekabet ihlali öncesinde herhangi bir yapısal ve ekonomik çıkar birlikteliği bulunmamaktadır. İhlal öncesi dönemde, teşebbüsler birbirine rakip olarak faaliyetlerine devam etmektedir.
- (568) Dosya kapsamında elde edilen deliller çerçevesinde, oluşturulan yapının rekabeti ihlal etme amacı taşıdığı açık olduğu değerlendirildiğinden, tarafların aralarında daha önce olmayan ve kanuna aykırı bir amacı gerçekleştirebilmek için yaptıkları sözleşmelerin ve harcamaların, içtihatla kabul edilen çıkar birlikteliği kapsamında değerlendirilmesi mümkün görünmemektedir. Ayrıca, platformu kuran seyahat acenteleri balon satışı dışındaki turizm faaliyetlerine; platforma dahil olan sıcak hava balonu işletmelerinin de bir kısmının faaliyetlerine birbirinden bağımsız şekilde devam ettiği bilinmektedir. Bu bakımdan, taraflar arasındaki çıkar birlikteliğinin içtihatla belirtilen çıkar birlikteliği kavramından oldukça farklılaştığı, teşebbüslerin aralarındaki ekonomik bağların ve çıkar birlikteliğinin ancak rekabeti ihlal eden yapı çerçevesinde olduğu değerlendirilmektedir. Dolayısıyla tarafların tek teşebbüs olarak değerlendirilmeleri yönündeki savunmalarına katılmak mümkün olmamıştır.
- (569) Bunun yanında taraflar, tek teşebbüs olarak kabul edilemeseler dahi taraflar arasındaki bilgi değişiminin platformun işleyiş amacını aşmadığı, pazardaki şeffaflık ve platform fiyatlarının herkese açık olması sebebiyle belgelerde geçen bilgilerin rekabete hassas bilgiler olarak değerlendirilemeyeceğini ileri sürmektedir. Öncelikle, CO DMC sonrası dönem olarak ele alınan zaman diliminde tarafların platformun işleyişi ötesinde bilgi paylaşarak rekabeti ihlal ettiğine dair bir çıkarım yapılmamaktadır. Bu döneme yönelik olarak tarafların iddia ettiği gibi bir bilgi değişimine ilişkin bulgular “CO DMC’ye Dâhil Olan Sıcak Hava Balonu İşletmecilerinin Platform ile İlişkisine ve Faaliyetlerine İlişkin Değerlendirme” başlıklı bölümde yer almaktadır. Burada platforma dâhil olan sıcak hava balonu işletmecilerinin tespit edilen nihai satış fiyatından haberdar oldukları ve müşterilerine ilettikleri yönünde tespitler yer almaktadır. Bu hususlar da platforma dâhil olan sıcak hava balonu işletmecilerinin ihlaldeki rolüne yönelik tespitlere dayanak oluşturmaktadır.

I.5.8.2.2. BROTHERS BALON Tarafından Yapılan Savunmalar

- (570) Delillerin hiçbirinin BROTHERS BALON'dan elde edilmediği, delillerde bahsi geçen bildirimlerin tarafı olmadıkları savunması.
- (571) Bu savunmaya yukarıda yine BROTHERS BALON'un savunmasının değerlendirildiği bölümde yanıt verilmiştir.
- (572) CO DMC platformunun ve LIONCOX'un, Kapadokya turizminde yaşanan kriz dönemlerinde firmalarının balonlarını kiralamak yönünde cazip bir teklif sunduğu, teklifin içinde uçuşu ve doluluğu garanti ettiği, uçuş yapılamasa veya doluluk sağlanamasa bile asgari bir bedeli ödeyeceğini garanti ettiği, BROTHERS BALON'un parasının garanti edildiği bu sisteme dâhil olmayı akılcı gördüğü savunması²⁰⁹.
- (573) Bu savunma teşebbüsün ticari çıkarına uygun gelen teklifi kabul etmesinden ötürü ihlalin içerisinde bulunduğunu göstermekte olup 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında sorumlu olduğu gerçeğini değiştirmemektedir. Bunun yanında, teşebbüslerin ticari çıkarlarına uygun eylemlerde bulunurken davranışlarının kanunlara aykırı sonuçlar doğurma ihtimalini öngörecektir şekilde basiretli davranma yükümlülüğü bulunduğu göz ardı edilmemelidir.
- (574) Platformunun, hangi şartlarda, kiminle, hangi acente ile hangi fiyatla pazarlama ve satış yaptığıнын tasarruflarında olmadığı, zaten kapasitelerinin bir kısmını platforma kiralayarak kira parasını tahsil ettikleri, bulguların sadece uçuş operasyonlarına ilişkin olduğu ve bu bilgilerin kartel oluşumuna ilişkin bilgiler olmadığı, BROTHERS BALON'un bir kısım uçuşlarını kiralamasının, onun bağımsız ve farklı fiyatta satış yapmasına veya başkaca turizm acenteleri ile iş yapmasına engel olmadığı, kapıdan satış yöntemi ile farklı fiyatlarla kendi müşterilerine hizmet verdikleri savunması.
- (575) Bu savunmaya ilişkin hususlar "*Ortak Rezervasyon ve Satış Platformu CO DMC'ye Dâhil Olan Sıcak Hava Balonu İşletmecilerinin Platform ile İlişkisine ve Faaliyetlerine İlişkin Değerlendirme*" başlıklı bölümde detaylıca ele alınmıştır. İlgili bölümde yer verildiği üzere, 2018 yılında teşebbüsün satışlarının satış kanallarına göre dağılımında CO DMC'nin %97 oranında pay sahibi olduğu, platforma teşebbüs adına Şubat-Ekim 2018 döneminde 656 rezervasyon kaydı²¹⁰ girildiği, deliller ışığında platforma dahil balon işletmecilerinin kartel tarafından belirlenen nihai satış bilgilerinden haberdar olduğu, bu işletmelerin bağımsız satışları bakımından kartel fiyatından bağımsız hareket etmesinin mümkün olmadığı değerlendirilmektedir.
- (576) BROTHERS BALON'un uçuşlarını, sözleşme akdettiği şirketin veya platformun kartele uygun amaçları için değil, kendi çıkarları için kiraladığı, dolayısıyla sözleşmelerin sıcak hava balonu fiyatlarını sabitlemeye yönelik davranışların bir aracına dönüştüğü yönündeki değerlendirmenin muhatabının kendileri olmadığı, kiralama bedellerinin, kartel tarafından elde edilmesi planlanan kârdan alınan pay olarak değerlendirilmesinin fiilen bir karşılığının ve hukuken bir geçerliliğinin bulunmadığı savunması.
- (577) Bir anlaşmanın rekabeti kısıtlama amacının olup olmadığının değerlendirilmesinde, anlaşmanın içeriği, ulaşmaya çalıştığı hedefler ve anlaşmanın yer aldığı iktisadi ve hukuki çerçeve dikkate alınmalıdır; sadece anlaşmanın lafzından ya da başlıklarından hareket etmek rekabet hukukunun amacıyla bağdaşmayacaktır.

²⁰⁹ SKYWAY BALON, İSTANBUL BALON, UNİVERSAL BALON ve COMFORT BALON'un birinci yazılı savunmalarında da benzer hususlar ileri sürüldüğünden burada yapılan açıklamalar bu teşebbüsler bakımından da geçerlidir.

²¹⁰ SHGM tarafından iptal edilen günler ve taraflarca iptal edilenlerle birlikte.

(578) Söz konusu sözleşmeleri başlığının lafzından hareket ederek bilindiği anlamda kiralama sözleşmesinden ibaret görmek doğru olamayacaktır. Şöyle ki, standart bir kiralama sözleşmesinde, sahibi olduğu ürünü kiralayan tarafın kiralanan üzerindeki pazarlama ve satış haklarını devretmesi ve faaliyetini bu anlamda sonlandırması beklenmelidir. BROTHERS BALON da dahil olmak üzere bu anlaşmaları imzalayan sıcak hava balonu işletmelerinin ise balonlarını platforma kiralarak faaliyetlerini bütünüyle sonlandırmadıkları, platformun işleyişi aşamasında aktif rol oynayabildikleri, platformun işleyişi sırasında rekabete hassas bilgilere erişim sağladıkları ve bu bilgileri bağımsız satışlarında da kullanma imkânına sahip oldukları anlaşılmaktadır. Bu bakımdan, tarafın yaptığı savunmaya katılmak mümkün olmamıştır.

I.5.8.2.3. COMFORT BALON Tarafından Yapılan Savunmalar

(579) BUTTERFLY BALON'un da hissedarı olan Ali YAVUZ'un, COMFORT BALON'un hisselerini 01.08.2018 tarihinde devraldığı, balon firmalarına ait sıcak hava balonlarının işletme yetkilerinin balon firmalarında kalması kaydıyla uçuş hizmetinin belli bir bedel karşılığında PİENTİ tarafından karşılanmasına yönelik 12.02.2018-11.02.2020 tarih aralığını kapsayan sözleşmenin COMFORT BALON tarafından, hisselerinin Ali YAVUZ tarafından devralınmasından önce imzalandığı, sözleşmenin feshedilmeye çalışıldığı, ancak ticari ilişkilerden dolayı bunun mümkün olmaması sonucu yeni bir sözleşme imzalandığı, devirden sonra COMFORT BALON ile PİENTİ arasında 01.09.2018-31.03.2019 tarihleri arasında kapsayacak yeni bir sözleşme yapıldığı ve taraflar arasında önceden imzalanan 12.02.2018-11.02.2020 tarihleri arasında geçerli olmak üzere imzalanan sözleşmenin feshedildiği, hisse devrinden sonra imzalanan sözleşme ile PİENTİ'ye verilen slot sayısının üçten ikiye düşürüldüğü ve süresinin 11 ay kısaltıldığı, Ali YAVUZ'un birlikten haberdar olmadığı, COMFORT BALON ile PİENTİ arasındaki hizmet alım sözleşmesini yalnızca PİENTİ ile imzalanan bir sözleşme olarak gördüğü, PİENTİ ile CO DMC arasında herhangi bir ilişki olduğunu bilmediği, buna rağmen söz konusu hizmet alım sözleşmesini feshetmek istediği ve bu amaca yönelik (sözleşme süresinin kısaltılması ve slot sayısının düşürülmesi) girişimlerde bulunduğu savunması.

(580) Danıştay 13. Dairesi²¹¹ ve İdari Dava Daireleri Kurulu²¹² kararlarında belirtildiği üzere, Türk hukukunda bir hukuk öznesine ait devredilebilir hak veya borçların başka bir hukuk öznesine geçirilmesinde ve sorumluluğu belirlemede külli halefiyet ilkesi kabul edilmiş olup ticaret şirketleri bakımından külli halefiyete ilişkin genel düzenleme Türk Ticaret Kanunu'nun 151. maddesinde yerini bulmuştur. Anılan madde hükümlerine göre, birleşme veya devir işlemlerinde, yeni kurulan veya devralan teşebbüs, devredilen teşebbüsün hak ve borçlarından sorumlu olmaktadır. Yine aynı kararlara göre rekabet ihlalinin devralma işlemi sonrasında da devam etmesi nedeniyle külli halefiyet ilkesi gereği devralan teşebbüsün sorumluluğuna gidilmesinde hukuka aykırılık bulunmamıştır.

(581) Bu noktadan hareketle savunmaya katılmak mümkün olmamıştır. Zira ilgili sözleşme, süresi kısaltılmakla birlikte, devralan teşebbüs tarafından sürdürülmüştür. Sözleşme çerçevesinde slot sayısının düşürülmesi ya da sürenin kısaltılması teşebbüsün ihlale taraf olduğu gerçeğini değiştirmemektedir.

(582) Öte yandan, teşebbüsün PİENTİ ile CO DMC arasında herhangi bir ilişki olduğunu bilmediği savunmasına katılmak da mümkün değildir. Zira CO DMC platformu

²¹¹ 25.03.2008 tarih ve E:2006/2437, K:2008/3350 sayılı karar

²¹² 06.03.2013 tarih ve E:2008/3084, K:2013/793 sayılı karar

çerçevesinde tüm balon işletmeleriyle görüşülmüştür. Ayrıca teşebbüslerin de ifade ettiği üzere, piyasadaki teşebbüsler platformun oluşturulması aşamasında süreçten haberdardır; PİENTİ de bölgede uzun süredir faaliyet gösteren ve bilinen bir teşebbüstür. Bunun yanında, teşebbüsün PİENTİ ve CO DMC arasındaki ilişkiyi bilmediği kabul edilse dahi, ufak bir özen ve çabayla PİENTİ'nin CO DMC ortaklarından olduğunu öğrenmesi mümkündür, zira bu bilgi Ticaret Sicili Gazetesi²¹³ vb. kamuya açık alanlarda aleni şekilde bulunmaktadır. Bu bakımdan, teşebbüsün basiretli davranma yükümlülüğünü yerine getirmediği anlaşılmaktadır.

I.5.8.2.4. BALON TURCA Tarafından Yapılan Savunmalar

(583) Balon firmalarının, DORAK HOLDİNG'in faaliyetlerinden haberdar olmadığı, amaçlarının sadece kendi zararlarını gidermek olduğu, 2016 ve 2017 yıllarında turizmde yaşanan krizde çoğu balon firmasının uçuş haklarının zarar görmemesi için gerektiğinde kum torbaları ile boş uçuşlar gerçekleştirmek zorunda kaldığı, 2018 yılında kendilerine doluluk garantisi verildiği için slotlarının bir kısmını kiraladıkları savunması.

(584) Teşebbüsün bu savunması ticari çıkarlarına uygun gelen teklifi kabul etmesinden ötürü kartele dahil olduğunu göstermekte olup 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında sorumlu olduğu gerçeğini değiştirmemektedir. Ayrıca "*Ortak Rezervasyon ve Satış Platformu CO DMC'ye Dâhil Olan Sıcak Hava Balonu İşletmecilerinin Platform ile İlişisine ve Faaliyetlerine İlişkin Değerlendirme*" başlıklı bölümde detaylıca ele alındığı üzere, teşebbüsün tüm balonlarını platforma kiralayarak faaliyetlerini bütünüyle sonlandırmadığı, platformun işleyişi sırasında belirlenen sabit fiyata erişim sağladığı ve bu bilgileri bağımsız satışlarında da kullanma imkânına sahip olduğu anlaşılmaktadır.

I.5.8.2.5. KAYA BALON Tarafından Yapılan Savunmalar

(585) KAYA BALON ile başka bir şirket arasında yazılı ve bire bir yapılan bir kiralama sözleşmesinin bulunduğu, Soruşturma Raporunda yer alan bulguların tamamının kiralanan firmaların müşteriler ile yapmış olduğu ve KAYA BALON'un bilgisi dışında gerçekleşmiş durumlar olduğu, kendilerinin herhangi bir fiyat takibinde bulunmadığı ve tekelleşme oluşturma çabalarının olmadığı, platformun kendileri için çeşitli faydalarının olduğu savunması.

(586) Teşebbüsün bu savunması ticari çıkarlarına uygun gelen teklifi kabul etmelerinden ötürü kartele dahil olduğunu göstermekte olup 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında sorumlu olduğu gerçeğini değiştirmemektedir. Ayrıca "*Ortak Rezervasyon ve Satış Platformu CO DMC'ye Dâhil Olan Sıcak Hava Balonu İşletmecilerinin Platform ile İlişisine ve Faaliyetlerine İlişkin Değerlendirme*" başlıklı bölümünde detaylıca ele alındığı üzere, platformun işleyişi aşamasında aktif rol oynadığı, platformun işleyişi sırasında belirlenen sabit fiyata erişim sağladığı ve bu bilgileri bağımsız satışlarında da kullanma imkânına sahip olduğu anlaşılmaktadır.

I.5.9.2.6. ATLAS BALON, ASSİANA BALON, EZEL BALON VOYAGER BALON, AİR KAPADOKYA BALON, BUTTERFLY BALON, GÖREME BALON, DELUXE BALON, NAMSAN, TEMPEL, ROYAL BALON Tarafından Yapılan Savunmalar

(587) 2018 yılı içinde oluşturulan birlikteliğe katılmadıkları, ortak rezervasyon ve satış platformu olan CO DMC'nin içinde yer almadıkları, diğer teşebbüslerle birlikte uyumlu

²¹³ 01.08.2017 tarihli Ticaret Sicili Gazetesi

eylemlerde bulunmadıkları ve bu sebeple de 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin amacına aykırı olarak değerlendirilecek iş ve eylemlerde bulunmadıkları savunması.

- (588) Soruşturma taraflarından NAMSAN'ın CO DMC döneminde sıcak hava balonu pazarında oluşturulan kartele taraf olduğunu gösterir yeterli delile ulaşılamaması; TEMPEL'in ihlalin başlangıcı kabul edilen 22.12.2017 tarihinden birkaç gün sonra CO DMC ve LE CO DERİ'deki hisselerini devretmesi ve ilgili tarihten sonra kartelin tarafı olduğuna dair hakkında herhangi bir delil bulunmaması nedeniyle savunmaları geçerli olduğu sonucuna varılmıştır.
- (589) İlaveten soruşturma sürecinde ASSİANA BALON, AİR KAPADOKYA BALON, ROYAL BALON, EZEL BALON, ATLAS BALON, VOYAGER BALON, BUTTERFLY BALON, GÖREME BALON, DELUXE BALON'un uçuşlarını CO DMC ve/veya LE CO DERİ bünyesinde faaliyet gösteren ortak satış ve rezervasyon platformuna kiralamadıkları tespit edilmiştir. Bunun yanı sıra, platformun faaliyete geçmesi sonrasında adı geçen teşebbüslerin pazardaki fiyatlamaları rakip teşebbüsler ile bilgi değişimi, iletişim veya benzeri bir eylem ile belirlediklerine dair herhangi bir bilgi ve belgeye ulaşılamamıştır. Dolayısıyla, bu teşebbüslerin CO DMC döneminde ihlale taraf olduklarına dair bir tespit yapılmamış bu çerçevede yaptıkları savunmaların geçerli olduğu kanatine varılmıştır.

I.5.8.2.7. THK BALON Tarafından Yapılan Savunmalar

- (590) CO DMC dönemi için yapılan THK BALON'un fiyatlamalarının piyasadaki elde ettikleri bilgilere dayanarak kartel fiyat liderliğini izlemelerinin bir yansıması olduğuna ilişkin değerlendirmelerin gerçeği yansıtmadığı, THK BALON ve GLORIOUS DMC arasında Şubat 2018 döneminde yapılan sözleşme kapsamında müşteri temininin GLORIOUS DMC tarafından sağlandığı, CO DMC veya başka bir isim altında yürütülen ortak rezervasyon ve satış platformunun faaliyetine katılmış ise de bu katılma işleminin GLORIOUS DMC tarafından gerçekleştiği, THK BALON'un fiyatlamalarının "kartel fiyat liderliğini izlemenin bir yansıması" olarak değerlendirilmesinin gerçeği yansıtmadığı, THK BALON'un kendi bilet satışı yaptığı dönemde de fiyat belirlemede kartel liderliğini izlemediği, kendi maliyet fiyatları çerçevesince ücretlendirme yaptığı savunması.
- (591) THK BALON ve GLORIOUS DMC ilişkisi göz önünde bulundurulmuş ve anılan teşebbüsler hakkında CO DMC döneminde ihlale taraf olduklarına dair bir tespit yapılmamıştır. THK BALON'un uçuşlarını CO DMC ve/veya LE CO DERİ bünyesinde faaliyet gösteren ortak satış ve rezervasyon platformuna kiralamadığı tespit edilmiştir. Ayrıca teşebbüsün ilgili dönemde pazardaki fiyatlamalarının 4054 sayılı Kanun'u ihlal ettiğine dair herhangi bir tespit bulunmamaktadır.

I.5.8.2.8. AİR KAPADOKYA BALON Tarafından Yapılan Savunmalar

- (592) Kurum ile paylaşılan bilgi ve belgelerin, CO DMC oluşumunun tespiti bakımından önemi dikkate alınarak "Kartellerin Ortaya Çıkarılmasına Yönelik Aktif İşbirliği Yapılmasına Dair Yönetmelik" kapsamında değerlendirilmesi gerektiği savunması.
- (593) İncelemelere yardımcı olduğu ve sürecin işbirliği içinde karşıladığı gibi hususlar göz önüne alınarak cezada Ceza Yönetmeliği'nin 7. maddesi çerçevesinde indirim uygulanabilmesi için soruşturma taraflarının incelemelere yasal yükümlülüklerin ötesinde yardımcı olması gerekmektedir. Soruşturma taraflarının incelemelere yasal yükümlülüklerinin ötesinde yardımcı olduklarını söylemek mümkün değildir. Savunmada da bunu destekleyecek somut olgular sunulmamıştır.

I.5.8.2.9. ÜRGÜP BALON Tarafından Yapılan Savunmalar

- (594) 2018 yılında oluşturulan birlikteliğe dâhil olmadıkları ve bu durumun tespit edildiği, bununla birlikte; ÜRGÜP BALON'un birliğin fiyat artışından faydalanarak balon satışları fiyatını birliğe paralel olarak artırdığına, birliğin fiyatlarına yakın veya bu fiyatlarla uyumlu fiyat skalasından satış yapmış olduğuna ve önceki dönem görüşmelerde elde ettiği bilgiler çerçevesinde fiyat belirlediğine ilişkin ifadelere katılmadıkları, ÜRGÜP BALON'un 2018 yılı içinde hiçbir teşebbüs ve birliktelik ile hiçbir işbirliği içinde olmadığı, sıcak balon uçuşlarında operasyonlarını "birliktelik platformuna" satmadığı, devretmediği ve müşteri yönlendirmediği, belirli bir piyasada faaliyet gösteren teşebbüslerin benzer davranışlar içinde olmalarının mutlaka rekabeti kısıtlayan bir uyumlu eylemin varlığını göstermeyeceği, fiyatların birbirine yakın olmasının pazarın getirdiği doğal bir zorunluluk olduğu, pazarın şeffaf ve homojen mal veya hizmetlerin sağlandığı oligopolist özelliği ağır basan bir nitelik arz ettiği savunması.
- (595) Teşebbüs hakkında CO DMC döneminde ihlale taraf olduğuna dair bir tespit yapılmamıştır. Ayrıca teşebbüsün ilgili dönemde pazardaki fiyatlama davranışının 4054 sayılı Kanun'u ihlal ettiğine dair herhangi bir tespit de bulunmamaktadır.

I.5.8.2.10. GLORIOUS DMC Tarafından Yapılan Savunmalar

- (596) Birlik kurulmadan önce, Kapadokya bölgesinde balon fiyatları 45-50 Euro iken birlik kurulduktan sonra 80-100 Euro seviyelerine yükseldiği ve kendilerinin bu birliğe hiçbir zaman dâhil olmadığı, aksine bu birlikten en fazla zarar gören teşebbüslerden biri olduğu savunması
- (597) GLORIOUS DMC'nin ihlale taraf olduğuna dair bir tespit yapılmadığından daha fazla değerlendirmeye gerek görülmemiştir.

I.5.8.2.11. ERETNA ve CLIMAX Tarafından Yapılan Savunmalar

- (598) CO DMC ile herhangi bir yazılı sözleşmelerinin bulunmadığı, resmi veya gayri resmi ortaklıklarının da olmadığı, yurt dışından gelen balon uçuşu taleplerini yerine getirebilmek için CO DMC ile sözlü bir anlaşma yapmak zorunda kaldıkları, bu çerçevede CO DMC'nin hizmet verdiği alanlardaki tüm işletmeler ile çalışmak zorunda kaldıkları, CO DMC'nin işletmelerinin üzerinden komisyon geliri elde edebilmek için anlaşmalı olduğu otellere, kendilerinin isminin de bulunduğu e-postalar ile CO DMC üyesi olduklarını bildirdiği, kendilerinin de balon servisini sağlayabilmek için, bu işletmelere CO DMC üyesi olduklarını doğrulayan e-postalar göndermek zorunda kaldıkları savunması.
- (599) ERETNA ve CLIMAX'ın ihlale taraf olduklarına dair bir tespit yapılmadığından daha fazla değerlendirmeye gerek görülmemiştir.

I.5.8.2.12. İncelenen Diğer Eylemlere Yönelik Savunmalar

- (600) DORAK HOLDİNG, LE CO DERİ, CO DMC, PİENTİ, İTİR, KRİZANTEM, DELUKS, OPULENTİA, GNM, KAPADOKYA BALON, ATMOSFER BALON, SULTAN BALON, RAINBOW BALON, TÜRKİYE BALON, ANATOLIAN BALON ve DISCOVERY BALON tarafından yapılan savunmalarda; rakip acentelerin faaliyetlerinin zorlaştırdığı, bazı acentelerin dış pazarlarda birlikte hareket ettiği iddialarına ve bazı acente ve CO DMC'nin otellerle ilişkilerine yönelik olarak yapılan değerlendirmelere katıldıkları ifade edilmiştir.

- (601) Yapılan tespit ve değerlendirmelere itirazda bulunulmadığının anlaşılması sebebiyle, ilave bir değerlendirme yapılmasına gerek görülmemiştir.

I.5.8.3. Temel Para Cezasına Esas Teşkil Eden Cironun Hesaplanmasına İlişkin Savunmalar ve Değerlendirilmesi

I.5.8.3.1. DORAK HOLDİNG, LE CO DERİ, CO DMC, PİENTİ, İTİR, KRİZANTEM, DELUKS, OPULENTİA, GNM, KAPADOKYA BALON, ATMOSFER BALON, SULTAN BALON, RAINBOW BALON, TÜRKİYE BALON, ANATOLIAN BALON ve DISCOVERY BALON Tarafından Yapılan Savunmalar

- (602) Kurulun idari para cezasına hükmetmesi ihtimalinde cezanın teşebbüslerin toplam cirosu üzerinden değil, ilgili ürün pazarı cirosu üzerinden hesaplanması gerektiği, tarafların sıcak hava balonu uçuşu pazarındaki faaliyetleri ile diğer pazarlardaki faaliyetleri arasında bir ilişki bulunmadığı, Kurulun birçok kararında²¹⁴ da temel para cezasının ilgili ürün pazarına ilişkin ciro üzerinden belirlenmiş olduğu savunması.
- (603) Danıştay 13. Dairesi ve İdari Dava Daireleri Kurulu tarafından verilen kararlarda²¹⁵, 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinde yer alan gayri safi gelir kavramı ile teşebbüslerin gücünü esas alan bir yaklaşım sergilenmiş ve bu nedenle gayri safi gelir unsurları arasında bir ayrıma gidilmemiştir. Bu çerçevede, teşebbüslere 16. madde uyarınca verilecek para cezalarında sadece ilgili ürün pazarında elde edilen ciroyu esas almak mümkün görünmemektedir. Zira bu husus ilgili Danıştay kararlarında “.. *davacı şirkete gelir türüne ilişkin bir ayırım yapılmaksızın gayri safi geliri üzerinden idari para cezası verilmesinde Kanun'a aykırılık bulunmadığı ..*” ve “... *davacı şirketin, kendisine sadece yurtiçi EBT satışları üzerinden para cezası verilmesi gerektiği iddiası yerinde değildir.*” ifadeleriyle açık şekilde dile getirilmiştir.
- (604) Aynı zamanda, tarafların toplam ciro içerisindeki diğer temel faaliyet gelirlerinin ihlalin gerçekleştiği ilgili ürün pazarından tamamen alakasız pazarlardan oluşmadığı, yine turizmle bağlantılı tamamlayıcı pazarlardan oluştuğu görülmektedir. Tarafların katıldığı sıcak hava balonu hizmetlerindeki ihlalin bir nevi kaldıraç etkisi göstererek teşebbüsün diğer turizm gelirlerini etkileyeceğini söylemek mümkündür. Dolayısıyla tarafların savunmasına katılmak mümkün olmamıştır.
- (605) Kurul tarafından cezaya hükmedilmesi durumunda incelemelere yardımcı olduğunun ve sürecin işbirliği içinde karşılandığının göz önüne alınarak cezada indirim uygulanması gerektiği savunması.
- (606) Yukarıda benzer bir savunmaya cevap verildiği üzere, soruşturma sürecinde gerek yerinde incelemeler esnasında gerek kendilerinden istenen bilgi yazıları çerçevesinde tarafların yasal yükümlülüklerinin ötesinde incelemelere yardımcı olduklarını söylemek mümkün olmadığından bu gerekçe ile cezada indirimine gidilmesi uygun görülmemiştir.
- (607) DORAK HOLDİNG'in, soruşturma konusunu oluşturan sıcak hava balonu uçuşları alanında ihlale doğrudan taraf olmadığı, DORAK GRUBU'nun, turizm sektörünün her alanında faaliyet gösteren, yurt dışından gelen turistlere paket tur satışının yanı sıra otel ve restoran işletmeciliği yapan, taşımacılık ve havalimanı transferinden lojistik hizmetlere kadar geniş bir yelpazede faaliyet gösteren, bunların yanında turlarının bir

²¹⁴ 28.11.2017 tarih ve 17-39/636-276 sayılı, 11.11.2010 tarih ve 10-72/1503-572 sayılı, 27.10.2011 tarih ve 11-54/1431-507 sayılı, 18.3.2010 tarih ve 10-24/339-123 sayılı, 15.04.2010 tarih ve 10-31/471-175 sayılı, 25.09.2008 tarih ve 08-56/898-358 sayılı kararlar.

²¹⁵ 08.05.2012 tarih, E:2008/9080, K:2012/965 sayılı; 09.05.2012 tarih, E:2008/8485, K:2012/968 sayılı; 02.04.2013 tarih, E:2009/3231, K:2013/898 sayılı kararlar; 03.03.2014 tarih, E:2010/2661, K: 2014/610 sayılı kararlar

parçası olarak balon uçuşu alanında faaliyet gösteren işletmeleri de bulunan bir şirketler topluluğu olduğu, bir holding şirketinin, kontrol ettiği şirketler grubunun ihlallerinden sorumlu tutulmasının cezaların şahsiliği ilkesi ile bağdaşmayan bir düzeye varabileceği, bir şirketin doğrudan müdahil olmadığı bir ihlalden dolayı cezalandırılabilmesi için ihlali gerçekleştiren üzerinde belirleyici etki uygulama olanağına sahip olmasından fazlasının ortaya konulması gerektiği, bu kapsamda cezanın DORAK GRUBU Ekonomik Bütünlüğü'nün konsolide cirosu üzerinden değil, ihlale katıldığı öne sürülen iştiraklerin cirosu üzerinden (DORAK HOLDİNG'in cirosunu dışarıda bırakacak şekilde) esas alınması gerektiği savunması.

- (608) Yukarıda açıklandığı üzere, ana teşebbüsün ihlale herhangi bir dahli olmadığına, yavru teşebbüsünün gerçekleştirdiği ihlalden sorumluluğun ana teşebbüse atfında, ana teşebbüsün yavru teşebbüsünün ticari davranışları üzerinde belirleyici etki uyguladığının kabul edildiği veya gösterildiği durumlar rol oynamaktadır. Ancak bu hususlar, ana teşebbüsün ihlale doğrudan dahil olmadığı vakalarda göz önünde bulundurulmaktadır; ana teşebbüsün ihlale doğrudan bir katılımı olduğunda sorumluluğunun doğması kaçınılmazdır²¹⁶.
- (609) CO DMC öncesi dönem için Delil-2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 14, 20, 21, 23, 26 ve 28; CO DMC sonrası dönem için Delil-39, 42, 43, 53, 57, 58, 68, 80, 82'den DORAK HOLDİNG Yönetim Kurulu Başkanı, Kurumsal İletişim ve İş Geliştirme Direktörü başta olmak üzere birçok holding çalışanının ihlalden tamamen haberdar olduğu ve bazı durumlarda diğer teşebbüslerle yazıştığı açıkça görülmektedir. Bu çerçevede, DORAK HOLDİNG'in gerek CO DMC döneminde gerekse öncesinde ihlale doğrudan katılımının olduğu, bu bakımdan sorumluluğunun olduğuna dair şüphe bulunmadığı değerlendirilmektedir. Dolayısıyla DORAK HOLDİNG bakımından da idari para cezasına hükmedilmiştir.
- (610) DORAK HOLDİNG'in ilgili pazarda hâkim durumda olmadığı ve olsa bile davranış ve uygulamalarının kötüye kullanma teşkil etmediği, platforma kapasite kiralayan bütün balon işletmecilerinin pazar payının DORAK HOLDİNG'e vakfedilmesinin yanlış olduğu, ayrıca kiralama anlaşmalarının iki senelik olduğu göz önüne alındığında pazar paylarının sürekliliğinden bahsedilemeyeceği, hâkim durum değerlendirmesinde alıcı gücünün de önemli bir etken olduğu, pazarda yoğun bir alıcı gücü mevcut olduğu savunması.
- (611) Dosya kapsamında incelenen faaliyeti zorlaştırma ya da dışlama iddiaları, oluşturulan dikey bütünleşik kartelin yaratabileceği bir sonuç olarak ele alınmış olup 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında incelenmiştir. DORAK HOLDİNG'in hâkim durumda olduğuna yönelik bir tespit yapılmamıştır.

I.5.8.4. İlgili Ürün ve Coğrafi Pazarın Tanımlanmasına Yönelik Savunmalar ve Değerlendirilmesi

- (612) DORAK HOLDİNG, LE CO DERİ, CO DMC, PİENTİ, İTİR, KRİZANTEM, DELUKS, OPULENTİA, GNM, KAPADOKYA BALON, ATMOSFER BALON, SULTAN BALON ve RAINBOW BALON tarafından yapılan savunmalarda Kapadokya bölgesinde at turları, atv turları, çanak-çömlek yapımı, müze turları, tarihi yapı turları, şarap tadımı, vadi turları, yeraltı şehirleri ve bölge turları gibi balon turu dışında birçok turistik aktivite olduğu, Kapadokya bölgesine gelen yerli ve yabancı turistlerin balon turuna alternatif

²¹⁶ 16.12.2008 tarihli, E:2006/4791 ve K:2008/7687 sayılı Danıştay 13. Dairesi kararı da ana teşebbüsün ihlale katılımında sorumluluğu olacağına işaret etmektedir. Benzer nitelikli bir İDDK kararı için bkz. 11.03.2013 tarih, E:2009/978, K:2013/810 sayılı karar.

olarak diğer turistik aktivitelerde de bulunduğu, bu nedenle ilgili ürün pazarının "sıcak hava balonu uçuşu hizmetleri pazarı" yerine, diğer turistik aktiviteleri de içerecek şekilde daha geniş tanımlanması gerektiği, pazarda siyasi ve sosyokültürel olaylar, meteorolojik ve emniyet şartları ile sivil havacılık mevzuatı ve sosyal medya etkisi nedeniyle ciddi bir talep öngörülemezliğinin mevcut olduğu, ayrıca sivil havacılık mevzuatı ve slot uygulamaları nedeniyle arz kısıtı bulunduğu, pazarın şeffaf yapısı ve gelişme potansiyelinin de vurgulanması gerektiği, bu kapsamda pazar yapısı ve özelliklerinin göz önünde bulundurulmamış olduğu, Burdur-Bucak, Denizli-Pamukkale, Adana-Kozan, Bitlis-Ahlat, Ankara-Polatlı, Afyon-İhsaniye, Eskişehir-Seyitgazi, Samsun-Bafra, Aksaray-İhlara'nın da sıcak hava balonu taşımacılığı için uygun olduğunun SHGM tarafından tespit edildiği ve bu nedenle de ilgili coğrafi pazarın daha geniş tanımlanması gerektiği savunması.

- (613) Delillerden detaylıca görüleceği üzere, dosya konusu eylemler Kapadokya bölgesindeki sıcak hava balonu uçuşlarına yönelik olarak gerçekleştirilmiştir. Teşebbüslerin ilgili pazar ile ilgili olarak öne sürdükleri hususlar kararın ilgili bölümünde değerlendirilmiş olup, yapılan açıklamalar çerçevesinde tarafların ilgili ürün pazarı ve ilgili coğrafi pazarın daha geniş tanımlanması yönündeki görüşlerine katılmak mümkün olmamıştır. Diğer yandan 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin amaç bakımından ihlal edildiği sonucuna ulaşılan dosyada, alternatif ilgili pazar tanımları ihlalin varlığı bakımından ulaşılan sonucu değiştirir nitelikte değildir. Ayrıca dosya konusu pazarın yapısının ve özelliklerinin teşebbüslerin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal etmelerini gerektiren ya da bu durumu gerekçelendiren bir yönü bulunmamaktadır.

I.5.9. İdari Para Cezasına İlişkin Değerlendirme

- (614) 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin üçüncü fıkrası; *"Bu Kanunun 4, 6 ve 7 nci maddelerinde yasaklanmış davranışlarda bulunanlara, ceza verilecek teşebbüs ile teşebbüs birlikleri veya bu birliklerin üyelerinin nihai karardan bir önceki mali yılsonunda oluşan veya bunun hesaplanması mümkün olmazsa nihai karar tarihine en yakın mali yılsonunda oluşan ve Kurul tarafından saptanacak olan yıllık gayri safi gelirlerinin yüzde onuna kadar idarî para cezası verilir."* hükmünü amirdir.

- (615) Soruşturma kapsamında yapılan inceleme ve değerlendirmeler sonucunda

1. Aynı grupta yer alan DORAK HOLDİNG, ATMOSFER BALON, SULTAN BALON, RAINBOW BALON, KAPADOKYA BALON ve turizm acenteleri ITIR ve KRİZANTEM
2. Aynı grupta yer alan İSTANBUL BALON ve UNİVERSAL BALON,
3. Aynı grupta yer alan ANATOLİAN BALON ve DISCOVERY BALON,
4. COMFORT BALON,
5. BROTHERS BALON,
6. BALON TURCA,
7. TÜRKİYE BALON,
8. SKYWAY BALON,
9. KAYA BALON,
10. ATLAS BALON,
11. VOYAGER BALON,
12. BUTTERFLY BALON,
13. AIR KAPADOKYA BALON,
14. ASSİANA BALON,
15. EZEL BALON,
16. ÜRGÜP BALON

17. PİENTİ
18. GNM
19. DELUKS
20. OPULENTİA
21. CO DMC
22. LE CO DERİ'nin

sıcak hava balonu uçuşu hizmetleri pazarında ortak rezervasyon ve satış platformu CO DMC öncesindeki dönemde fiyat tespiti ve pazar paylaşımına ve/veya CO DMC döneminde fiyat tespitine yönelik anlaşma/uyumlu eyleme taraf olmaları sebebiyle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettikleri sonucuna ulaşılmıştır.

- (616) Ceza Yönetmeliği'nin temel para cezasını düzenleyen 5. maddesinin ilk fıkrasına göre; temel para cezası hesaplanırken ihlale taraf olan teşebbüslerin Kurul tarafından saptanacak yıllık gayri safi gelirlerinin, karteller için %2'si ile %4'ü, diğer ihlaller için %0,5'i ile %3'ü arasında bir oran esas alınacaktır. Bu çerçevede, ilk olarak tespit edilen ihlalin hukuki niteliğinin değerlendirilmesi gerekmektedir.
- (617) Ceza Yönetmeliği'nin 3. maddesinde; "*Fiyat tespiti, müşterilerin, sağlayıcıların, bölgelerin ya da ticaret kanallarının paylaşılması, arz miktarının kısıtlanması veya kotalar konması, ihalelerde danışıklı hareket konularında, rakipler arasında gerçekleşen, rekabeti sınırlayıcı anlaşma ve uyumlu eylemler*", "kartel" olarak tanımlanmaktadır. İlgili bölümde açıklandığı üzere, fiyat tespiti ve/veya pazar paylaşımına yönelik bir anlaşma/uyumlu eylemin söz konusu olması nedeniyle ihlalin gerek CO DMC öncesi dönem, gerekse CO DMC dönemi bakımından kartel niteliğinde olduğu; bu itibarla yukarıda belirtilen teşebbüsler hakkında Ceza Yönetmeliği'nin 5. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi uyarınca yıllık gayri safi gelirlerinin %2'si ile %4'ü arasında bir temel para cezasına esas oranın belirlenmesi gerektiği kanaatine varılmıştır.
- (618) Diğer yandan Ceza Yönetmeliğinin 5. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca temel para cezasının belirlenmesinde ilgili teşebbüslerin "*piyasadaki gücü, ihlal neticesinde gerçekleşen veya gerçekleşmesi muhtemel zararın ağırlığı*" gibi hususların dikkate alınması gerekmektedir.
- (619) İhlale sadece CO DMC öncesi dönemde taraf olan teşebbüsler ATLAS BALON, VOYAGER BALON, BUTTERFLY BALON, AİR KAPADOKYA BALON, ASSİANA BALON, EZEL BALON ve ÜRGÜP BALON'dur. Bu teşebbüsler bakımından Ceza Yönetmeliği'nin 5. maddesinin ikinci fıkrası çerçevesinde CO DMC öncesi dönemde girilen kooperatif çalışmalarının planlanan haliyle hayata geçmemiş olması; dolayısıyla yarattığı etki ve rekabetçi zararın bu çerçevede ele alınması gerektiği gözönünde bulundurularak temel para cezasına esas oran %(...) olarak belirlenmiştir.
- (620) Ceza Yönetmeliği'nin 5. maddesinin üçüncü fıkrasında ise ihlalin süresinin temel para cezasının tespitinde dikkate alınacağı öngörülmektedir. Belirtilen hükme göre temel para cezasının miktarı; bir ila beş yıl arasında süren ihlallerde yarısı oranında, beş yıldan uzun süren ihlallerde ise bir katı oranında artırılacaktır.
- (621) Yukarıda yer verilen delillerin incelenmesinden CO DMC öncesinde ilk toplantının 18.01.2017, ikinci toplantının 30.01.2017, üçüncü toplantının 16.02.2017, dördüncü toplantının 24.02.2017, beşinci toplantının 06.03.2017 tarihinde yapıldığı ve Delil-26'da yer verilen teşebbüslerin büyük kısmının imzasının bulunduğu mutabakat metninin 10.03.2017 tarihinde imzalanarak 13.03.2017 tarihinde e-postayla gönderildiği anlaşılmaktadır. Akabinde kimi teşebbüslerin yeni bir birlik oluşturulması

konusunda çabalarının devam ettiği ve son toplu e-postanın 09.06.2017 tarihinde gönderildiği görülmektedir. Dolayısıyla, CO DMC öncesi dönemde girişilen kooperatif çalışmalarının süresinin en kapsamlı haliyle bile altı ayı geçmediği anlaşılmaktadır. Bu bakımdan sadece CO DMC öncesi dönemde ihlale taraf olan ve yukarıda sayılan yedi teşebbüs bakımından temel para cezasına esas oranda Ceza Yönetmeliği'nin 5. maddesinin üçüncü fıkrası çerçevesinde süreden dolayı herhangi bir artırıma gidilmemiş böylelikle temel para cezası oranı %(.....) olarak belirlenmiştir.

- (622) Ceza Yönetmeliğinin 6. ve 7. maddeleri sırasıyla ağırlaştırıcı ve hafifletici unsurları düzenlemektedir. Dosya kapsamında sadece CO DMC öncesi dönemde ihlale taraf olan teşebbüsler bakımından Ceza Yönetmeliği'nin 6. maddesi çerçevesinde cezanın artırılmasını gerektirecek herhangi bir unsur bulunmamaktadır. Bununla birlikte söz konusu yedi teşebbüsün temel para cezası oranı, CO DMC dönemi ve öncesi birlikte düşünüldüğünde ihlale katılımlarının sınırlı düzeyde kalması nedeniyle Ceza Yönetmeliği'nin 7. maddesinin birinci fıkrası çerçevesinde yarısı oranında indirilmiştir. Böylelikle sadece CO DMC öncesinde ihlale taraf olan ATLAS BALON, VOYAGER BALON, BUTTERFLY BALON, AIR KAPADOKYA BALON, ASSIANA BALON, EZEL BALON ve ÜRGÜP BALON'a uygulanacak nihai ceza oranı %(.....) olarak belirlenmiştir.
- (623) Sadece CO DMC döneminde ihlale taraf olan teşebbüsler PİENTİ, GNM, DELUKS, OPULENTİA, CO DMC, LE CO DERİ, COMFORT BALON ve BROTHERS BALON'dur. Bu teşebbüslere uygulanacak idari para cezasında temele esas oran Ceza Yönetmeliği'nin 5. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi ve ikinci fıkrası çerçevesinde, söz konusu kartelin pazardaki sıcak hava balonu arzının %55'ini kapsadığı dikkate alınarak %(.....) olarak belirlenmiştir.
- (624) 22.12.2017 tarihli Delil-40'ın CO DMC, LE CO DERİ, GNM, DELUKS, PİENTİ ve OPULENTİA için ihlalin başlangıç noktası olarak kabul edilmesi gerektiği sonucuna ulaşıldığından, ilgili teşebbüslerin bir yıldan uzun beş yıldan az süre ile ihlale taraf oldukları bu nedenle bu teşebbüsler bakımından temel para cezasına esas oran olarak belirlenen %(.....)'nin Yönetmeliğin 5. maddesinin üçüncü fıkrasının (a) bendi uyarınca yarısı oranında artırılması gerektiği kanaatine varılmıştır.
- (625) Diğer yandan sıcak hava balonu işletmecilerinin her biri için pazarlık sürecinin ne zaman başladığını tam olarak tespit etmek mümkün olmasa da en dar tarih aralığı dikkate alınması halinde dahi Ceza Yönetmeliği kapsamındaki sorumluluğun niteliği değişmeyeceğinden ihlalin başlangıç tarihinin yukarıda sayılan teşebbüslerden BROTHERS BALON ve COMFORT BALON²¹⁷ içinse kiralama sözleşmelerinde sözleşmenin iki yıl süreyle yürürlüğe gireceğinin belirtildiği sırasıyla 01.02.2018 ve 12.02.2018 olarak alınabileceği, bu çerçevede ilgili teşebbüslerin bir yıldan uzun beş yıldan az süre ile ihlale taraf oldukları değerlendirilmiştir.
- (626) Sonuç olarak sadece CO DMC döneminde ihlale taraf olan PİENTİ, GNM, DELUKS, OPULENTİA, CO DMC, LE CO DERİ, COMFORT BALON ve BROTHERS BALON için temel para cezası oranı %(.....) olarak belirlenmiştir. Bu teşebbüsler bakımından Ceza Yönetmeliği'nin 6. maddesi çerçevesinde herhangi bir ağırlaştırıcı unsur

²¹⁷ COMFORT BALON'un tüm hisseleri 16.08.2018 tarihinde BUTTERFLY BALON'un %33,3 hissedarı olan Ali YAVUZ tarafından devralınmıştır. Yaşanan hisse devri sonrasında güncellenen sözleşmenin bitiş tarihi olan 31.03.2019'dan sonra taraflar birlikte çalışmamıştır. Bu bakımdan teşebbüsün sorumluluğunun en azından 12.02.2018-31.03.2019 tarihleri arasında sürdüğü, bu sürenin Ceza Yönetmeliği bakımından alt sınır olan bir yıldan uzun olduğu değerlendirilmektedir. Bu anlamda, teşebbüsün sorumluluğu diğer teşebbüslerden farklılaşmamaktadır.

bulunmamakla birlikte, turizm acentesi olan PİENTİ, GNM, DELUKS ve OPULENTİA'ya uygulanacak para cezası oranı; ihlal konusu faaliyetlerinin esas faaliyetlerinin içindeki yerinin tali olması, ihlalden asıl faydayı elde eden kesimin balon işletmecileri olması dikkate alınarak, temel para cezasında Ceza Yönetmeliği'nin 7. maddesinin birinci fıkrası çerçevesinde yarısı oranında indirimle gidilerek, %(.....) olarak belirlenmiştir.

- (627) Diğer yandan CO DMC'nin 2020 yılında faaliyetlerinin olmaması bu nedenle 2020 yılında herhangi bir ciro elde etmemiş olması nedeniyle bu şirkete idari para cezası verilmesine yer olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.
- (628) Hem CO DMC öncesi dönemde hem de CO DMC döneminde ihlale taraf olan teşebbüsler DORAK GRUBU, İSTANBUL BALON, UNİVERSAL BALON, ANATOLİAN BALON, DISCOVERY BALON, BALON TURCA, TÜRKİYE BALON, SKYWAY BALON, KAYA BALON'dur. Bu teşebbüsler bakımından, her iki dönemde de aynı amaçla hareket ettikleri, CO DMC öncesindeki girişimlerinin başarısız olmasının ardından benzer girişimlerinin CO DMC döneminde de tezahhür ettiği, her iki dönemde de benzer bir çaba içinde buldukları, teşebbüslerin her iki dönemde de aynı ürün ve coğrafi pazara yönelik olarak, aynı rekabetçi parametrelere ilişkin benzer davranışlarla rekabeti kısıtladıkları, bu bakımdan CO DMC öncesi dönemdeki davranışlarıyla CO DMC dönemindeki davranışlarının tamamen bağımsız düşünülmemeyeceği, kısmen bütünlük arz ettiği değerlendirilmiş, bu teşebbüsler bakımından iki ayrı ihlal tespitine gidilmesine, dolayısıyla iki ayrı ceza uygulanmasına gerek olmadığı kanaatine varılmıştır.
- (629) Bu teşebbüslerden DORAK Grubu dışında kalanlara uygulanacak idari para cezasında temele esas oran Ceza Yönetmeliği'nin 5. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi ve ikinci fıkrası çerçevesinde %(.....) olarak belirlenmiştir.
- (630) Diğer yandan DORAK Grubu için belirlenecek para cezasının takdirinde, gerek CO DMC öncesine ait Delil-4,6,8,9,11,14,15,16,20,21,23,26 ve 28'den; gerekse Co DMC dönemine ait Delil-39, 42, 43,57, 58, 68, 80, 111 ve 116'dan görüldüğü üzere Grubun ihlalin ortaya çıkmasındaki lider rolünün Ceza Yönetmeliği'nin 5. maddesinin ikinci fıkrası çerçevesinde dikkate alınması gerektiği kanaatine varılmış bu çerçevede DORAK Grubu için temel para cezasına esas oran %(.....) olarak takdir edilmiştir.
- (631) Hem CO DMC öncesinde hem de CO DMC döneminde ihlale taraf olan teşebbüsler bakımından temel para cezasına esas oran, gerek teşebbüslerin her iki dönemdeki eylemlerinin kısmen bütünlük arz ettiği sonucuna varılmış olması, gerekse ihlalin sadece CO DMC dönemi bakımından dahi 1 ila 5 yıl arasında²¹⁸ sürmüş olması dikkate alınarak, Ceza Yönetmeliği'nin 5. maddesinin üçüncü fıkrasının (a) bendi çerçevesinde yarısı oranında artırılmıştır. Böylelikle temel para cezası oranı DORAK Grubu için %(.....) olarak belirlenirken, İSTANBUL BALON, UNİVERSAL BALON, ANATOLİAN BALON, DISCOVERY BALON, BALON TURCA, TÜRKİYE BALON, SKYWAY BALON ve KAYA BALON için %(.....) olarak belirlenmiştir. Gerek DORAK Grubu'na gerekse sayılan diğer teşebbüslere uygulanacak cezada Ceza Yönetmeliği'nin 6. veya 7. maddeleri çerçevesinde herhangi bir artırıma ya da indirimle gidilmemiştir.

²¹⁸ SKYWAY BALON için kiralama sözleşme taslağını aldığı 22.12.2017 tarihi; BALON TURCA, KAYA BALON ve aynı grupta yer alan ANATOLİAN BALON ve DISCOVERY BALON için kiralama sözleşmelerinde sözleşmenin iki yıl süreyle yürürlüğe gireceğinin belirtildiği 01.02.2018 tarihi, TÜRKİYE BALON ve İSTANBUL BALON ile UNİVERSAL BALON için kiralama sözleşmelerinde sözleşmenin iki yıl süreyle yürürlüğe gireceğinin belirtildiği 12.02.2018 tarihi CO DMC platformuna dahil olunan tarihler olarak kabul edilebilecektir.

K. SONUÇ

(632) 15.11.2018 tarih, 18-43/687-M sayılı; 28.03.2019 tarih, 19-13/175-M(1) sayılı ve 18.04.2019 tarih, 19-16/223-M sayılı Kurul kararları uyarınca yürütülen soruşturma ile ilgili olarak düzenlenen Rapor'a ve Ek Görüş'e, toplanan delillere, yazılı savunmalara, sözlü savunma toplantısında yapılan açıklamalara ve incelenen dosya kapsamına göre,

A-

1. Aynı ekonomik bütünlük içinde yer alan Dorak Turizm ve Gayrimenkul Yatırımları Holding A.Ş., Kapadokya Balonculuk Tur. Tic. A.Ş., Atmosfer Balonculuk Ticaret Turizm A.Ş., Gökyüzü Balonculuk Hizmet Taşıma Turizm Tic. A.Ş., Sultan Balonculuk Havacılık Tur. Rek. A.Ş., Akben Turizm Seyahat ve Ticaret A.Ş., Stüdyo Tur. Taş. ve Tic. A.Ş.,
2. Aynı ekonomik bütünlük içinde yer alan Başkent Havacılık Balonculuk Eğitim Tur. Rek. İnş. Tşm. San. ve Ltd. Şti. ve Ses Balonculuk Havacılık ve Eğitim Turizm Tic. A.Ş.,
3. Aynı ekonomik bütünlük içinde yer alan Uluer Havacılık Turizm ve Ticaret Ltd. Şti. ve Discovery Havacılık Turizm ve Tic. Ltd. Şti.,
4. AİR KAPADOKYA Balonculuk Havacılık Turizm Reklamcılık A.Ş.,
5. Arıkan Havacılık Ltd. Şti.,
6. EZ-AİR Havacılık Reklamcılık Turizm İthalat İhracat ve Tic. Ltd. Şti.,
7. Cihangiroğlu Havacılık Balonculuk Reklamcılık Turizm Taşımacılık ve Ticaret Ltd. Şti.,
8. CO DMC Turizm ve Ticaret Ltd. Şti.,
9. DELUKS Turizm Sanayi ve Tic. A.Ş.,
10. DLX Seyahat Acentalığı ve Tic. A.Ş.,
11. Göktürk Balonculuk Havacılık Turizm Reklamcılık Ltd. Şti.,
12. GNM Turizm Ticaret Ltd. Şti.,
13. Han Havacılık Balonculuk Turizm Nakliye ve Tic. Ltd. Şti.,
14. Kapadokya Kaya Balonculuk Hav. Tur. Rek. Ltd. Şti.,
15. LE CO Deri Turizm Ticaret ve Sanayi A.Ş.,
16. Maccan Balonculuk Havacılık Tur. Tic. Ltd. Şti.,
17. Mavi Ay Havacılık Balonculuk Turizm İth. İhr. San. Tic. Ltd. Şti. ve
18. Pelikan Havacılık Organizasyon Turizm Rek. Taş. ve Tic. Ltd. Şti.,
19. Samanyolu Havacılık Balonculuk Eğt. Turz. İnş. San. ve Tic. Ltd. Şti.,
20. Sultan Kelebek Tur. San. ve Tic. Ltd. Şti.,
21. Şeref Turizm ve Ticaret Ltd. Şti.,
22. Ürgüp Balonculuk Havacılık Turizm Reklam Ltd. Şti.'nin

sıcak hava balonu uçuşu hizmetleri pazarında ortak rezervasyon ve satış platformu CO DMC öncesindeki dönemde fiyat tespiti ve pazar paylaşımına ve/veya CO DMC

döneminde fiyat tespitine yönelik anlaşma/uyumlu eyleme taraf olmaları sebebiyle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiklerine OYBİRLİĞİ ile,

B- Bu nedenlerle; 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin üçüncü fıkrası ve "Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem ve Kararlar ile Hakim Durumun Kötüye Kullanılması Halinde Verilecek Para Cezalarına İlişkin Yönetmelik" in 5. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi ve ikinci fıkrası

1- ile 5. maddesinin üçüncü fıkrasının (a) bendi uyarınca 2020 mali yılı sonunda oluşan ve Kurul tarafından belirlenen yıllık gayri safi gelirlerinin takdiren

a) %(. ....) oranında olmak üzere:

1. Aynı ekonomik bütünlük içinde yer alan

- Dorak Turizm ve Gayrimenkul Yatırımları Holding A.Ş.'ye 230.751,55 TL,
- Kapadokya Balonculuk Tur. Tic. A.Ş.'ye 60.868,70 TL,
- Atmosfer Balonculuk Ticaret Turizm A.Ş.'ye 93.231,91 TL,
- Gökyüzü Balonculuk Hizmet Taşıma Turizm Tic. A.Ş.'ye 41.482,69 TL
- Sultan Balonculuk Havacılık Tur. Rek. A.Ş.'ye 23.512,17 TL
- Akben Turizm Seyahat ve Ticaret A.Ş.'ye 394.569,40 TL
- Stüdyo Tur. Taş. ve Tic. A.Ş.'ye 425.735,86 TL,

b) %(. ....) oranında olmak üzere:

2. Aynı ekonomik bütünlük içinde yer alan

- Başkent Havacılık Balonculuk Eğitim Tur. Rek. İnş. Tşm. San. ve Ltd. Şti.'ye 28.014,93 TL,
- Ses Balonculuk Havacılık ve Eğitim Turizm Tic. A.Ş.'ye 88.794,52 TL,

3. Aynı ekonomik bütünlük içinde yer alan

- Uluer Havacılık Turizm ve Ticaret Ltd. Şti.'ye 14.762,95 TL,
- Discovery Havacılık Turizm ve Tic. Ltd. Şti.'ye 12.695,50 TL,

4. Cihangiroğlu Havacılık Balonculuk Reklamcılık Turizm Taşımacılık ve Ticaret Ltd. Şti.'ye 33.032,21 TL,

5. Göktürk Balonculuk Havacılık Turizm Reklamcılık Ltd. Şti.'ye 79.244,44 TL,

6. Han Havacılık Balonculuk Turizm Nakliye ve Tic. Ltd. Şti.'ye 120.574,61 TL,

7. Kapadokya Kaya Balonculuk Hav. Tur. Rek. Ltd. Şti.'ye 120.156,22 TL,

8. Maccan Balonculuk Havacılık Tur. Tic. Ltd. Şti.'ye 62.798,47 TL,

9. Samanyolu Havacılık Balonculuk Eğt. Turz. İnş. San. ve Tic. Ltd. Şti.'ye, 20.061,57 TL,

10. LE CO Deri Turizm Ticaret ve Sanayi A. Ş.'ye 575.767,37 TL

2- ile 5. maddesinin üçüncü fıkrasının (a) bendi ve 7. maddesi hükümleri uyarınca 2020 mali yılı sonunda oluşan ve Kurul tarafından belirlenen yıllık gayri safi gelirlerinin takdiren %(. ....) oranında olmak üzere:

11. DELUKS Turizm Sanayi ve Tic. A.Ş.'ye 148.195,15 TL,

12. DLX Seyahat Acentalığı ve Tic. A.Ş.'ye 16.398,03 TL,

13. GNM Turizm Ticaret Ltd. Şti.'ye 93.410,027 TL,

14. Şeref Turizm ve Ticaret Ltd. Şti.'ye 357.506,10 TL

3- ile 7. maddesi hükümleri uyarınca 2020 mali yılı sonunda oluşan ve Kurul tarafından belirlenen yıllık gayri safi gelirlerinin takdiren %(. ....) oranında

15. AİR KAPADOKYA Balonculuk Havacılık Turizm Reklamcılık A.Ş.'ye 12.040,89 TL,

16. Arıkan Havacılık Ltd. Şti.'ye 6.554,56 TL,

17. EZ-AİR Havacılık Reklamcılık Turizm İthalat İhracat ve Tic. Ltd. Şti.'ye 1.614,60 TL,

18. Mavi Ay Havacılık Balonculuk Turizm İth. İhr. San. Tic. Ltd. Şti.'ye 12.854,03 TL,

19. Pelikan Havacılık Organizasyon Turizm Rek. Taş. ve Tic. Ltd. Şti.'ye 40.928,23 TL,

20. Sultan Kelebek Tur. San. ve Tic. Ltd. Şti.'ye 27.074,61 TL,

21. Ürgüp Balonculuk Havacılık Turizm Reklam Ltd. Şti.'ye 20.902,39 TL

idari para cezası verilmesine OYBİRLİĞİ ile,

4- CO DMC Turizm ve Ticaret Ltd. Şti.'nin 2020 yılı cirosu bulunmadığından idari para cezası verilmesine yer olmadığına OYBİRLİĞİ ile,

C-

1. Aynı ekonomik bütünlük içinde yer alan Eretna Turizm İşl. ve Tic. Ltd. Şti. ve Planet Turizm Taş. Otel. Yer. Hiz. ve Dış. Tic. Ltd. Şti.,

2. Aynı ekonomik bütünlük içinde yer alan Göreme Balonculuk Genel Havacılık Reklamcılık Turizm Sanayi ve Ticaret A.Ş. ve Özarslan Balonculuk Havacılık Reklamcılık Turizm Ticaret A.Ş.,

3. Blue Bosphorus Turizm ve Tanıtım Ltd. Şti.,

4. Tempel Turizm Yatırım A.Ş.,

5. Namsan Turizm İşletmeciliği ve Ticaret Ltd. Şti.,

6. Şeref Tur Organizasyon İnşaat Petrol Sağlık Film İç ve Dış Ticaret Ltd. Şti.

7. Royal Balon ve Havacılık İşletmeleri Turizm Tic. A.Ş.,

8. THK Gökçen Havacılık İktisadi İşletmesi'nin

4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiğine dair yeterli bilgi ve belgenin bulunmadığına, dolayısıyla adı geçen teşebbüslere aynı Kanun'un 16. maddesi uyarınca idari para cezası uygulanmasına gerek olmadığına OYBİRLİĞİ ile,

D- Soruşturma taraflarından LİONCOX'un teşebbüs niteliğini haiz olmadığına ve 4054 sayılı Kanun kapsamında ihlalden sorumlu tutulmasına gerek olmadığına OYBİRLİĞİ ile,

E- LE CO Deri Turizm Ticaret ve Sanayi A.Ş. ile 11 sıcak hava balonu işletmecisi arasında doğrudan akdedilen ve halen yürürlükte bulunan kiralama sözleşmelerinin; Şeref Turizm ve Ticaret Ltd. Şti. ile Ses Balonculuk Havacılık ve Eğitim Turizm Tic.

21-17/208-86

A.Ş. ve Başkent Havacılık Balonculuk Eğt. Tur. Rek. İnş. Taş. San. ve Tic. Ltd. şti. arasında akdedilen, platform ile çalışmasına imkân veren ve halen yürürlükte bulunan sözleşmelerin ihlalin sonlandırılması ve rekabetçi ortamın yeniden tesisi için fesh edilmesi ve ayrıca CO DMC veya başka bir isim altında yürütülen ortak rezervasyon ve satış platformunun faaliyetlerine derhal son vermesi gerektiğine OYBİRLİĞİ ile gerekçeli kararın tebliğinden itibaren 60 gün içinde Ankara İdare Mahkemelerinde yargı yolu açık olmak üzere, karar verilmiştir.